

სანი ნახიჭი ბოღვაპი

„საქართველოს
მოქალაქეთა კავშირი“ -
ძველი მოქალაქეების
ახალი კავშირი

დავით ზარაზიშვილი

სტატიის სათაური ნახევრებითაა 70-
იანი წლების ცნობილი ფილმიდან.
ფილმი შექმნილია გამოჩენილი ამე-
რიკელი მწერლის, ედგარ ალან პოს
მოთხრობების მიხედვით და წარმო-
ადგენს სამი სახელგანთქმული რე-
ჟისორის, როჟე ვაიშის, ვერნერ
ფონ ფსინდერისა და ფედერიკო
ფელინის მოკლემეტრაჟიანი ნოვე-
ლების ნაკრებს. ბუნებრივია, წინამ-
დებარე სტატიას, რომელიც „მოქა-
ლაქეთა კავშირს“ ეხება, არაფერი
აქვს საერთო არც ლიტერატურის და
არც კონფესიონალური კლასიკო-
სებთან. სათაურის სესხება განაპი-
რობა არა იმან, რომ წარმოდგენილ
ტექსტს პარტიის ამჟამინდელ მესვე-
ურთან ვიღაც აუცილებლად ბოღ-
ვად მონათლავს, არამედ იმან, რომ
პარტიის მიერ განვლილი გზა შეიძ-
ლება სამ ეტაპად დაიყოს, ხოლო ამ
გზის საწყისი და საბოლოო პუნქტე-
ბი, მართლაც ზედმიწევნით შეესაბა-
მება კიდევ ერთი კლასიკოსის,
უილიამ შექსპირის სიტყვებს, რომ
ცხოვრება სხვა არაფერია, თუ არა
შემოქმედების ნაბოღვა, წარმოქმუ-
ლი ხმაურით და მძვინვარებით...

ბავშვობა AB გვარდუა

ანონსი

დღეს „24 საათის“
სტუმარი იქნება
საქართველოს
სახელმწიფო
უშიშროების მინისტრი
ვალერი ხაზურძანია,
რომელსაც შეგიძლიათ
დაუსვათ შეკითხვები
ბელ: 20 24 24

მოქალაქეთა კავშირი
R3ვე ბადავარინეთი A2

გოგიაშვილმა
პარლამენტთან
დაპირისპირება
შამოღგომისთვის
ბადადო A4

„თხილგაზი“
ეზუკავსიანის
რატარბას იწყებს A4

ცვლილება
პარლამენტის
კონსტიტუციაში A5

„რუფინი ნონ მოვისანი,
ბლატარსაქი
მისაყოლბ“ B2

თანაქადროვა მსოფლიო
თავტრი ნამდვილად
პოლიტიკარია B7

ანიონი

თბილისი	22	☁
ქუთაისი	22	☁
ბათუმი	21	☁
სოხუმი	22	☁
ფოთი	21	☁
თელავი	21	☁
ზუბდიდი	23	☁
გორი	19	☁

**უხსოარი ვალტის
ოფიციალური კარსი
ლართან მითარბაპი**

აშშ დოლარი	2.1900
ევრო	2.1709
ფუნტი	3.3468
რუბლი	0.0695

BOM - BOM - BOM CHI - CHI - CHI

ხვალ ტანია მარია
ფილარმონიაში იმღერებს

B7

სტუმრად „24 საათის“ რედაქციაში

ბავშვობა AB გვარდუა

„მოქალაქეთა კავშირის“ რეანიმაციის დღე

თამარ ხორბალაძე

დღეს საქართველოში „მოქალა-
ქეთა კავშირის“ რეანიმაციის დღეა.
პარტიის, რომელიც ბოლო წლების
განმავლობაში ქვეყნის ფაქტობრივ
მმართველ ძალად გვევლინებოდა
და საქართველოში შექმნილი უშიშ-
რის პოლიტიკური, ეკონომიკური
და სოციალური მდგომარეობის
სიმბოლოდ იქცა. ბოლო წლის მან-

ძილზე პარტიას ერთი მეორის მი-
ყოლებით გაემიჯნენ მისი აქტიური
წევრები. ერთ-ერთი პირველი, ვინც
მის თავმჯდომარეობაზე უარი
თქვა და ნახელითავე დაიმუქრა,
ქვეყნის პრეზიდენტი ვახუშტაძე.
ბოლო თვეების მანძილზე პარტია
მარტივ მამრავლებად დაიშალა, მი-
სი რეიტინგი მინიმუმამდე დაეცა
და ადგილობრივ არჩევნებში ნაჭამი
სირცხვილიც აღარავის გაკვირვე-
ბია. პრეზიდენტმა შევარდნაძემ

ახალი საყრდენის ძებნაც დაიწყო,
მაგრამ, როგორც ჩანს, გადამწყვეტ
მომენტში, როცა ქვეყანაში პოლი-
ტიკურმა კრიზისმა კულმინაციას
მიღწია, არ ისურვა ფონს გასვლი-
სას ცხენების შეცვლა და ფსონი
„მოქალაქეთა კავშირის“ წარჩენე-
ზე დადო.

დღეს, როცა „მოქალაქეთა“ პარ-
ტიის რეანიმაციისთვის ფილარმონიაში
დიდი ყრილობა იმართება,
ვფიქრობთ, ინტერესმოკლებული არ

უნდა იყოს მომავალი „მოქალაქეთა
კავშირის“ შესახებ იმ ადამიანების
აზრის გაგება, ვინც თავის დროზე
მის სათავეებთან იდგა. „24 საათის“
დღევანდელი რესპონდენტები არიან
გადამხდელი კავშირის თავმჯდო-
მარე, დამოუკიდებელი დემოკრატი-
ული ლევიტიანი და ფიზიკური აღ-
ზრდისა და სპორტის აკადემიის რექ-
ტორი **ოზარ გოგიაშვილი**.

ბავშვობა A3 გვარდუა

„შავთხვევით, მიღებული შესწორებით „მატიმ“, და „რკინიგზამ“ იხიერას

ბავსვა კინიკაძე

ახლანდელ საქართველოს ხელი-
სუფლებამ მასთან დაახლოებული,
პრივილიგიებული კომპანიების-
თვის ხელშეწყობის კარგად გა-
მოცდილი მექანიზმი კვლავ
ამოქმედდა. „საბავშო ტარიფისა და
გადასახადის შესახებ“ კანონში 7
მაისს შესული დამატებითი საბავ-
შო და დამატებითი ღირებულების
გადასახადებისგან საქონლის შე-
ტად ფართო სპექტრი გათავისუფ-
ლდა. ორი თვის თავზე კი, ფინანს-
თა სამინისტროს დაფინანსებული
მოთხოვნით, ამავე კანონში ახალი
ცვლილებები შევა, რითაც გაუქმ-
დება შეღავათები ზოგიერთი კა-
ტეგორიის საქონელზე. თუმცა, ორგანიზაცია „Global Internet
Policy Initiative Georgia“-ს საიტზე
მოცემული ინფორმაციის თანახ-
მად, ეს მცირე პერიოდულ საკმარისი
იყო „მატიმისთვის“, რათა
კანონში „შემთხვევით“ გაპარული
პუნქტით ესარგებლა და კომპიუ-
ტერული ტექნიკის საკმარის მოზრდილი
პარტია ქვეყანაში, პრაქტიკულად,
დაუბეგრავად შემოეტანა. მაგრამ
პრეზიდენტის უახლოესი ნათესავის
კომპანია ერთადერთი არაა, რომელმაც
ამ დროებითი კანონით სერიოზული სარგებელი
ნახა.

Internet საიტზე პირდაპირი მი-
ნიშვნება გაკეთებული იმაზე, რომ
კანონი „მატიმისთვის“ ხელშეწყობის
მიზნით დაინერგა. თუმცა, თუ
დაბეგრისგან გათავისუფლებული
საქონლის ნუსხას გადავხედავთ,
ცხადი გახდება, რომ ხელისუფლე-
ბის უმაღლეს ემულოვნებთან სხვა
ბიზნესების წარმომადგენლებსაც
გამოუწახავთ საერთო ენა.

ბავშვობა A4 გვარდუა

მოქალაქეები ისტორიის მარხის უკან დაბრუნებას ცდილობენ

ბადრი კოვალაძე

უკვე ორი კვირაა, სახელმწიფო
კანცელარიას საზრუნავი დაემატა.
სახელმწიფო მინისტრი მთავრობის
კოორდინაციას აქტიურად უთავსებ-
და მოქალაქეთა კავშირის ყრილობის
სათვის მზადებას. დღე არ გავიდოდა,
რომელიმე დაბალი თუ მაღალი რან-
გის ჩინოვნიკს არ განეცხადებინა,
რომ ის სმკ-ს წევრი ხდება. თავისებუ-
რად ემზადებოდნენ ხელისუფლებას-
თან დაკავშირებული სხვადასხვა

წრეებიც – ბიზნესმენებიდან დანყ-
ბული, პრეზიდენტის მომხრე ინტე-
ლიგენტებით და მთავრებული. დღეს
ისინი კიდევ ერთხელ შეიკრიბებიან
ფილარმონიაში და, ალბათ, კიდევ ერ-
თელ ხმალით იტყვიან, რომ ქარ-
თული სახელმწიფოს განვითარების
ერთადერთ გარანტად კვლავ ედუ-
არდ შევარდნაძე რჩება. დღეს, ალ-
ბათ, უხვად იქნება პათეტიკა და ემო-
ციური გამოსვლები, მაგრამ მთავარი
კითხვა შეიძლება ოფიციალურად მა-
ინც პასუხაუცემელი დარჩეს: რა
ფუნქცია უნდა მიეწიოს პარტიას,

რომელმაც, სულ რაღაც ოციოდე
დღის წინ გამართულ არჩევნებში,
მხოლოდ ორი პროცენტი მიიღო.

მოქალაქეები, ისევე, როგორც ად-
რე, ახლაც საკმარის არაერთგვარო-
ვან გაერთიანებად რჩება. იქ არსე-
ბულ ყველა ჯგუფს თავისი კონკრე-
ტული ინტერესი აქვს. ინტერესთა
დაპირისპირება კი ამ პარტიის ისტო-
რიის ყველაზე თვალშისაცემი ნიშა-
ნია. ამჯერადაც სიტუაცია ანალოგი-
ური იქნება, მაგრამ დღევანდელი

ბავშვობა A8 გვარდუა

როგინ ვაღის კომპლექსი - ქვეყნის თანდაყოლილი თუ შექმნილი თვისება A6-A7

ბავშვობა A8 გვარდუა

ორიოდე კითხვა ხალხს მოქალაქეთა კავშირის ყრილობის წინა დღეს

ზაზა ფარაშვილი

- იცით თუ არა, რომ ხვალ მოქა-
ლაქეთა კავშირის ყრილობაა?
- რა მნიშვნელობა აქვს თქვენ-
თვის ამ პარტიის რეაბილიტაციის
მცდელობას?

მოქალაქეთა კავშირის ყრილობის
საკითხი უბრალო მოკვდავ მოქალა-
ქეთათვის სრულად გარკვეული ყო-
ფილა. ქუჩის გუშინდელი გამოკითხ-
ვის დროს, მოქალაქეთა კავშირის რე-
აბილიტაციის მცდელობის მიმართ
კეთილგანწყობილი დამოკიდებუ-
ება ერთადერთმა მოქალაქემ გამოა-
ვლია და ისიც ნაქიფარი იყო. დანარ-
ჩენებს ეს საკითხი, როგორც თავად
გვითხრეს, არ აინტერესებდა და მის
დასაკიდებლად მხოლოდ ერთი კიდუ-
რი ემეტებათ.

ისიც უნდა ითქვას, რომ ფეხით
მოსიარულეთა შორის აღნიშნულ სა-
კითხზე მსჯელობის მსურველთა
პოვნა ფრიად რთული საქმე გამოდგა.
„რა საკითხი გაინტერესებთ? აჰა!“
-გულგრილობის შესტი, ზურგი და
ნაბიჯი.

მეორე ნაწილის ლექსიკონი გამო-
საქვეყნებლად უფარგისი გამოდგა და
საბოლოოდ მხოლოდ რამდენიმე მი-
ნარსიანი მოქალაქე შემორჩა ჩვენი
გაზეთის ფურცლებს:

ნუგზარ მამალაშვილი:

- კი გავიგე რაღაც, მაგრამ არ ვი-
ცი, რა იქნება. იტყვიან თუ არა რამე
სასიკეთოს, ვერ გეტყვით.

ჯემალ ტურშიაძე:

- არ ვიციდი არაფერი. მოქალაქე-
თა კავშირმა არ გამართლა და... რა
ყრილობაა, რა, არჩევნებია? ა, ხო,
იყო აღდგენაზე ლაპარაკი, სახელმ-

წიფო მინისტრმა თქვა, ჩვენ გვინდაო,
როი სახელმწიფო საყრდენი გავაკე-
თოთ, მაგრამ, რა ვიცი, მე მგონია,
არაფერი გამოუვათ.

მალხაზ კაკაძე:

- პირველად მესმის, არ ვიცი არა-
ფერი. ჩემთვის მაინც არაფერი შეიც-
ვლება და ამიტომ არანაირი მნიშვნე-
ლობა არა აქვს ამ ყრილობას.

მალაზის გამყიდველი:

- ნამდვილად არაფერი არ ვიცი,
ისე, როგორც ყველამ.

კეთილგანწყობილი მოქალაქე:

- კი, ტელევიზორში მოვარბი ყუ-
რი. ჩემი აზრი, ჩემი კარგი, ეგეთთა:
მე და შენ რომ ერთად გადავრჩეთ,
ერთად უნდა ვიგარძნოთ პასუხისმ-
გებლობა სამშობლოს წინაშე. საზო-
გადოება მოიკოჭლებს, ერთმანეთს
ვჭამთ. გასაგებია, რომ 10 წელია
ამისთანა გაჭირვებაში და გაუგებრო-
ბაში ვცხოვრობთ და ამაში ბევრი
სცოდავს, მაგრამ ერთმანეთს მაინც
მხარში უნდა ამოვუდგეთ. ბოლო ლო-
ზუნგი ნაეკითხე, დაპირისპირები-
დან თანამშრომლობისკენ და, თუ
ითანამშრომლებენ და ერთმანეთს
გაუგებენ, ჩვენთვისაც კარგი იქნება.
თუ ამას მოახერხებენ, ძალიან გამე-
ხარდება.

ლადო ფრანგიშვილი:

- კი, ვნახე რაღაც, ფილარმონია-
ზე იყო გამოკრული, მაგრამ ჩემთვის
ამას მნიშვნელობა არა აქვს. ჩემი
პრობლემები მაქვს, ეგენი ხალხის-
თვის მაინც არაფერს გააკეთებენ.

აჩქარებული მოქალაქე:

- მარიონეტების თეატრია ყველა-
ფერი!..

■ ■ ■
გალი-ზუგდიდი. ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის ზონაში ივლისის შუა რიცხვებამდე ორ საგუშაგოს გააუქმებენ, რის შედეგადაც რუსეთის სამშვიდობოები 25 საგუშაგოზე გადაწალიწავლიან. ორივე გასაუქმებელი 103-ე და 105-ე საგუშაგო გალის რაიონის სოფლებში მდებარეობს. პირველი საგუშაგო კრძო სახელობის მდებარეობს.

■ ■ ■
შემდგომში, ზუგდიდის რაიონში მდებარე კიდევ ორ საგუშაგოს გაუქმების საკითხი დადგება. სამხედროები ვარაუდობენ, რომ მშვიდობისმყოფელთა ორი საგუშაგოს გაუქმება ნეგატიურად არ აისახება ქართულ-აფხაზურ კონფლიქტზე. ამჟამად, ამ ზონაში, მშვიდობის მხარდამჭერ ოპერაციაში 2 ათასამდე რუსეთის სამხედრო მისამსახურე მონაწილეობს.

■ ■ ■
თბილისი. ინდოეთში პირუტყვის ტურქული და დაავადების შემთხვევები გავრცელდა. ამიტომაც, საქართველოს ვეტერინარპროტექტის წარმომადგენელი სასწრაფოდ გაემგზავრა ინდოეთში და ამირედიან ინდოეთიდან ხორცის იმპორტი მხოლოდ მისი ნებართვით განხორციელდება.

■ ■ ■
საქართველოს წარმომადგენელი გაცივონა ინდოეთის ყველა რეგიონს, ეპიზოოტიურ სიტუაციას ხორციკომბინატებში, და მხოლოდ ამის შემდეგ გასცემს ნებართვას საქართველოში საქონლის ხორცის შემოტანასზე.

■ ■ ■
თბილისი. ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის სამინისტროს კიდევ ერთი საკითხის გადაწყვეტა მოუწევს — სად დამარხონ მავნე ნივთიერებები.

■ ■ ■
როგორც სანიტარული ზედამხედველობის ინსპექტორი აცხადებს, თბილისში რამდენიმე მსხვილი საწარმოა, რომელთაგან მათგან 10-12 წლის წინათ შეწყვეტილია. ამ საწარმოებში ათასობით კილოგრამი მავნე ნივთიერება ნახება. ძირითადად, ეს არის დიდი ქარხნები, რომლებსაც გაღწევისაზარის საამქროები აქვთ, სადაც დეტალების პლასტინით, ქრითით, ოქროსით და ვერცხლით გაფორვას აწარმოებდნენ. მავნე ნივთიერების სამეცნიერო კვლევით ინსტიტუტებშიც ინახება.

■ ■ ■
ადრე გამოქვეყნებულ იყო მავნე ნივთიერებების საშიშრო. მაგრამ შემდეგ გაუქმდა.

■ ■ ■
თბილისი. თბილისის სანიტარული ზედამხედველობის ინსპექციის უფროსი ვსულგი ხელედანიანი სამი დღის განმავლობაში პირადად ამონიშნა ისინი-სამგროსი საეაჭრო ობიექტებსა და ქუჩებს, მაგრამ მალფუჭებდა პროდუქტებით ვაჭრობის არც ერთი ფაქტი არ დაუფიქსირებია. რითიც, ვარე ვაჭრობისთან ბრძოლის პირველი დადებითი შედეგები ძალუმად იგრძობ.

■ ■ ■
რა თქმა უნდა, კრ ნინოზაძე, რომ ამ პრობლემებით ქსაქთი უკანონოდ არ მართავს
დავით აღმაშენებლის
საქართველოში შემცირება აშკარა, — თქვა ახლდღიანმა.

■ ■ ■
საინსპექციის უფროსის გარდა ვარე ვაჭრობების ადგილებს ყოველდღიურად ეხევიან ხოლმე სანიტარული ქიმები და ეკოპოლიციის თანამშრომლები.

■ ■ ■
თბილისი. პარლამენტის თავდაცვისა და უშიშროების კომიტეტის ახალმა თავმჯდომარემ ირაკლი ბათიაშვილმა სასახლური უწყების ხელმძღვანელმა გაცივონა და საქართველოს სახელად დასამეღიეთი სახლებების დაცვისთან დაკავშირებულ პრობლემებზე ისაუბრა.

■ ■ ■
სასახლური დეპარტამენტის წარმომადგენელმა აღნიშნა, რომ, ფაქტობრივად, არ არსებობს არც საკანონმდებლო ბაზა და არც სასახლური პოლიტიკა, რომელიც დაარეგულირებს მესახლურების საქმიანობას.

■ ■ ■
ეს პრობლემატიკა გამოყოფილ თანხებში აისახა. ბიუჯეტი სასახლური უწყების წლიურად მხოლოდ 9 მილიონ ლიით აღირიანებს, როდესაც მართვ სასახლური აკვადრობის გაკონტროლებას სჭირდება 6 მილიონი 400 ათასი ლარი.

■ ■ ■
აღნიშნული საბიუჯეტო სახსრებით ძირითადად ხელფასებს ხმარდება და, რომ არა უცხოეთის ქვეყნების, განსაკუთრებით აშშ-სა და თურქეთის, მხარდაჭერა, საქართველოს სასახლური უწყება საერთოდ ვერ შემდებდა ფუნქციონირებას.

■ ■ ■
გარდა ამისა, მიმდინარე წლის 6 თვის განმავლობაში ბიუჯეტმა დეპარტამენტს უკვე დააკლო მილიონ ლარამდე და გაურკვეველია, რა სიტუაცია იქნება წლის ბოლომდე.

■ ■ ■
შეხვედრაზე ითქვა, რომ სასახლური დეპარტამენტის დაფინანსების ვარდნა 1997 წლიდან დაიწყო, მაშინ, როცა 1998-1999 წლებში ქართველ მესახლურებს გადაეცათ სახლურების ის მონაკვეთები, რომლებსაც მანამდე რუსი მესახლურები იცავდნენ.

■ ■ ■
ამ პერიოდის დაღმდეგ სასახლური დეპარტამენტს ბიუჯეტიდან 16 მილიონ 500 ათასი ლარი დააკლდა, რაც ამ უწყების თითქმის ორი წლის ბიუჯეტია.

■ ■ ■
ასე, რომ ბათიაშვილს მძიმე მემკვიდრეობა ერგო, მაგრამ დახმარება მესახლურებს მაინც აღუთქვა.

■ ■ ■
თბილისი. საქართველოს სასახლური ვაჭრობის რეფორმირების გეგმას გერმანიის სასახლური უწყების ექსპერტთა ვაჟუგი შეიმუშავებს, რომელიც საქართველოში თვის ბოლოს ჩამოვა.

■ ■ ■
ასეთი დახმარება აუცილებელია, რადგან საქართველოს, რომელიც ვეროკავშირისკენ ისწრაფვის, სჭირდება თავისი სტრუქტურების ჩამოყალიბება ვეროპოლუს სტანდარტების შესაბამისად.

■ ■ ■
გერმანელი ექსპერტები განხორციელებენ საქართველოს სასახლური სისტემის მონიტორინგს, შეისწავლიან იურიდიულ და საკანონმდებლო ბაზას, გაცივონიან სახაპრო დაცვის სფეროს, საკონტროლო-გამშვები პუნქტების აღჭურვას.

■ ■ ■
რბა დარჩება ვასაკეთებელი ქართულ სახელმწიფოს, ეს უნდობია.

■ ■ ■
თბილისი. ოუსტიციის სამინისტრომ 7 სახეობის მოწიბის ახალი ბლანკები შეიმუშავა, რომლებიც 1 ივლისიდან დარეგდება. ტარიფები კი შემდეგია - **დაზადების, მამობის დადენისა და შვილდაყენის მონწიბები - 7-7 ლარი, ქორინების - 9 ლარი, განქორინების - 30-50 ლარი, სახელისა და გვარის გამოცვლის - 30 ლარი ელირება.** ერთადერთი უფასო მონწიბა გარდაცვლებიანია. ყველა ამ გადასახადსაც დევენილები თავისუფლდებიან.

■ ■ ■
საქართველოში დევიციტური - დაბადების და ქორინების მონწიბები ყოფილა. ოუსტიციის სამინისტროს მიერ შემუშავებულ ახალი ტიპის დაზადების მონწიბებში ბავშვის ეროვნება დავიქსირებული არ იქნება, რადგანაც საქართველოს კანონმდებლობით 1999 წლიდან ეროვნების რეკვიზიტი უგულებელყოფილა.

■ ■ ■
ვეროკავშირი. "აგრობიზნესბანკის" დარეკტორთა საბჭოს წევრის, ვეროკავშირის ტექნიური დახმარების პროგრამა "ტასისის" მხარდამჭერი პროექტის ექსპერტთა ჯგუფის ხელმძღვანელის ჰიტერ შოუს გატაცების გამო, ვეროკავშირმა ცალმხრივი გადაწყვეტილებით, საქართველო-ვეროკავშირის თანამშრომლობის კომიტეტის რიგით მესამე სხდომა, რომელიც 26 ივნისს პრუსელში უნდა ჩატარებულიყო, გაუწახლერული ვადით გადადო.

■ ■ ■
სხდომაზე უნდა განხილულიყო საქართველოსა და ვეროკავშირის პარტნიორობის ძირითადი მიკროეკონომიკური პარამეტრები, დახმარების პროგრამები, შიდა კონფლიქტების მშვიდობიანი მონესრცების პერსპექტივები და სხვა საკითხები.

■ ■ ■
როგორც საავტოო საქმეთა სამინისტროში აცხადებენ, ჰიტერ შოუს გატაცების ფაქტმა საქართველო-ვეროკავშირის ურთიერთობები საგრძობლად გააუარესა, თუმცა ამ ინციდენტს "ტასისის" პროგრამის ფარგლებში განსახორციელებულ ტენდერს არ უყავშირებენ, რისთვისაც ვეროკომისიამ ერთი მილიონი ვერო გამოყო.

■ ■ ■
ახალციხე. აწყურის ტერიტორიაზე (ახალციხის რაიონი) არქეოლოგიური გათხრების დაწყებას ბაქო-ერზურუმის მილსადენების მშენებლობასა და „ბრიტში პეტროლუმს“ უნდა უზადოდენეცქსადეციის წევრები.

■ ■ ■
ექსპედიცია ივლისში შედგება, ხოლო „ბრიტში პეტროლუმში“ მილსადენების მშენებლობის არქეოლოგიური გათხრების მუშავებ დაიწყებს.

■ ■ ■
წინასწარი მონაცემებით, აწყურში ძველი ნელთალრიცხვით 11 ათასწლეულის მანარებია აღმოჩენილი და არქეოლოგები იქ უნაკილური მასალის მოკვლევას გარადიბენ.

■ ■ ■
თურქეთი. თურქები არარატის მითის მწვერვალზე "ნუგს კიდობანს" ააშენებენ.

■ ■ ■
21-ე საუკუნის ნოეს კომპლექსს პირვანდლისგან განსხვავებული დაინოშტება ექნება — მან ტურისტები უნდა მიიზიდოს. ცნობისმოყვარეებს არარატის მითის მწვერვალზე საბაგირო გზით აიყვანენ. თავად "კიდობანში" კი მოწყობენ მუზეუმს, რესტორნებს, საკონფერენციო დარბაზსა და მალაზიებს. მოკლედ, ტურისტებს სრულყოფილი გაართობსა და ნოეს კიდობანის ეგზოტიკური შთაბეჭდილებები შესაქმენლად ყველანაირ პირობას შეუქმნის.

■ ■ ■
გასულ წლებში, არარატის მთა, რომელიც თურქეთ-სომხების საზღვარზე მდებარეობს, არქეოლოგების ყურადღების ცენტრში იყო. სპეცილისტები იქ ნამდვილი კოპონის ნარეუნებს ეძებდნენ. თურქეთის ოციანობიერი მხარე კი ამ ტერიტორიის ტურისტულ სანახაობად ქვევას ქურებითა და თურქულ არბას შორის ომის დასრულების შემდეგ ცდლობდა. როგორც ჩანს, მათ ჩანაფიქერი ახლა მოპყავთ სისრულეში.

■ ■ ■
ოსეთი. ჩრდილოეთ ოსეთის გამშვები პუნქტი "ზემო ლარსი" გაიხსნა და ამით საქართველო-რუსეთის დამაკავშირებელი გზა აღდგა. პუნქტზე ნორმალური მდგომარეობაა, ავტოტრანსპორტის „საკოტემა“ არ შეიშენება.

■ ■ ■
საქართველო-რუსეთის საზღვარზე მეორე გამშვები პუნქტი „ქვემო ზარამა-ე“ ჯერჯერობით არ მოქმედებს, რადგან ღვარციფისგან ჯერ არ განთავისუფლებულა ტრანსკავკასიური მაგისტრალის სტანდარტი.

■ ■ ■
სოფლის ცენტრში მომხდარ აფეთქებას სხვერპლი არ მოყოლია. ასევე უშეხვერპლოდ დასრულდა მეორე აფეთქებაც, რომელიც სოფლის ადმინისტრაციულ შენობაში გაოხდა.

■ ■ ■
სოხოსის ხელისუფლება მომხდარში აფხაზეთის ლეგიტიმურ ხელისუფლებას და ქართველ პარტიზანებს ადანაშაულებს. თუმცა, გავრცელებული ინფორმაციით, აფეთქება ფაქტის გამოძალგის მიზნით ადგილობრივი მოსახლეობის დასაშიზნებლად განხორციელებს.

■ ■ ■
სოფელ ნარჩემო, ძირითადად, ქართველები ცხოვრობენ. აფეთქების ადგილზე აღმოჩენილია ანონიმური წერილი, სადაც წერია, რომ თუ სოფელი მცხოვრები თითოეული ოჯახი არ გადაიხდის 2,000 რუბლს, აფეთქებათა სერიალი გაგრძელდება.

■ ■ ■
ზუგდიდის უშიშროების განყოფილების უფროსი კობე **მიქაევს** განცხადებით, ამ ინციდენტში პარტიზანებს მონაწილეობა არ მიუძღია, ხოლო ქართული სამშვიდობო ჯარების მეთაური აცხადებს, რომ მსგავსი შემთხვევები აფხაზეტს და რუსების სოფლებში ბლოკ-პოსტების გახსნის საშუალებას აღიღებს.

■ ■ ■
თბილისი. რუსმა მამველებმა ვერჯერობით, უარი თქვეს ქართველი კოლევების დახმარებაზე სამხრეთში წახლდილობის შედეგებთან საბრძოლველად. რასაც, უკანასკნელი მონაცემებით, 78 ადამიანი ემსხვერპლა.

■ ■ ■
გავრცელებული ცნობებით, რუსეთის სამხრეთში გამძენვარებული სტიქია საქართველოს ვერჯერობით არ ემუქრება, მაგრამ საქართველოს მამველთა დეპარტამენტი აუცილებლობის შემთხვევისათვის სრულ მზადყოფნაშია.

■ ■ ■
მოსკოვი. რუსეთმა დსთ-ის აღმსკომში შეიტანა თანამეგობრობის სახელმწიფოების მეთაურთა გადაწყვეტილების პროექტი აფხაზეთში სამშვიდობო ოპერაციის 2002 წლის 31 დეკემბრამდე გავრცელების

■ ■ ■
კოლექტიური სამშვიდობო ძალების ყოფნა ქართულ-აფხაზური კონფლიქტის ზონაში აუცილებელია, რამდენადაც მშვიდობისმყოფელები გადამწყვეტ როლს ასრულებენ მხარეთა დამორჩილების ზონაში ცეცხლის არგანახლების რეჟიმის უზრუნველყოფის საქმეში.

■ ■ ■
სამეგრელო. 1500-ზე მეტი ხელმოწერა შეგროვდა ხობის რაიონის მოსახლეობამ პრეზიდენტის რწმუნებულ ბონდო ვიციასა და ანგულ მიქაევს გათავისუფლების მოთხოვნით.

■ ■ ■
ხელმოწერებმა ბონდო ვიქია ანგული მიქაევს თვითნებურ დაწინაწმინდნა და დანაშაულა და ხობის თეატრის წინ 3 დაინიყო. ობონდო ვიქიას გამგებლის კანდიდატურა ახლადარჩულ საქრეულოს წევრებთან არ შეუთანხმებია.

■ ■ ■
სამეგრელო ზემო სვანეთის მხარეში პრეზიდენტის რწმუნებულს ბონდო ვიქიას გამგებლების თვითნებურად დაწინაწმინდა აბაშის და ჩხორიწყის რაიონების მოსახლეობაც ადანაშაულებს.

■ ■ ■
აბაშის რაიონში კი, ბონდო ვიქიასა და მის მიერ ამ რაიონის გამგებლად დაინიშნული სოსო ტანტურას გადადგომის მოთხოვნით მომომხოლე 12 - კაციან ჯგუფს ხუთი გამოყო და ზაურ თოდუას საცხოვრებელ სახლში ჩაიკეტნენ. ჩაკეტლი მომომხოლეები აცხადებენ, რომ ისინი უკიდურეს ზომებს მიმართვენ, რათა საქართველოში არსებული ვანუქიანობა მსოფლიოს დაანახონ.

■ ■ ■
საგარეოდ, მომომხოლეებს ზაურ თოდუას საცხოვრებელ სახლში ბენზინის ავზები აქვთ შეტანილი და თვითლაკივაციით იმუქრებიან.

■ ■ ■
ანალოგიური მდგომარეობა ჩხორი რეგიონში რაიონშიც, სადაც ზგალ 20,00 საათისათვის იწურება ულტრაბუნების ვადა, ბონდო ვიქიას და ამ რაიონის ახლად დაინიშნული გამგებლის ალექსანდრე პერტიაის გადადგომის მოთხოვნით.

■ ■ ■
ზუგდიდი. ზუგდიდის რაიონის მეორე მრეველი საკრებულმ დღეს, თავმჯდომარედ ბონდო ვიქიას მძისშვილი, ვიქი ვიქია აირჩია.

■ ■ ■
საკრებულოს სხდომაზე ვიქი ვიქიას კანდიდატურას, ასოციებული წევრების 80 პროცენტმა მისცა ხმა. ზუგდიდის რაიონის საკრებულში 31 წევრია, ვაჟუკვეველი მიზეზით სხდომას ხუთი არ ესწრება.

■ ■ ■
ქსაქა ზუგდიდის საკრებულოს ცხრა მანდელისათვის 75 კანდიდატი იბრძობს, 14 ივლისს ქსაქა ზუგდიდის ადგილობრივი თვითმმართველობის ხელახალი არჩევნები გაიმართება.

■ ■ ■
თბილისი. გავრთიანებულ დემოკრატების ახალგაზრდული ფრთის დამოუკიდებელი ყოლიობას ყოფილი მსაკუელი, პარლამენტარი დავით ტყეშელაშვილი თავმჯდომარეობს.

■ ■ ■
ყოლიობას 450 დელეგატი ესწრებოდა. მიმდევრი სტუმართა შორის თანამედროვე ქართული ესტრადისა და ინტელექტუალის წარმომადგენლებიც იყვნენ.

■ ■ ■
გამომსვლელები, ძირითადად, ხელისუფლების გადადგომას მოითხოვდნენ. მათი განცხადებით, ქვეყანაში არსებულმა რეჟიმმა ამოწურა თავისი შესაძლებლობები, დაკარგა მოსახლეობის სიმამული და საჭიროა იგი უშოკლეს ხანში ისეთი ხელისუფლებით შეიცვალოს, რომელიც საზოგადოებაში მეტ-ნაკლებად პატიოსანი სახელით სარეგლობს.

■ ■ ■
თუ ეს გაულისხმობდნენ, არ დაუოუკრებიათ.

■ ■ ■
ბორჯომი. ბორჯომში 13-27 ივლისს პირველი საერთაშორისო მუსიკალური ფესტივალი "ხელოვნების ზეიმი" ჩატარდება. მისი ორგანიზატორები არიან "ლიანა ისაკაძის ფონდი - ხელოვნების კავიტალი" და "საქართველოს მინისა და მინერალური წყლების კომპანია".

■ ■ ■
ლიანა ისაკაძე ფესტივალით მონაწილეობის მისაღებად იტალიიდან, გერმანიიდან, საფრანგეთიდან, შვეიცარიიდან, აშშ-დან, ჩინეთიდან, რუსეთიდან და ესტონეთიდან ცნობილი მუსიკოსები მოხტნენ.

ლევან ბაბაძე: მოქალაქეთა აკავიროცხე ბადავარცხით

თამარ მამაძე

მოქალაქეთა კავშირიდან ყვანის გუნდის გამოტევისთვის ერთ-ერთი მოთავარი ინციდენტი, პრეზიდენტის რწმუნებულები ქვემო ქართლი, ლევან მამაძე დღეს საკრებულად აქტუერობს. როგორც მისი ოპონენტები ამბობენ, იგი პოლიტიკური წრეებში მოქეცა. ამასობაში კულეარეპში სულ უფრო პოპულარული ხდება მოსახლებები, რომ მან პრეზიდენტის მიერ დაკისრებულ მისთა უკვე შეასრულა და ახლა მისი განვიტარება-დაბალანსების პერიოდი დადგა. თავად მამაძე კი აცხადებს, რომ სულაც არ არის ჩრდილი და არც იმ აზრს ეთანხმება, რომ დაბალანსების პოლიტიკა განახლებულ მოქალაქეთა კავშირში პოპულარული და მიღებული იქნება.

სხვათა შორის, მოქალაქეთა კავშირის დღევანდელ ყოლიობაზე ყველაზე მეტი დელეგატი სწრაფდ ქვემო ქართლის განახლებულმა პარტიულმა ორგანიზაციამ წარგზავნა, რომლის ხელმძღვანელბა სწორედ მამაძის განმეგებით შეიქრა.

თავად ლევან მამაძე კმაყოფილია იმით, რომ პარტიამ ყვანის გუნდი აღარ არის და აცხადებს: „არანაირი ორი ფრთა არ არსებობდა. იყო ჯგუფი, რომელიც მოქალაქეების საკუთარი კითხვდლობისა და მიზნებისათვის გამოიყენა. მეტი იგიერა, რომ ეს ყველაფერი დაესაკუთრებინა, შეეცვალა ამ პარტიის გეზი. არც მე და არც სხვა ადამიანები არ შესულან ოპოზიციურ პარტიებში. მინდა გიბხარო, რომ ჩვენს გარდა არავის შეეძლო პარტიის გადარჩენა. ჩვენ — მე, ჩვენმა საპარლამენტო წარმომადგენლობამ და პარლამენტს გარეთ ყოფნამ საზოგადოებამ — გადავარჩინეთ რეგიათი.“

კორუფციამ საჰაპურსასც ბაუსნრო

თამარ მაისრაძე

„კორუფციამ, რომელიც საქართველოში საჰაპურზე მეტდ არის გავრცელებული, სახელმწიფო მოხელეების 92 პროცენტზე მეტია ჩართული“, — ამბობს სოციოლოგიური ჯგუფის „გაობის“ ხელმძღვანელი მერაბ ფარულია და გვითავაზობს იგნისის თვეში მათ მიერ ჩატარებული ინციდენტმა, კარდინალ კოლტორ კასპერმა საქართველოში კათოლიკური ეკლესიის უძრავ ქონებასთან დაკავშირება. საქართველოს კათოლიკურ და მართლმადიდებელ ეკლესიებს შორის არსებულ უთანხმოებასა და მომავალში სასულიერო აკადემიების სტრუქტურების გაცვლაზე ისაუბრეს.

კასპერის თქმით,ვატიკანი მხარის უჭერს და ცდილობს მაქსიმალურად ხელი შეუწყოს მართლმადიდებელ და კათოლიკურ ეკლესიებს შორის თანამშრომლობას, რადგან მიაჩნია, რომ ეს ორივე ეკლესია ერთად უნდა უზიარებდნენ რელიგიურ ექსტრემიზმს.

წინო ბურჯანაძე შეხება, აგრეთვე, ვატიკანის უძრავ ქონებისა და მშვიდობის მოთავარი საბჭოს მდივანს ეპისკოპოს ივანეალო კრეპალისს, სადაც ყუარდლება აფხაზეთის ტერიტორიაზე არსებული ქრისტიანული ძეგლების განაღებულის საკითხს დაეობ.

პარტია სახმარ საგნად ქვეცისახანახლა უნდა მოხდეს პარტიის განახლება. თქვენ თვითონ ხედვით, რომ "მოქალაქეების" შემოდის ძალიან ბევრი ადამიანი. ვფიქრობ, ამ ორგანიზაციამ უნდა დაიბრუნოს თავისი პოზიციები.

ყვანის ჯგუფმა დანერგა ქვეყანაში აზრი, რომ ნეგატივი, გინება, ლანდლა, ქვეყნისთვის ჩრქიის მოცხება და ერთმანეთისთვის ტალახის სროლა კარგია. ამით უნდათ მზების მოპოვება. თურმე ქვეყანაში არანაირი პოზიტივი არ არსებობს. მე კი ვამბობ, რომ პოზიტივის გარეშე ქვეყანა არ განვითარდება. არც ის შეიძლება, რომ ქვეყანაში არ არსებობდეს ხელისუფლების საყრდენი ძალა.“

სხვათა შორის, ყვანის გუნდის წევრები ხშირად ამბობენ, რომ პრეზიდენტი მიერ დაკისრებულა დაბალანსების აუცილებლად დაბალანსებას და დაასუსტებს მამაძეს იმ მაღალჩინოსანი მემკვიდრე, რომლებიც ლამის მწყობრი ნაბიჯებით და სამხედრო მარშის თანხლებით შედიან რეანიმირებულ მოქალაქეთა კავშირში. გავრთიანებული დემოკრატები იმასაც დასძენენ, რომ მასს, ობიექტულის გარდა, თავისი სუბიექტური მიზნებიც ექნება:

„მამაძე ვერასდროს გახდება წმინდა ინოვაციური - კანცელარული ტინაპი, რადგან მას მწვაფეთა პარტია და ყვანის გვერდით დგომას თავისებური, ჩინოვიკური მათთვის მიუღებელი, კვალი მაინც დადამჩნია.“

თავად მამაძე კი ამბობს: - საქართველო ისეთ მდგომარეობაში დღეს, რომ ვერანაირი დაბალანსების პოლიტიკა ვერ გაავართლებს. დაბალანსება აუცილებელია დალაგებულ სახელმწიფოში. დღეს ქვეყანაში სახელმწიფოებრივი ობისთვის ბრძოლა მიდის. დაბა-

რეიბან. ბოლო წლების განმავლობაში პოლიციელები "ლიდერობას" არ თმობენ. მათ ფედერაციე მოხვევბიან, ექიმები, საგანდასახად მოხვევები, მასწავლებლები, სასამართლო სისტემისა და საბაჟო მოხელეები, ადგილობრივი თვითმმართველობის წარმომადგენლები, მოსამართლეები, პროკურორები, ბანკირები, ბიზნესმენები, კონტროლის პალატის წარმომადგენლები და ბოლოს პარლამენტარები. მათი კორუფირებულო კითხვის შედეგებს. როგორც ქალაქის, ისე სოფლების მცხოვრებლებიდან შეიქრა 1000 რესპონდენტი, რომლებსაც კორუფციაზე უსაუბრიათ. გამოკითხულთა 83,0 პროცენტი ძალიან უშეყოფილა ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. 1,1 პროცენტი კი — ძალიან კმაყოფილია. რაც შეეხება დანარჩენ პროცენტებ მარევენებს, მათი უშეყოფილების გამოკითხულთა 83,0 პროცენტი ძალიან უშეყოფილა ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობაზე. 1,1 პროცენტი კი — ძალიან კმაყოფილია. რაც შეეხება დანარჩენ პროცენტებ მარევენებს, მათი უშეყოფილების გამოკითხულთა 83,0 პროცენტი ძალიან უშეყოფილა ჩვენი ქვეყნის ეკონომიკურ მდგომარეობაზე.

ერთი სიტყვით, როგორც "გორბის" ხელმძღვანელი აცხადებს, ამ წლის მონაცემები გასულ წლების იდენტურია. ანაფერი შეცვლილა, კორუფცია კვლავ ყვევის, მოსახლეობას კი მახინა ბრძოლის უნარი ნაკლებად შესწავს. დავამარცხებთ თუ არა კორუფციას? ეს ერთადერთი კითხვაა, რაზეც მოსახლეობის 51,8 პროცენტმა დადებითი პასუხი გასცა. ისინი მიიჩნევენ, რომ უახლოვს წლებში მასშტაბური კორუფცია შეეცირდება.

ლევან ბაბაძე, თამარ მაის

ლეიბოვილი დაზილს არღვევს:

„პარტია არ უნდა იყოს კლონირებად ადაშიანისა ერთობა“

პირველი გვერდიდან

ბატონო ნიკო, მოქალაქეთა კავშირში რჩებით?

-მე, ჯერჯერობით, არ გავსულვარ პარტიიდან. ვარ ნევრი.

-ნიკო ლეიბოვილი რიგით ნევრად რჩება ჯორჯენიას პარტიაში. რა ხდება, ზოზოციები საბოლოოდ დათმე?

-ჯერ არ ვიცო, რა იქნება. მე ჯერ არა მაქვს ჩამოყალიბებული, როგორ შეიძლება მივიღო მონაწილეობა პროცესებში. ბევრ რამეს აქვს მნიშვნელობა. უნდა ვიცოდეთ, რასთან გვაქვს საქმე...

„განახლება“ მოქალაქეთა კავშირს“ გულისხმობ?

-არა, საერთოდ... რაც შეეხება პარტიას - მე მგონია, რომ ეს პარტია არის და იარსებებს...

-მიუხედავად არჩევნებში მიღებული ერთ თუ ორი პროცენტისა?

-ეს ერთი პროცენტი სხვადასხვა პრობლემებთან იყო დაკავშირებული. უფრო დაბნეულობის და გაურკვეველობის ბრალი იყო. თვითონ ხელისუფლებაც არ იყო ჩამოყალიბებული, არ იცოდა, რა უნდაყო. პრეზიდენტმაც არ გამოკვეთა თავისი დამოკიდებულება მთელი ან ხნის განმავლობაში. ამან თავისი როლი ითამაშა. დაინყო შიდაპარტიული დება. თუმცა, დღეს შეიძლება უკვე ითქვას, რომ პარტიას აქვს სწორი პოლიტიკა.

-არ ვიცი, სწორად გავიგეთ თუ არა - ეს მომავალი განაჩინებულა ძირითადად იმით, რომ ხელისუფლებამ გააკრევა - რა უნდა, და შევარდნაძემ „მოქალაქეთა კავშირს“?

პირზე“ გააკეთა აქცენტი?

-ალბათ, მაგიაიც. გვიჩინა თუ არ გვინდა, ფაქტია, რომ ამ პარტიამ, ძირითადად, გაერთიანებული იყო სახელმწიფო სტრუქტურების მხარდამჭერი საზოგადოება. ეს პარტია შექმნის დღიდანვე შევარდნაძის ფრთის ქვეშ არსებობდა და ნურაინ იტყვის, რომ ეს ასე არ იყო.

-ბატონო ნიკო, სახელმწიფო მინისტრობის დროს თქვენ დემონსტრაციულად, ერთი ხელის მოსმით, მინისტრები პარტიაში არ შეგიყვანიათ. მხოლოდ იმიტომ, რომ ამის საჭიროება მაშინ არ იყო?

-ამის აუცილებლობა არ იყო. ყველა ისედაც უჭერდა პარტიას მხარს. ისე, ბევრი გამგებელი, გუბერნატორების უმეტესი ნაწილი, „მოქალაქეები“ იყვნენ. შევარდნაძე ნიშნავს გამგებელს... თუ გამგებლობა გინდა, იმ პარტიაში უნდა იყო, რომელშიც შევარდნაძე თავმჯდომარე. პარტიის ოფისში რომ გამგებლებს ვიპარებდით და ისინიც მოდიოდნენ, რატომ მოდიოდნენ? იმიტომ, რომ სახელი-სუფლები პარტია ვიყავით... ამას, რა თქმა უნდა, ხელს უწყობს დანიშვნის არსებული პრინციპი.

პირდაპირი არჩევნები რომ იყოს, ასეთი აუცილებლობა აღარ იქნებოდა...

ბუნებრივია, რომ პარტია დღესაც შეეცდებოდა იმ რესურსების გამოყენებას, რომელიც მას გააჩნია. საუბარია, ძირითადად, სახელისუფლებო რესურსებზე და, აქედან გამომდინარე, იმ ხალხის დამოკიდებულებაზე, ვისაც ხელისუფლებასთან უფროერთობის, მასთან მჭიდრო კავშირის აუცილებლობა გააჩნია.

ლეიბოლა გააჩნია.

-თქვენი გადაწყვეტილება ანუ არჩევანიც ასე ავსნათ?

-მე რა გადაწყვეტილება? მე ვიყავი და ვარ ამ პარტიის წევრი. ჯერ არ ვამოყვარულვარ პარტიიდან. ხვალ, შეიძლება, გამოვიდგი...

-რას იტყვით ავთანდილ ჯორჯენიას პერსონაზე. რამდენად წაადგება ახალი თავმჯდომარე პარტიის მომავალს?

-იმ ამოცანიდან გამომდინარე, რაც პარტიას დაესახა, ანუ: რადგან გადაწყვიტა, რომ ეს უნდა იყოს სახელისუფლებო პარტია, მისი შერჩევა პარტიის თავმჯდომარის პოსტზე არის პრეგმატული გადაწყვეტილება. ამ ადგილზე რომ ყოფილიყო ადამიანი არა ხელისუფლებიდან, რომ ყოფილიყო ვინმე სხვა, სუფთად პოლიტიკური ფიგურა, ვთქვათ, თუნდაც მე ან სხვა ვინმე, მაშინ ასეთი შემახვედრლობა ვერ აიკრფებოდა. მე ვფიქრობდი, რომ პარტია სხვაგვარად უნდა განვითარებულიყო. მაგრამ, რადგან ასეთი ამოცანა იქნა დასახული, სრულიად ლოგიკურია, რომ აღმაშრულბელი ხელისუფლების ხელშეწყობით ხდება პარტიის თავმჯდომარე. ასეა, მაგალითად, გერმანიაში...

-თქვენი როგორ წარმოგედგინებთ პარტიის მომავალს?

... პირდაპირ უნდა ვთხროთ... მე წარმოგედგინა, რომ, როგორც იყო, ისე უნდა დარჩენილიყო. იმ ნიშნულზე, რომელიც, რომელიც იყო. პარტია არ უნდა იყოს კლონირებულ ადამიანთა ერთობა - კლონირებას რომ ვაკეთებ და ყველა ერთმანეთს შვავს... შეიძლება არსებობდეს სხვადასხვა

ნიკო ლეიბოვილი

ბატი ბაკალავლი, ფოტო

ზარი. ასეთი პარტია უფრო საინტერესოა. საერთოდ, პარტიიდან ვილატყების გადაცემაზე ლაპარაკ არასერიოზული იყო... ეს არ არის კომპარტია, რომ მისთვის ვეინები ვადაქტრ... შედეგად პარტიაში სიტუაციას ყველა გაცვალა და ერთმანეთს შერჩა ხალხი, რომლებმაც, საბოლოო ფაზაში, ერთმანეთი ჩაიძირეს.

ბატონო ნიკო, რამდენ პროცენტს „მისცემთ“ „მოქალაქეთა კავშირს“ მომავალ საპარლამენტო არჩევნებში?

„მოქალაქეთა კავშირს“, ერთი წლის შემდეგ, თუ კარგად იმუშავებს,

შეუძლია, რომ 50-54 კაცი გაიყვანოს პარლამენტში, თავისი მაჟორიტარებით. ვასათფალისნივინებელი სახელორეულები ბერკეტებიც, გარკვეული რეგიონების მოსახლეობის ტრადიციული ლოიალური დამოკიდებულებაც...

-თქვენს მომავალს ამ პარტიაში ხედავენ?

-იცი, ეს ბევრ ფაქტორზე და მოკიდებული. **-ამბობენ, რომ კახა შარტავას ხელმძღვანელობით ახალ მოძრაობაში ცქინთა...**

-დაიხ, ამ თთხანში ტარდებოდა ამ მოძრაობის შეკრებები რამდენიმე

ომარ გოგიაშვილი: „რა უნდა ექნა პრეზიდენტს, ელჩობიანა, რომ მისი საკუთარი პარტია ოპოზიციონაში წავიდა?“

- ბატონო ომარ, თქვენ მოქალაქეთა კავშირის სათავეებთან იდებით. ამ პარტიას იმიჯითვე სახელისუფლებო პარტიად ქნდით?

- მე დარწმუნებული ვარ, რომ არც ერთ კაცს, ვინც თავიდან ძალიან სპონტანურად შეიკრება, ეს აზრი არ ჰქონდა. ის პერიოდი უნდა გაიხსენოთ, 12 საათზე მიცვალბულს რომ ვასაფლავებდით, რათა დაზინდებამდე სახლში მიგვესწრო. მაშინ ვილატყებოდა თქვენს, რა ექნათ, ვუყურებოთ, როგორ იხგრევა ქვეყანაო? პარტიაზე საერთოდ არ იყო საუბარი. რამდენიმე კაცი სადღაც, არ ვიცი, ქუჩებში თუ ქორწილში დაელაპარაკა ერთმანეთს და დაიწყეს გადარკვევა. ასე დამირკვეს მე. მაშინ, სხვათა მორის, ავად ვიყავი და ჩემმა შვილმა მხარზე ვადებული ჩამომიტანა ფიზარმონიანი, რადგან არ შემეძლო, ასეთ დროს სახლში ვყოფილიყავი.

პარტიაზე საუბარი, რომ ეს პოლიტიკური ძალა და ვინმეს დასარღვევნი გახდებოდა აქედან ვერგარდენებოდა და მთავრობაში შევა, აზრადაც არ მოგვსვლიდა. რა იყო მაშინ მთავარი პრობლემა? მაშინ ავტომატიათი ადამიანების პრიმატი იყო ქალაქში. ეს იყო პირველი რიგში აღმოსაფხვრელი.

მერე, თანდათან, სახელისუფლებო სტრუქტურებიდან წამოვიდა იდეა, რომ ეს მოძრაობა გამდარეყო ახალი პოლიტიკური გაერთიანების საფუძველი. ვისგან წამოვიდა, ზუსტად ვერ გეტყვით, მაგრამ, საჯაროდ, წამოვიდა შევარდნაძისგან.

ამ საქმეს სათავეში ჩაუდგა ვაჟა ლორთქიფანიძე. ყვანია და მისი ჯგუფი ამ პერიოდში ჩვენთან არ იყვნენ. ჩამოყალიბების პროცესში ითქვა, რომ „მწვანეებს“ უნდადათ შემოერთებოდა. წარმოადგინეს ყვანია და მისი ჯგუფი. აქედან დაიწყო პარტიაში ყვანიას და მისი ჯგუფის პოლიტიკური როლი.

- ბატონო ომარ, პარტიაში, რომელსაც ასეთი შემართებით ქმნიდით, იმდენად გააგზავნათ?

- ერთი ფრზაბით ვითხრობ, თუ?... ბოლომდე არა! მაგრამ, მე მაინც მგონია, რომ რაღაც ეტაპზე პარტიის შექმნა აშკარად იყო პროგრესული ნაბიჯი და დადებითი როლი ამან უდაოდ ითამაშა. სტაბილიზირება მართლაც დაწყდა, ქუჩაში გამოსვლის აღარ გვემინოდა, ეკონომიკა მართლაც მუ-

შაობდა, ყოველწლიური მატება საეროთი ეროვნული პროდუქტისა 1996-97 წლებში, პოსტსაბჭოთა და აღმოსავლეთ ევროპის ქვეყნებს შორის, ყველაზე მაღალი გეჭონდა. ვერ ვიტყვი, რომ ეს ბოლომდე პარტიის დამსახურებაა, მაგრამ, რადგან მაინც სახელისუფლებო პარტიას ეჯახია...

- მაგრამ დადგა 1998 წელი...

- დახ. მაგრამ, მოდით, ვიკითხოთ, პარტიის ბრალი იყო ის უარყოფითი მოვლენები, რაც ამის შემდეგ სახელმწიფოში განვითარდა, თუ ქვეყნის განვითარების შეჩერების ბრალი იყო ის, რაც შემდეგ პარტიაში მოხდა...

- სახელისუფლებო პარტია ყველა ქვეყანაში იზიარებს პასუხისმგებლობას იმ მოვლენებზე, რაც ქვეყანაში ხდება. აქედან გამომდინარე, ალბათ, „მოქალაქეთა კავშირს“ სრულიად ლოგიკურად მიეწერა ყველა ის უბედურება, რაც ქვეყანაში დატრიალდა...

-მაპატიეთ, მაგრამ, თქვენ, უსრნალისტები, ძალიან მარტივად ხსნი, ყველაფერს. მმართველი პარტიაა, როცა პრეზიდენტი პარტიის წევრია, პარლამენტის თავმჯდომარე პარტიის წევრია, სახელმწიფო მინისტრი პარტიის წევრია, მაგრამ ეს მაინც არ არის კლასიკური მოდელი. რამდენი მინისტრი იყო, ვინც არ იყო პარტიის წევრი. პრეზიდენტს უხდებოდა ანგარიშის განკვეხ სხვადასხვა ჯგუფების ინტერესებისთვის, სხვადასხვა პირადი ურთიერთობებისთვის... ქვეყნის სხვადასხვა რეგიონების, სხვადასხვა თემისთვის ჯგუფების წარმომადგენლებსთვის.

ჩემთან ცოტა ეკლექტიკური სისტემაა. პირდაპირ უნდა ვთქვათ, რომ ეს არის პრეზიდენტის პერსონაზე მორგებული პოლიტიკური სისტემა. ეს ყველა გარემომდებელი ქვეყნისთვის დამახასიათებელი მოვლენაა. სხვა საკითხია, როგორ იქნება პოსტშევაზდნაძისტიპური პერიოდი, როცა არ გვეყოლება ქარხანბული ლიდერი. ეს არის იმდენად რთული პრობლემა, რომ მე აქედანვე მეშინია ამის.

- ახლა რომ მინისტრები „მოქალაქეთა კავშირში“ შეკვამით, ეს რომელ მოდელში ეწერება?

- დავარქვით ამ იდეას ავთო ჯორჯენიასი იდეა. ის ამბობს - თუ დავმარცხდებით, ყველა დავმარცხდეთ, მოვიყვებ ახალი პოლიტიკური ძალა, რომე-

ლიც დააკომპლექტებს ახალ მთავრობას. თუ გავიმარჯვებთ, ერთად გავიმარჯვით. ხელისუფლებაში ყოფნა გინდა და პასუხისმგებლობის აღება არ გინდა? შეიძლება ქართული პარტიიტიტეტისთვის ცოტა უცხოა, მაგრამ ეს არის ის, რაც ცივილიზებული პოლიტიკური სისტემის ქვეყნებში ხდება. ამში პრეზიდენტი რომ არჩვენებში იმარჯვებს, ძველი ადმინისტრაცია უპრობლემოდ იცვლება ახლით.

- თქვენ არჩევნები ახსენეთ, „მოქალაქეთა კავშირმა“ სულ ერთი თუ ორი პროცენტი აიღო ბოლო არჩევნებში, რომელიც მომავალი საპარლამენტო არჩევნების წინ მოთელვად ჩაითვალა...

- მთელი პასუხისმგებლობით მინდა ვითხრობ, რომ ამ არჩევნებში პარტიას არავითარი მუშაობა არ ჩაუტარებია - არც ხელისუფლებას, არც „მოქალაქეთა კავშირს“. უამრავი ხალხი მეკითხებოდა, ვის აძლეო ხმას და მე ვერ ვუპნებოდი, რომ - „მოქალაქეთა კავშირს“. როგორ უნდა მეოქვა, მათ მიეცით მეოქი ხმა, როცა შესამე-მეთხე კაცს არ ვიცნობ სიაში. პარტიაში შეზღუდული ხალხი, ვისაც საზოგადოება კარგად იცნობს. მე იმას კი არ ვამბო, რომ იმითთვის უნდა მიგვიტედა, ლიდერები რომ ჩახვებს სისს სათავეში. ეს ხალხი ცემით რომ მოკლა, ვერ შეუშვებ საკრებულოში, რადგან რეალური საქმის კეთება არ შეუძლიათ...

ერთი სიტყვით, „მოქალაქეთა კავშირის“ პოტენციალს ამ არჩევნებში ტყუილად აფასებენ.

- რაში ხედავთ ამ პოტენციალს, იმამი, რომ პარტია ხელისუფლებაშია და რეალურად შეუძლია საქმის გაკეთება თუ იმამი, რომ არჩევნებზე ზემოქმედების შესაბამისი ბერკეტები გააჩნია.

- მე შორს ვარ იმ აზრისაგან, რომ მისი წარმომადგენლები გარანტირებულა. შეიძლება ამ პარტიამ საპარტიონის დამათავისთვის თავისი გზა, მას შემდეგ, რაც პრეზიდენტი აღარ იქნება პარტიაში, ბევრი სხორედ მის გარშემო ტრიალებს. თუ ამ პარტიამ ამ პერიოდში ვერ დაანახა ხალხს, რომ სიტუაციის გამოსწორება შეუძლია, თუ ენერგეტული ტერიორი არ დამთავრდა, სოციალურ საკითხებში და კონსტიტუციულ ახალი პოლიტიკური ძალა, რომე-

ომარ გოგიაშვილი

ბატი ბაკალავლი, ფოტო

მოწინა, მაშინ წარმატებას ვერ მიადნებს. მინისტრებმა და სახელმწიფო მოხელეებმა, ახლა რომ პარტიაში შევიდა, უნდა იფიქროს, რომ ეს არის გაცილებით უფრო პოლიტიკური საკითხი, თუ დამარცხდნენ, უნდა დაანებონ პოლიტიკის საკითხი. ეს უხლავც არ იქნება ტრაგედია.

- რატომ მივიდა პარტია დაშლამდე?

- ქვეყანაში პრობლემები რომ არ შექმნილიყო და პრეზიდენტის პროგრამის 70 პროცენტი მაინც შესრულებულიყო, პარტიიდან წასვლის პოტენციი კი არ დაიწყებოდა, არამედ იგივე ყვანიას, სააკაშვილის, ლორთქიფანიძის, ლეიბოვილის ჯგუფები დაინტელენენ პარტიაში შეკვეთონობისთვის ბრძოლა.

- ერთ-ერთი პირველი ხომ პრეზიდენტი გაემიჯნა პარტიას.

- პრეზიდენტი არ წასულა, იგი თავმჯდომარეობიდან გადადგა, მაგრამ რიგით ნევრად დარჩა. ერთადერთი გამონაკლისი, თუ არ ვცდები, „ახლები“ იყვნენ, რომლებიც პარტიიდან წასვლად ადრე წავიდნენ და აცხადებენ, რომ ვერ შეეგუენ ყვანიას ხელმძღვანელობის ავტორტატულ მეთოდებს.

ყვანიას მართვის მეთოდების შესახებ უკმაყოფილებას პარტიამიც და

პარლამენტშიც საკმარად ბევრი გაართქვამდა. ამბობდნენ, რომ იგი ყველაფერს მოლოდა საკუთარ ჯგუფთან კონსულტაციების შემდეგ წყევტდა. მე თვითონ ვარ იმის მომხმრე, რომ ორი წელი სათათბირო ვერ მოვაგვეყენე. თუმცა, მისი პირადი რეიტინგი, მისი პირადი ნიჭიერების გამო, უდაოდ მაღალი იყო.

- ეს რეიტინგი პარტიასზეც ერეკლებოდა, თუ პირიქით?

- რა თქმა უნდა ვრეკლებოდა. თუმცა, უკმაყოფილება მისი პირველი თვისებების და მართვის მეთოდების გამო არსებობდა...

- ანუ პარტია ყვანიად დაანგრი?

- ეს ასე მარტივად არ არის... ყვანიას მთავარი შეცდომა რა იყო, იცით? მე მგონია, რომ ის ახლა გულმოდგინდად ნანობს ამას. მან არ გაითვალისწინა ის, რომ პრეზიდენტი არის ჯერ კიდევ მოქმედი პრეზიდენტი.

პრეზიდენტიც არის პოლიტიკური ფიგურა. რა უნდა ექნა პრეზიდენტს, უნდა ელარგინა, რომ მისი საკუთარი პარტია ოპოზიციონაში წავიდა? რომელ პრეზიდენტს აძლეეს ხელს - მით უმეტეს შევარდნაძეს, მისი ავტორიტეტი

- რომ მთელი მსოფლიოს გაგეო, პრეზიდენტს პარტია დავმალა და ოპოზიციონაში წავიდაო. ეს არ უნდა გაეთვალის-

თვის განმავლობაში. რა სახეს მიიღებს იგი, ჯერჯერობით, ვერ გეტყვით. ეს იქნება საზოგადოებრივი მოძრაობა, რომელიც გაერთიანებული იქნებიან ახალგაზრდები და ის ადამიანები, რომლებსაც უფადად დამოკიდებულად საქმის კეთება. ეს არ იქნება მოძრაობა „მოქალაქეთა კავშირის“ ფარგლებში. თუ ამ მოძრაობამ ძალა მოიკრიბა, იგი შესალოად გადამხარვოს პოლიტიკურ მოძრაობაში. თუ ქართულ სინამდვილეს გადავხედოთ, ცხადი ხდება, რომ ყველა საზოგადოებრივ მოძრაობას ასეთი ბედი ეწია, იქნებოდნენ ეს „რევენილები“ თუ „ახლები“...

- შეიძლება თუ არა ითქვას, რომ პარტიას მოძრაობა ნიკო ლეიბოვილის დასაყრდენად მხადდება?

- ეს ყველა ვარიანტი იქნება ჩემი დასაყრდენი. აქ არიან ჩემი ძალიან ახლოებული ადამიანები. ჯერ კიდევ იანვრად გვეკონდა ამხეტი საუბრები, მაგრამ არ დავამქრეთ პროცესები.

მე სხვემთანაც მაქვს თანამშრომლობა. „ახლების“ გაფორმებაც ამ კაბინეტში მოხდა...

იცი, რამია საქმე? ნამუსიანი არჩევნები რომ ჩავატარებ, მე არა მგონია, რომ 40 პროცენტზე მეტი მოხდეს საარჩევნო ყუთთან. დღეს ეს 40 პროცენტია განახლებული. არის კიდევ მათ შორის 5 პროცენტი, რომელსაც ხან ერთი მოსწონს, ხან - მეოცედი. ახლა დარჩენილი 60 პროცენტისთვის მიმდინარეობს ბრძოლა. ეს ელექტორატი ასათვისებელია. ამ ადგილს ან უკვე არსებული ძალა დაკავებს, ან ვინმე ახალი... ამას დრო გვიჩვენებს.

„ბინახაპომ, ბამბუკისბა მუხის პარკატი გამოსუღიყო?“

პირიკო თეგზაძე

დღეს „მოქკავშირში“ ფილარმონიაში ყოილობას ატარებს. ამ თემასთან დაკავშირებით „24 საათში“ ოპოზიციონარი ძალების წარმომადგენლებს რამდენიმე შეკითხვით მიმართა:

როგორ შეფასებთ „მოქალაქეთა კავშირის“ რეანიმაციას ამ სახით, რას მოელოთ ამ პოლიტიკური გაერთიანებისკენ?

„მოქალაქეთა კავშირის“ შემადგენლობის ვათავალისწინებ (მაშინ თავს იყრის მთელი მთავრობა), ხომ არ შეიძლება დავასკვნათ, რომ ხელისუფლებმა, „მოქკავშირის“ სახით, ერთ მხარეს აღმოჩნდება, დანარჩენი პოლიტიკური სპექტრი კი - მთორე მხარეს? ჯორჯენიასთან კავშირება „მოქკავშირში“, მისთვის დიდი უფლებების მიჩნობება შიდა პოლიტიკაში ხომ არ ნიშნავს ავთანდილ ჯორჯენიასის „პუტი ნიხაციას“, ანუ შევარდნაძის მიერ მემკვიდრის მომზადებას? „ეროვნულ ძალთა გაერთიანების“

წარმომადგენლის ზნიპდ მძიძგშერიას აზრით, დღეს ქართული საზოგადოება ორ ნაწილად არის გაყოფილი: ერთ მხარეს დგას ხელისუფლება თავისი კლანებით, ხელისუფლებას - ხალხი. „მოქკავშირის“, შეეხებალი დაფუძნებულობის მიხედვით, მთავარი სფეროს გაავლეს ხალხსა და ხელისუფლებას შორის:

„ურცხვად, თავზედურად ცდილობენ ამ ორგანიზაციის რეანიმაციას. მინისტრებს ავალდებენ პარტიაში შესვლას, ისინიც მზადყოფნას აცხადებენ, რომ 50-50 კაცს მიიყვანენ ორგანიზაციაში (ყოველთვის ამის შემდეგ საზოგადოებას წაითლი წარმოგება ექმნება „მოქკავშირის“ შესახებ)“. „მოქკავშირში“ თავს იყრიან ძალები, რომლებმაც ქვეყანა დედანდელ მდგომარეობამდე მიიყვანეს. ამ მხრივ პარტიის რეანიმაცია მისასაღმებელია, ვინაიდან უკვე პირდაპირ შეგვიძლია გავიშვიროთ თითი „მოქალაქეთა კავშირისკენ“.

ძიძგიური ვერაულობს, რომ მობრავალიან ძალად ბევრი ისეთი პარტია იტრიალებს „მოქკავშირის“ ორბიტა-

ზე, რომელთათვისაც ძალაუფლება უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე ჯანსაღი პოლიტიკური ინტერესები. შევარდნაძის ფსიქოლოგიიდან გამომდინარე, ძიძგიურს ვორბენაძის პუტინიზაცია ვერაფრით ვერ წარმოუკიდებია: „შევარდნაძე თავისი ხელით გამოსწორების ველს ნებისმიერ პოლიტიკოსს, თუკი ეცოდინება, რომ იგი მის მემკვიდრეობას დააპირებს. მისი მთელიველი მინისტრის დანიშნება სახელისუფლებო პარტიის ლიდერად, ძიძგიურისთვის ნიშნავს ხელს, რომ მთლიანად აღმაშრულებული ხელისუფლება, საკანონმდებლო და სასამართლო ხელისუფლების გარკვეულ ნაწილთან ერთად, გაერთიანდება შევარდნაძის მიერ ხელმძღვანელებულ პროცესებს შორის: „ფაქტობრივად, ეს არის შევარდნაძის პოლიტიკური გუნდი, უფრო სწორად, დანაშაულებრივი დაჯგუფება, რომელიც წლების განმავლობაში ძარცვა-გლეჯილი მოპოვებული სიმდიდრის შენარჩუნებას ცდილობს. ქვეყნის საშინაო პოლიტიკა-

ში ისინი არაფერს შეცვლიან, ცხოვრების ნებისმიერი სფეროში კვლავ გაუნთავისებონ იტყვით“. ხვიად ძიძგიური ფიქრობს, რომ „მოქკავშირის“ მომავლი არ გააჩნია, ვინაიდან შევარდნაძემ მოსახლეობაში საბოლოოდ დაკარგა წილი.

„შევარდნაძე არის დოქტორი ფრანკენშტაინი, რომელიც გვამებს აცოცლებს, „მოქკავშირი“ გვამია, მისი ვაცოცხლებით მივიღებთ ურჩხულს“, - აცხადებს საპარლამენტო ფრაქცია „ტირადვიმელოსის“ წარმომადგენელი ალექსანდრე შალამბოშიძე. მისი თქმით, დღეს ბევრი პარტია უჭირს მხარს შევარდნაძეს. თუკი ისინი „მოქკავშირში“ ოფიციალურად განკერძოებულნი არიან, ხელისუფლებისთვის სასარგებლო იქნება, რადგან უკვე ყველაფერს თავისი სახელი დაერქმევა.

„პირი“ მკვდარი არ არის: ის კი არ დაიშალა, არამედ, გაიშალა.“ ბატონი ბოქორიშვილის განცხებით, ხელახლა აღდგენილი ორგანიზაცია გაცილებით ნეგატიურა ნიშანდელთან ცვლადებით. **„თანამდებობის პირებს „მოქკავშირში“ განკურნანებას სთხოვენ, გამოდის, რომ „მოქკავშირი“ კომპარტიის ასჯერ უფრო გაუარესებული ვარიანტია.“** ვახტანგ ბოქორიშვილის პროგნოზით, მოვა დრო და ადამიანებისათვის ყოფილი მოქკავშირებლობა ისეთივე საპარტუტობა იქნება, როგორც დაგვიტოვა მოქალაქეთა კავშირს“ ბევრი სამედოქტორული გამოკვლევა, როგორც საპარლამენტო, ასევე პარლამენტს გარეთ დარჩენილი პოლიტიკური პარტიების სახით. **„ზოგს ვალბობ აქვს და ფული სჭირდება, ზოგ ფუ-**

მედიაციის ბაზარიდან

რომ მოვახდინო, მერე რა? — გიპასუხებს საზოგადოების დიდი ნაწილი, რადგან იმედი არ აქვს, რომ რეაგირებას სამართლიანობის აღდგენა მოჰყვება.

გამოსავლის ძიებაში

ჯაბა იოსელიანი: ერთია - კანონები, მეორე კი ის, რომ მათი აღსრულება სამართლიანი უნდა იყოს. ადამიანს სახელმწიფოს სამართლიანობის რწმენა რომ ექნება, აღარასოდეს მიმართავს არაკანონიერ გზებს საკუთარი ინტერესების დასაცავად. ადრე ასე იყო, ქურდულ სამყაროში ყველაზე დიდი ავტორიტეტები კარგი ოჯახებიდან გამოსული ხალხი იყო, რომლებიც სხვადასხვა მიზეზებმა აიძულეს, ამ სამყაროსთვის შეეფარებინათ თავი. მათი ავტორიტეტი კი მათ სისასტიკეზე ან კრიმინალურ წარსულზე კი არ იყო დაფუძნებული, არამედ მათ შინაგან წესებზეა, სამართლიანობაზე, რომელიც ოჯახში ბავშვებიდან შეისისხლებოდა. უპირველეს ყოვლისა, გამოსავალი სამართლიანობის დამკვიდრებაში უნდა ვეძოთ, მერე კი უკვე ლიტერატურამ, ხელოვნებამ უნდა შეასრულოს თავისი როლი, რა თქმა უნდა, ბევრის გაკეთება შეუძლია მასმედიაშიც.

ნანა ჩაჩუა: რასაკვირველია, კანონმდებლების პასუხისმგებლობა ისტორიული პასუხისმგებლობის ტოლფასია, მაგრამ მეორეა ამ კანონების აღსრულება. სოკრატეს მავალითა გავახსენებთ, როცა მან კანონის უკანონობა კანონის აღსრულებით აჩვენა.

მაგრამ, რადგან კანონის უზენაესობა პერიორად გვაქვს აღებული, უნდა შევთანხმდეთ: კანონი - ეს არ არის სიყვარული, კანონი მკაცრია და ქართული ეთნოფსიქიკა მას თავისი მოცემულობით ვერ ითავისებს. ამიტომ ქართულ ცნობიერებაში კანონმორჩილების საკითხის შეტანა ძალიან ფრთხილად, ძალიან რაფინირებულად უნდა მოხდეს. მეტსაც გეტყვით, კანონმორჩილება ქართულ ეთნოფსიქიკას პატრონ-ყმობით უნდა მიაწოდო. ეს ის ურთიერთობაა, როცა ორმხრივი პასუხისმგებლობის გრძობა არსებობს.

მეფე ნიკოლოზი: მე ასე ვიტყობდე: არსებული მდგომარეობიდან გამოსავალი ხალხის ეკლესიაში დაბრუნებაში უნდა ვეძოთ. ეკლესიური ცხოვრება საუკეთესო გამოსავალია. ეკლესიის კარი ყველასთვის ღიაა. მართალი გიხსართ, რაც ეკლესიური ცხოვრებას შეუვლდექი, ბევრი რამ ჩემთვის გადავსადა. ჩემთვის ქურდი ისეთივე ცოდვილია, როგორც სხვა, ვინც 10 მცნებიდან ერთს მაინც არღვევს. მაგრამ თავად ღმერთი აძლევს ადამიანს სიცოცხლის ბოლომდე ფაქტს, რომ სიკეთე ჩაიდინოს და ჩვენ უფლება არ გვაქვს, ეს აუვკრძალოთ. კი, ქურდი ცოდვილია, მაგრამ ჩემთვის უფრო ცოდვილია ის, ვინც ცოდვას ნიღბავს, ვინც სიკეთეს და ჭეშმარიტებას ამახინჯებს. ცოდვის მიმართ ეკლესია შეუწყნარებელია, აბსოლუტურად უკომპრომისო. შენდობა მატერიალური თუ საზოგადოებრივი მდგომარეობის გამო ვერაფერს მიეჩნება. ადამიანს მხოლოდ მაშინ შეიძლება მიეტევოს ცოდვა, თუ მასზე ერთხელ და სამუდამოდ ამბობს უარს და არა ისე, რომ დღეს კეთილის ქმნით მონიანიოს და ხვალ იგივე ჩაიდინოს.

რაც შეეხება იმას, რომ ახალგაზრდობა რომანტიკული შარავანდედით მოსავს და გმირების რანგში აპყავს კანონიერი ქურდები, ჩვენ ამას, ალბათ, ნამდვილი გმირობის პრობლემა უნდა დავუპირისპიროთ. იცის, მაგალითად, ვინმემ სასულიერო პირის გმირობის შესახებ აფხაზეთის ომში? დარწმუნებული ვარ, რომ არა. არადა, მამა ანდრია, სოფელ კომანის ეკლესიის მღვდელმა ჭეშმარიტი გმირობა ჩაიდინა. იგი სოფლიდან არ გამოვიდა მანამ, სანამ მისი მრევლის უკანასკნელმა წევრმა, სოფლის უკანასკნელმა მაცხოვრებელმა არ დატოვა სოფელი. მერე კი უკვე გვიან იყო. იგი დაიჭრეს, საშინლად აწამეს და მოკლეს. ეს არის ჭეშმარიტი გმირობა. დარწმუნებული ვარ, მოვა დრო და მამა ანდრიას წმინდანად შერაცხავენ. აი, ეს უნდა მიაწოდოთ ახალგაზრდობას, აჩვენოთ, რა არის ჭეშმარიტი გმირობა. ამაში თქვენ, პრესას უდიდესი წვლილის შეტანა შეგიძლიათ.

დათო ტყარაშვილი: მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ ადამიანს ექნება ნდობა იმ სივრცისა, რომელშიც უნეკს ცხოვრება, შეიძლება ამ პრობლემის მოგვარება. მაგრამ, როცა თავად სახელმწიფო კრიმინალური, ასეთ დროს გამოსავლის არცნაძელობა.

გოკა გაბაშვილი: მე ვფიქრობ, რომ თუ არ იქნა ჯგუფები, რომლებიც რეალურად იმუშავენ სამოქალაქო საზოგადოების შექმნაზე, ზემოთ, ხელისუფლებიდან სიკეთეს არ უნდა ველოდით. კანონის უზენაესობის პრინციპის რეალური აღიარების პროცესი უნდა ქვემოდაც უნდა მოხდეს.

ვაჟა გიგაშვილი: უკვე ვილაპარაკეთ იმის თაობაზე, რომ ჩვენს სა-

ხელმწიფოში არ მომხდარა პრინციპული შეთანხმება. სახელმწიფოს, როგორც ჩემს მიერ მოყვანილ მაგალითში მონადირეებს, უნდა ჰქონდეს პრინციპული შეთანხმება კანონზე და მხოლოდ მაშინ დაკარგავს ამ შეთანხმების დამრღვევი პოპულარიზატორს, როცა საზოგადოება გაითავისებს, რომ ის ვენებს მას, მის შვილს, მეგობარს, მის გვერდით მდგომს. სხვა საკითხია მენტალიტეტის გამოცვლა. მე მგონია, როცა ამ შეთანხმების სამართლიანობას არაერთხელ დაინახავს საზოგადოება, მიხვდება, რომ მისი აღსრულება მის ინტერესებშია, რომ ეს პირობაა იმისა, რომ იყოს ღირსეული მოქალაქე, მიეჩვენება კიდევ მის უზენაესობას.

და კიდევ, სახელმწიფოს შეგრძნება საკუთრების შეგრძნებიდან მომდინარეობს. საკუთრება ღირსებას მატებს ადამიანს, მის დაცვას აძლევს.

გოკა გაბაშვილი: ეს არის სწორედ საფუძველი ლიბერალიზმის ტრადიციული გაგებისა. ზოგადად საუბრისას ეს, შესაძლოა, განყენებულად ვლერს, მაგრამ ცხოვრებაში ლიბერალიზმის საფუძველი კერძო საკუთრებაა. სიტყვის თავისუფლება, სამოქალაქო უფლებები გვეჭირდება არა იმისათვის, რომ კარგად გამოვიყურებოდეთ, არამედ ეს არის ჩვენი ფუნდამენტური უფლებები, ჩვენი საკუთრება. როცა ადამიანს საკუთრება აქვს, შენ მას ადვილად ვერ წაართმევ, მის წინააღმდეგ ძალადობა და უსამართლობა ძნელი გასახორციელებელია. ამისათვის ძალზე ძლიერი სადამსჯელო აპარატია საჭირო. ასეთ დროს დიდი მნიშვნელობა ენიჭება ინტერესთა ჯგუფებს. აი, "რუსთავი-2"-ის ირგვლივ განვითარებული მოვლენების დროს შეიქმნა ზუსტად ასეთი ინტერესთა ჯგუფი - "რუსთავი-2"-ის თანამშრომლებისა და მათი მხარდამჭერებისგან. მათ გაიმარჯვეს და დღეს უკვე მათ ვეღარავინ წაართმევს სიტყვის თავისუფლებას. ასეთი მექანიზმები თუ ჩამოყალიბდა, მაშინ სამოქალაქო საზოგადოების სტრუქტურები, რასაც მესამე სექტორს ვუწოდებთ, ძლიერი იქნება. სწორედ ეს ადამიანები ქმნიან სამოქალაქო საზოგადოებას, სახელმწიფოს სამართლიან მოდელს.

ნიკა რურუა: ყველა ჩვენთაგანის აზრი ერთ რამეში ემთხვევა — უნდა იყო ეს შეთანხმება უმთავრეს პრინციპებზე, რაც შემდეგ კავსულირებულ იქნება კანონებში.

ეს კანონები კი უნდა იყოს მაქსიმალურად გასაგები და მარტივი. ადამიანებს, ამ კანონების შიშის გარეშე, არაფრის შიში არ უნდა ჰქონდეთ. ანუ მოქალაქებს უნდა გვემინდვს კანონის და არა ერთმანეთის. ამ შემთხვევაშია შესაძლებელი პრინციპების ერთგულების შეგრძნების გაზრდა. მხოლოდ ასე შეიძლება და თავი თავისუფლად ადამიანებად ვიგრძნოთ. დღევანდელი რეალობა კი ასეთია - ხალხი ერთიანდება პიროვნების და არა პრინციპების გარშემო. ადამიანები, რომლებიც პიროვნების გარშემო ერთიანდებიან, მონური ფსიქოლოგიის მატარებლები, ასოციალური ელემენტები ხდებიან. ისინი არ ემორჩილებიან არაფერს მუდმივს, ანუ კანონს, და არიან ცვალებადი სუბიექტები -- პიროვნების მსახურებაში. პირადი, ინდივიდუალური ინტერესი კი მხოლოდ იმ ქვეყანაში უნდა დაექვემდებაროს საზოგადოებრივ ინტერესს, რომელიც არის თავისუფალი.

გოკა გაბაშვილი: ამის დასაძლევად კარგად ჩამოყალიბებულ და გაძლიერებულ სამოქალაქო ინსტიტუტებს დასჭირდებათ მხოლოდ ხელისუფლების რაღაც გარკვეული ხარისხის გადალახვა, რაც არ არის პრობლემა — ეს მომხდარა ჩვენამდეც და ჩვენს შემდეგაც მოხდება. მთავარია, ეს ტენდენცია მოდიოდეს საზოგადოებიდან და ეყრდნობოდეს ტრადიციულ ლიბერალურ პრინციპებს. ადამიანს უნდა ჰქონდეს მოთხოვნა და შეგრძნება — ეს ჩემია, ეს ჩემი საკუთრებაა, ვერავინ წამართმევს და უნდა იყოს ინსტიტუტი, სადაც მე ჩემს სიძარტლეს დავიცავ და დავამტკიცებ. მაგრამ, საქმეც ის გახლავთ, რომ ლიბერალიზმს ვერ დაადგენ, აქამდე უნდა მივიდეთ. კერძო საკუთრება, სიტყვის თავისუფლება — აი, ეს არის სახელმწიფოს ინტერესი. როგორ შეიძლება სიტყვის თავისუფლების შეზღუდვა, ვთქვათ, სახელმწიფო ინტერესებიდან გამომდინარე, როცა სახელმწიფოს უპირველესი ინტერესი სწორედ სიტყვის თავისუფლებაა? უბრალოდ, სახელმწიფო უნდა მიხვდეს ამას და უნდა მიეხვედეთ ჩვენ, რომ ეს ყველაფერი ჩვენს ინტერესშია. დღეს, სანამ ამას მივხვდართვით, ვცხოვრობთ აგრესიულ გარემოში და ვართ კიდევ აგრესიულები. გადახედეთ, ვინ აღწევს დღეს წარმატებას? ვინც არის აგრესიული, მოქალაქე, ხმაურიანი, უკმეხი, უზრდელო. ჩვენი ხელისუფლება დამყარებული სტაბილურობით ამაყობს და მხედველობიდან რჩება ის, რომ სტაბილურობა და კონსტრუქციულობა თავისუფლებიდან მოდის. რადგან ჩვენთან თავისუფლებაზე, თავისი სრული მნიშვნელობით, ვერ ლაპარაკი ნაადრევია, დალია ლამაზ სიტყვები მასხვადება: ქვეყანაში, სადაც არ არის თავისუფლება, წესრიგი სამარცხვინია.

ნანა ჩაჩუა

კობა იოსელიანი

ვაჟა გიგაშვილი

რათი ამალაშვილი

დათო ტყარაშვილი

ნიკა რურუა

რას ფიქრობს ახალგაზრდობა კანონიერ კურდღებზე

კანონიერი ქურდების პოპულარიზაცია სახელმწიფო ვერაფერს უპირისპირებს, მეტიც, ბევრის აზრით, ხელსაც კი უწყობს მათ პოპულარიზაციას. შესაბამისად, ბოლო ხანებში იზრდება იმ ახალგაზრდების რიცხვი, რომლებიც უკანონობისა და დამნაშავეობის გზას ადგებიან.

ცხადია, ქურდული სამყარო ძირითად შევსებას ახალგაზრდობის იმ ნაწილიდან იღებს, რომელიც სოციალურად არაუზრუნველყოფილია. ახალგაზრდობის ამ ნაწილს მიაჩნია, რომ მას საზოგადოებრივ ასპარეზზე წარმატების შანსები, უბრალოდ, არ აქვს. სწორედ მათი აზრით დაინტერესდა "24 საათი" და მცირე გამოკითხვა ჩატარა ქუჩასა თუ ვეზოებში მთელი დღის მანძილზე მდგომ 16-25 წლის ბიჭებს შორის. აღმოჩნდა, რომ მათი უმეტესობისთვის კანონიერი ქურდები მართლაც მისაღები და პატივსაცემი ადამიანები არიან. თუმცა, არსებობენ გამოწვევებიც.

დათო, 23 წლის: ჩვენი მამების თაობა ქურდებს მაგარ პატივს სცემდა, რადგან მათ კაცური კანონები ჰქონდათ, სამართლიანები იყვნენ. ქურდობდნენ, მაგრამ ამას მარტო ფულის ინტერესით არ აკეთებდნენ, რადგან საერთოდ არ ჰქონდათ უფლება, რომ რამე ჰქონოდათ, მეტიც, ცოლი არ უნდა შეერთოთ, ოჯახი არ უნდა ჰყოლოდათ.

დღეს ბევრი რამ შეცვლილია. მგონი, კანონიერი ქურდები ძველგვარად პოპულარული აღარ არიან და თუ ვინმე ოცნებობს კანონიერ ქურდობაზე, იმავე მიზეზით, რა მიზეზითაც მინისტრობა უნდაა — ბევრი ფულის შოვნის სურვილით.

ვახო, 17 წლის: რატომაც არა. ფული უნდა გქონდეს ან ქურდი უნდა იყო, ან პოლიციელი. რთი ჯობია რომელიღაც პოლიციის უფროსი ქურდი. ორივე ქურდობს, ხალხს ატერორებს. უბრალოდ, ერთი ამას

ნაციონალური მოძრაობით, ამჯერად, კანონმდებლები პირდაპირი მნიშვნელობით დაინტერესდნენ. უფრო ზუსტად, ნაციონალური მოძრაობის ერთ-ერთი აქტიური წევრით ვარდა გოძიაშვილი.

გუმინინ, დღის 12 საათზე, მას სახლში ვაკის პროკურატურის გამოძიებულმა პროცესებში მიაკითხა და მისი ბიწა ვაკე-საბურთალოს რაიონული სასამართლოს მიერ გაცემული ბრძანების საფუძველზე გაიჩხრეკა.

ვახო გოძიაშვილის განცხადებით, მას პროკურატურის გამოძიებული გაუგებარი შინაარსის სანქციით ეწვია. თუმცა, მიუხედავად ამისა, გოძიაშვილმა გამოძიებულს ბიწის განხრეკის უფლება მაინც მისცა. კანონმდებლები ტყავის ქურთუქსა და ცეცხლსასროლ იარაღს ეძებდნენ. ვახო გოძიაშვილი ამბობს, რომ, როგორც მას სამართალდამცველებმა უთხრეს, ჩხრეკა წინ თვის წინათ მომხდარ დანაშაულთან იყო დაკავშირებული. კონკრეტულად, უნივერსიტეტში მომხდარ ჩხუბთან, როცა დაჭრეს უნივერსიტეტის სტუდენტი გიორგი დატეშვილი.

ერთი სიტყვით, ჩხრეკა გოძიაშვილის წინაშე ჩატარდა, მაგრამ სამართალდამცველებმა სასურველ მტკიცებულებებს — ტყავის ქურთუქსა და იარაღს ვერ მიაგზარ.

“ტყავის ქურთუკი სამი მაქვს და პროკურატურის თანამშრომლებს შევთავაზებ: თუ გინდათ, გაჩუქებთ-მეთქი. რაც შეეხება ახალიარებს, მეორე — არა. ენდომება ახალგაზრდა კაცს, რომ ქურდი გახდეს, აბა, რა. მაღალ თანამდებობას რომ მიაღწიო, პატრონი უნდა გყავდეს, მარტო შენი ჭკუა საკმარისი არ არის. კანონიერი ქურდი რომ გახდეს, შენი პიროვნული თვისებები საკმარისია — ჭკუა, გამბედაობა, სამართლიანობა.

გოი, 19 წლის: ქურდები ჯიგრები არიან. რამე პრობლემა შეგქმნება და სხვა ყველა ჭკუის სწავლებას დაგინიჭებს, წესიერებისკენ მოგიწოდებს. ქურდები კი გაგიგებენ, ჭკუის სწავლების ნაცვლად სასარგებლო რჩევას მოგცემენ, ყველაფერს სამართლიანად განსჯიან და მერე მათი სიტყვა კანონია. ვერც ერთი მაგარი ბიჭი ვეღარ შეგდავებია, თუ ქურდის სიტყვას ასრულებ.

ვალერი, 22 წლის: ასე გამიგია და მეც ვეთანხმები იმ აზრს, რომ კანონიერი ქურდები სახელმწიფოში სპეციალურად შექმნა და ხელს უწყობდა მათ, მფარველობდა. შეიძლება იყვნენ გამოწვევები, მაგრამ ძირითადი ნაწილი მაინც, ალბათ, მეკრული იყო პოლიციასთან. ახლა - მით უმეტეს. წარმოდგინეთ, ადრე ქურდები ნახევარ სიცოცხლეს ციხეში ატარებდნენ. ახლა ყველამ იცის, რომ კაცი ქურდია, თავადაც არ მალავს ამას, სასახლეები აქვს წამოჭმული ნაქურდალი ფულით, მაგრამ არავინ იჭერს. იმიტომ, რომ ის, ვინც უნდა დაიჭიროს, სინამდვილეში თავის საქმეს აკეთებინებს. ერთად გადიან საქმეში. კანონიერი ქურდი, ის, რასაც ეს ცნება გულისხმობდა, დღეს საერთოდ აღარ არსებობს. მაგრამ ისინი, ვინც ამ სახელს იკერებენ, მისაბამები ხდებიან, რადგან, როცა ახალგაზრდები მათ უფრო იყო, თვლიან, რომ შეიძლება ყველაწიარი - ნახევრული თუ დაუსმუგებელი ხერხით შენი საქმე მოიწყოს და ამის გამო პასუხი არ მოგეთხოვება.

პროკურატურას ბოდიშის მოხდა მოუწევს

ინბა კლავიძე

რას, ჩემს სახლში ასეთ რამეს ვერც ნახავდნენ, რადგან არასდროს მქონია.

თავად გიორგი დაწვლიშვილს ძალიან კარგად ვიცნობ, შემიძლია თქმა, რომ ვგეგობრობთ კიდევ, მაგრამ ამ ჩხუბთან არანაირი შეხება არ მქონია. ახლა ვაკივზე, რომ ასეთი რამ მოხდა. გიორგიმ გუმინინ თავად დამირეკა, ძალიან გაკვირვებული იყო პროკურატურის ასეთ ქმედებით. — აცხადებს ვახო გოძიაშვილი.

ვაკის პროკურატურის გამოძიებულმა ჩხრეკის ჩატარების შედეგად დაზარალებულ გოძიაშვილს პირება მისცა, თუ სურვილი გექნებათ, შეწუხებისთვის წერილობით ბოდიშს მოგიხდითო.

ნაციონალისტი ვახო გოძიაშვილი ვაკის პროკურატურის მოქმედებას კრიმინალურ ხარვეზად არ მიიჩნევს. მისით სამართალდამცველთა დაინტერესებას პოლიტიკურ "სარჩულს" უდებს. **“ეს იყო ნამდვილი პოლიტმანტაჟი. ძველი კომუნისტური მეთოდებით გვებრძვიან. დარწმუნებული ვარ, რომ ხვალზე, ჩემს მეგობრებს მიაგებიათ და ვინ იცის, რას მოიგონებენ,”** — ამბობს ვახო გოძიაშვილი, რომელიც მისი უფლებების შელახვაში ირობდა ადვანაშაულებს გენერალურ პროკურორს. რადგან თვლის, რომ მისი სამართალდამცველებმა სასურველ მტკიცებულებებს — ტყავის ქურთუქსა და იარაღს ვერ მიაგზარ.

“ტყავის ქურთუკი სამი მაქვს და პროკურატურის თანამშრომლებს შევთავაზებ: თუ გინდათ, გაჩუქებთ-მეთქი. რაც შეეხება ახალიარებს, მეორე — არა. ენდომება ახალგაზრდა კაცს, რომ ქურდი გახდეს, აბა, რა. მაღალ თანამდებობას რომ მიაღწიო, პატრონი უნდა გყავდეს, მარტო შენი ჭკუა საკმარისი არ არის. კანონიერი ქურდი რომ გახდეს, შენი პიროვნული თვისებები საკმარისია — ჭკუა, გამბედაობა, სამართლიანობა.

გამონაკლისი შემთხვევა

არასამთავრობო ორგანიზაცია “ყოფილი პოლიტპატიმრები ადამიანის უფლებებისთვის” პერმანენტულად აქვეყნებს მონაცემებს იმის თაობაზე, თუ სხეულის დაზიანების მქონე რამდენი პატიმარი შეიყვანეს ციხეში წინასწარი დაკავების საკინადან. ყოველთვიურად ასეულობით დაფიქსირებულ ასეთ შემთხვევაში თითქმის არასოდეს გვხვდება პატიმართა მხრიდან გულახდილობა. ანუ პატიმრები თითქმის ყოველთვის ამბობენ, რომ დაზიანება დაკავებამდე მიიღეს. არასამთავრობო ორგანიზაციის ერთ-ერთი ლიდერი გელა ნიკოლაიშვილი ამას პოლიციის მხრიდან პატიმართა დაზიანების ხსენს.

ამჯერად კი არასამთავრობო ორგანიზაციამ გამოწვევის შემთხვევა დააფიქსირა. ბორჯომის პოლიციის დროებითი დაკავების იზოლატორიდან საჯერალისტურების მე-5 საპყრობილეში სხეულის დაზიანებით შეიყვანეს 25 წლის პატიმარი ხეიწა ბუკია, რომელიც აცხადებს, რომ დაზიანება პოლიციაში მიიღო.

ხეიწა ბუკიას მრავლობითი დაზიანებები, სისხლნაღვლეთების სახით, აქვს მარჯვენა თვალბუდის, ცხვირის, ორივე მხრისა და ზურგის არეში. პატიმარი პოლიციამ ქურდობის მუხლით დააკავა. წლეულს მე-5 ბოტენ, რომ დაზიანება დაკავებამდე მიიღეს. არასამთავრობო ორგანიზაციის ერთ-ერთი ლიდერი გელა ნიკოლაიშვილი ამას პოლიციის მხრიდან პატიმართა დაზიანების ხსენს. პატიმარი პოლიციაში მიაყენეს. ბუკია მე-5 საპყრობილის ექიმმა ექსპერტმა შეამოწმა, რომელმაც მის მდგომარეობის შესახებ ექსპერტის ცნობა გასცა.

მკვლელობა კლტარის სახლში

თეთრი წყაროს რაიონულ ცენტრში მკვლელობა მოხდა. საღამოს რკინიგზის სადგურ “თეთრ წყაროსთან” მდებარე რკინიგზელთა კულტურის სახლში ორ მეზობელს შორის ჩხუბი ატყდა. შუა ჩხუბისას ერთ-ერთმა მათგანმა, სარქის მამედოვიძემ აბოილო და მუცელში დაჭრა ნოდარ აფციაური. აფციაური იქვე გარდაიცვალა. მამედოვიძე დაპატიმრებულია. საქმეც იძიებს თეთრი წყაროს პროკურატურა.

თმა მათგანმა, სარქის მამედოვიძემ აბოილო და მუცელში დაჭრა ნოდარ აფციაური. აფციაური იქვე გარდაიცვალა. მამედოვიძე დაპატიმრებულია. საქმეც იძიებს თეთრი წყაროს პროკურატურა.

ისტორიები ყველაზე დიდი „პატარა ფინალი“

29 ივნისი, მათი მასაჟი ადგილისთვის. სახსრით კორეა - თურქეთი

სტადიონი: დეკუს რესპუბლიკური სტადიონი
მსაჯი: საად მანე (კუვეიტი)

დიდი ხანია, არ ყოფილა მესამე ადგილისთვის მატჩი ასეთი მნიშვნელოვანი, როგორც წლებადელო მსოფლიო ჩემპიონატზე. „ოქროს ანანასი“ ოქროს თასად გადაიქცა, ყოველ შემთხვევაში, სამხრეთ კორეისთვის. „ეს მატჩი დღესასწაულად უნდა ვაქციოთ“, - წერს კორეული გაზეთი „Sports Chusan“. კიდევ ერთხელ, და წლებადელო ჩემპიონატზე უკანასკნელად, შეგროვდება ხალხი კორეის ქუჩებში, „დეკუს რესპუბლიკური სტადიონი“ უკანასკნელად

შეიმოსება ნითელ ფერებში - კორეის ფერებში.
„ჩვენი გულშემატკივრების ნინაშე მოვალენი ვართ, 100 პროცენტზე მეტი გავილოთ“, - მოუწოდებს გუს ჰიდინკი თავის გადადღილი მოთამაშეებს. კორეაში ის უკვე დიდი ხანია „უკედელი“ გახდა, მიუხედავად ამისა, დამშვიდობება მაინც გამარჯვებით სურს. „ჩემთვის ეს პრესტიჟის თამაშია. დიდი განსხვავებაა მესამე და მეოთხე ადგილებს შორის“, - აცხადებს ჰოლანდიელი, რომელმაც „პატარა ფინალი“ ჯერ კიდევ ოთხი წლის წინათ, ხორვატიის ნაკრების წინააღმდეგ დათმო (1:2). კორეის ფეხბურთის ფედერაციასთან ჰიდინკის კონტრაქტი იწურება - ის, ალბათ, სამშობლოს დაუბრუნდება და „ეინდჰოვენს“ ჩაუდგება სათავეში.

ჰიდინკი დატოვებს ქვეყანას, რომელსაც მან არნახული სიხარული აჩუქა. „გადაჭარბებული არ იქნება, თუ ვიტყვით, რომ კორეა ტურნირის ყველაზე დიდი გამარჯვებულია“, - თვლის ადგილობრივი გაზეთი „Hankyoreh“. „ძალიან ვამაყობ ჩემი გუნდის მიღწევით“, - მაღლობას უხდის ჰიდინკი თავის მოთამაშეებს, რომლებიც დღევანდელ მატჩში, მწვრთნელთან ერთად, შეეცდებიან ლამაზად გამოემშვიდობონ თანაგუნდელ სუნ-ჰონ ჰვანსაც. ვეტერანი თავდამხმელისთვის დღევანდელი გუნდის მიღწევა უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე მათი წინააღმდეგობა.

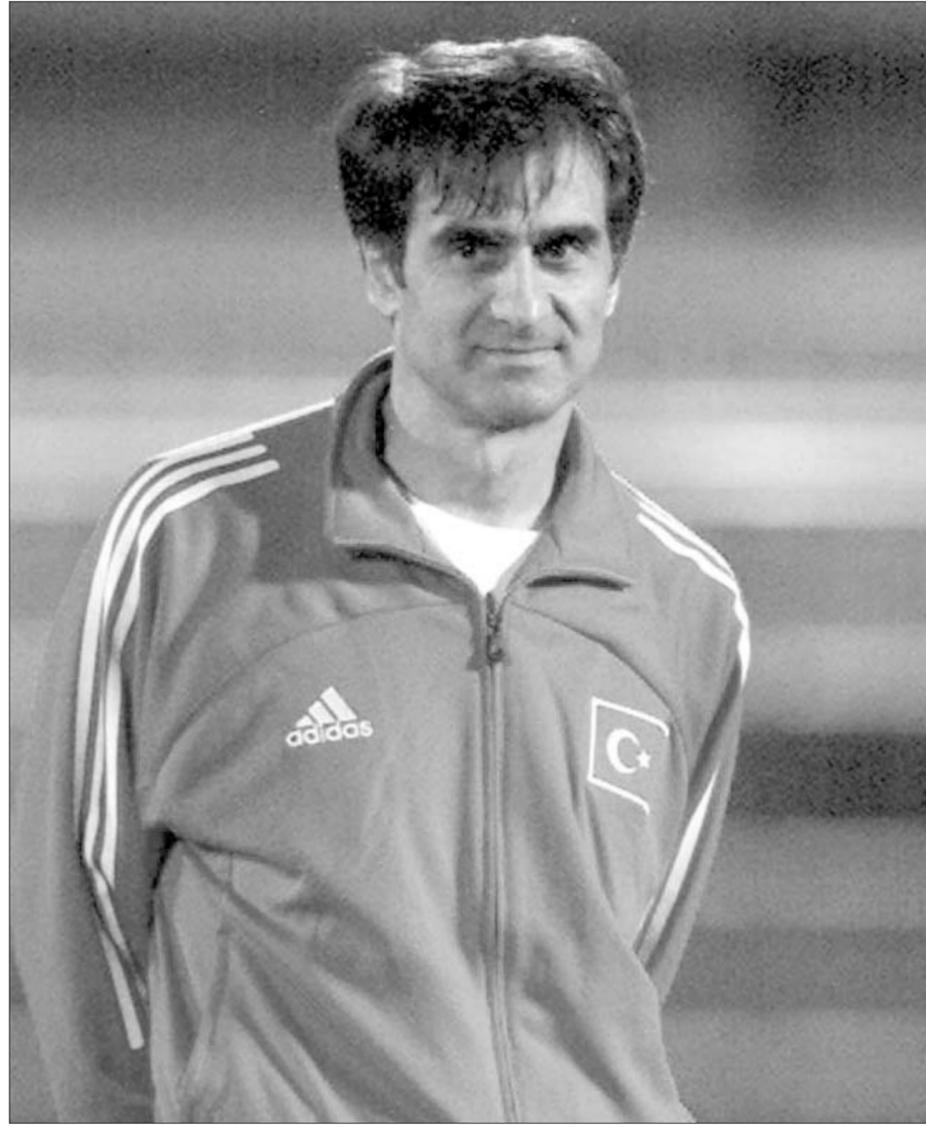
მიუხედავად იმისა, რომ დღევანდელი მატჩი გუნდებისთვის ფინალის არასრულფასოვანი ალტერნატივაა და მედლებით დამარცხებულიც დაჯილდოვდება, ამხანაგური შეხვედრის ხასიათის ის მაინც ვერ მიიღებს. „ჩვენ ყოველთვის მოსაკვებად გავდივართ მოედანზე“, - აცხადებს თურქეთის ნაკრების მწვრთნელი სუნ-ჰონ ჰვანსაც. „ჩვენ დალილები და იმედგაცრუებულები ვართ. ამ მატჩში ყველაფერს გუნდების ფსიქოლოგიური მდგომარეობა გადანწყვეტს“, - განაცხადებს 50 წლის თურქი სპეციალისტი, რომელიც სამშობლოში, ჩემპიონატის მსვლელობის მანძილზე, კრიტიკის მთავარი ობიექტიდან ეროვნულ გმირად გადაიქცა.

ნაკრებში თავისი მომავალი გიუნესისთვის ჯერ კიდევ გაურკვეველია. „იმდენი ცუდი რამ მოხდა, რომ მათი დავიწყება ძალიან გამიჭირდება“, - განაცხადებს მწვრთნელმა. გუს ჰიდინკისთვის და სენოლ გიუნესისთვის დღევანდელი შეხვედრა არ იქნება პირველი. ეს ორი

მწვრთნელი უკვე დაუპირისპირდა ერთმანეთს მსოფლიო ჩემპიონატის დანწყამდე რამდენიმე დღით ადრე, როდესაც კორეისა და თურქეთის ნაკრები გუნდები გერმანიის ქალაქ ბონუმში შეხვედრენ ერთმანეთს (0:0). „შაინ რომ ჩვენთვის მესამე ადგილისთვის მატჩში მონაწილეობა შემოგეთავაზებინათ, ორივენი ულაპარაკოდ, დიდი სიხარულით დაგთანხმდებოდით. ახლა კი ჩვენც და კორეელებიც იმედგაცრუებულები ვართ, რომ იოკაჰამაში არ გვიწევს თამაში“, - ასე აღწერა გიუნესმა გუნდების ევოლუცია მსოფლიო ჩემპიონატის 4 კვირის განმავლობაში.

გუს ჰიდინკი

სუნ-ჰონ გიუნესი

„ჰაინიკენის“ გაბონეზაზე კორეელებს მუდამ ბუნ ჰიდინკი გაახსენდებათ

დარტყმები
იაპონია-კორეიან
სპეციალურად
„24 საათისათვის“

გუს ჰიდინკსა და სამხრეთ კორეის შესანიშნავ თავედასავალზე ბევრ დაუჯერებელ ამბავს ჰყვებიან. აი, მაგალითად: ჰიდინკს ბატონი ჩონგისთვის, „ჰიდინკის“ მილიარდ-დოლარიანი ქონების მემკვიდრისა და კორეის საფეხბურთო კლუბის მფლობელისთვის უთქვამს, რომ მსოფლიო ჩემპიონატის მოგების იმედი არ ჰქონდა. ჩონგს კი გაკვირვებით უთითხავს: „რატომ არა?“

კორეული ფეხბურთის წარმატებაში ასეთი თავდაჯერებული მხოლოდ ბატონი ჩონგი არ ყოფილა. 31 მაისისთვის მზადების პროცესში ჰიდინკს ყურნაღობის მისცენებას არ აძლევდნენ, სურდათ, კარგად სცოდნოდნენ, რა შანსი ჰქონდა მათ ნაკრებს ჩემპიონატზე.
ტურნირის განსხვავებულ 50 დღე იყო დარჩენილი, როცა ჰიდინკს ეს კითხვა, ვინ იცის, მერამდენედ დაუფრეს. მაშინ მან უწინააღმდეგოდ ასე უპასუხა: „ჩვენი შანსი 50 პროცენტია, მაგრამ ის ყოველდღიურად ითით ქულით იზრდება“.

ლითი: ნაკრებზე პასუხისმგებლობის ალბისთანავე ჰოლანდიელმა „სამსუნთან“ 7 მილიონ ევონად (კორეული ფულის ერთეული) შეფასებული კონტრაქტი გააფორმა. გაითვალისწინეთ, კორეის ბიზნესის ისტორიაში ეს იყო სიდიდით მეორე კერძო კონტრაქტი (პირველი იყო 800 მილიონ ევონად შეფასებული გარიგება, რომელიც პარკ ჩან-ჰომ აშშ-ს ბეისბოლის გუნდ „ტექსას რეინჯერსთან“ გააფორმა). თუმცა, ჩემპიონატამდე რამდენიმე თვით ადრე, როცა გამოიკეთა, რომ კორეის შანსი არც ისე სოლიდური იყო, „სამსუნთან“-ჰიდინკის კონტრაქტი გაუქმდა.

ახლა კი, როცა კორეის ნაკრებმა საკუთარი შესაძლებლობები საქმით დაადასტურა, ჰიდინკს კონტრაქტი კვლავ აღუდგინეს.
ჰოლანდიელი მწვრთნელის სამუალებით კიდევ ერთი შთამბეჭდავი სარეკლამო კამპანია დაიწყო. თუმცა, ისეთი, რომლის დროსაც იყენებენ ცნობილი ადამიანის სახელსა და რეპუტაციას და ამისთვის გრომსაც არ იხდიან. აი, ასე: ჰოლანდიური ლუდის კომპანია „ჰაინიკენის“ ახალსარეკლამო რეკლამა ერთი, თითქოს უწყინარი კითხვა ისმება: „გაიხსენეთ, რომელი ქვეყანა აწარმოებს „ჰაინიკენს?“ რეკლამის ფარული მესიჯი კი, არც მეტი, არც ნაკლები, ჰიდინკს უკავშირდება. „ჰაინიკენის“

სამშობლოსთან დაკავშირებით კორეელებს მაშინვე ჰოლანდიელი, და ასე პოპულარული, ჰიდინკი გაახსენდებათ, კარგ გუნდებზე დადგენილი და „ჰაინიკენის“ მოსწყურდებთ.
ეს სულ ახალი რეკლამაა, რომელიც ტელეეთერში ჯერ არც დატრიალებულა, თუმცა, სამხრეთ კორეაში „ჰაინიკენის“ გაყიდვის მაჩვენებელი 15 პროცენტით უკვე გაიზარდა...
ერთი სიტყვით, ჰიდინკმა კორეაში პოპულარობის მისაღწევად ოღონდროლო გზით იარა. არ დაგვიწყნდეთ, რომ ის პირველი უცხოელია, რომელსაც ნაკრები ანდეს. როგორც წესი, უცხოელებს კორეული ლიგის გუნდებშიც კი არ იწვევენ.

ჰიდინკი კორეის ნაკრებს 2000 წლის მეორე ნახევარში ჩაუდგა სათავეში.
ფაქტობრივად, ჰიდინკზე მხოლოდ და მხოლოდ კორეის საფეხბურთო ასოციაციამ შეაჩერა არჩევანი. მანამდე კორეელებს 1998 წლის ჩემპიონატში ადგილი გარანტირებული სულაც არ ჰქონდა, მას თავისი უპირატესობა ჰოლანდიელისთვისაც უნდა დაემტკიცებინა. „ჩემს ადგილს მოვიპოვე“, - პირობა დადიო ჰიდინკს და ასეც მოიქცა. სხვათა შორის, ფიფას მიერ გუშინწინ გამოქვეყნებული ჩამონათვალი ჰიდინკს ერთადერთი კორეული ფეხბურთელია, რომელიც 2002 წლის ჩემპიონატის საუკეთესო ფეხბურთელთა ათეულში მოხვდა.
ჰიდინკმა კი დაივიწყა კორეელებისთვის ასევე ძალიან მნიშვნელოვანი სოციალური მორალის ცნება: და საყვარელი ქალი თავყრილობებზე მუდამ თან დაჰყავდა. წყვილი კორეელთა გაცივებული თვალებს არც შეე-

ჩევანი მიიღო და 50 ფეხბურთელის განვრთნას დათანხმდა. თუმცა, მოგვიანებით გადანწყვიტა, რომ ეს საკმარისი არ იქნებოდა და ყველა შეანუხა უნივერსიტეტებში სიარულითა და სტუდენტთა ფეხბურთელების მოძიებით. მოგვიანებით რამდენიმე მათგანი ნაკრებშიც აიყვანა.
ქვეყანაში, სადაც ტრადიცია ყველაფერზე მეტად ფასობს, ჰიდინკმა არც საკუთარ რეპუტაციაზე იზრუნა და კორეელების საყვარელ ფეხბურთელს ჰიდინკსაც შეეცამათა. ის ყველაზე გამოცდილი კორეელი იყო - მონაწილეობდა სამ მსოფლიო ჩემპიონატში. ასეთ ნონიან მოთამაშეს ჰიდინკმა მკვეთრად აგრძობინა, რომ ნაკრებში ადგილი გარანტირებული სულაც არ ჰქონდა, მას თავისი უპირატესობა ჰოლანდიელისთვისაც უნდა დაემტკიცებინა. „ჩემს ადგილს მოვიპოვე“, - პირობა დადიო ჰიდინკს და ასეც მოიქცა. სხვათა შორის, ფიფას მიერ გუშინწინ გამოქვეყნებული ჩამონათვალი ჰიდინკს ერთადერთი კორეული ფეხბურთელია, რომელიც 2002 წლის ჩემპიონატის საუკეთესო ფეხბურთელთა ათეულში მოხვდა.
ჰიდინკმა კი დაივიწყა კორეელებისთვის ასევე ძალიან მნიშვნელოვანი სოციალური მორალის ცნება: და საყვარელი ქალი თავყრილობებზე მუდამ თან დაჰყავდა. წყვილი კორეელთა გაცივებული თვალებს არც შეე-

ბულებში ყოფნისას ერიდებოდა.
კორეელები თავზაზიანობით განთქმული ხალხია. ჰიდინკი კი თავისი ფეხბურთელებისგან კატეგორიულად მოითხოვდა აგრესიას, განსაკუთრებით, ევროპელებთან თამაშის დროს. „მინდა, ისეთი ფეხბურთელები ჩამოვყალიბო, რომლებიც, როცა საჭირო იქნება, გამხეცდებიან და აგრესიასაც გამოიჩენენ“.
კიდევ ერთი პრობლემა იყო ფიზიკური ვარჯიში. ჰიდინკმა ნაკრები ჩამოვყალიბო, რომელიც, როცა სპარტანული რეჟიმში ჩამოყალიბდა, მან თავიდანვე განმარტა: ვისაც დარჩენა არ გინდათ, ნადით, თავისუფლები ხართ, მაგრამ უკან ვეღარ დაბრუნდებით. მას თანამშენებლად ჰოლანდიელი ასისტენტები ჰყავდა, კორეულ მწვრთნელებს კი პირდაპირ უთხრა, რომ ანკეტის შევსებაში დრო ტყუილად არ დაეკარგათ.

თუმცა, საკვალფიციაციო მატჩებში ჰიდინკის მიერ გატარებულ ღონისძიებებს შედეგი არ მოჰქონდა. ის აცხადებს: საფრანგეთთან (0:5), ჩეხეთთან (სწორედ ამ ნაკრების შემდეგ მწყვიტა „სამსუნგმა“ მისი სარეკლამო კამპანია). მაგრამ ჰიდინკს ფარ-ხმალი არ დაუყრია. მან ბრძოლა განაგრძო ისე, რომ კორეული ენის შესასწავლად დრო არც დაუკარგავს. არც საფეხბურთო ასოციაციის უკმაყოფილებისთვის მიუქცე-

ვია ყურადღება, გადანწყვიტილებებს ისევ თვითნებურად იღებდა და მადლონეთთან 2:0, აშშ-სთან 1:1, პორტუგალიასთან 1:0, იტალიასთან 2:1, ესპანეთთან 0:0, (წმკენალტების სერიაში) და გერმანიასთან 0:1) ის ყველაზე პოპულარული მწვრთნელია მსოფლიო ფეხბურთში. დღეს კი იმედი აქვს, რომ თურქეთს დაამარცხებს და მესამე ადგილსაც გაინაღდება.
ბუნებრივია, ასეთი წარმატების შემდეგ კორეელებს სურთ, რომ ის დარჩეს. ჰიდინკის დასატოვებლად ისინი მზად არიან, ბანკიც გაიტანონ და მაღალი ანაზღაურება შესთავაზონ. თუმცა, „PSV ეინდჰოვენი“ - ეს ჰოლანდიური გიგანტი და „ფილიპისი“ მარჯვენა ხელი ფეხბურთში - ირწმუნება, რომ ჰიდინკი მალე სამშობლოს და „ეინდჰოვენს“ დაუბრუნდება.
როგორც უნდა მოიქცეს ჰიდინკი, ერთი რამ ფაქტია: „ჰაინიკენის“ ჩამოყვანილი გამართლებდა - კორეელები სიტყვა „ჰოლანდიის“ გაგონებისას, ასოციაციურად, მას ყოველთვის ჰიდინკს დაუკავშირებენ, ფეხბურთის ფანები კი 2002 წლის ჩემპიონატის გახსენებისას ისევ გუს ჰიდინკს მოიგონებენ.

ვაჟა მხაიძე: „რეზინენი სომ მოვხსენი, ბლატარსაც მივაყოლებ“

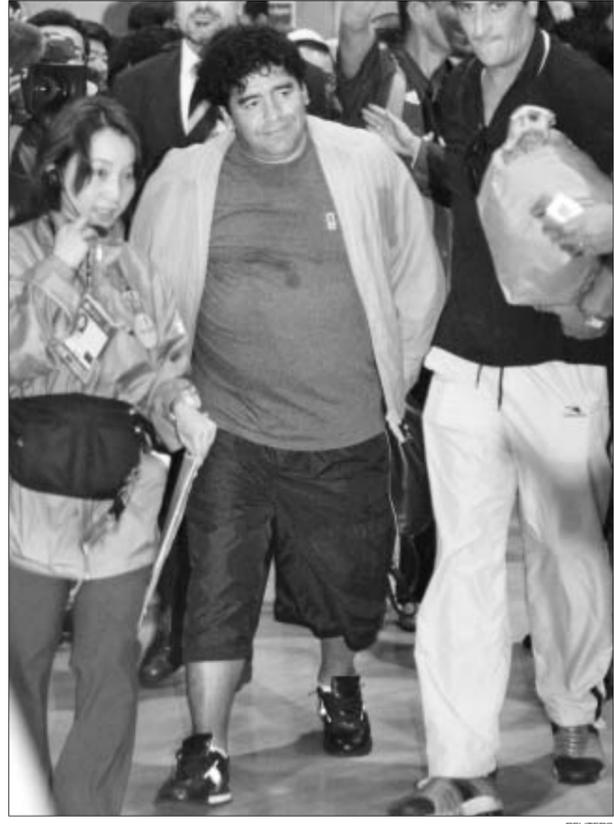
ლული მეთოდების გამოყენებაში. გუშინ არჩევნების თემაზე მიძღვნილი პირველი პრესკონფერენცია გამართა სფფ-ს პრეზიდენტობის კანდიდატმა, საფეხბურთო კლუბ „მრეტების“ პრეზიდენტმა ვაჟა მხაიძემ. ბატონმა ვაჟამ ჟურნალისტებს წარუდგინა თავისი საარჩევნო შტაბის უფროსი ნოდრევი თავიდან და შტაბის წევრი აკა ქავთარაძე.

ვაჟა მხაიძეს დეტალებში არ უსაუბრია საკუთარ საარჩევნო პროგრამაზე. თუმცა, თავისი პროგრამის ორი უმთავრესი პრიორიტეტი კი გვამცნო: 1. „საქართველოს ფეხბურთიდან“ სფფ-ს ამჟამინდელი ხელმძღვანელობის გაცელება; 2. ქართული ფეხბურთის და ანდრო ჟორდანია და ბრუნის მეთი არაფერი მოუტანია. მისი თქმით, მერაბ ჟორდანია ბიზნეს-მენების მხარდაჭერა და ინვესტიციების მოზიდვა მოახერხა და ვერც საშუალო სპორტული მიღწევებით მოიწონებს თავს. უფაფიფას ხელმძღვანელობასთან დანაშაულებრივ ალიანსში მყოფი ჟორდანია, როგორც უფასა და ფიფას, ისე საქართველოს ფეხბურთის ფედერაციის წესდებათა უბეში დარღვევით აპირებს საარჩევნო მოდელის შემუშავებას და საარჩევნო მანდატების ისეთი წესით განაწილებას, როგორც კვლავ მის გაპრეზიდენტებას უზრუნველყოფს. ჩხაიძეს დღემდე ვერ მიუღწევია იმისთვის, რომ ფედერაციიდან არჩევნებში ხმის უფლებით მონაწილეთა სია მიიღოს. „მრეტების“ პრეზიდენტის აზრით, სფფ-ს ასზე მეტ წევრს უკანონოდ ჩამოართვეს კენჭისყრაში მონაწილეობის უფლება. მისივე თქმით, ასეთ ქაოსს და აბსურდს თავს უსაფუძვლი ფედერაციის წინა ხელმძღვანელობის მიერ მოწვევით, რომელიც მისივე თქმით, ასეთ ქაოსს და აბსურდს თავს უსაფუძვლი ფედერაციის წინა ხელმძღვანელობის მიერ მოწვევით.

ჩივიანს თაოსნობით, მათი დანაშაულებრივი საქმე კი წარმატებით განაგრძო ჟორდანია-ჩოლაღიას გუნდმა.

სიტუაციის გამოსასწორებლად და არჩევნების დემოკრატიულად ჩატარებისთვის ჩხაიძე აპირებს სარჩელით მიმართოს სასამართლოს, რათა ამ უწყებამ მინც უზრუნველყოს არჩევნების სფფ-სა და ფიფა-უფასს წესდებათა შესაბამისად ჩატარება. სარჩელის ასლი გაეგზავნებათ ფიფასს და უფასს, რომელთა ხელმძღვანელებიც, ბატონი ვაჟა თქმით, მართალია, ამჟამად აქტიურად უჭერენ მხარს ჟორდანიას, მაგრამ როდესაც დარწმუნდებიან, რომ იგი უბეშია და არღვევს ამ ორგანიზაციების წესდებებს, იძულებულნი გახდებიან, შორს დადგნენ ამ კაცისგან. წინააღმდეგ შემთხვევაში, „როგორც მიმელ ზენ რუფინენი გაუშვეს, ბლატარსაც ისევე მივაყოლებთ“, - დამუქდა მსოფლიო ფეხბურთის ხელმძღვანელს ჩხაიძე, რომელსაც თურმე ეჭვი არ ეპარება, რომ საპრეზიდენტო არჩევნებში სწორედ იგი გაიმარჯვებს. არადა, ქართულ სპორტულ სამყაროში ვარაუდობენ, რომ ამ არჩევნებზე გამარჯვების მთავარი პრეტენდენტები მერაბ ჟორდანია და დავით პეტრიანი იქნებიან. ასეთი პროგნოზის საწინააღმდეგო ოპტიმიზმის საფუძველს ბატონი ჩხაიძეს აძლევს თავისი უმნიშველი წარსული, 17 წლის განმავლობაში ქართული ფეხბურთის სამსახურში უანაგროდ ყოფნა და, რაც მისი აზრით მთავარია, იდეა - წაიყვანოს ქართული ფეხბურთი ანდრო ჟორდანიაში მიერ გაკავალული გზით.

მარადონა: „თავს კარგად ვგრძნობ, რადგან არავინ მომიკლავს“

როგორც იქნა, იაპონიაში ჩავიდა არგენტინელი დიეგო მარადონა. წარსულში სახელგანთქული ფეხბურთელი პარასკევს, შუადღისას ჩაფრინდა ტოკიოს მახლობლად, „ნარიტას“ აეროპორტში, სადაც მას ასოვდ გულშემბატკივარი დახვდა. 41 წლის მარადონა იაპონიის მსოფლიო ჩემპიონატის ფინალური მატჩის სანახავად ესტუმრა და ამ ქვეყანაში ერთ კვირას აპირებს დარჩენას. „თავს კარგად ვგრძნობ, რადგან არავინ მომიკლავს“, - განაცხადა მარადონამ ხუმრობით. ამ სიტყვებით მას თავისი ირონია გამოხატა იაპონიის ხელისუფლების მიმართ, რომელიც კარგა ხანს არ აძლევდა ქვეყნის ტერიტორიაზე შესვლის უფლებას. ნარკოტიკებთან დაკავშირებული სკანდალების გამო მარადონას იაპონიაში არ უშვებდნენ, რის გამოც იძულებული იყო, თავისი ქვეყნის ეროვნული ნაკრების ფიასკოსთვის კუბაში, თავის „მეორე სამშობლოში“, ტელევიზორის საშუალებით ედევნებინა თვალს.

ბრაზილიელი თერთმეტმეტრიანი დარტყმები ვარჯიშებში

გუშინდელ ვარჯიშზე ბრაზილიის ნაკრებმა დიდი დრო დაუთმო თერთმეტმეტრიანი დარტყმების შესრულებას. „ყველამ უნდა იცოდეს, რომ ფინალური მატჩს უდიდეს ყურადღებას ვუთმობთ. მინდა, რომ ყველაფრისთვის მზად ვიყო. სწორედ ამიტომ ვვარჯიშობთ პენალტების დარტყმებზე. შესაძლოა, ფინალში ეს დავგვიტრდეს“, - განაცხადა მწვრთნელმა ლუსი ფელიპე სკოლარიმ.

გუშინდელ ვარჯიშზე, რომელზეც მრავალად იყენებ ჟურნალისტებიც, როგორც ყოველთვის, ყურადღების ცენტრში იყო ბრაზილიელი ვარსკვლავი რონალდო. „Radio Rio“-ს კორესპონდენტებს სურდათ, გაეკითხათ, თუ ვის მიუძღვნის ფეხბურთელი მსოფლიო ჩემპიონის ტიტულს. მაგრამ ყველა მცდელობა

ამაო იყო. რონალდოს თქმით, ამას ის მხოლოდ მაშინ გააკეთებს, როდესაც მსოფლიო თასს ხელში დაიჭერს. ნათელი გახდა ისიც, რომ ბრაზილიის ნაკრები ფინალურ მუხვედრაში იმავე შემადგენლობით გამოვა, რომელიც ინგლისის წინააღმდეგ შეიხედ-

ფინალურ მატჩში ითამაშა. ედლისონის ნაცვლად ძირითად შემადგენლობას დაუბრუნდება რონალდინიო. ფინალური მატჩის შედეგი გავლენას არ მოახდენს ბრაზილიელთა მწვრთნელის სანაკრებო მომავალზე. ლუსი ფელიპე სკოლარიმ უკვე

განაცხადა, რომ ის ტურნირის დამთავრებისთანავე დატოვებს დაკავებულ პოსტს. „არა აქვს მნიშვნელობა, გავხდებით თუ არა ჩემპიონები, პოსტიდან მაინც წავალ. ამ სამუშაოში ძალიან დამალა და დასვენება მჭირდება“, - განაცხადა „დიდმა ფილმმა“.

კორეა-იაპონიაში

ვარსკვლავთგუნდი

ნებისმიერი დიდი ტურნირის შემდეგ გულშემბატკივრები თუ შეჯიბრების ორგანიზატორები ტურნირის სიმბოლურ ნაკრებს ადგენენ ხოლმე. ასეთ მსოფლიო ჩემპიონატზეც. გუშინ ფიფამ გამოაქვეყნა სიმბოლური ნაკრების თავისი ვერსია, რომელშიც 16 ფეხბურთელი მოხვდა. რაც შეეხება გულშემბატკივართა მიერ შედგენილ ნაკრებს, ის 3 ივლისს გახდება ცნობილი.

მცველები: სოლ კემპბელი (ინგლისი), რობერტო კარლოსი (ბრაზილია), ხონ მიუნ ბო (სამხრეთ კორეა), ალაბი (თურქეთი), ფერნანდო იერო (ესპანეთი)
ნახევარმცველები: რივალდო, რონალდინიო (ორივე - ბრაზილია), კლაუდიო რეინა (აშშ), მიხაელ ბალაკი (გერმანია), ია სან ჩურრი (სამხრეთ კორეა)
თაქსტელები: მიროსლავ კლოზე (გერმანია), რონალდო (ბრაზილია), ჰასან შაში (თურქეთი), ელ ჰაჯი დიფი (სენეგალი)

ბლატარის 100 დღე

სწორედ ამდენი დრო მოითხოვა ფიფას ხელმძღვანელს პრეზიდენტმა იოზეფ ბლატერმა, რათა ორგანიზაციაში შესრული და სტაბილურობა დაეზღუდა. ამის შესახებ პრეზიდენტმა გუშინ ფიფას აღმასკომის მორიგ სხდომაზე განაცხადა, რომელიც მსოფლიო ჩემპიონატის მიმდინარეობისას წარმოშობილ პრობლემებს მიეძღვნა. უმთავრესი საკითხი ფიფას ფინანსური პრობლემებია. ამასთან დაკავშირებით გამოიყენა ჯერაც არ გამართულა, თუმცა, ბლატერი ცხელას არწმუნებს, რომ 100 დღის შემდეგ, როცა ის ორგანიზაციაში სრულწევრი დაამყარებს, საზოგადოების-

თვის ყველაფერი გამჭვირვალე გახდება. ყველაზე დიდი და მასფრი კამათი მსაჯობასთან დაკავშირებით უნდა გამართულყოფი, მაგრამ, ბლატერის თხოვნით, აღმასკომმა ამ საკითხის განხილვა საშემოდგომოდ, 23-24 სექტემბერისთვის გადადო. კიდევ ერთი, არანაკლებ მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც აღმასკომმა განიხილა, ფიფას გენერალური მდივნის საკითხი იყო. ბლატერმა პრეზიდენტად არჩევის შემდეგ იმდროინდელი გენერალური მდივანი მიშელ ზენ-რუფინენი თანამდებობიდან გაათავისუფლა. ახალი გენერალური მდივანი კი შეიტყობრიელი ურს ლინსი გახდა.

საბავშვო რეკლამები სსიპი „საბავშვო რეკლამები“ - საბავშვო რეკლამების მომსახურება. კონტაქტი: 25-35-48; (099) 51-19-94

ყველაზე სუფთა მუნდიალი

პაატა თოთაძე

გულშემატკივრები და ფეხბურთის სპეციალისტები, რომლებიც ყურადღებით ადევნებდნენ თვალს მსოფლიო ჩემპიონატის მიმდინარეობას, გაკვირვებულნი დარჩნენ იაპონიისა და კორეის ნაკრებების ფეხბურთელთა გამძლეობით. საუბარი მათ მიერ დოპინგის მოხმარების თაობაზე ჯერ კიდევ ჯგუფური ეტაპის დროს დაიწყო, თუმცა, მაშინ კორეის ნაკრების მწვრთნელმა გუს პიდინკმა ყველა ბრალდებას აბსურდული უწოდა. სანამ დანაშაული არ დაგიმტკიცებიათ, უბრალო ვარო, - მოკლედ მოჭრა პიდინკმა.

ამის შემდეგ საუბარი შეწყდა, მაგრამ, როგორც ჩანს, მცირე ხნით მსოფლიო ანტისადოპინგო სააგენტოს (WADA) ხელმძღვანელის, კანადელი რიჩარდ პაუნდის ნათქვამმა ტალღა ხელახლა ააგორა. პაუნდი ბრალს სდებს იოზეფ ბლატერს იმაში, რომ მან სააგენტოს თანამშრომლებს უფლება არ მისცა, ფეხბურთელებისთვის ანალიზები გაეკეთებინათ და ეს მასპინძლებს - იაპონელ და კორეელ მედიკოსებს დაევა. „ასეთ პირობებში კი, ადვილი შესაძლებელია, ფეხბურთელებს აკრძალული პრეპარატები მიეღოთ“, - განაცხადა მან. „ასეთი რამ მართლაც შეიძლება მომხდარიყო, მაგრამ სანამ ამის დამაბტკიცებელი საბუთი არა გვაქვს, საუბარი ამ თემაზე გაღიზიანების მეტს არაფერს გამოიწვევს. ფიგამ ანალიზების ჩატარება საკმაოდ კომპეტენტურ ხალხს დაავალა. ისინი ამ საქმის პროფესონალები არიან და გაცილებით უკეთ არიან აღჭურვილნი, ვიდრე WADA. ასე რომ,

ანალიზების აღებისა და შემომეზობის პროცედურა დარღვევებით ტარდებოდა. იმ ფაქტორების გათვალისწინებით, რომლებიც რუსებმა გამოაქვეყნეს, ბევრს ეჭვი დაეზადა, რომ სააგენტო საგანგებოდ ზრუნავდა რუსების გამოჭერაზე.

ისევე მუნდიალს დაეუბრუნდეთ. ბუნებრივია, ფიფას ხელახლა არჩეულ პრეზიდენტს ზემო ბლატერს არ სურდა, მუნდიალზე მიუბრუნებინათ რაიმე სკანდალში გარეუღიყვნენ. ეს რომ მომხდარიყო, ბლატერს დაადანაშაულებდნენ, თითქოს ის არ ებრძვის დოპინგს ფეხბურთში. ასეთი რამ ერთხელ უკვე მოხდა, როცა იტალიაში ზედიზედ რამდენიმე ფეხბურთელი ჩავარდა, გამეორება კი ბლატერს ნამდვილად ხელს არ აძლევს. მას ჯერ კიდევ დასამტკიცებელი აქვს თავისი უდანაშაულობა ფიფას კუთვნილი თანხების მითაცების საქმეში. თუმცა, იმაში დარწმუნებულია, რომ მუნდიალზე აკრძალული პრეპარატები არავის გამოუყენებია.

„ადრე არ იყო დოპინგთან ბრძოლისა და მისი აღმოჩენის ისეთ მეთოდები, როგორც ახლა. ამიტომაც, ვფიქრობ, ვერავინ მოახერხებდა მის გამოყენებას ჩემ და დაუსჯელად. ენერჯის აღსადგენად ყოველთვის ხმარობდნენ სხვადასხვა პრეპარატებს, მაგრამ დღეს მათი რიცხვი შემცირებულია, თანაც, ვიმეორებ, დოპინგის აღმოჩენა ახლა უფრო იოლი გახდა. ეს ყოველივე იმაზე მიუთითებს, რომ წლევეანდელი მუნდიალი ყველაზე სუფთა იყო დღემდე ჩატარებულთაგან“, - აცხადებს ბლატერი.

იოზეფ ბლატერი მუნდიალს აქვს

REUTERS

ტოტალიზატორი "ტოტო - 2000" პროგრამა 30-06 2002

ცოცხალი

კოდი	ბიზესია	30/06	16:00
		შედეგები	
301	იტალიის შედეგი	1 X 2 2.10 1.80 3.00	
302	ვინ დაიწყებს	1 2 1.90 1.90	
303	პირველ აუტს მოაწვდის	1 2 1.90 1.90	
304	პირველ კუთხურის მოაწვდის I ტაიმში	1 2 1.70 1.90	
305	პირველ კუთხურის მოაწვდის II ტაიმში	1 2 1.70 1.90	
306	პირველი მოხვდება თამაშგარეშე	1 2 1.90 1.90	
307	პირველი დაჯარიმდება	1 2 1.90 1.90	
308	კარში დარტყმების რაოდენობა	10და ნაკ. 11-12 13და მეტი 1.80 3.00 1.80	
309	შეტყველ დაარტყვამ კარში	1 თანაბრად 2 1.60 3.00 2.00	
310	კუთხურების რაოდენობა	10და ნაკ. 11 12და მეტი 1.80 3.50 1.80	
311	შეტ კუთხურის მოაწვდის	1 თანაბრად 2 1.60 3.50 2.00	
312	შეტი კუთხური ტაიმებში	I ტაიმი თანაბრად II ტაიმი 1.90 3.50 1.70	
313	თამაშგარე შდგ. რაოდენობა	5 და ნაკ. 6 7 და მეტი 1.90 3.50 1.70	
314	შეტყველ მოხვდება თამაშ. შდგომ	1 თანაბრად 2 1.70 3.00 1.90	
315	ჯარიმების რაოდენობა	34 და ნაკ. 35-36 37 და მეტი 1.80 3.50 1.80	
316	შეტყველ დაჯარიმდება	1 თანაბრად 2 2.00 5.00 1.60	
317	I ყვითელს ბარათს მიიღებს	1 2 1.90 1.70	
318	შეტ ყვითელს ბარათს მიიღებს	1 თანაბრად 2 2.10 1.50	
319	ყვითელი ბარათების რაოდენობა	3 და ნაკ. 4 5 და მეტი 1.90 3.00 1.70	
320	წითელი ბარათი	კო არა 3.00 1.15	
321	პენალი	კო არა 3.00 1.15	
322	I შეცვლის გააკეთებს	1 2 1.80 1.80	
323	I შეცვლა ტაიმებში	I ტაიმი შესვენებაზე II ტაიმი 2.50 2.20 1.70	
324	I გოლს გაიტანს	1 2 1.65 1.95	
325	ვინ გაიტანს	ორივე ერთერთი 1.70 1.80	
326	I ტაიმში გაიტანული გოლები	1და ნაკ. 2 2და მეტი 1.20 1.90	
327	გოლების რაოდენობა	0-1 2-3 4-6 3.00 1.70 3.00	
328	შეტი გოლი ტაიმებში	I ტაიმი თანაბრად II ტაიმი 3.00 2.80 1.90	
329	I გოლი გაეა	1-30წთ. 31-90წთ. არ გაეა 1.80 1.80 5.00	

* -ით აღნიშნული პოზიციები არ გეგმვა ერთმანეთს ერთობლივად შეიქმნება ყვითელი ბარათი მიიღება მხოლოდ წითლად ცოცხალზე მოხდა შემთხვევაში რეზიტივილი რეზიტივილი (http://www.yahoo.com) გამოიყენება იმ შემთხვევაში

ტოტალიზატორი "კოკა"

ცოცხალი

კოდი	კორეა - თურქეთი	16:00
	ნომინაცია	
600	ვინ დაიწყებს თამაშს	1 X 2 1.90 1.90 1.90
601	1 აუტი	1.90
602	1 კუთხური	1.70
603	1 შეცვლა	1.80
604	1 გოლი	1.70
605	1 გაფრთხილება	1.80
606	კუთხურების რაოდენობა	10და ნაკ.- 1.90 X 11- 3.50 12და მეტი- 1.90
607	ბარათების რაოდენობა	4და ნაკ.- 1.80 X 5- 3.00 6და მეტი- 2.00
608	რომელ წუთზე გაეა 1 გოლი	(1-30)- 1.80 X (31-90)- 1.70
609	გოლების რაოდენობა *	(0-1) 2.90 X (2-3) 1.80 (4-6) 2.90
610	ვინ გაიტანს *	ორივე 1.65 X ერთ-ერთი 1.85

კოდი	ბრაზილია - გერმანია	16:00
	ნომინაცია	
620	ვინ დაიწყებს თამაშს	1 X 2 1.90 1.90 1.90
621	1 აუტი	1.90
622	1 კუთხური	1.70
623	1 შეცვლა	1.80
624	1 გოლი	1.65
625	1 გაფრთხილება	1.85
626	კუთხურების რაოდენობა	10და ნაკ.- 1.90 X 11- 3.50 12და მეტი- 1.90
627	ბარათების რაოდენობა	4და ნაკ.- 1.80 X 5- 3.00 6და მეტი- 2.00
628	რომელ წუთზე გაეა 1 გოლი	(1-30)- 1.85 X (31-90)- 1.65
629	გოლების რაოდენობა *	(0-1) 2.80 X (2-3) 1.80 (4-6) 3.00
630	ვინ გაიტანს *	ორივე 1.70 X ერთ-ერთი 1.80
631	რონალდო *	გაიტანს 2.20 X ვერ გაიტანს 1.40
632	კლოზე *	გაიტანს 2.30 X ვერ გაიტანს 1.30

კოდი	ჯგუფური ცოცხალი	29/06	16:00
	ნომინაცია		
635	კუთხურები 2 თამაშში	20და ნაკ.- 1.90 X 22და მეტი- 1.90	
636	ბარათები 2 თამაშში	9და ნაკ.- 1.80 X 11და მეტი- 2.00	
637	გოლები 2 თამაშში	4და ნაკ.- 1.65 X 5და მეტი- 1.85	

კოდი	თარიღი	დრო	წევრი	1	X	2	1X	X2	12	2.5<	ბურთი	2.5<
015	29-06-2002	16:00	კორეა-თურქეთი	2.35	3.00	2.90	1.32	1.47	1.30	1.80	2.5	1.70
017	30-06-2002	16:00	ბრაზილია-გერმანია	1.95	2.90	3.80	1.17	1.64	1.29	1.85	2.5	1.65

III ადგილი				
კოდი	თარიღი	დრო	წევრი	
112	29-06-2002	16:00	კორეა-თურქეთი	1 2 1.65 1.95

ჩემპიონი				
კოდი	თარიღი	დრო	წევრი	
114	30-06-2002	16:00	ბრაზილია-გერმანია	1 2 1.45 2.50

ნორვეგია											
კოდი	თარიღი	დრო	წევრი	1	X	2	1X	X2	12		
240	29-06-2002	21:00	ბოლო ვლიმტი-ვილიერენგა	2.50	3.00	2.50	1.36	1.36	1.25		
241	30-06-2002	21:00	ბრანი-მოდლი	2.70	3.20	3.30	1.46	1.34	1.24		
242	30-06-2002	21:00	ლინ-ბრინი	1.50	3.50	6.00	1.05	2.21	1.20		
243	30-06-2002	21:00	ოდ გრენლანდი-როსენბორგი	2.70	3.20	2.30	1.46	1.34	1.24		
244	30-06-2002	21:00	სინგლი-მოსი	1.95	3.10	3.40	1.20	1.62	1.24		
245	30-06-2002	21:00	სტაბეკ-სტარტი	1.35	4.00	7.50	1.01	2.61	1.14		
246	30-06-2002	21:00	ვიკინგი-ლილესტრეიმი	1.70	3.20	4.40	1.11	1.85	1.23		

ინტერტოტო I ეტაპი გან. მატ.											
კოდი	თარიღი	დრო	წევრი	1	X	2	1X	X2	12		
250	29-06-2002	19:00	უნიონი (ლუქს)-გლორია (რუმ)	4.50	3.30	1.65	1.90	1.10	1.21		
251	29-06-2002	19:00	ვით. ვორჯია (საქ)-ლოკრენი (ბელგ)	-	-	-	-	-	-		
252	29-06-2002	19:00	კარნისი (უელსი)-მარკო (ბულგ)	3.20	3.20	2.00	1.60	1.23	1.23		
253	29-06-2002	20:00	სლავენნი (ხორვატია)-დუკლა (სლოვაკ)	1.75	3.20	4.20	1.13	1.82	1.24		
254	29-06-2002	20:00	სტ. ჯულია (ანდ)-კორინთი (ჩრ. ირლ)	5.50	3.30	1.55	2.06	1.05	1.21		
255	29-06-2002	20:00	ლეგალი (ესტონ)-ლეერია (პორტ)	2.70	3.00	2.40	1.42	1.33	1.27		
256	29-06-2002	20:00	ბროტნიო (ბოსნია)-ციურინი (შვეიც)	3.00	3.20	2.00	1.55	1.23	1.20		
257	29-06-2002	20:00	კოპრი (სლოვენ)-პილსინბორგი(შვეიც)	2.40	3.00	2.70	1.33	1.42	1.27		
258	29-06-2002	20:00	აშლიდი (ისრ)-ბრნი (ჩეხეთი)	2.40	3.10	2.50	1.35	1.38	1.22		
259	29-06-2002	21:00	აკადემისკო (დანი)-პატე (ბელ)	1.75	3.20	4.00	1.13	1.78	1.22		
260	29-06-2002	21:00	პაუნარეიორდური (ოსლ)-ცემენტარნიცა(მაკ)	1.70	3.20	4.20	1.11	1.82	1.21		
261	29-06-2002	21:30	ბრუენციე (ავსტრია)-პარალიონი (კვიპრ)	1.40	3.80	7.00	1.02	2.46	1.17		
262	29-06-2002	22:00	ფალგიროსი (ლიტვა)-პინკვილი (უნგრ)	2.00	3.00	3.50	1.20	1.62	1.27		
263	29-06-2002	21:00	ტოფეტრი (ფარერები)-სტ. ვალენი (შვეიც)	4.50	3.30	1.65	1.90	1.10	1.21		
264	29-06-2002	22:00	ტრეტა (ალბანეთი)-ვალეუა (მალტა)	1.50	3.50	6.00	1.05	2.21	1.20		
265	30-06-2002	18:00	შირაკი (სომხ)-სტ. კლარა (პორტ)	3.30	3.10	2.00	1.60	1.22	1.25		
266	30-06-2002	19:30	სტ. პატრიკი (ირლ)-რიეკა (იუგოსლ)	2.50	3.00	2.50	1.36	1.36	1.25		
267	30-06-2002	20:00	სინოტი (ჩეხეთი)-კონსტრუქტორ(მოლდ)	1.40	3.80	6.50	1.02	2.40	1.15		
268	30-06-2002	21:00	საკა (ფინეთი)-ობილინი (იუგოსლ)	2.00	3.00	3.50	1.20	1.62	1.27		
269	30-06-2002	21:00	დინაბურგი (ლატვია)-ზაგლებე (პოლან)	2.20	3.00	3.00	1.27	1.50	1.27		

დაიჯესტი

ისრაელში ფეხბურთი აიკრძალა

ისრაელში შექმნილი პოლიტიკური კრიზისის გამო ფიფა-მ გადაწყვიტა, მომავალი სეზონიდან ამ ქვეყანაში არც ერთი ინტერნაციონალური მატჩი აღარ გაიმართოს.

ფასულ სეზონში, როცა თელ-ავივის "ჰაპოელი" უფასო თასზე ასპარეზობდა, თითქმის ყველა იმ კლუბის ფეხბურთელები, რომელთა წინააღმდეგაც ითამაშა "ჰაპოელმა", შიმობდნენ, რომ, შესაძლოა, ისრაელში გამგაზაურება სახიფათო ყოფილიყო მათი სიცოცხლისთვის. "ნელსის" ექვსმა წამყვანმა მოთამაშემ საერთოდ უარი თქვა გუნდთან ერთად თელ-ავივში წასვლაზე და ამიტომაც იყო, რომ ლონდონური კლუბი ტურნირის გამოეთიშა. არც ავსტრიის ნაკრების წევრებმა მოინდომეს პოლიტიკური კატაკლიზმებით გატანჯულ ქვეყანაში ჩასვლა.

მოკლედ, ისრაელში გამგაზაურება არავის უნდოდა და ფიფა, ალბათ, სწორად მოიქცა, როცა, ადგილობრივი ფეხბურთის ფედერაციის პრეზიდენტთან შეთანხმების მეორე, ისრაელის მთელს ტერიტორიაზე საერთაშორისო მატჩების ჩატარება აკრძალა.

მუნდიალზე თურქეთის ნაკრების ნახევარმცველმა ჰასან შაჰმა ისე კარგად ითამაშა, რომ ფიფას მიერ შერჩეულ ათ საუკეთესო ფეხბურთელს შორის მოხვდა და ტურნირის საუკეთესო მოთამაშის ტიტულის მოპოვების მანსიც აიყვ.

შაში იტალიას არ კადრულობს

შაში "გალათასარაიში" დარჩენას აღარ აპირებს და სურს, კარიერა რომელიმე ევროპულ გუნდში გააგრძელოს. თურქი ფეხბურთელი საკმაოდ წუნია აღმოჩნდა. მან თქვა, რომ "არსენალისა" და "რომასგან" მიიღონ ნინადიდებები, მაგრამ არც ერთ

გუნდში არ წავა, რადგან ეს კლუბები თავის შესაფერისად არ მიაჩნია. "თუ "გალათასარაის" დავეტოვებ, მაშინ მხოლოდ პრიმერა დივიზიონში გადავალ. "რეალი" ან "ბარსელონა" – აი, ის კლუბები, სადაც მსურს კარიერის გაგრძელება. თუ ესაპირებ

ბი არ მოისურვებენ ჩემს შექმნას, მაშინ თურქეთში დავრჩები და არც "არსენალში" ვითამაშებ და არც "რომაში", რადგან ეს კლუბები საერთაშორისო არენაზე დიდი მიღწევებით არ გამოირჩევიან", - გულზეზავდა აღნიშნულ ჰასან შაჰმა.

„ბაიერნი„ არდადებებიდან დაბრუნდა

მიუნხენის "ბაიერნი" მომავალი სეზონისთვის ემზადება. ფეხბურთელები, რომლებიც მუნდიალზე არ არიან, უკვე გამოცხადდნენ კლუბის სანვრითელ ბაზაზე და ვარჯიშიც დაიწყეს. ოტმარ ჰიტცფელდი ცივად შეხვდა ბაბლო ტიამს, რომელმაც "კიკერისთვის" მიცემულ ინტერვიუში დაირიგლა, მწვრთნელი უსამართლოდ მეტყობოდა. ჰიტცფელდი სულაც არ თვლის, რომ ტიამი "ბაიერნი" დაჩაგრულია, ამიტომაც მცველმა ჯა-

რიმის სახით 10 000 ევრო უნდა გადაიხადოს. პრობლემები შეექმნა ბერლინის "ჰერტაიდან" ახლად გადასულ სებასტიან დაისლერს, რომელიც მუხლის ტრავმის გამო ვარჯიშზე სამოქალაქო ფორმით იყო მისული. საქმე ის არის, რომ დაისლერი ბერლინურ კლუბში ათი ნომრით თამაშობდა და "ბაიერნიშიც" იმავე ნომერს ითხოვს. ჰიტცფელდის გუნდში კი 10 ნომერი შეიცვარიელი ჩირიაკო სფორცაა,

რომელიც პოზიციებს არ თმობს. სფორცას "ბაიერნიდან" კონტრაქტი 2003 წელს უმთავრდება. სავარაუდოდ, ვეტერანი შეიცვარიელი ფეხბურთელი "ჰამბურგში" გააგრძელებს კარიერას. გაურკვეველია ასევე კარსტენ იანკერის ბედიც, რომლის შექმნის სურვილი, არ გაგიკვირდეთ და, დონეციუს "შახტარმა" გამოთქვა. იანკერი უკრაინაში წასვლას არ აპირებს, მით უმეტეს, რომ მისი კანდი-

დატურით თურქული "გალათასარაიცაა" დაინტერესებული. "თუ "გალათასარაი" უარს იტყვის გამოსასყიდის სახით 5 მილიონი ევროს გადახდაზე და ეს გარიგება ჩაიშლება, მაშინ მე ისევ "ბაიერნი" დავრჩები", - იოკოჰამადან არკვევს სიტუაციას იანკერი. აი, ასეთი ამბებია მიუნხენის "ბაიერნიში", რომელიც მომავალ სეზონში ბუნდესლიგისა და ჩემპიონთა ლიგის მოსაგებად ემზადება.

მიუხვდომელი ბილეთები

იოკოჰამას სტადიონის ტერიტორიაზე ყოველდღე უამრავი ხალხი იყრის თავს. ფეხბურთის მოყვარულები მუნდიალის ფინალისთვის ემზადებიან და ცდილობენ, შეიძინონ ბილეთები, რომელთა ფასი, ასტრონომიული თუ არა, უკვე საკმაოდ მაღალია.

ბილეთების ფასი 500-დან 700 ევრომდეა და აღარც იშოვება. აღსანიშნავია, რომ გერმანული პასპორტის მქონე გულშემატკივრები ბილეთებს ვეღარ იყიდებიან, რადგან მათ უკვე გადააჭარბეს ლიმიტს. დარჩენილი ბილეთების შექმნის უფლება მხოლოდ ბრაზილიელ ფანებს აქვთ.

ზიდანი თავს იხარტობს

საფრანგეთის ნაკრებისა და მადრიდის "რეალის" ყველაზე კაშკაშა ვარსკვლავს, მარსელელ ზიდანს ზიდანს ჯერაც არ დაეინცეება მუნდიალზე განცდილი ფიასკო და გულშემატკივრებისთვის "ლე ბლეს" კრახის მიზეზების ახსნას ცდილობს. "მუნდიალზე საფრანგეთის ნაკრების ასეთი წარუმატებელი ასპარეზობა

იმან განაპირობა, რომ თითქმის ყველა ფეხბურთელი საოცრად გადაღლილი იყო მომქანცველი საკლუბო სეზონის შემდეგ. არ გვექონდა დასვენების დრო და ვერც სათანადოდ მომზადება მოვასწარიით", - ამბობს ზიდანი და ფიფას მოუწოდებს, გადახედოს ევროპული კლუბების ჯოჯოხეთურ კალენდარს, რომელიც ფეხბურთელებს ძალას აცლის.

სად წავა ნუნო გომეზი?

ქალივით ლამაზი პორტუგალიელი ნუნუ გომეზი, ალბათ, გარეგნობით უფროა საფეხბურთო სამყაროში ასე პოპულარული, ვიდრე პროფესიონალიზმით. მუნდიალზე პორტუგალიის ნაკრები რომ ჯგუფში ჩაირჩა, ეს, გარკვეულწილად, "ფიო-

რენტინას" ეგზოტიკური ფორვარდის დამსახურებაცაა, რომელმაც პორტუგალია-კორეის ვადამწყვეტ მატჩში ცარიელ კარში გოლი ვერ გაიტანა. ასეა თუ ისე, ნუნუ გომეზი მაინც კარგ ფეხბურთელად ითვლება და

მისი შექმნა არაერთ კლუბს სურს. სერია ბ-ში გავარდნილი "ფიორენტინა" ცდილობს, რაც შეიძლება, ძვირად გადაიხადოს პორტუგალიელი ფორვარდი, რათა ფინანსური კრიზისის დაძლევა დააჩქაროს. ნუნუ გომეზის შექმნის მსურველ-

თა შორის განსაკუთრებით აქტიურებს ესპანური "ვალენსია", რომელიც ფლორენციელებს 6 მილიონ ევროს სთავაზობს და ინგლისური "ლივერპული", რომელსაც პორტუგალიელი ფორვარდი ფრანგი ნიკოლა ანელკას შემცვლელად ესახება.

უიზაჟდონი

კაფელნიკოვი ტურნირს გამოეთიშა

ევგენი კაფელნიკოვი

სერენა უილიამსი

უიმბლდონზე სიურპრიზები გრძელდება. უილბლო ამერიკელებს – პიტ სამპრასსა და ანდრე აგასის დღეს მეზუთე ნომრად განთესილი, რუსი ევგენი კაფელნიკოვი დამაბეჭდა. ყოფილი პირველი ნომერი, მოულოდნელად საკმაოდ ადვილად დამარცხდა 27-ე ნომრად განთესილ, ბელგიელ ზავიერ მალისთან

შეხვედრაში – 6:7 (4:7), 5:7, 1:6. ანგარიშიდანაც ნათლად ჩანს, რომ კაფელნიკოვმა მეტოქეს ჯეროვანი წინააღმდეგობა მხოლოდ პირველ სეტში გაუწია, მეორე და მესამე სეტებში კი ბელგიელის კარნახით წაერიმართა. ტურნირის წინ რუსი მიმოხილველები ამბობდნენ, რომ კაფელნიკოვი გადაღლილი იყო.

მატჩის შემდეგ კაფელნიკოვმა მხოლოდ დაადასტურა მიმოხილველთა ვარაუდი. **"ძალიან დავიღალე. ჩემს თავს არ ვგავდი. ახლა დასვენებისთვის მეტი დრო დამრჩება,"** – განაცხადა მან. ნიშანდობლივია, რომ გადაღლის პრობლემა სხვა რუს ჩოგბურთელებსაც აწუხებდა. დაახლოებით, იგივე გაიმეორა

ანა კურნიკოვამ დამარცხების შემდეგ, - რომ დასვენებას საჭიროებს. გუშინდელი დღე რუსებისთვის მეტად უილბლო აღმოჩნდა. ტატიანა პანოვა ამერიკელ ჩანდა რუბინთან შეხვედრაში დამარცხდა – 6:4, 6:1. ავსტრალიელმა მარკ ფილიპუსისმა ოთხ სეტში დაამარცხა გერმანელი

ნიკოლას კიფერი – 3:6, 6:3, 6:4, 6:2, ხოლო ამერიკელი ტიელიორ დენტისა და ავსტრიელი უეინ არტურისი დუელი ამერიკელის გამარჯვებით დასრულდა – 7:6 (7:2), 7:6 (7:3), 6:7 (4:7), 7:6 (7:5). ქალთა თანრიგში მეტად დრამატული გამოდგა ტურნირის მეორე ნომრის, ამერიკელი სერენა

უილიამსისა და ბელგიელი ელზ კალენსის დაპირისპირება. სერენას ძალიან გაუჭირდა. მატჩის მსვლელობისას ბელგიელს გამარჯვებაც შეეძლო, მაგრამ, როგორც ჩანს, გამოცდილებამ თავისი გაიტანა. შეხვედრის საბოლოო ანგარიშია – 7:6 (7:5), 7:6 (7:2) სერენას სასარგებლოდ.

გეგმატრეზებათ "ლაგუნა ვერე"

ბასა ჭანიკაშვილის სკეჩი

ქათამი

მე ვარ ქათამი. ნამდვილი ორფენა ფრთოსანი არსება. თუ მაინცა და მაინც ჩემი სახელი გაინტერესებთ, მქვია თინიკო, ვარ 29 წლის, ქერათმიანი, შავთვალა, სიმაღლე 178 სანტიმეტრი, მაქვს პატარა მკერდი, დიდი თეძოები და მაღალი ფეხები. მაქვს ორი ფრთა და ნისკარტი. დღეში ორჯერ ვმდეკვრები და გამომდებით ვეძებ საკენს, იმიტომ, რომ რასაც მიყრიან, ის არ მყოფნის. მენიუ მრავალფეროვნებით არ გამოირჩევა. დაბალი, ობიანი პური, წყალი, ქვიშა, შავი, მინამთხრელი ქაინჭველები და დარეტინებული ბუხები. მსმენია, რომ სახალწლოდ ქათამებს სიძინდს აჭმევენ ხომლე. ნეტავ რატომ?

საქათამში მარტო ვცხოვრობ. გასულ კვირას ჩემი სადაქლო ქათამები წირმა წაიღო. ერთ ღამეში ორმოცამდე ახლობელი დაეკარგე. რატომ გადავარჩი, ვერ გეტყვით. ალბათ იმიტომ, რომ ძალიან მეშინია ბაქტერიების. წყალს ყოველთვის საკუთარი ჭურჭლიდან ვსვამ, საერთო მათლად ვინფინჯავ და არასდროს ვიხიხვ, რომ სიგარეტი დამიტოვონ. თუ გასაჭირია და სიგარეტი გვითავდება, მირჩენია არ მოვნიო ხოლმე და აი, შედეგიც.

ღამ-ღამობით საქათამში მამწვედევნ და დილით უთენისას მიღებენ პარს. მალციებს მუზობელ ეზობაში ჩაიშლის ყვილი, მაშლის, რომელზეც ჭკუას ვკარგავ. ადრე ერთი ნიკი იყო, ვის დარჩებოდა იმ დილით ბორია (ასე ქვია მამალს, რომელზეც ჭკუას ვკარგავ). ახლა კი მარტო ვარ და ის სულ ჩემია. ყოველ დილით მკუტამს და მკუტამს. იმ ტრაგიკული ამბის შემდეგ ცოტა მშინებულნი ვიყავი, მასაც რამე ხომ არ სჭირდა, მაგრამ ბორიამ დამამწვიდა და მითხრა, რომ არჩევანი უსაფრთხო სექსზე შენჯერა. ის ყოველთვის ხმარობს პრეზერვატივს "ფაივირტს" და მე, როგორც ქათამების უმრავლესობა, უპირატესობას ვანიჭებ "რექსონა ოქსიჯენს". ის მე მიცავს მთელი დღის განმავლობაში (ის, ეს...).

ბორია მაღალი, ცისფერთვალა, ნითელიბობლიანი ახოვანი მამალია, რომლის ყვილიც ტანში ჭრუანტელი მივლის, მაფუთქავს და ელეთ-მელეთი მომდის. მისი მოზლები ერთი უბრალო ხალხი იყო, ამიტომ დიდი განათლებით არ გამოირჩევა, მაგრამ ქვეყა, მიხვარა მოხვარა, თავის დაჭერა... ერთხელ მასსოვს, სახლის პატრონის პატარა ბიჭი როგორ გამოუდგა დასაჭერად. ისე ელევანტურად გარბოდა, თვითკმაყოფილი სახით, აქაოდა ამ ტუტუცმა ჩემზე ხელის აწევა როგორ გახედოდა, რას მიქვია დამჭიროს და მანვალოსო, მოღბს გადმოაფრინდა და ჩემს ზურგს უკან დაიშალა. პირველად მაშინ ვიგრძენი მისი სუნქვა ბობილოსთან და მას მერე გულში ჩამვივარდა.

მწელა პირველი ნაბიჯის გადადგმა მაშლისაკენ. ჩვენ, მყარ საოჯახო ტრადიციებზე აღზრდილი

ქართველი ქათამები, თვალის ჩინივით ვუფრთხილდებით პირველი დამის უფლებას. ჩვენი რჩეული მუყრეველი რეპუტაციით უნდა სარგებლობდეს და ზედმინეებით იცოდეს ინგლისური და კომპიუტერი. სწორედ ასეთი იყო ჩემი ქმარი, რომელიც ძალღმა დაგლიჯა. დამარჯა თერთმეტი წინილა და სახლის პატრონმა უმონყალოდ სელჩუკებს მიპყიდა. ვინ იცის, ვის ხელში არიან ახლა ჩემი წინილები...

გულში, მთელი ღამე ვერ დავიძინე, ვერ იყო და მუსიკას ვუსმენდი, ცივი შხაბიც მივიღე, შემდეგ საჭმლის ნარჩენებს დავერიე და არ მესიამოვნა... ჩემი საფიქრალი ბორიასთან უკანასკნელი შეხვედრა იყო. დიდი ამბავი მოვანყვეთ და თავი არ დავიცავით. რატომღაც მეგონა, რომ ეს ჩვენი ბოლო შეხვედრა იყო. ბორიას ფერი არ მომეწონა, ცოტა გაფითრებული მეჩვენა.

დღეს კი, ჩემი გამოშვება დაავინყვადო, მთელი დღე საქათამში ვიჯექი და ბორიას ვეძახდი. ის კი პასუხს არ მცემდა. დილით მუცელში ტკივილმა მიმატა, ცივი ოფლი მასხამდა და გული მერეოდა. ერთი პირობა ვფიქრობდი, მეც შავი ჭირი ხომ არ შემეყარა მეთქი. თავდავინყვებით ვეძახდი ბორიას, ის კი პასუხს არ მცემდა. კარტიც გაუშალე, გმარნივლობდი - დაკლეს თუ მიკვდა-მეთქი? ჯინაზე ყვავის ტუზი და ყვავის ათიანი ამოუვიდა. ძალიან ვინერვიულე და თავი უკვე საიქოს მეგონა, როდესაც მივხედი, რომ ფეხშიძიდე ვიყავი.

ჩემი ოჯახში აღზრდილი ქართველ ქათამებს განსაკუთრებით გვიყვარს ჩვენი შვილები. ისინი ძალიან ნიჭიერნი და ჭკვიანები არიან. ამჯერად არავის დაუთმობ მათ. ერთს ცურვაზე ვატარებ, მეორეს ჩოგბურთზე, მესამეს ფეხბურთზე, მეოთხეს ინგლისურზე და კომპიუტერზე, მეხუთეს ფრანგულზე და ცეკვაზე, მეექვსეს არსად არ ვატარებ, კალთაზე მივიკრავ და სულ თან მეყოლება, მეშვიდეს ქათამის უნივერსიტეტში მივიყვან და საერთაშორისო საბარათზე მოვაწყობ, მერევეს ადვოკატურას შევასწავლი...

ჩემები გამოვლენ სამშობლოს სასიქადელო მფილები და ვასწავლი მათ უფროსების პატივისცემას. ვეტყვი, რომ უყვარდეთ მშობლები, განსაკუთრებით დედამის და მამამისი, მიუხედავად იმისა, რომ მამა ქართველი არ იყო. ვეტყვი, რომ ამ ქვეყნად სხ ვაერის ფრთოსანებსაც შეუძლიათ სიყვარული და არ დაუფერონ მათ, ვინც ეტყვის, რომ ნაბიჭვრები არიან. ბორია ხომ ძალიან უყვარდა ისინი, უბრალოდ ვერ მოესწრო.

მე ვარ ქათამი. ნამდვილი ორფენა ფრთოსანი არსება. ვარ 29 წლის, ქერათმიანი, შავთვალა, სიმაღლე 178 სანტიმეტრი, მაქვს პატარა მკერდი, დიდი თეძოები და მაღალი ფეხები. მაქვს ორი ფრთა და ნისკარტი. მქვია თინიკო.

შემოქმედებითი ვნახვის ფესტივალი დღე პირველი

დავით ლომაძე - თბილისელი ლიამი გალაპერი

ზურა რთველიაშვილია მეორე ჩამოსხა

გავა ნახუცრიშვილი

ვერა ნოზარიძე

ჯერ იყო ადგილობრივი თვითმმართველობის არჩევნები, რის გამოც ხელის გულზე ნატარები, სამწელიწადის მიტანებული ახალგაზრდული ფესტივალი თითქმის ერთი თვით გადავადდა; მეორე სერიოზული სამშრობა "მზიურს" უკვე გუშინწინ, ფესტივალის გახსნის დღესვე მიხვდა. ისინი ძალიან ნიჭიერნი და ჭკვიანები არიან. ამჯერად არავის დაუთმობ მათ. ერთს ცურვაზე ვატარებ, მეორეს ჩოგბურთზე, მესამეს ფეხბურთზე, მეოთხეს ინგლისურზე და კომპიუტერზე, მეხუთეს ფრანგულზე და ცეკვაზე, მეექვსეს არსად არ ვატარებ, კალთაზე მივიკრავ და სულ თან მეყოლება, მეშვიდეს ქათამის უნივერსიტეტში მივიყვან და საერთაშორისო საბარათზე მოვაწყობ, მერევეს ადვოკატურას შევასწავლი...

პირველი "მზიურიდან" მოყოლებული ზაფხულის დასაწყისს მთელი წლის განმავლობაში ელოდებინა ხოლმე თბილისელები. რამდენიმე ძირითადი პრინციპის გამო, "მზიურმა" მართლაც დამსახურებულად მოიპოვა ახალგაზრდული ფესტივალის სტატუსი. პირველ რიგში, ალბათ იმიტომ, რომ ესაა ახალგაზრდული საზოგადოების (ქართული სინამდვილის გათვალისწინებით) სამი დღე-ღამე, მეგობარ-ნაცნობებთან შეხვედრების, დაუსრულებელი ჭიორები, სმა, მოუთუკავი ვნებები, პოეზია, ლიტერატურა, სცენის ვარსკვლავები, მუსიკა და ა.შ. ეს ჩამონათვალი ისეთივე უსაზღვროა, როგორც ახალგაზრდული მოღონის სახეობა. სწორედ ასეთი უნდოდათ ახალგაზრდა ქართველ შემოქმედებს ყო-

ფილიყო მათი პირმშო და "მზიურიც"

მესამე წელიწადია აგრძელებს არჩეულ გეზს. ისევე, როგორც ზემოთ ჩამოთვლილი თვისებები, ეტყობა, გარკვეული მოუწესრიგებლობა ამ ფესტივალის სტილი თუ არა, ზედმეტი მაინცაა. თუმცა, არაპუნქტუალურობა მაინცადადამინც არ უნდა ანუხებდეს გასართობად შეკრებილ ახალგაზრდობას. "მზიურში" ფესტივალში მზის ანთხილიდან არა, მაგრამ შუადღიდან კი ნამდვილად იწყება. ახალგაზრდული სტილი ნაწილი (ვისაც სკოლა-სახლსაგანსა და საშხაურთა არ აბრკოლებს, თუმცა ზა დროს სწავლა და მუშაობა, ეს ხომ წელიწადში ერთ-ერთი მსვლელობა და ღამა ბუღაძის ხელე, სამი დღის განმავლობაში ხდება), დღის თორმეტი საათიდან იწყებს მსვლელობას მზიურ-ქალაქისკენ. ახალგაზრდობისთვის საჭიროა-სამართლიანად მზიური ალტერნატივა არ აქვს.

ლიტერატურა საფესტივალო იყო:

ახალგაზრდული, თანამედროვე, პოპულარული ავტორებით... აპლოდისმენტები არ მოკლებია არც მოთა იათამბოლოს გავა ნახუცრიშვილისადმი მიძღვნილ "მეგობარო"-ს და არც თვითშემოქმედ პოეტებსა მკაცრებულთა რიგიდან, მაგრამ როგორც მოსალოდნელი იყო, განსაკუთრებული ოვაციით მაინც რატომ ამაღლებულა და ღამა ბუღაძის ეროტულ შემოქმედებას შეხედნენ; აი, სცენასთან გამგულ გამყიდველს კი, კოტე ყუბანიშვილის ლექსების სერია "მე ვიყო..." (ცვა, გარკვეული და ა.შ.) მოეწონა და პოპულარულ პოეტს საწილებში უკერავ უსახსოვრა. არ ვიცი, რამ განაჩინსა ამ ყველაფრის შემდეგ ელიზბარ ელიზბარაშვილი, რომელმაც ლექსების ნაკითხვამდე ისაუბრა, თუ როგორი რთულია დღეს პოეტების შოუ-ბიზნესის ვარსკვლავების გან გამოჩენვა. თუმცა, უკმაყოფილებას რამე ექცევი არ გამოუწვევია, ლიტერატორებმა თავყანისმფლობელთან ერთად გადაინაცვლეს დიდი სცენისკენ, სადაც "მზიურის" მუსიკალური ნაწილი დაიწყო.

Strings - ბრიტ-პოპი

„მზიურის“ სცენაზე

მე პირადად, კონცერტის დასაწყისი და დასასრული მომენტია. თუმცა, ვერ ნაწილში იყო ჩემთვის საინტერესო გამოჩენისი, ახალი შეიგოს ახალგაზრდა ლიტერატორების მოსახმენად. პირველ დღეს

Show-biz

ლიტერატურა

„აუ, წელან ნიკო გომელაურს ვე-

მისიჯე, მგონი 100 ლარში გადავარდნი, - უყვართ პატარა გოგონებს სიმპათიურ პოეტებთან ურთობობით თანატოლებში თავის მონონება, ისევე როგორც ამ ფრაზის ერთ-ერთ ავტორსა და "მზიურის" ნორა თავყანისმცემელს. ლიტერატურისა თუ ლიტერატორების ნორა თავყანისმცემელს.

ქართველები ბრიტანეთში

დაიხვერობს თუ არა ქართველი "ემბრიონი" მანქანტარის პუბლიკას

ადი სარაზრაქოვა

ზოგჯერ კონტრასტები ძალიან მომგებიანია. მაგალითად ჯგუფ "ემბრიონის" შემთხვევაში. წარმოადგინეთ სამი სიმპათიური, ერთი შეხედვით ნაზი ქართველი ქალიშვილი და, ამ დროს, - როკ-მუსიკის უკიდურესად მძიმე მიმართულების მიმდევრები.

ჯგუფი "ემბრიონი" პირველად ორი წლის წინ ბათუმში, ფესტივალ "მატარებელზე" მოვისმინე. ცოტა არ იყოს - დავიბენი, როცა სამმა მორცხვმა პატარა თინეიჯერმა უცებ დიდი გიტარები გადაიკიდეს და ისეთი ხმაური "ანიეს" - ბათუმლები სულ თავ-ქუდმოგლეჯილები გარბოდნენ. ეს რა თქმა უნდა, ზუმრობით, ისე კი "ემბრიონებმა" საინტერესო იმიჯითა და კარგი მუსიკით თავიდანვე მიიქცია ყურადღება. მას აქეთ კი ბევრი რამ შეიცვალა: "ემბრიონს" სტილის დახვეწილი გამოცდილი ჯგუფი soft-eject ენმარება, აქამდე კი მათი მუსიკის წინწაზე ინგლისელი პროდიუსერი მარკ ტოლი მუშაობს.

მარკ ტოლი ე.წ თავისუფალი პროდიუსერია, რომელიც წელს ინგლისში, მანჩესტერში საკმაოდ ცნობილი ფესტივალის In The City ფარგლებში "ქართული სცენის" მონყობას აპირებს. In The City მანჩესტერში სექტემბერში იმართება ხოლმე. იქ მსოფლიოს ყველა კუთხის ჯგუფები იკრიბებიან და საკუთარი ქვეყნის პრეტენტაციას ახდენენ. ამ ღონისძიებისთვის ტოლმა ოთხი ქართული ჯგუფი: საქართველოს ფარგლებს გარეთ მოღვაწე Scydiving Penguins, Blast, თბილისური Soft Eject და "ემბრიონი" შეარჩია. ინგლისელი პროდიუსერის განსაკუთრებულ ინტერესს ეს უკანასკნელი წარმოადგენს. როგორც Soft Eject-ის გიტარისტმა განმარტა, ამის მიზეზი "ემბრიონის" (ასე ეძახიან გოგონებს მუსიკალურ ნრეებში) ძალზედ ახალგაზრდა ასაკი და, უფრო კი, მათი მუსიკალური ორიენტაცია: ჯგუფის წევრები საესეებით მზად არიან დასავლური ბაზრობის და სტილურადაც შესანიშნავად ენერტიან პრიტანულ კონტექსტში. "ემბრიონი" სამი წევრისაგან შედგება - სამივე გოგონა, და თანაც

კახუი „ემბრიონი“

თინეიჯერი. ყველასთვის მოულოდნელად ისინი "მიმე" მუსიკას უკრავენ, თანაც საესეებით პროფესიულად დონეზე. რაც შეეხება ყველაზე მთავარს - როკისთვის ასე საჭირო სულისკვეთებას - ამ მხრივ, ხომ გადასარგებდაა ყველაფერი. პირდაპირ ვეღის ირონია, აღნიშნავენ Soft-ები (ეს Soft Eject-ის "მოფერებითი" სახელია), რომ ეს გოგონები თბილისში ცხოვრობენ, თორემ ისე, ტიპური ბრიტანელები არიან. რეპერტუარს ჯგუფის ლიდერი ნინო წერს. თავად არის გიტარისტიც და ვოკალისტიც. დანარჩენები (მაკა და სოფო) ბას-გიტარასა და დასარტყამ ინსტრუმენტებს ინანილებენ.

ამჟამად მარკ ტოლი Soft Eject-ის სტუდიოში "ემბრიონის" სამ სიმღერას იწერს. თანამშრომლობით ორივე მხარე მეტად კმაყოფილი ჩანდა. ინგლისელი პროდიუსერი სულაც არ ზღუდავს ქართველი გოგონების შემოქმედებით თავისუფლებას, ეს უკანასკნელი კი მისგან სასარგებლო პროფესიულ რჩევებს, არანეივრებაში მივიწერავს და შედეგად - დასავლური მენიშვნის და შედეგად - დასავლური სტანდარტების პროდუქციას იღებენ.

ყოველთვის მაინტერესებდა, როგორ აღიქვამდნენ ინგლისელები ქართველების დანერლი და მესრულეულ ინგლისურენოვან მუსიკას. Soft Eject-ისა და "ემბრიონის" ნამუშევრები მარკ ტოლმა ამ მხრივ ძალზედ დადებითად დაასახათა. დასძინა კიდევ; ზოგჯერ ინგლისელები უფრო მეტ გრამატიკულ შენიშვნებს უშვებდნენ. ხოლო ჩემს შეკითხვაზე, იქნებ ინგლისელებს ქართველიენი მუსიკა უფრო საინტერესო მოეჩვენებოდა?

„არტ-იხადი“, თბილისში

ნავახვის დღესასწაულს გახარეთავს

მედია-ნიუსი. მალე თბილისში, საცურაო კომპლექსზე „ლაგუნა ვერე“ „არტ-იხადი“ შოუს გამართავს, რომელიც ნეპტუნის დღესასწაულს მიეძღვნება. ამ შოუში „არტ-იხადში“ გაერთიანებული ყველა საესტრადო მომღერალი მიიღებს მონაწილეობას.

როგორც „არტ-იხადში“ - აცხადებენ, ღონისძიება მარტო მუსიკალური ნომრებით არ შემოიფარგლება.

რეზო გაბრიძის იხილა

ხვალ ქართველი რეჟისორისა და დრამატურგის რეზო გაბრიძის დაბადების დღეა. რეჟისორს 67 წელი უსრულდება. იგი საკუთარი იუბილის აღნიშვნას არ აპირებს და ამ დღეს ჩვეულ სამუშაო ამპლუაში ხვდება.

თბილისის მარიონეტების თეატრში ამჟამად განახლებული სპექტაკლის „ჩემი გაზაფხულის შემოდგომაში“ გენერალური რეჟისორები მიმდინარეობს და ხვალ წინასაპრემიერო ჩვენება გაიმართება.

ხალხური თვითგანმანათლებლის ფესტივალი დასრულდა

გულში ზაქარია ფალიაშვილის სახელობის ოპერისა და ბალეტის სახელმწიფო აკადემიური თეატრში ხალხური თვითშემოქმედების ფესტივალში გამარჯვებულთა ცერემონია გაიმართა. ფესტივალში საქართველოში არსებულმა 80-მდე ქორეოგრაფიულმა ანსამბლმა და ინდივიდუალურმა შემსრულებელმა მიიღო მონაწილეობა. ოპერის თეატრში გამართულ გალა-კონცერტს საქართველოს პრეზიდენტი ედუარდ შევარდნაძე და სრულდენტი საქართველოს კათალიკოს-პატრიარქი, უნიშნდისი და უნივერსიტეტი ილია II დაესწრა.

გრან-პრი, 3000 ლარი, რომელიც საქართველოს პრეზიდენტმა დაანე-

ბა. კონცერტი წყლის დღესასწაულს ეძღვნება და იქ მისული მკურნებელი თავადაც გახდება მისი მონაწილე. კონცერტის მსვლელობისას „არტ-იხადში“ მკურნებელს მრავალ სიურპრიზს პპირდება.

გარდა ამისა, 29 ივნისს „არტ-იხადის“ ინიციატივით, ვერის პარკში საქართველოს კალათბურთის ეროვნული გუნდის 40 წლის იუბილესთან დაკავშირებული კონცერტი გაიმართება.

გარდა ამისა, 29 ივნისს „არტ-იხადის“ ინიციატივით, ვერის პარკში საქართველოს კალათბურთის ეროვნული გუნდის 40 წლის იუბილესთან დაკავშირებული კონცერტი გაიმართება.

თეატრის დასმა გაზაფხულზე შევიცარიანი წარმოადგინა სპექტაკლის პრემიერა, რომელსაც დიდი წარმატება ხვდა წილად. „ჩემი გაზაფხულის შემოდგომა“ რეზო გაბრიძემ 1984 წელს დადგა. სპექტაკლის მუსიკალური და მხატვრული გაფორმება მას ეკუთვნის. სპექტაკლის მთავარ გმირს - ჩიტ ბორიას მსახიობი რამაზ ჩხიკვაძე ასმონავანებს. განახლებული სპექტაკლის პრემიერას ქართველი მკურნებელი სექტემბერში იხილავს.

სა, ქორეოგრაფიის მოღვაწეთა კავშირთან და თბილისის კულტურის ინსტიტუტთან არსებულ ქორეოგრაფიულ ანსამბლ "როკვას" გადაეცა. პირველი პრემია - 1500 ლარი მოიპოვა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მუსიკალურ-ქორეოგრაფიულმა ანსამბლმა. მეორე პრემია - 1000 ლარი - თელავისა და ჩოხატაურის კულტურის მინისტრის, ხოლო მესამე პრემია - ლენტეხისა და ლაგოდეხის ანსამბლმა გაინაწილეს. გამარჯვებულთათვის პრიზები სხვადასხვა ორგანიზაციებმა დააწესეს. ჯილდოს გარეშე გალა-კონცერტის არც ერთი მონაწილე არ დარჩენილა.

BOM-BOM-BOM CHI-CHI-CHI

ხვალ ფილარმონიაში ტანია მარია იმღერებს

ბიძინა მაცაპვილი

ის პირველი იყო, ვინც თბილისს ხანგრძლივი მუსიკალური დეტა მოუხსნა შვიდი წლის წინათ. მაშინ მისი სახელი საქართველოში მხოლოდ ჯაზისა და ლათინური მუსიკის მოყვარულთა წრეებში იცოდნენ, თუმცა, ნამდვილ მუსიკას დანატრებული მსმენელი, იმ დროისათვის ბილეთების სიძვირის მიუხედავად, მაინც არ აკლდა ფილარმონიის დიდ საკონცერტო დარბაზს.

შვიდი წლის შემდეგ ის ისევ პირველია... პირველი, დიდი საერთაშორისო ვარსკვლავი, რომელიც მეორედ ჩამოვიდა თბილისში. გუშინ საღამოს შვიდ საათზე ბრაზილიური რიტმების დეფოფალს, ცეცხლოვან, მაგიურ, სექსუალურ ტანია მარიას და მის ჯგუფს, "ვივა ბრეზილ კვარტეტს" აეროპორტში თბილისის VI საერთაშორისო ფესტივალის ორგანიზატორები, "ისტერნ ფრონტოუმენის" ბიჭები, ჟურნალისტები, სამების პოპულარული შემსრულებელი ქეთი ფარესიშვილი, მუსიკათმცოდნე მიაა დათუნაშვილი და მუსიკის დიდი მოყვარული, სახელმწიფო ტელერადიო დეპარტამენტის ხელმძღვანელი ზაზა შენგელია დახვდნენ.

ტანია მარია, რომელიც ამერიკასა და საფრანგეთში ცხოვრობს, თბილისში პარიზიდან ჩამოფრინდა. როგორც აღმოჩნდა, გაზაში ინსტრუმენტების სამი კონტინერი გაქრა. შეიძლება, ამის მიზეზია, საფრანგეთის აეროპორტების მუ-

ბაქო ბალახაილის ფოტო

შაკების გაფიცვა, მაგრამ, ნუ გედარდებთ - თუ ინსტრუმენტებმა კონცერტისთვის ვერ ჩამოაღწია, აქაურ რესურსებს გამოიყენებენ. მთავარია, ტანია როგორ ხასიათზე იქნება. მის ხასიათს კი ბევრად განსაზღვრავს ხვალინდელი საფეხბურთო მატჩის შედეგი ბრაზილიასა და გერმანიას შორის. თუმცა, ტანია ხომ სულთ ხორცამდე პროფესიონალია, თანაც - ნამდვილი ბრაზილიელი: ჩვენს რედაქციაში სტუმრობისას ერთი წამი არ გაჩერებულა - თავისი ჯგუფის წევრებთან ერთად მღეროდა, იმპროვიზირებდა, ცეკვავდა, როკავდა, იცინოდა. და ყველაფერ ამას ისე ბუნებრივად და გადაამდგამად აკეთებდა, შეუძლებელია, არ აპყლოდი თამაში და მისი სახელდახლო შოუს მონაწილე არ გამხდარიყავი.

მე არ ვყოფილვარ ბრაზილიაში და რიოს კარნავალი მხოლოდ ტელევიზორით მაქვს ნანახი. ამიტომ, ყოველთვის ცოტა გადაჭარბებულად მიმანდა საზოგადოების ზომავადსული ალტაცება ამ კარნავალის ხსენებაზე. მაგრამ, გუშინდელის შემდეგ მივხედი - იყო ბრაზილიელი, ნიშნავს გქონდეს სიცოცხლით ტკობის საოცარი უნარი; ხოლო, როცა ხარ ბრაზილიელი და თანაც მუსიკოსი, ნიშნავს ამ შენი უნარით ყველა ირგვლივ მყოფი დააფაფაო.

ამიტომ, გაუკეთეთ საჩუქარი საკუთარ თავს - მოუსმინეთ ხვალ ფილარმონიაში ტანია მარიას. ეს ზეიმი თქვენ დიდხანს, ძალიან დიდხანს დაგამახსოვრდებათ.

შავი მთავის წითელი მსახიობი

ანა კორძია-სამადავილი

ვინც კი დღესე კოტე ყუბანეიშვილის კულბში ყოფილა, ალბათ, დამეთანხმება, რომ ის სრულიად განსხვავდება თბილისში არსებული სხვა "ადგილებისგან": ოთახში შესული, უშუალოდ კოტესა და ნანას სტუმარი ბრძანდებით. თუ ლიტერატურა არ გაინტერესებთ, აქ არაფერი გესაქმებთ, დასალევად სხვაგან ვობს წასვლა. კოტესთან ყოველთვის სიმშვიდეა, შეგიძლიათ ნივნები შეიძინოთ, დიდი არჩე-

ვანია, თუ ვერ შეიძენთ, იქვე ჩამოვადებით და წაიკითხავთ, ხელს არავინ შეგიშლით, პირიქით: ნანა ჩაით გავიმასპინძლდებით და დაუზარლად ავიხსნით, სად რა დევს და რა ხდება ნივნის სამყაროში ახალი. შეგიძლიათ მაისურიც იყიდოთ, წარწერაიანი, თავად კოტესაც ასეთი აცვია: "ЖИТЬ НЕДЛГО ОЧЕНЬ ВРЕДНО" - სავსებით ვეთანხმები. ისე, წარწერების ფართო არჩევანია, ჩემთვის ახალიც გაჩნდა, "შპიონერი", ჩე გვევარას პორტრეტია-ნი. აუცილებლად ვიყავი.

რაც მთავარია, კოტესთან შეიძლება საინტერესო მოვლენის შესწორეც გახდეთ. გუშინ სწორედ ასეთი საღამო იყო. თბილისელ საზოგადოებას კიდევ ერთი სასაინტერესო სიურპრიზი ელოდა: სიზა ლაბაზაშვი შავი მთების წითელი მსახიობის სევიდანი ისტორია გვიამბო. წარმოდგენა პროკოფიევის, სტრავინსკის, ქეიჯისა და რანინის მუსიკის ფონზე გაიმართა. ავტორი, სცენოგრაფი და მსახიობი-მანიპულატორი სიზა ახალგაზ-

რდაა, 29 წლისა. თეატრმა სამი წლის წინათ გაიტაცა, განათლებით კი მოქანდაკეა. ამჟამად მოსკოვში ცხოვრობს და სწორედ მოსკოვის ლიტერატურული წრეების რეკომენდაციით მოხვდა კოტესთან. თავად დაუცველი და მგრძობიარე ადამიანის მთაბეჭდილებას სთვებს, სპექტაკლიც ასეთი იყო. სინათლე ჩაქრა, მსახიობის თხოვნით მაყურებელმა მობოლური ტელეფონები გამოართო და სიგარეტები ჩააქრო. წარმოდგენა მერბა მ-

მარდავილის სიტყვებით დაიწყო: როცა ზუსტად არ ვაზროვნებთ, ეშმაკი გვატრიალებს... ამიტომ ვამბობთ: არ მინდოდა, არ მიფიქრია... მსახიობმა ცხრა მთა გადაიარა და სახლში დაბრუნდა. უნდა მოგახსენოთ, რომ თავიდან მისი დანახვა არ მესიამოვნა: ოთხი ხელი ჰქონდა, საშინლად მეჩვენა. სიზმრებიც საშინელი ესიზმრა, ეშმაკი დაადგა თავზე, ავტორიც ყვებოდა, რომ სუფრა შემზარავი იყო და კომპარიდან გამოსვლა ძალიან უჭირდა. რით დამ-

თავრდა ეს ამბავი, თითოეულმა მაყურებელმა თავისთვის გადავიყიდა და სწორედამო მოიქცა: სიზას თქმით, ასეც უნდა იყოს. ავტორის მინიმალისტური მიდგომა ინვესტა ასეთ განცდებს, სასაცილო და უბადრუკი კომპარის პერსონაჟები, დიდებული მუსიკა თუ ყველაფერი ერთად - ვერ გეტყვით, ერთი კია, რომ 15-წუთიანი წარმოდგენის შემდეგ მაყურებელი აღფრთოვანებული იხსება: "კარგია! კარგია!", და მართლაც კარგი იყო.

თანამედროვე მსოფლიოს თეატრი ნამდვილად პოლიტიკურია

ბარბანის ოთხ კალაქში ფესტივალი ხვალ დასრულდება

ენო სუხაბაძე

30 ივნისამდე ბონში, კიოლნიში, დიუსელდორფსა და დუსელდორფში იმართება ფესტივალი "მსოფლიოს თეატრი". 10 დღის განმავლობაში 40 პრემიერა შედგება, მოენწყობა გამოფენები და გაიმართება ქუჩის დღესასწაულები.

ფესტივალი აშკარად პოლიტიზირებულია, ამას არავინ მალავს, რადგან თავად გახსნის ცერემონია, რომელიც 21 ივნისს ჩატარდა, საკმაოდ მრავლისმეტყველი იყო:

ქრისტოფ შლინგენსიფმა ბაზრის მოედნებზე, ფეხით მოსიარულეთა ზონებსა და სადგურებში სახუმარო წინასაარჩევნო კამპანია ჩატარა. ფესტივალის ერთ-ერთი ყველაზე დიდი გამოფენა, რომელიც 60-იანი წლებიდან დღემდე არსებულ შემოქმედებითი პოზიციებს წარმოაჩენს, ასევე პოლიტიკური ხასიათისაა: I promise it's political. მოწვეული არიან ხელოვანები, რომელთაც პერფორმანსს განიხილავენ როგორც შუალედურ მრეს სახვით ხელოვნებასა და თეატრის შორის. ისინი მიზნად ისახავენ ობიექტის, სივრცისა და მანხველის "თემატიზირებას", გამოიყენებს და ამგვარად ძალაუფლების, გავლენისა და სხვა სახის პოლიტიკური საკითხების წინ ნამოწევას. კონცეფციის განხილვით დიდად რომ არ დაგტვირთოთ, მოკლედ ვიტყვი: საუბარია იმაზე, რომ პერფორმანსის ხელოვნება პოლიტიკური კრიტიკის ეელი ყოფილა. ამ გამოფენას უამრავი საღამოს პროგრამა, მოხსენება და, ცხადია, პერფორმანსები ავსებს.

ფესტივალში უამრავი ქვეყნიდან ჩამოსული ხელოვანები მონაწილეობენ. მრავლად არიან მესამე მსოფლიოს წარმომადგენლები, აზიელები, აფრიკელები, სამხრეთამერიკელები (ერთი სიტყვით, ჩვენს გარდა - ყველა).

მიუხედავად იმისა, რომ გერმანიის მოქალაქეთა უმრავლესობას ამერიკის შეერთებული შტატების მიმართ დიდი სიმპატია ცუდ ტონად

ქრისტოფ შლინგენსიფი

Western West Germany 2002 Theater der Welt

მიზნით, დევიზი - Western West Germany 2002 თავისთავად რაღაცაზე მეტყველებს. ამ დევიზის გასამართლებლად დუსელდორფში როდენი-სალუნია მონყობილი, სადაც შეიძლება თავი კოვბოიდ წარმოიდგინოთ, განურჩევლად იმისა, მაყურე-

ბელი ხართ თუ მსახიობი, პოლიტიკოსი თუ ჟურნალისტი. ბონში დიდი კარავი დაიდგა, რომელშიც მარტინ პორნმა და ქრისტიან მატისენმა თავიანთი Jackson pollock პარი გახსნეს, სწორედ ისეთი, documenta X-ზე რომ იყო ნაჩე-

ნები. გარემოში, რომელი 40-იანი წლების ამერიკის მოგვაგონებს, იმართება ღონისძიებები, რომელთა თემაც პოლიტიკის, თეატრისა და სუბიექტის ურთიერთდამოკიდებულებაა. კიოლნი ფესტივალის ცენტრი

უნინდელი British Council-ის შენობა გახდა. ამ ადგილის კონცეფცია, დიზაინი და ყველა საორგანიზაციო საკითხი კიოლნის უმაღლეს სასწავლებლებში დიზაინისა და მოდის შემსწავლელ სტუდენტებს დაევალათ. პოლიტიკური განათ-

ლების ფედერალური ბიურო მართავს მოხსენებებს საერთო სათაურით "მსოფლიოს საზმრეთი" - ძირითადი თემა ნეოლიბერალიზმია. ვერ ვიტყვი, რამდენად შეესაბამება ეს ფაქტი ამ კონცეფციას, მაგრამ სახალისო ნამდვილადაა: 19 სირიელი მუსიკოსისა დაპირებული, რომ რამდენიმე ღამეს ნეოლიბერალიზმის მკვლევართან ერთად გაატარებს და დიდ ზარ-ზეიმს გამართავს.

ჩვენთვის კარგად ცნობილი ალექსანდრ პეტლიურა ორგანიზატორების მიერ ამომწურავადა დახასიათებული: კოლექციონერის ვენების შეყვარობილი ხელოვანი, თანაც რუსი. დიუსელდორფის საფესტივალო ცენტრში ის ყოველ საღამოს მართავს საბჭოთა ისტორიის სურათების ჩვენებას - ყვავილებით მოჩირთული კაბები, თეთრი ქურთუკები და ოქროს სამკაული. ამ ჩვენებებს ჰქვია ჯაშუშის ვენებები, ხალხთა მეგობრობა და ბრილიანტები მუშათა კლასისთვის. იქვე რუსული პლინებიც იქნება და ვოდაკა - ხელოვანის წარმომავლობისათვის ხაზგასმულად.

ალბათ, მკითხველიც მიხვდა, რომ "მსოფლიოს თეატრი" მთლად თეატრალური ფესტივალი არაა. თუმცა ოთხივე კალაქში შესანიშნავი წარმოდგენები იმართება, მათ შორის კლასიკაცა (რამდენიმე ოიდნ-პოს მუფე, ვერდიდეს მიხედვით განხორციელებული დადგმა და მუზილის "უთისებო კაცის" თეატრალური ვერსია). ბევრია თანამედროვე დრამატურგთა პიესებიც და ყველაფერი ეს ხდება მრავალ ენაზე, მრავალი ეროვნების ხალხი ირევა იქ... თუკი სრულ პროგრამას გადავხედავთ, ცნობილი სახელებიც შეგვხვდება - ფრანკ კასტორფი, ჰანს-პეტერ ლინჩერი - მათთან ერთად კი შემოქმედები ავღანეთიდან, განადან, იმ მხარეებიდან, საიდანაც ჩვენთან ჩამი-ჩუმი არ ისმის. ძალიან საინტერესო ამბებია. ბოლისდაბოლოს, კარგი სასუქტაქლის სახანავად ნეოლიბერალისტებსაც გაუძლებს კაცი.

ლაშა ბუღაძე

ბიძინას აზვავი

(ოცახური დრამა)

სუფრა. ბევრი ხალხია. თამადა ჭიქით. აქვე ზის ბიძინას მამა - სოსო. თამადა: (ამთავრებს სადღევრ-ძელს) ...არჯოს მისი თამადაობით ყველა პატარას!.. ჩემი ბიძინას თამა-დობით!

სოსო: (ყვირის) ბიძინა, ბიძინა, მამა!..

თამადა: მოიყვანეთ ეგ ვაჟკაცი აქა!.. ბიძინა!

სოსოს ძველი მეგობარი სანდრო ჩლაიძე: ბიძინა, ბიჭო!

შემოდის ბიძინა - დაუდგენელი ასაკის ბავშვი-მოზარდი-ყმაწვილი-ბიჭუნა. სოსო მას სიყვარულით წა-მოუთქავენს კეფაზე.

სოსო: აიტ! მაიმუნი ესა! სოსოს ძველი მეგობარი სანდრო ჩლაიძე: (ხელს მოკიდებს ბიძინას და სკამზე დააყენებს) ა, ასე! ვაჟ-კაცურად! (იციინის)

თამადა: (კოცნის ბიძინას) ბიძინა, ხო იცი, შენ მე ჩემი ოხრებები მიყვარხარ... გენაცვალე შენ! (იციინის. აპირებს ჭკუის დარღებებს, გა-

დაფიქრებს; ჩურჩულით ეუბნება) მიდი, ახლა, ერთი კარგად შეაგინე მამაშენს! ვაჟკაცურად, ა!

სოსო - ანუ ბიძინას მამა ძალით იციინის.

სოსოს ძველი მეგობარი სანდრო ჩლაიძე: (იციინის; შეუჩნდება ბიძინას) მიდი, ერთი კარგად შეაგინე! შენი დედა ვატირე-თქო, მამა! ქუქი-მუქი თქო შენ!.. ა! ბიძინა! შეაგინე კაცურად!

ბიძინა მოულოდნელად შარვალს ჩაიხდის, მერე ნიფხავსაც. დაძაბული სიჩუმეა.

თამადა: (ბიძინას) რა ჰქენი, ბიჭო!

სოსოს ცოლი ნიალა: (კისკისით შემოდის ოთახში) გააგიჟეთ ბავშვი და აერიო! ეგონა - პასპორტი გვიჩვენო, ეუბნებოდიო. სუფრაზე იციინას. თამადა ბიძინას კოცნის.

თამადა: არა, ბიჭო, შეაგინე-მეთქი! შენი ასე და ისე-თქო, უთხარი მამაშენს! (იციინის)

ბიძინა: (მოულოდნელად კვი-ლით. აგრესიულად. თვალბში უყუ-რებს მამამისს) შენი დედა ვატირე, მამა, მე შენი... შენი კარვის ტრა... (ნიალა მას პირზე ხელს ააფარებს) შენი მექრთამე, ნაბიჭვარი დედა რომ მო... (ნიალა ცდილობს ბიძინას გა-ჩუმებას, მაგრამ არაფერი გამოხ-დის; სტუმრები დაძაბული სახეებით შესცქერიან ისტერიულ ბავშვს) შენი თესლი თავი რომ მოე... (ნიალა პირ-ზე ხელს აფარებს ბიძინას; სოსო გაბრაზებული და წითელი უყურებს შეილს) ... შენ დაგაჯვი თავზე! (ნია-ლას ცემა-ცემით გაჰყავს ბიძინა ოთახიდან, მაგრამ ბიძინას ხმა მაინც აღწევს აქამდე) ...შენი გაჩენის დღე რომ მო...

დაძაბული სიჩუმეა.

თამადა: (დუმობის შემდეგ; უხერხულ მდგომარეობაშია - მიმარ-თავს ბიძინას მამას) არა უშავს, სო-სო. ოჯახში კონფლიქტი ვის არ მოს-ვლია.

ფარდა

ილია ჭიჭინაძის ნახატი კონკრეტული დამატება ირანული გრაფიკით

სიკვდილი ტარნას წინ

ხუთშაბათს, ლას-ვეგასში ლეგენ-დარული The Who-ს ბასისტი, ჯონ ენ-ტუისტილი გარდაიცვალა. 57 წლის მუ-სიკოსი მკვდარი იპოვეს ადგილობრივი სასტუმროს, Hard Rock-ის ნომერში, სადაც ჯგუფის სამთვინი ამერიკული ტურნეს გამო იმყოფებოდა. The Who-ს საკონცერტო გამოსვლები გუმინ უნდა დაწყებულიყო. ჯერ-ჯერობით არაა დადგენილი უბედური შემთხვევის მი-ზეზი, თუმცა ფაქტთან დაკავშირებით დაწყებულია ძიება. შეგახსენებთ, ჯგუ-ფის კიდევ ერთი წევრი, კეიტ მუნი 1978 წელს ძლიერმოქმედი ნარკოტიკული ნივთიერების გამო გარდაიცვალა.

ჯონ ენტუისტილი (მარჯვნივ) ბოლო პრესკონფერენციაზე

ლეგენდარული ბრიტანული როკ-ჯგუფი, რომელიც 60-ანი წლების და-საწყისიდან მოღვაწეობს, როკის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი დედაბოძი იყო 70-იანებში. მათი პოპულარობა კი ფან-ტასტიკურად გაზარდა ჯგუფის როკ-ოპერამ "ტომი".

TV პროგრამა 29 ივნისი

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'რუსთავი - 2' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'კავკასია' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

Table with TV program listings for 29 June, including channels like 'იმედი' and 'იმედი' with various show titles and times.

A large advertisement for 'საბჭო' (Soviet) brand products. It features a stylized 'S' logo and lists various items like 'საბჭო-6' and 'საბჭო-7' with their prices and descriptions. The background is a grid pattern.

ვერაგი სული, პნელი ქალაქი,
 ბინძური მტკვარი, ავი ზრახვები,
 ბინძური კაფი, ქვეყანა ბინძური,
 ყალბი ღიმილი, სიცრუე მტკნარი...

კეთილი სურვილი, მგ ზავრობა კეთილი,
 არსება ნათელი, გონება ნათელი...
 ნათელი მუსიკა, მხატვრობა ნათელი,
 ნათელი მწერლობა, ნათელი ამინდი,
 ნათელი სპექტაკლი, ნათელი ხუმრობა,
 ნათელი ქუჩები, ზღაპარი ნათელი,
 ნათელი დღეები, განწყობა ნათელი,
 ნათელი ბუნება, ოთახი ნათელი,
 ნათელი დილა...

სრული ძალადობა, სრული აპათია,
 სრული უნდობლობა, სრული აგრესია,
 სრული დასასრული, მარტოობა სრული,
 სრული სიყვარული, სრული შემოდგომა,
 სრული სილატაკე, სრული გაზაფხული,
 სრული აგონია, სრული ჰარმონია,

კიდევ რა გგონია?
 კიდევ რა გქონია?
 კიდევ რა იქნება?

გიორგი მირზაშვილი
 21.VI.2002

მარსა აპოლონოვიჩა ორბი

არქიტექტურული მემკვიდრეობის ევროპული ქარტია

მინისტრთა კომიტეტი მიიჩნევს რა, რომ ევროპის საბჭოს მიზანია უფრო მჭიდრო კავშირი დაამყაროს მის წევრებს შორის, კერძოდ, იმ იდეალები და პრინციპების დასაცავად და განსახორციელებლად, რომლებიც მათ ერთობლივ მემკვიდრეობას შეადგენენ;

მიიჩნევს რა, რომ ევროპის საბჭოს წევრმა სახელმწიფოებმა, რომლებმაც ხელი მოაწერეს ევროპის კულტურული კონვენციას 1954 წლის 19 დეკემბერს, იკისრეს ამ კონვენციის მუხლი I-ის ძალით, მიიღონ სათანადო ზომები, რათა დაიცვან საერთო კულტურული მემკვიდრეობა და ხელი შეუწყონ მასში ეროვნული შენატანის განვითარებას;

აღიარებს რა, რომ არქიტექტურული მემკვიდრეობა წარმოადგენს ევროპის კულტურის მრავალფეროვნებისა და სიმდიდრის შეუდარებელ გამოხატულებას, ეკუთვნის ყველა ხალხებს და რომ ყველა ევროპულმა სახელმწიფომ უნდა გამოიჩინოს ნამდვილი სოლიდარობა ამ მემკვიდრეობის დაცვის საქმეში;

მიიჩნევს რა, რომ არქიტექტურული მემკვიდრეობის მომავალი დიდად არის დამოკიდებული მის ინტეგრაციაზე ხალხების ცხოვრების კონტექსტში და იმ ნონაზე, რასაც მას მიანიჭებენ რეგიონალური თუ ქალაქის დაგეგმარების სქემებში;

ითვალისწინებს რა მინისტრების ევროპული კონფერენციის რეკომენდაციებს კულტურული მემკვიდრეობის ძეგლების დაცვისა და რეაბილიტაციის შესახებ, რომელიც ჩატარდა 1969 წელს ბრიუსელში და ევროპის საბჭოს კონსულტაციური ასამბლეის 589 (1970) რეკომენდაციას, რომელიც დასამუშავა არქიტექტურული მემკვიდრეობის ქარტიის საკითხი;

გამოხატავს რა მიზანდასახულობას, გაატაროს ერთიანი ევროპული პოლიტიკა და შთანხმებული დონისძიებები არქიტექტურული მემკვიდრეობის დაცვად, რომლებიც დაფუძნებულია ინტეგრირებული კონსერვაციის პრინციპებზე;

ამდევს რა რეკომენდაციებს, რომ წევრი სახელმწიფოების მთავრობებმა გადადგან საკანონმდებლო, ფინანსური და საგანმანათლებლო ნაბიჯები არქიტექტურული მემკვიდრეობის ინტეგრირებული კონსერვაციის პოლიტიკის გასატარებლად და აღუძრან საზოგადოებრიობას ინტერესი ამგვარი პოლიტიკისადმი, 1975 წელს ევროპის საბჭოს ეგდით გამართული ევროპის არქიტექტურული მემკვიდრეობის წლის შედეგების გათვალისწინებით;

1975 წლის 26 სექტემბერს, ევროპის საბჭოს მინისტრთა კომიტეტის მიერ მიღებული არქიტექტურული მემკვიდრეობის ევროპული ქარტია საჯაროდ გამოცხადდა ამსტერდამში, 1975 წლის 21-25 ოქტომბერს ჩატარებულ ევროპის არქიტექტურული მემკვიდრეობის კონგრესზე.

ლებულობს და აცხადებს წინამდებარე ქარტიის პრინციპებს, რომელიც ჩამოაყალიბა ევროპის ძეგლებისა და ნაკრძალების კომიტეტის საბჭომ;

1. ევროპის არქიტექტურული მემკვიდრეობა მოიცავს არა მხოლოდ ჩვენი უმნიშვნელოვანეს ძეგლებს; იგი აგრეთვე გულისხმობს უფრო მცირე შენობებს და ნაგებობებს ჩვენი ძველ ქალაქებში და დამახასიათებელ სოფლებში, ბუნებრივ და ხელით შექმნილ გარემოში.

მრავალი წლის განმავლობაში ჩვენს ძირითად ძეგლებს იცავდნენ და ანახლებდნენ ისე, რომ გარემოცვას არ უწყვედნენ ანგარიშს. ბოლო ხანებში ჩამოყალიბდა აზრი, რომ თუ გარემოცვა არ არის შესაფერისი, ძეგლები ბევრს კარგავენ თავიანთი ხასიათისა.

დღეს აღიარებულია, რომ შენობათა ჯგუფები, რომც არ გააჩნდით განსაკუთრებული თვისებები, შეიძლება წარმოადგენდნენ ხელოვნების ქმნილებებს, სხვადასხვა პერიოდისა და სტილის ერთმანეთში შერწყმით. ასეთ კომპლექსებსაც სჭირდება დაცვა.

არქიტექტურული მემკვიდრეობა არის ისტორიის ამსახველი და გვეზმარება წარსულსა და თანამედროვეობას შორის კავშირის დამკვიდრებში.

2. არქიტექტურული მემკვიდრეობაში გამოხატული წარსული ქმნის გაწონასწორებული და სრული ცხოვრებისათვის აუცილებელ გარემოს.

სწრაფად ცვლადი ცივილიზაციის პირობებში, როდესაც ბრწყინვალე წარმატებებს თან ახლავს ბევრი საფრთხე, დღეს ხალხი ინსტიტუტურად შეიგრძნობს ამ მემკვიდრეობის ღირსებას.

მემკვიდრეობა უნდა გადაეცეს მდგომარეობაში და სრული მრავალსახეობით, როგორც ადამიანის მესხიერების უმთავრესი ნაწილი. სხვაგვარად მოისპობა ადამიანის შეგნება, რომ მას აქვს უსასრულო განვითარება.

3. არქიტექტურული მემკვიდრეობა არის მუცუცველი სულიერი, კულტურული, სოციალური და ეკონომიკური ღირებულების კაპიტალი.

ყველა თაობა სხვადასხვა ინტერპრეტაციას აძლევს წარსულს და ახალ-ახალ შთაგონებას პოულობს მასში. ეს კამბიტალი საუკუნეების განმავლობაში იცვლება; მისი ნებისმიერი ნაწილის მოსპობა ჩვენ გვაღარბებს, ვინაიდან ვერაფერი ახალი შექმნილი, რა შესანიშნავიც არ უნდა იყოს, ვერ შეაყვებს ამ დანაკარგს.

4. ისტორიული ცენტრების და კომპლექსების სტრუქტურა ხელს უწყობდა პარმონიულ სოციალურ წონასწორობას.

სხვადასხვა საქმიანობის განვითარებისთვის შესაბამისი საშუალებების შექმნით, ძველი ქალაქები და სოფლები ხელს უწყობდა სოციალურ ინტეგრაციას. მათ კვლავაც შეუძლიათ ითამაშონ ეს სოციალური როლი.

5. არქიტექტურული მემკვიდრეობას მნიშვნელოვანი როლი აქვს შესასრულებელი განათლებაში.

არქიტექტურული მემკვიდრეობა იძლევა მდიდარ მასალას ფორმებისა და სტილების ასახსენლად და შესაძლებლად და მათ გამოყენებაზე. დღეს, როდესაც ხილვითი შეფასება და უშუალო გამოცდილება გადაწყვეტ როლს თამაშობს განათლებაში, უაღრესად მნიშვნელოვანია, რომ შევინარჩუნოთ სხვადასხვა პერიოდის ნაშთები და მიღწევები.

ამ ყველაფრის გადარჩენა შესაძლებელი შეიქნება მხოლოდ იმ პირობით, თუ საზოგადოების უდიდესი ნაწილი, განსაკუთრებით ახალგაზრდობა, მისი მომავალი მეპატრონე, გაიმსჭვალება მისი დაცვის მოთხოვნებით.

6. მემკვიდრეობას საშიშროება ემუქრება.

ამ ყველაფრის უცოდინრობა, მრავალი სახის დაზიანება და დაუდევრობა. ურბანისტული დაგეგმარება შეიძლება დამლუკველი იყოს, როდესაც ხელისუფლება ზედმეტად ადვილად ექვემდებარება ეკონომიკურ დანალას ან საავტომობილო მოძრაობის მოთხოვნებს. არასწორად გამოყენებული თანამედროვე ტექნოლოგია და დაუფერებლად ჩატარებული რესტავრაციაც შეიძლება

დამლუკველად იქცეს ძველი ნაგებობებისათვის. და, რაც მთავარია, მინისა და უძრავი ქონების სპეკულაცია უწყობს ხელს შეცდომების გამრავლებას და ნულზე დაყავს ყველაზე ყურადღებით შემუშავებული გეგმები.

7. ინტეგრირებული კონსერვაცია ამ საშიშროებას თავიდან გავაცილებს.

ინტეგრირებული კონსერვაცია მიიღწევა ფაქიზი სარესტავრაციო ტექნიკების გამოყენებით და შესაფერისი ფუნქციების სწორი არჩევანით. ისტორიის განმავლობაში ქალაქების ცენტრები და ხშირად სოფლებისაც, უწყურადღებოდ რჩებოდა და იქცეოდა დაბალი დონის დასახლებად. მათი რესტავრაცია უნდა მოხდეს სოციალური სამართლის სულისკვეთებით და არ უნდა გახდეს უფრო ღარიბი მოსახლეობის სახლების მიზეზად. ამის გამო, კონსერვაცია უნდა იქცეს ქალაქისა და რეგიონების დაგეგმარების უმთავრეს საზრუნავად.

უნდა აღინშნოს, რომ ინტეგრირებული კონსერვაცია არ გამოირიცხავს ძველებზე რაიონებში თანამედროვე არქიტექტურის გამოყენებას, მხოლოდ იმ პირობით, რომ გათვალისწინებულ იქნება არსებული კონტექსტი, პროპორციები, ზომები და მასშტაბები და იქნება გამოყენებული ტრადიციული საშენი მასალები.

8. ინტეგრირებული კონსერვაცია დამოკიდებულია ლეგალურ, ადმინისტრაციულ, ფინანსურ და ტექნიკურ საყრდენზე.

ლეგალური ინტეგრირებულმა კონსერვაციამ უნდა გამოიყენოს ყველა არსებული კანონი და წესდება, რომელმაც შეიძლება ხელი შეუწყოს არქიტექტურული მემკვიდრეობის დაცვასა და შენარჩუნებას. სადაც ასეთი კანონები არასაკმარისია ამ მიზნების მისაღწევად, საჭიროა შესაბამისი ლეგალური ინსტრუმენტების დამატება ეროვნულ, რეგიონალურ და ადგილობრივ დონეზე.

ადმინისტრაციული იმისათვის, რომ გატარდეს ინტეგრირებული კონსერვაცია, საჭიროა კარგად დაკომპლექტებული ადმინისტრაციული სამსახურის ჩამოყალიბება.

ფინანსური როდესაც ეს საჭიროა, არქიტექტურული მემკვიდრეობის მოვლა და რესტავრაცია წახალისებულ უნდა იქნას შესაფერისი ფინანსური დახმარებისა და სტიმულირების ფორმებით, საგადასახადო ზომების ჩათვლით.

ტექნიკური დღეს საკმაოდ ცოტაა არქიტექტორი, სხვადასხვა სახის ტექნიკოსი, სპეციალიზებული ფირმა და გამოცდილი ხელოსანი, რომ თავი გაართვას რესტავრაციის ყველა მოთხოვნას.

აუცილებელია, განვითარდეს სასწავლებლები და გაიზარდოს პერსპექტივები შესაბამისი ტექნიკური და მართვის სამსახურებისთვის, ხელოვნებისთვის. სამშენებლო მრეწველობაც უნდა თვითონ ცდილობდეს, მიესადაგოს ამ მოთხოვნებს. ტრადიციული ხელოსნობა უნდა ნახალსდეს და არ იქნას დამეცხული მისი მივიწყება.

9. ინტეგრირებული კონსერვაცია ვერ იქნება წარმატებული თანამშრომლობის გარეშე.

თუმცა არქიტექტურული მემკვიდრეობა ყველას კუთვნილობა, მისი სათითაო ნაწილი მინც ყოველი ჩვენგანის საზრუნავია.

საზოგადოებრობა უნდა იყოს შესაძლებელი ინფორმირებული, ვინაიდან მოქალაქეებს აქვთ უფლება მონაწილეობა მიიღონ იმ გადაწყვეტილებებში, რომლებიც მის საცხოვრებელ გარემოს ეხება.

ყოველი თაობა სასიცოცხლოდ არის დანიჭრებული ამ მემკვიდრეობაში და პასუხისმგებელია მისი შემდეგი თაობისათვის გადაცემაზე.

10. ევროპული არქიტექტურული მემკვიდრეობა ჩვენი კონტინენტის კართო კუთვნილებაა.

კონსერვაციის პრობლემები არ არის რომელიმე ერთი ქვეყნის დამახასიათებელი. ისინი მთელს ევროპას ეხება და კონინონირებულია უნდა განიხილებოდეს. სწორედ ევროპის საბჭოს საქმეა, რომ შევქმნათ სახელმწიფოებმა ერთიანი პოლიტიკა გაატარონ სოლიდარობის სულისკვეთებით.

რეკონსტრუქციის ტიპი

დედაქალაქის ხელისუფლება "მისალმოსთა" კატეგორიაში

"აუცილებელი საჭიროებაა, რომ ძველი ტფილისის ნაშთებს ახლავე სათანადო ყურადღება მიექცეს. საჭიროა ეს ნაშთები ახლავე შესწავლილი იქნეს, მით უმეტეს, რომ ზოგი შენობა სიძველისაგან ძლივსა სულს დაფავს, და შორს არ არის ის დრო, როდესაც რომელიმე ვერაგული ხელი მას დაანგრევს, რომ მის ნანგრევებზე აავსოს ახლანდელი სარგებლიანი შენობა. თუკი ჩვენ ძველი ტფილისის სიძველეების შენარჩუნებას ახლავე ხელი არ მოვკიდებთ, მერმე უკვე გვიან იქნება."

დავით კაკაბაძე.

ამ დღეებში, თბილისის ურბანული განვითარებისა და მემკვიდრეობის სამეთვალყურეო საბჭოს შეკრებაზე საბჭოს წევრებმა იმსჯელეს დედაქალაქისადმი ხელისუფლების დამოკიდებულების შესახებ. გთავაზობთ ამ შეკრების მონაწილეთა მოსაზრებებს.

დათო მალრადი: - ძველ თბილისთან მიმართებაში დღეს ინერციით გრძელდება იგივე ტენდენცია, რაც იყო ათწლეულების მანძილზე. ესაა საუკუნეების განმავლობაში ჩამოყალიბებული ფასეულობების სრული უგულვებლყოფა. ჩვენი კულტურული ფასეულობები კორუფციისა და კომერციის სასპარეზო გახდა. შეიქმნა საგანგაშო მდგომარეობა, სადაც მოქმედებს სამკუთხედი: ჩინოვნიკი - მემკვეთი - შემსრულებელი. საზოგადოების ზენისის შედეგად ხელისუფლებამ ტენდენცია იგივე დატოვა და მხოლოდ ფრაზეოლოგია შეცვალა. ყველა იმას გაიძახის, რომ ქალაქი უნდა გადაარჩეს, მაგრამ ყველაფერი გრძელდება ისეთივე მახინჯი ტენდენციით, რაც ათწლეულების განმავლობაში მოქმედებდა. არაფერი არ შეცვლილა, პირიქით, გაათმაგებული ენერგიით შუუტიეს

ამ ქალაქს. სრულიად იგნორირებულია კანონი, მძვინვარებს კორუფცია, რაც ყველაზე თვალსაჩინოდ დედაქალაქის არქიტექტურულ ანსამბლზე ირეკლება.

ვახტანგ ლევაია: - კანონმდებლობასთან ერთად მნიშვნელოვანია ინსტიტუციური მოწყობა, როგორც ურბანული პროცესების მართვის, ისე კულტურული მემკვიდრეობის დაცვის თვალსაზრისით. გარკვეულ კონსტიტუციურ რეორგანიზაციას თუ

არ ჩავთვლით, დღეს გვაქვს მართვის სტალინური სტრუქტურა. პირამიდის თავშია მთავარი არქიტექტორი, რომელიც გარკვეული პოლიტიკური ნების აღმსრულებელია, ვერტიკალი უსიტყვოდ ასრულებს დირექტივებს უემოდან ქვემოთ. არ არსებობს მითითებულია ქვემოთი, რათა არა იარეკლოს საზოგადოებრივი აზრი და ქალაქში რეალურად მიმდინარე პროცესები. ამას ორი მიზეზი აქვს: ჯერ ერთი, კონტინგენტს, რომელიც

ამ პროცესებს მართავს, სხვაგვარად არ შეუძლია, მეორე მიზეზი კი, უბრალოდ, უცოდინრობაა. მაგალითად, 24 ივლისს, მთავარმა არქიტექტორმა ტელევიზიით განაცხადა: "გაკეთდა დასკვნა, რომ საბაზრო ეკონომიკას არ შეუძლია ურბანული პროცესების მართვა". ეს დასკვნა კაცობრიობამ ორი საუკუნეა, რაც გააკეთა და თუ ვინმეს სურვილი ექნებოდა, ძალიან მარტივად შეიძლებოდა ამის შეტყობა. ხელისუფლება

მისალოცების კატეგორიაშია, და ალბათ კიდევ ბევრ ახალ ამბავს გაივლებს, თუნდაც იმას, რომ სატრანსპორტო პრობლემები ვერ გადაწყვედება მიკროავტობუსების საშუალებით, ეკონომიკური პრობლემები - ბაზრობის საშუალებით. მაგრამ მნიშვნელოვანია, რომ ეს ახალი ამბები თანამდებობებზე კი არ შეიტყონ, არამედ დოჩანაშვილისეული კარცერ-ლუქსებში და მაშინ აღარც საზოგადოება დაზარალდება.

კალაქური პროზა

რომანის გავრცელება. დასაწყისი იხ. "ქობაჯი" NN9-10, 2002, „24 საათი“ NO-13

საბრალლო არჩილა მთლად გალევულიყო, ისედაც უშადო ვინმე ბრძანდებოდა და ბეზიაც ვერ მორეოდა. ცხოვრების სახსარი აღარსანიდან ჩანდა და ბეზია კატოც ყველაფერს ყიდდა. ბეზია კესო ამის გამო გერმანულად ბრაზობდა და კოტეს ლანძღვასაც გამოურევდა ხოლმე.

და ერთხელ, ღამით, კოტე მოვიდა. კიდევ უფრო გამხდარი იყო, კიდევ უფრო მალაღი და მთლად ქედუხრელი. მთელი ეს წელიწადი ნახევარი ტყეებში გაეტარებინა და გაქცევასაც არ აპირებდა, რამდენიმე თავდადებულთან ერთად ტერორის მისდევდა და კომუნისტების განწმენას ცდილობდა. ნინა ეხვეწებოდა, წადიო, აღარ ჩამოხვიდვო. კოტე უარობდა, უთქვენოდ არსადაც არ წავალიო. ეს საბინელი ღამე თუ ასხოვდა არჩილას. თუ ნახვიდი, მაინც არ დაგტოვებოთ ამ ქვეყანაშიო, ამათ სისხლს დაღლეო, ასე თქვა და გაუწინარდა.

ამის შემდეგ აღარავის უნახავს ამ ქვეყანაში.

რვა თვისა და ოთხი კვირის შემდეგ კი მიხო დაიბადა. ასე იყო. ქალბატონი კესო მთელი სამი თვის განმავლობაში მოითხოვდა საიდუმლო აბორტს. ნინა უარზე იყო, ბეზია კატო მითუმეტეს. თუმცა, ორივემ იცოდა, რომ ამ აბზის გახმინება ახალი უბედურების დასაწყისი იყო. ერთი ცალყურა გამოძიებული სამშობიაროშივე მიადგა ნინას. პალატაში შეაბოტა ორი ჯველის თანხლებით და თამამად ჩამოჯდა სანოლის კიდევ. თამაზე ხელი გადაისვა და ცხვირის ქსუტუნით ჰკითხა ქალს:

"ბავშვი ვისია?"
"ვისიც უნდა იყოს", თქვა ნინამ ხმადაბლა.

"მამა, მამა ვინ არის?.. თუ არ გვეტყვი, მამა ვინ არის, ჩვენ საბჭოთა კანონს ავამოქმედებთ. საბჭოთა კანონი ჰუმანურობა, ხელმოკლე უქმრო დედებს ემხარება და მათ შვილებს სახელმწიფოს ხარჯზე შრდის. შენ უმუშევარი ქალი ხარ. ერთი შვილი უკვე გაყავს, ლოგინად ჩავარდნილ დედამთილსაც უვლი. აქ ბავშვს რაღას გასწვდები? პროლაეტარული სახელმწიფო ასე ვერ მიაგდებს ბავშვს. ამიტომ, ნაიყვანით და გავხრდები. ახლავდ ნაიყვანით. ჩვენი ვალია დაგვიმართო" და დედას შეხვდა, "თუ, რა თქმა უნდა, მამის ვინაობა არ დადგინდა. ეტლი მოყვანილია. საბუთები მზადაა..."

"კოტე მაჭავარიანი, კოტე მაჭავარიანი არის ბავშვის მამა, ჩემი ქმარი", ნინა თითქოს მზად იყო ამისთვის.

გამომძიებელი ძლივს მორჩა სიცოცხლე. ის ორნიც გახარებულნი ჩანდნენ.

"ბანდიტი მაჭავარიანი, რომელიც ხუთი წელიწადია არ გინახავს?"
"ვნახე..." ხმა ჩაუნყა და დედას.

"გეტყობა, მამა ვინ არის. კარგად გინახია, კარგად უნახია, არა? კაი სახანავიც იქნებოდა?" მთლად ჩაბჭირდა გამომძიებელი.

"არ ვიცი, სად არის..."

"აქ ხომ არ არის?" საბანში ხელი შეაკურა გამომძიებელმა და უცებ შეწყვიტა სიცილი. "ვიცი, რომ არ იცი, ამიტომაც გელაპარაკებით ამდენს... ჩვენ ვიცი, სადაც არის. შინაურულად გეტყვი. შენი ბანდიტი ქმარი ამჟამად არის ვარშავაში, დგას პირისხლიან პოლსუეკის სამსახურში. სხვა მისნაირ ბანდიტებთან ერთად შეიკედლა მათნარმა ბანდიტმა. არის პანების პოლონეთის ოფიცერი... მაგრამ ახლა სხვა საქმეზე ვართ", მან უბნადა სიგანეზე გრძლად გაკეცილი ქალადლი ამოაძვინა და გაშალა, "აი, ჩემო მოქალაქე მაჭავარიანისავ, აქ სენი, რომ შენი ყოფილი ქმარი, ნააფიცრალი და ბანდიტი, საბჭოთა ხელისუფლების მტერი, ასე და ასე, ემსახურება უცხო ქვეყანას შენი

ქვეყნის წინააღმდეგ და თუ ოდესმე დაგიკავშირდება, შეგხვდება და ან წერილი მოგივა მისი ან სხვა რამე, დაუყოვნებლივ შეატყობინებ საგანგებო ორგანოებს... სხვანაირად... სხვანაირად არ ხარ მაგ ბავშვის გამზრდელი. ვინ იცის, სუსტი ბავშვიც იყოს და ვერ გაძლოს. რა უნდა აჭამო შენ?" მკერდზე საბანი გადახადა ნინას, "ფანქარი, ბიჭო"...

იმ ორიდან ერთ-ერთმა მოკლე ფანქარი გაუნთოდა.
"ჰა, ქალო, ქიმიურია. ენაზე გაისვი", აჩქარდა გამომძიებელი. "რას მიყურებ? მოანერე ხელი. სახელმწიფოს ერთგულება უხდება. ხო ცხოვრობ ამ სახელმწიფოში?"
ნინამ მოანერა.

ქიმიური ფანქარის ლურჯი წერტილი დარჩა ტუჩზე.

დედამ იცოდა, რომ მოვიდოდნენ და ნაიყვანდნენ. გარშემო ბევრნი მიჰყავდათ, საერთოდ უდანაშაულოებიც, უხინჯოებიც, დღემდე მეგანგებ ნაიყურულა ეზოში, ჩვენი მენისქვილე ნაიყვანესო, მუნჯიო და მუნჯიც ნაიყვანესო. ფიქრობდა, რომ მას მოადგებოდნენ, შეგუებულნი იყო. არჩილა ჩვიდმეტი-

კაკ მორჩილაძე

სა შესრულებდებოდა და მომდევნო წელიწადს სკოლასაც დაამთავრებდა. მიხოც თერთმეტის გახდებოდა წლის ბოლოს. იქით მოუვლიდნენ ბეზია კატოს გარდაცვლების შემდეგ მარტო დარჩენილ ქალბატონ კესოს. ისეთები გავხარდე, გადარჩებიანო, თითოთ კი თავი გადადგო. იცოდა, რომ ველარ დაბრუნდებოდა.

მაგრამ შეცდა. ორი მანქანით მოვიდნენ. რვაწი იყვნენ. მიხოს ეძინა. გაოგნებულმა ვერაფერი მოასწრო.

"ნუ ნერვიულობ, ყველაფერი გაიკრევა", ამბობდა ერთი, "არ უნდა დამდენი რამე..."

"ათი წლის არის..." ქოშინებდა დედა.

"თქვენც მოდიხართ... იმიტომ, რომ ათი წლის არის".

"შენს ქმარს დაბარაღე, ფაშისტ ნაბიჭვარს", იგინებოდა მეორე.

"კი მაგრამ, ეს ხომ ბავშვია. ბავშვი სად მიგყავით?..."

"სად მიგყავის და გავასუქებო და დაგვხრებო მამამისის სახელზე", თქვა მესამემ მშვიდად.

"არჩილა. არჩილა... აბა, შენ იცი, ხელი არ გაუშვა, ხო იყო რა დაბზნულია?"

"დაბრძანდით, ნუ ნერვიულობთ. რამდენიმე შეკითხვა აქეთ თქვენს ქმარზე და ბავშვებსაც უნდა ვკითხოთ", ამშვიდებდა პირველი. "დაბრძანდით..."

"საერთოდ არ უნახავთ, საერთოდ არ ასხოვით... ხელი მოვანერე ათი წლის წინათ".
ის მესამე იცინოდა.

ჭონათან სმოლი

VIII თავი

სწორედ რომ ლანჩის დრო იყო, როცა დაისხა და არასებური შვარცის კანტორის კარი შედო ტანხმელმა და მხრებში გამართულმა ახალგაზრდა კაცმა, რომელსაც ეტყობოდა, რომ ხასიათზე ვერ იყო. მას ოთახში შემოჰყვანა ნოვს ენდროუდის თამამი ზუზუნი, შიგნით კი დაუხვდა ორი კაცი, რომელთაგან არც ერთი არ იყო მისტერ დასი.

ეს კაცები გვარიანად მოშინაურებულნიყვნენ დასის მაგიდასთან.

გადახსნილ ყუთზე დარჩენილი "პიცა სალამის" ნაგლეჯი და მაკეფანისა და "სტელა დარტუს" დაცილილი ბოთლები სწორედ ამაზე მეტყველებდა. ერთ სტუმართაგანს დასის საუბრული კედლამდე მიეგორებინა და შივ ჩაფლული შეჩერებოდა ჭერს იმგვარად ჩაფიქრებული, რომ თითებში ჩასწვოდა სიგარეტი. ეს პირველი ნერვიული, გაძვალტყავებული, თუმცაღა საგულდაგულოდ მოვლილი ჩანდა, დიდი მონდომებით გაპარულს, ფრჩხილზე მანიკური ულაპლაპებდა. მეორე უფრო დაბალი იყო, თუმცა ტანსრულად კი გამოიყურებოდა. მისტერ დასის საქალაქდები გადმოელაგებინა და პრილა საფურცლებებს ჩაჰკირკიტებდა.

ახლად შემოსული თითქოს გაქვაგადო, თითქოს უკან დაბრუნება დააპირო, მაგრამ კედელთან მიმჯდარი კაცის რკინაში ნაკლები ხმა მიწვდა:

- რა გენბავდათ? You welcome...
- მე... არაფერი, უბრალოდ...
- მისტერ დასს ხომ არ ექებო? - კვლავ ჭერს შეაჩერდა გამხდარი, ტანსრული კი გაფაციცებით შეაცქერდა.

- დიახ, რაღაც პატარა საქმე მქონდა.
- მოცდა მოგინეეთ, - ნამოდგა გამხდარი, - მოცდა მოგინეეთ და თან ძალიან დიდხანს. ღმერთმა ქნას, ძალიან დიდხანს მოგინოთ.
- სამწუხაროდ, მეჩქარება... - თქვა ახალგაზრდა კაცმა, - საღამოს გამოვივლი, ან სულაც ხვალ...
- ჯობს, მოიცადოთ, - თქვა ისევ გამხდარმა, - დიდი ხანია მისტერ დასს იცნობთ?
- არც ისე...
- უცხოელი ხართ, როგორც გატყობთ...
- ძნელი მისახედრი არ უნდა იყოს.
- ლტოლვილი?
- ცხოვრებისა და მუშაობის უფლება მაქვს. ლტოლვილი ოდესღაც ვიყავი...
- თქვენი ლაპარაკის მანერა მარწმუნებს, რომ ლონდონის ქუჩებში უცხო კაცი არა ხართ. რას საქმინაობთ?
- რაში გაინტერესებთ? - გაბრაზდა ახალგაზრდა კაცი, - ვცხოვრობ, ვმუშაობ...
- როგორც ლტოლვილი, მისტერ დასის კოლეგები იქნებოდით.
- თქვენ ნარმიოდგივით, არა... - კარისაკენ გაიხინა მოსულმა.
- აბა, მამ საიდან იცნობთ?
ის მეორე კვლავ ჩუმად იყო, მაგიდაზე ხელბედაყრდნობილი უსმენდა მათ საუბარს.
- რა თქვენი საქმეა?
- კარგი, - ის თითებში შერჩენილი ნაწმევანი მოისროლა გამხდარმა - ნუღარ ვიცულელუტებო. მე გახლავართ დეტექტივ-სუპერინტენდანტი პარმსი, ეს კი ჩემი თანაშემწე, მისტერ უილსონია.
იმ ტანსრულმა დინჯად დაუქნია თავი.
- ადვოკატის გარეშე არ დაგელაპარაკებთ, - იყო პასუხი.
- სამწუხაროდ, თქვენი ადვოკატი მკედარია, - გრძელი ხელები დანებებით გაშალა მისტერ პარმსმა მეტიც, მოკლულია. აი, სწორედ მანდ ეგდო, სადაც თქვენ დგახართ. მისტერ დასი მოკლეს, მოკლეს დაინით... ასე რომ, აქ ტყუილად არ ვსხედვართ. შეიძლება ითქვას, თქვენც გვლოდებოდით. თქვენი

გვარი გავინტერესებს, ისე ლაპარაკი მოუხერხებელია.

- დიკ ვიტინგტონი, - მიუგო ახალგაზრდამ.

- ჰოდა, მე ჯორჯ ლიოდ ჯორჯი ვარ. ეროვნული დაზღვევის ნომერი გაქვთ? რაიმე საბუთი ხომ არა გაქვთ თან?... იმას ნუ იზამთ, რომ კაცი ავადდევით, ან დაგაპატიმროთ. მიზნართი თქვენი გვარი.

- მაკვარლიკი, (ნიორია - garlic.) ზუსტად ასე ჟღერს ჩემს მშობლიურ ენაზე ჩემი გვარი.

თანაშემწე უილსონს გაეცინა, სუპერინტენდანტს კი არც გაღიძებია:

- და რომელია თქვენი მშობლიური?

- Georgian.

- გეოგრაფიაში ყოველთვის მოვიყოლებოდი... - აღიარა მისტერ პარმსმა - ისტორიაშიც...

- Do you have Shevardnadze again? - გამოიცოცხლდა უილსონი.

- I don't know. I live in London, since...

- O, I know, I know... by next door neighbourhood is Georgian...

- Really? - ვითომ გაეხარდა ახალგაზრდა კაცს.

- აი, მაგალითად, - მაგიდაზე მითითა მისტერ პარმსმა - აი, ამ დეგილას მტვერი ნაკლებია. თითქმის არც არის. ხელი აიღეთ უილსონ, კვალი არ ნაშალოთ. არ გახსოვთ, რა იდგა აქ?

- აქ? აქ, მგონი, მაგიდის მოწყობილობა, - კეფა მოქექვა ახალგაზრდა კაცმა, - აი, ასეთი, ჩვეულებრივი, პლასტმასისა. მარკერი, საშლელი, ფანქრები. აი, რომ ტრიალეს... სახაზავიც არის...

- მერე... სად წავიდა? - მისტერ პარმსმა უბები ხელი ჩაიყო და რაღაც ნატები ამოიღო, - მისი უნდა იყოს?

- ალბათ...

- კარგია... მე თქვენ აუცილებლად დაგირეკავთ... ოღონდ, ეს კი უნდა მიზნართი, რა საქმეზე მოხვდით მისტერ დასთან?

- მე... სულ უბრალო საქმეზე. მისტერ დასის სიკვდილმა კი დამამწუხრა, მაგრამ... იმ დღეს აქ შემოვიარე ერთ საქმეზე და მოხოვა, სასწრაფოდ ნაღდი ფული მჭირდება და რაცა გაქვს ჯიბეში, მომეციო. ოთხას ფუნტამდე მქონდა, - თვალის დაუნაშამებლად განახადა ახალგაზრდა კაცმა, - დღეს უნდა

თუმანს აქეთ წავიდე და იქით წავიდე. ეს ათი მწელიც კიდე, საროკაში გავარდა. აი, საროკა ვიყიდე, - მალხაზ მ.-მ პარკში ხელი ჩაყო, იქიდან ჭაობისფერი ზაფხულის პერანგი ამოაძვინა და გაშლა ცვადა - ნახე, რა მაგარია? - პერანგის გულზე ვეფხვის პირდაფენილი თავი ამოექარგათ თეთრი, ყვითელი, შავი და წითელი ძაფებით - ვეფხვია...

- ეს ნაგავი სად იყიდე?

- ნაგავი რათ არი? აი, იქით ჩალე...

მიანი კაცის მაღაზიაა, თავზე ჩალმა ადევს მახაზაზვიით, კაი კაცია. ორი თუმანსა მეგონა და თუმანში მომცა. გადახაზული იყო წინა ფასი. ვერ ვიგებ ამით ფასებსა. სულ ცხრა-ცხრა წერია... ჰო, შენა, ნინო, არ იცი ვინმე სამუშაო უნდოდეს? რკინის თუ რამეა, ან ნაღდი უნდათ, ან ბარის პირი. საფლავესაც ვაკეთებ, ხო იცი...

მარა ეს მერესია. ახლა საქმე მაქ...

- დროზე, თორე ჩამტყლენ მეტროში, - საათს დახვდა ნინი.

მალხაზ მ.-მ უბიდან ქალაღდები ამოაძვინა, გადახვეული კონვერტი და რაღაც პუკლეტი.

- აი, წერილები მივიღე. იმათგან იქნება. აბა, სხვა ნაცნობი შენ აქ არა მყავს, ისინი და შენა, მგონი, რუსულათაც უნდა ეწეროს. ერთი, მინახე, რა. საქმეში ჩავდგი, მერე ნახე ერთი რა პატივი გცე...

ნიომ ქალაღდები გამოართვა და ჩააცქერდა.

- რა მედი გაქ. ადრე მაინც ყოფილიყო ასე, - ჩაილაპარაკა თავისთვის.

- რო, რ უნდათ? დახვიე აქედანო და... ჰა? - დაეკითხა მალხაზ მ.

- მიღებული ხარ. თავმსახური მოცეცს. ორ დღეში გლაზოში ნაგეყავნენ და იქ იცხოვრებ.

- სადა?

- გლაზოში.

- სხვაც ქალაქში?

- ჰო. პოტლანდიაში.

- სხვა ქვეყანაში?

- არა, სხვა ქალაქში.

მალხაზ მ.-მ ამოიხარა.

- ეგრეც ვიცოდა, რო აქ არ გამაჩერებდნენ... აგე, ავკრიფე ყველაფერი და გამოიქეცი. მე იქ წამსველლი არა ვარ. იქ ვის ველაპარაკო?

- იქაც კია ქართველები.

- მერე შენნაირი შემხვდება, რო სიტყვა არ დამამადლოს?

- იქ ინგლისურს ისწავლი, კოლევში გატარებენ.

- ეგენი არ ვიცი. შენ უფრო გემრიელათ მასწავლი. შექსელოთ ჰო მასწავლელ? კიდე ისა, ბაიწორ ნაუ...

- იქ თუ არ ნახვედი, ძებნას დაგინწყებენ და რომ გიპოვინან, ქვეყნიდან გაგაგდებენ. ნახედი, რა, იმდენ ხანს გავში უნდა ვიყო...

- ეგრე არ დამტოვო, გოგო, - ხმა ჩაუნყდა მალხაზ მ.-ს - ხაბა-ხუბაიკით ვარ ნამოსული. გამოიქეცილო ვარ. ერთ-ორ კვირას უნდა შემინახო სადმე.

ნიომ დაუხტვინა.

- ფეხზე ძლივს ვდგავარ, - უთხრა ბოლოს - წადი რა, დაიძინე. ორ დღეში ნაგეყავნენ.

- მანდ არ სწერია ორი დღეო, ეგებ ამაღამაც მომადგენ, მილიციის წესი არ იცი?

- არა, არ მოვლენ. წადი.

- ეგრე ქუჩაში მტოვებ გოგო ქართველ კაცს? მგლის პირში მაძლე?

- რამ გვატამამა? იმ დღეს ძლივს ბლუკუნებდი.

- ნაჭშიც ვარ... უჭმელობას მიჩვეული ვარ. ცოტა ხანს შემიხახე გოგო...

- შენც გაგაგდებენ და მეც...

- ორი ღამე გამოთვივე სადმე, ნუ მომკუნტავ სხვისი კარის წინ ეიმ კაცივით, ზემოთ რო წვიც...

- რატომ არ გინდა იქ წასვლა?

- უშეშოდ მე ვერ გაეძღვბ. შენ უნდა გამოვიყნო ცხოვრებაში და მერე ნახე, მალხაზამ რა პატივი გცეს...

- დედა, რა დავაშავე, - აღმოხდა ნინის...

ბაბრქალბა ჰამდბა ნოზარბი

არტ-კლუბი

თბილისს მიზანმიმართულად ეზრძვიან საუბრობენ ეკა ჯაფარიძე და დათო მაღრაძე

დათო მაღრაძე: - დღესდღეობით ყველა აღნიშნავს, რომ დედაქალაქის ისტორიული ნაწილი, ძველი თბილისი გადასარჩენია. ამას ამბობს ყველა - მხატვარი, პოეტი, მეცნიერი, ხელი-სუფალი. მაგრამ საქმე ისაა, ვინ რას გულისხმობს, როცა გადარჩენაზე ლაპარაკობს, რას მიიჩნევს გადარჩენად, ვის რა ეძვირფასება და როგორ წარმოუდგენია გადარჩენილი ქალაქის სახე. თავს ნუ მოვიტყუებთ, ამ საკითხზე სრულიად განსხვავდება არტიკული საზოგადოებისა და ხელისუფლების აზრი. ამ ქალაქში ტრადიციადღაა ქვეყელი, რომ თბილისის გადასარჩენის ლოზუნგით ეთმობა ზურღულ და უბერიო საქმე. რატომ ხდება ასე, რა არის მიზეზი, რომ ძველი თბილისის გადარჩენაში ჩვენ და ხელისუფალნი სხვადასხვა რამეს ვეულისხმობთ. სრულიად განსხვავებული კონცეფციაა, განსხვავებული დამოკიდებულება, პოზიცია. შეიძლება დაემთხვას სიტყვები, მაგრამ შედეგი და მიზანი განსხვავდება. რა არის მიზეზი - წინაიერიება და უწინაურობა, პროფესიონალიზმი და კვალიფიკაციის დეფიციტი?

ეკა ჯაფარიძე: - მე გეგონა, ძველი თბილისის წერტილის პროცესი მხოლოდ ამ ხელისუფლების დროს არ დაწყებულა. ამ ქალაქს დიდი ხანია, მიზანმიმართულად ეზრძვიან. ყოველ შემთხვევაში, ის, რაც ხდება, უგულვებელყოფაზე უფრო ჰგავს მიზანმიმართულ ბრძოლას იმისთვის, რომ ქალაქმა სახე შეიცვალოს და გახდეს იმ წინის მატარებელი, რა წინის მატარებელიცაა დღევანდელი ხელისუფლება, გუმინდელი ხელისუფლება, გუმინდელი ხელისუფლება. და რაც დრო გადის, ქალაქი ხელუდან გვევლება. ეს აღარ არის ქალაქი, ეს არის ლანდი, ქიშერა, რომელსაც მიეტივით და რაღაც ფრაგმენტებში ვეძებთ. შორს აღარ არის ის დრო, როცა ძველი თბილისი მხოლოდ ინფანტილურ სადგურად ქცეულიყო იარსებებდა, ხელშეკრები აღარაფერი დაგვრჩება. ძველი თბილისი არის ძალზე ფაქიზი ქსოვილი, ფაქიზი ცოცხალი ორგანიზმი. რასაკვირველია, აქ ყველაფერი არ არის ძველი, ყველაფერი არ არის შესახა, გადასარჩენი, მაგრამ ეს არის ქსოვილი, რომლის ხელოვნურად დარღვევა არ შეიძლება. აქ არის სახლები, რომლებიც ინგრევა, დაბრეცილია, აივანი ჩამოწოვილი აქვს, შეიძლება ბევრი მათგანი ძველი არ არის, მაგრამ საერთო კონტექსტში ესაა ჩვენი ისტორია, რომელიც არაერთი შემთხვევაში არ უნდა ამოვიღოთ, ამოიძირკვოს, ამოვარდეს იმ კონტექსტთან იმისთვის, რომ ამ სახლების ადგილას დაიდგას მოწინააღმდეგე, რომლებიც თვალში საცემად მოძრავდება. ეს საშინელება ძალზე თვალსაზრისითაა დასაბრუნებელი, ყოფილი ენგელსის ქუჩაზე, სადაც უცებ განდგარი შენობა.

- ფეოხანიონი...
- არა, ზემოთ. ბეთლემი უფრო ქვევითაა. ამ ორ შენობას საერთოდ არ ეტყობა კვალიფიციური არქიტექტორის ხელი; არ ეტყობა, რომ მისმა მშენებელმა რამე გაიაზრა, სანამ შენებდა დაიწყებდა. მერე, ჩამოყვები ქუჩას და დაგვხვდება ბეთლემთან ჩადგმული ორი შენობა. ნუთუ ასეთი დასაძლი და დასაფარი იყო ეს ტაძარი! ისეთი მდაბური არქიტექტორის ნაგებობები წამოყვები წინ, რომ მათ ვერ დაარქმევ ვერც სახლს, ვერც შენობას, უბრალოდ, სტიქიურად დახვებულნი სართულეებია. თან ისე აფარეს ტაძარს, რომ ახლა ბეთლემი მხოლოდ ამ სახლის ფანჯარიდან ჩანს. ვიღაცა - ამ სახლის ბინადარმა, - დაისაკუთრა ბეთლემის ხედი, და ამას არაივნი ადუღა წინ. მერე, ქუჩას ჩაივლი და აღრევე განადგურებული რიყე დაგვხვდება, მერე - აბანოთუბანი, სადაც მასშტაბიდან სრულიად ამოვარდნილი შენობა დგას... ესაა პროცესი, რომელსაც, სამწუხაროდ, ვერაფერი ვერ აღუდგა წინ. თქვენ ამბობთ, რომ ყველას სხვადასხვა თბილისი აქვს. რა თქმა უნდა, ყველას თავისი იდეა აქვს და ვის - როგორი, ძალიან კარგად ჩანს. მაგრამ ყოველივე ამის დასარეგულირებლად არსებობს ელემენტარული კანონი და რეგლამენტი. ეს ჩვენი მოგონიერ არ არის და არც არაფრის მოფიქრებაა საჭირო. დიდი ხანია, ყველა ქვეყანაში არსებობს რეგლამენტი, რომელიც ნამდვილად ამართლებს. თუკი ქალაქში არსებობს ზონირება, ამ ქალაქში აუცილებლად მოქმედებს რეგლამენტი და ნებისმიერმა ადამიანმა, რომელსაც აქვს შესაძლებლობა და სურვილი, სახლი აიშენოს ძველ ქალაქში, უნდა იცოდეს, რომ აქ მკაცრადაა განსაზღვრული სახლის ფართი, სიმაღლე, გადახურვა, მასალა, განსაზღვრულია ყველა დეტალი; და ყველამ უნდა იცოდეს, რომ ამ რეგლამენტს ვერ გადაუხვევ. მაშინ ადამიანი უკვე არჩევანის წინაშე დგება - იქნებ, უარყვინა, ამ შეზღუდვების გარეშე, სხვა უბანში

ააშენოს უზარმაზარი სახლი? კი ბატონო, აშენონ, სადაც ინებებენ, ოღონდ არა ძველ თბილისში. ესაა ისტორიული ნაწილი, სადაც ზუსტადაა განსაზღვრული, რა შეიძლება, რა არა. აქ არ არის ლაპარაკი გემოვნებასა და თვითმოქმედებაზე; აქ არ არის ლაპარაკი იმაზე, რა მომწონს მე ან რა მომწონს ჩინოვნიკს - საკითხი თავისთავად მოგვარებულია, როცა რეგლამენტი მოქმედებს. აღარ არის საჭირო ეს გაუთავებული საბჭოები, გაუთავებული კომისიები, არქიტექტურის დეპარტამენტის ღონისძიებები - ყველა-ნიკს - საკითხი თავისთავად მოგვარებულია, როცა რეგლამენტი მოგვარებს და აღარ იქნება აქტუალური გემოვნებაზე ლაპარაკი.

- მაგრამ საქმე ისაა, რომ ჩვენთან რეგლამენტი არსებობს, შეიძლება, იგი იდეალურად არ არის შედგენილი, მაგრამ არსებობს; და ეს რეგლამენტი ყოველი ფეხის ნაბიჯზე სრულიად იგნორირებულია. ამიტომ იწყება თვითმოქმედება, რომელშიც მოწინააღმდეგე ჩინოვნიკი და მასთან დაახლოებული პირი, შემკვეთი და არქიტექტორი. თვითმოქმედება კარგია ფოლკლორში, როცა იქნება ხალხური ნაწარმოები, მაგრამ გაუმართლებელია, როცა საქმე გვაქვს საგანძურთან, რასაც ფასეულობა და ქართული კულტურის ისტორია ჰქვია. ამას განაპირობებს მსოფლმხედველობრივი შექმნა, ქვეყნის პირველი პირი, ვინც საკუთარი მაგალითით უბიძგებს თვითმოქმედებისკენ. ჩვენს ქალაქში დღეს თვითმოქმედება მძინვარებს და ვიზუალურად ეს ყველაზე კარგად ჩანს ძველი თბილისის არქიტექტურულ ანსამბლში. ამ თვითმოქმედებას შეიძლება დაეფიციოს მხოლოდ და მხოლოდ კანონის დაცვის მოთხოვნა. მაგრამ ყოველ ნუთუმი ვრწმუნდებით, რომ რეგლამენტი არსებობს მხოლოდ იმისთვის, რომ იარსებოს როგორც ფურცელზე დაწერილია რაღაც დოკუმენტმა, რომელიც რეალურად ვერ აისახება; შთაბეჭდილება გვრჩება, რომ იგი არსებობს მხოლოდ იმიტომ, რომ საერთაშორისო ნორმების მიხედვით ეს აუცილებელია. სხვაგვარად ვერ იფიქრებ, რადგან ხელისუფალნი არ ასრულებენ თავისივე მიღებულ რეგლამენტს. ვასაგებია, რომ ამის მიზეზია კორუფცია, მასაც წინ უძღვის მსოფლმხედველობა, რომელიც ამ კორუფციის არსებობას უმჯობეს ყოველივე ამას ისევ და ისევ მივყავართ პომპეზურობისკენ, პათეტიკისკენ, ხელისუფლების უსაფუძვლო, მდაბიური ემოციების დაკმაყოფილებისკენ; ხელისუფლებისა, რომელსაც უნდა, მთავრდეს მოსახლეობას, რომ რაღაც კედლებზე მაგრამ არ არის ის რაღაცეა კეთდება ნამდვილად ცოდნა და კვალიფიკაცია სჭირდება. როდესაც ეს ცოდნა და კვალიფიკაცია არ გაგანია და ხელისუფლებაში საქმიანობს, არ უნდა ჩაერიოს ამ საქმეში და მარტო კანონის შესრულება მოითხოვოს; თუ ერევი, ესე იგი, თვითმოქმედებას უწყობ ხელს. ჩემი აზრით, ამას უნდა დაეფიციოს მხოლოდ საზოგადოებრივი აზრი, საზოგადოებამ უნდა იფარგოს და გააცნობიეროს, რისი უფლება აქვს.

- დღევანდელ ვითარებას, ყოველივე ამის გარდა, აქვს ძალზე ობიექტური მიზეზები. ახალს არაფერს ვიტყვი - არქიტექტურით ინერება ისტორია. არქიტექტურა არის სარკე ყველა იმ ეპოქის, იმ საზოგადოების, იმ მშობრთვობისა, სადაც ეს კონკრეტული არქიტექტურა იქმნება. რატომ აშენდა თავის დროზე სვეტიცხოველი, ბაგრატი? იმიტომ, რომ მაშინ სხვა ფასეულობები იყო; ეს ტაძრები ეპოქის სარკეა. მაშინ საქართველო იყო ძლიერი, ეთიანი, სხვანაირი. რატომ გაჩნდა კრემლი - ავტორიტარული რეჟიმის ზუსტი განსახიერება, მერე "სრულშოკვა" - ეპოქის ასლი, ამერიკული ციათამბეჯენები - იმ ეპოქის სიმბოლოა? შენობების მიხედვით რეგლამენტი არ არსებობს ადგენენ, თუ რა დიდგოდა ამა თუ იმ პერიოდში. ამა, ენახოთ თბილისში ბოლო წლებში აშენებული სახლები - ესაა ამ მშობრთვობის, ამ ხელისუფლების, ამ საზოგადოების სახე. ჩვენს ქალაქში ახალი შენობები კი არა, სიმბოლოებია - ადამიანები ტოვებენ საკუთარი უმეცრების მონუმენტებს. პრობლემა ისაა, რომ ეს ნაგებობები თვითონ ძალიან კარგი ჰგონიან. თუმცა, ეს სრულიად ლოგიკურია. ჩვენ არ გავგაჩნია არქიტექტურის სკოლა. ეს სიტყვები შეიძლება შეურაცხყოფად მოეჩვენოთ ჩვენს არქიტექტორებს, ვისაც თავი პატრიარქებად მოაქვთ და ვისი შენობებიც ნიშნა იმ არქიტექტურისა, რომელზეც ვლაპარაკობთ. სერიოზული არქიტექტურა არ არის ჩვენისთანა გავლენის მქონე და დაჩაჩანაკებული ქვეყნის საქმე. არქიტექტურა იბადება ისეთ ქვეყანაში, სადაც არის ფინანსები, სერიოზული სკოლები, სადაც არ განყვეტილა არქიტექტურის განვითარება (როგორც ჩვენთან მოხდა კომუნისტების დროს), სადაც არსებობს ახალი ტექნოლოგიები, ახალი სკოლები.

ჩვენ ამის მიღმა დავრჩით და ამიტომაც ვიღებთ შედეგად იმას, რაც ყველაფერია, არქიტექტურის გარდა. ის, რაც ჩვენს გარშემო შენდება, არის ტიპიური თვითმოქმედება, ნიმუში იმისა, როგორი არ უნდა იყოს არქიტექტურა; ამ შენობების მიხედვით უნდა ასწავლო ბავშვს, როგორ არ უნდა აშენოს, როგორ არ უნდა ებრძოლოს თავის ქალაქს და არ დაარქვას ამას აღმშენებლობა. არქიტექტურა არ არის ადვილად განსავითარებელი, ადვილად ჩამოსაყალიბებელი დარგი. ესაა დახვეწილი, კომპლექსური პროფესია. ესაა დარგი, რომელიც მოიცავს ფილოსოფიას, პარმონიას, პოეზიას, მუსიკას. წარმოდგინეთ, როგორი განათლება, როგორი კულტურა, სიფაქიზე, გემოვნება სჭირდება ადამიანს, რომ რღაც ღირებული შექმნას. და ეს გვინდა ქვეყანაში, სადაც განათლების დიდი დეფიციტია. კატასტროფული მდგომარეობაა ყველა დარგში. ეს საერთო კონტექსტში განსახილველი პრობლემაა. არქიტექტურა, ასე განკერძოებულად, კარგი ვერ იქნება იმ ქვეყანაში, სადაც ყველაფერი ცუდია, სადაც ყველაფერი დანგრეულია.

- ამას წინათ, დიდგორის მემორიალი რომ გაიძარცვა, სახელისუფლებო ელიტიმ დიდი განცაში ატება ამის გამო. რასაკვირველია, ცუდია, რომ დიდგორის ველზე გაიძარცვა ოსტატის ნაკეთობები, მაგრამ ამას თავისი მოტივები აქვს. ჩემი აზრით, ეს არ იყო განაპირობებული დავით აღმაშენებლის შეურაცხყოფის სურვილით. ამ პარცის მიზეზი იყო უკიდურესი სილატაქე...

- შიმშილი! მხოლოდ და მხოლოდ შიმშილი!

- დაიხ, იმ ველის გარშემო დასახლებული სოფლების უკიდურესი სიღუჭირე; დანაშაულის მთავარი ბიძგი იყო უსამყელო სილატაქე, ამ სოფლებში რომ მძინვარებს. მაგრამ როცა სახელისუფლებო ელიტამ ცდილობს ამ ფაქტს ისეთი ელფერი მისცეს, თითქოს ვანდალიზმი გამოწვეული იყო სინძინდის შეურაცხყოფის სურვილით, მე მიჩნდება სურვილი, ასეთი კითხვა დასვა: რატომბა ნაკეთები სინძინდის თბილისი, რომელიც წინდა მეფემ ვახტანგ გორგასალმა დააარსა, რომელიც თხოთმეტი საუკუნეა, სატახტო ქალაქია, რომელიც დასაბრუნებლად იბრძოდა დავით აღმაშენებელმა? სატახტო კულტურა ამ ქალაქს უკავშირდება. რატომ არ არის ეს სინძინდე, რატომ მიეცა მის განადგურებას და ხელყოფას ასეთი ასპარეზი და რატომ არ აღუდგებებს ეს სახელისუფლებო ელიტას?

- მე მიმართია, რომ ჩვენი "ელიტა" ცოტათი საკუთარ თავს ებრანჭებოდა, როცა ასეთი აჟიოტაჟი ატება დიდგორის გამო. როცა ყველაფერი კეთდება იმისთვის, რომ ადამიანმა ღირსება დაკარგოს, აღარ უნდა მოითხოვოს, რომ ვინმე რაღაც ფასეულობას გაუფრთხილდეს ან მაღალ მატერიალურ გელაპარაკოს. დღეს ადამიანისთვის მთავარია, რომ მის შვილს შია. ეს ელემენტარული რამ არის. ხალხს ამ ქვეყანაში გამოაცალეს ყველაფერი და, რაც მთავარია - ღირსება. როცა ადამიანს მიზანმიმართულად აკარგვიან ღირსებას და აკინებენ, ნუღარ მოითხოვ მისგან სულიერებაზე ფიქრს. ეს სხვა საზოგადოების უბრაუტესობაა. მე ძალიან მეჭეჭვებს იმ საზოგადოების მომავალი, რომელიც უგულვებელყოფს საკუთარ წარსულსა და ისტორიას. ეს ანბანური ტექშიმარტებაა.

- თუ ძალიან ხატონდა არ გამოვივა, გეგონა, რომ თბილისში ხანჯლით ფხაჭინან საქართველოს ისტორიას, ბულდოზერებით მლიან...

- არადა, ამის გარეშე მომავალი არ არსებობს. ესაა ქეა, რომელზეც მეორე ქეა უნდა დაიდოს, და თუკი საძირკველი გამოაცალე, ველარაფერი ააშენებ. არის კიდევ ერთი, ჩემთვის სრულიად გაუგებარი ტენდენცია - რაღაცაზე ამბობენ - ეს ძველია, გაცნობილიაო და ცხვირს უზზუებენ. ჩვენს კონკრეტულ ეპოქაში აბსოლუტურად დაკარგული აქვს ინდივიდუალობა არათუ ნივთს და შენობას, არამედ ადამიანსაც კი, თვითმყოფადობის ტოტალურ დეფიციტს განვიცდივით, და ყველაფერი, რასაც ვეხებით - წინი, ჭიჭი, კარის სახელური, ბინა, - ტირაფირებულია, კონვეიერული და ჩვენც, უხეზლით, ამ მახეში ვართ მოქცეული. ამ ვითარებაში განსაკუთრებული ფასი აქვს ნივთს, რომელსაც აკეთილშობილებს, ათობს ადამიანის ნიჭი, ხელების შეხება. ასეთი ნივთების დეფიციტი მთელ მსოფლიოშია. ყველგან განსაკუთრებული ფასი აქვს ადამიანის ხელით შექმნილ ნივთებს, შენობებს, რომლებსაც ყოველთვის საკუთარი სახე აქვთ. ოღონდ მათ მთელ მსოფლიოში უფრთხილდებიან, ჩვენ - ვანადგურებთ - და ვერ ვხვდებით, რომ დრო არასოდეს არაფერი არ აფუჭებს. დროის პატინა მხოლოდ უხდება ყველაფერს.

ქალიშვილი ბიჭნასთან ერთად

შაჰ ფეხ-ალის პორტრეტი

- ადრეც მითქვამს - ჰომეროსის სამყაროს სიყვარულით ადამიანებმა მინისკვემ წამარხული ტროა გათხარეს, ჩვენ კი ფიროსმანის სამყარო მინის ზედაპირზე, თვალწინ გვაქვს და იგი უმოწყალოდ ნადგურდება.

- ეს ძალზე მტკივნეული თემაა. ფიროსმანი ერთია, იგი ერთადერთი ჰყავს საქართველოს. მისი მხატვრობით ინფანტილური აღტაცება ძალზე ზედაპირულია. მეეჭვება, ბევრს ესმოდას სრულად, რა მხატვარი გვეყავდა. მან იდეალურად გადმოსცა პირველყოფილი სიყვარული, სიფაქიზე; ასეთი დამოკიდებულება, გრძნობის ასეთი სიღრმე, ასეთი გულწრფელობა არავისთან არ მინახავს. 1965 წელს ლუკრში გაიმართა ფიროსმანის გამოფენა, რომელიც ვახსანანდრე მალრომ. მე მგონია, ეს არ არის პატარა საქმე. მსოფლიოში ყველა მხატვარს, ვისაც ნოღად ზედა ლუკრში გამოფენის პატივი, თავის ქალაქში მუზეუმი აქვს. ფიროსმანის დღევანდელი ექსპოზიცია კი, უბრალოდ, სამარცხვინოა. ესაა კიდევ ერთი ნიმუში იმისა, რომ არაფრად ვაგდებთ ჩვენს წარსულს, ჩვენს ისტორიას. ნუთუ არ შეიძლება, ფიროსმანს ერთი პატარა მუზეუმი გავუკეთოთ. უამრავი შენობაა თბილისში, რომელიც ამ საქმისთვის გამოდგებოდა. ჩემი აზრით, ამ საქმისთვის იდეალური იქნებოდა თუნდაც ყოფილი კომკავშირის ცეკას შენობა. იქვე მოწყობოდა პატარა გამოდგემლობა, სადაც დაიბეჭდებოდა ფიროსმანის პლაკატები, ალბომები; იქვე გაიხსნებოდა კაფე... ამას სლიდური თანხა დასჭირდება, მაგრამ არც იმდენი, რამდენიც ყოველად უმიზნოდ იღვანება ხოლმე. ის კაცი, ვინც ამას თავს მოაბამს, კარგ საქმესაც გააკეთებს და თვითონაც შევა ისტორიაში.

- ისე მოხდა, რომ ფიროსმანის საფლავიც კი დაკარგულია, ალბათ ეს ბედისწერა იყო, მაგრამ ის სამყარო მანაც შევიანარჩუნოთ, რომელიც ფიროსმანის შემქმნელიც იყო და შემქმნილიც; თუნდაც მარტო იმიტომ, რომ ფიროსმანისაა. სხვა ღირსეულება რომ არ ჰქონდეს, ამით მაინცაა მნიშვნელოვანი. მითუმეტეს, რომ ლამის თითოეულ სახლს დიდი ისტორია აქვს, თავისი სახე, თავისი ცხოვრება. მისი ყოველი კუთხე, ყოველი დეტალი, ყოველი კარი ღირსეულება. ამასთან დაკავშირებით მინდა თქვენ მიერ მომზადებული და გამოცემული წიგნი "თბილისის სადარბაზოები" გაეხიზნოთ, რომელსაც ტონინო გუერას წინასიტყვაობა აქვს.

- წინასიტყვაობა საგანგებოდ ამ წიგნისთვის დაწერა. ტონინო გუერა თბილისის დიდი მეგობარი და დამფასებელია და მისთვის არ არის უცხო ეს სამყარო. წინასიტყვაობა სულ ერთი აბზაცია და სრულადაა ნათქვამი ის, რისთვისაც შეიქმნა წიგნი. "თბილისის სადარბაზოები" ჩაფიქრებული იყო, როგორც ძალიან სვედიანი, ძალიან ნოსტალგიური ალბომი. სიყვარულს ყველა თავისებურად გამოხატავს. მე ცვადაც გამოძეხებდა ჩემი დამოკიდებულება ქალაქისადმი, რომელიც ძალიან მიყვარს და ძალიან მენახება, რადგან საქმე ისე მიდის, რომ ერთ მშვენიერ დღეს შეიძლება, ჩემს შვილს ვეღარ აუხსნას, რატომ მიყვარდა ასე ძალიან ეს ქალაქი. ალბომში წარმოდგენილია ერთი მშვენიერი იმედი იმ განძისა, რაც ნელ-ნელა ქრება. ესაა ერთ-ერთი ვიზუალური დოკუმენტი იმისა, რაც გვეკრძადა და აღარ გვექნება.

- ფელინიმ მოახერხა "ამარკორდში" თავისი ბავშვობის ქალაქის გაცოცხლება. ჩვენმა რეჟისორებმა რომ მოინდომინ თავიანთი ბავშვობის ქალაქის გადაღება, ალბათ ვეღარ მოახერხებდნ...

- ფრაგმენტებს თუ მოძებნიან... სხვათა შორის, ერთმა მეგობარმა მამომ საინტერესო იმაზეც ტონინო გუერაზე. იმ პატარა ქალაქში, სადაც ტონინო ცხოვრობს, იყო პატარა ტბა, და ერთმა კორპორაციაში მისი ამოშრობა დააპირა. საზოგადოება სასტიკად აღუდგა წინ ამას და დიდი შეხლა-შემოხლა ატყდა. როცა ტონინოს ჰკითხეს, რატომ ეწინააღმდეგებოდა ტბის ამოშრობასო, უპასუხა, ბავშვობიდან მიჩვეული ვარ, რომ ტბასთან უნდა მივიდე და ჩემი თავი დავიხარხო; რომ ვეღარ დავინახავ, მერე რაღა ვქნაო... ტონინო გუერაც, ფედერიკო ფელინიც, ჯულიეტა მახინაც თვითონ არიან გაცოცხლებული პერსონაჟები იმ წარმავალი სამყაროსი, ეს ადამიანები უკვე თვითონ იქნენ არქაული სამყაროს ნაწილად, ამიტომაცაა, რომ ზუსტად გრძნობენ ამ სამყაროს, რომელიც მარტო ჩვენთან კი არა, მთელ მსოფლიოში თანდათანობით ქრება. თვითონ ტონინო ლანდია, იგივეა, რაც ის ძველი, ძალზე ძვირფასი ნივთები, კარგია, შენობები...

- თუმცა... ამ სამყაროს იტალია შეინარჩუნებს...

მხსნა ბავრდობიდან

- რა თქმა უნდა, მაგრამ არა მგონია, ეს მხოლოდ კულტურაზე იყოს დამოკიდებული. არა მგონია, ვთქვათ, პოლანდიაში, რიგითი მოქალაქე მხოლოდ თვითშეგნების გამო არ ყრიდეს ნაგავს ქუჩაში. უბრალოდ, იქ კანონი მოქმედებს. ყველას ვერ მოვთხოვთ, სიძველის ფასი იცოდეს და მაღალი ესთეტიკის მატარებელი იყოს, მძაფრად განიცდიდეს და უყვარდეს. მაგრამ ნორმალურ ქვეყანაში ამას კანონი აუბრუნებელი უნდა. კულტურის პოლიტიკა ყველგან სახელმწიფო პოლიტიკაა. ჩვენი პრობლემა ისაა, რომ სახელმწიფომ კულტურას ზურგი შეაქცია.

- ზურგი რომ შეაქციოს, ეგ კიდევ არაფერი; უბედურება ისაა, რომ აქტიურად ერევა და მიაჩნია, რომ ამის საფუძველი აქვს.

- არქიტექტურა სერიოზული კორუფციის წყაროა - უმცირესი ინსტანციიდან უმაღლესამდე. კადასტრი, მინის კანონი, პროექტის დამტკიცება - ეს არის კორუფციის ჯაჭვი; ამ სისტემაში ყველა რაღაც სარგებლითაა დაინტერესებული, 10 ლარიდან 100 000 ლარამდე, პატარა თუ დიდი ჩინოვნიკი, ყველა ხელს ითბობს და ამას ვერ შევლევინ. სამწუხაროდ, ამაში მონაწილეობენ სწორედ ის უწყებები, რომლებსაც ევალებათ, რომ ამ საქმეს კონტროლი გაუწიონ.

- საცოდაობაა, რომ ქალაქი აბარით ჩინოვნიკებს, ვისაც გაგონილიც კი არა აქვთ, რა არის ძველი თბილისის ხუროთმოძღვრება. არადა, მათ უნდა გადაწყვიტონ ქალაქის ბედი.

- გლობალურად რომ ვთქვათ, ოცნა, ოცდაათიან წლებში განადგურეს ის ხალხი, ვინც ქმნიდა კულტურას, სკოლებს, განადგურეს ქვეყნის ინტელექტუური პოტენციალი და შედეგებს დღემდე ვიმკით. ბურთი და მოედანი დარჩა იმ ადამიანებს, ვისი ხელითაც განხორციელდა რეპრესიები.

- სახელისუფლებო შტოებში დღემდე გრძელდება მათი სულიერი მემკვიდრეების დანიშნაობის ინერცია. ესაა მსოფლმედიელობრივი კონფლიქტის საფუძველი... თუმცა, მინდა, ისევე თქვენს საქმიანობას დავეუბრუნდეთ. ვიცი, რომ ახლა ყაჯარების კოლექციაზე მუშაობთ. ალბათ შემთხვევითი არ არის, რომ ეს უნიკალური განიხი თბილისშია დაცული.

- ძველი თბილისის მომხიბვლელობის ერთ-ერთი მიზეზი ის არის, რომ აქ თვითმყოფადი ქართული არქიტექტურის, ისეთი ფაქიზი თბილისური არქიტექტურის გვერდით, როგორცაა კალა, არის ყველა ევროპული მიმდინარეობა - ფსევდოგოთიკა, ნეოკლასიციზმი, იუგენდი; აქვეა შირვანის ტიპის არქიტექტურა, აღმოსავლური ქარვასლები. ეს ყველაფერი თბილისის მასშტაბშია მოქცეული. ყაჯარების კოლექცია ამ ეკლექტური პარამონის ერთ-ერთი ნაწილია. კოლექცია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია. სრული პორტრეტის ასახვას მაკმადაინური რელიგია, კერძოდ, სუნიტები, კრძალავდნენ. როცა ირანში ყაჯარების დინასტია - შიიტები - მოვიდნენ, დაიწყო ფერწერული პორტრეტების შექმნა. ეს სულ ათი წელი გაგრძელდა. 70-იანი წლების ბოლოს, ირანიდან რეზა ფეხლევრი რომ გამოაქვევს და ხელისუფლებაში ფუნდამენტალისტები მოვიდნენ, ამ ფერწერული ტილოების ნაწილი დაინვა, თუმცა რაც გადარჩა, ახლა უკვე უფროსი ნაწილია. ყაჯარების ხელოვნების ნიმუშები კერძო კოლექციების გარდა, შემორჩენილია მსოფლიოს რამდენიმე მუზეუმში -

ყაჯარების სახლი თბილისში. ყაზბეგის ქუჩა. N14

ლი ტილოების ნაწილი დაინვა, თუმცა რაც გადარჩა, ახლა უკვე უფროსი ნაწილია. ყაჯარების ხელოვნების ნიმუშები კერძო კოლექციების გარდა, შემორჩენილია მსოფლიოს რამდენიმე მუზეუმში -

მეტროპოლიტენის, ვიქტორია ალბერტის, ბრუკლინის მუზეუმებში, ერმიტაჟში და თბილისში. არის ერთი, სუსტი ნამუშევარი ბრიტანეთის მუზეუმში. თბილისში ეს ნამუშევრები არის ოცდაშვიდი ცალი.

აქედან ჩვიდმეტი, თამამად შეიძლება ითქვას, რომ შედევრია. ისე მოხდა, რომ ნიუ-იორკში ჩემი ყოფნისას, ბრუკლინის მუზეუმში იყო ყაჯარების ნამუშევართა გამოფენა. აქ მოახერხეს მთელი მსოფლი-

ოდან მოუბოვებინათ ტილოები. მთელი მსოფლიოდან - საქართველოც გარდა. გამოიცა არაჩვეულებრივი კატალოგი, სადაც ექსპერტები წერდნენ, ირანის მარგალიტი ჯერ კიდევ საქართველო-

შიაო. ჩვენთან, სამწუხაროდ, ეს საგანძური სრულიად უყურადღებოდა. ყაჯარების კოლექცია შალვა ამირანაშვილის მუზეუმშია, აღმოსავლურ განყოფილებაში, და სრულად არ არის გამოფენილი. კოლექცია ძალიან ცუდ მდგომარეობაშია, სჭირდება რესტავრაცია, კონსერვაცია. ერთადერთხელ გამოიცა ნიგნი ამ კოლექციაზე. ეს იყო 1940 წელს გამოცემული შალვა ამირანაშვილის ნიგნი, რუსულ ენაზე, რომელიც დღეს იშვიათობაა. ძალიან მინდა, კიდევ ერთხელ გამოიცეს ნიგნი ყაჯარებზე. პირველყოფილსა, იმიტომ, რომ მივიპყროთ საზოგადოების ყურადღება, იქნებ, რამით დაეხმაროთ ამ კოლექციას. ეს მსოფლიო კულტურის ნაწილია, დიდი საგანძურია. დღეს ნიგნის დეფიციტი ჩვენში აღარ არის, მაგრამ მე ვცდილობ, ჩემი გამოცემული ნიგნი ერთგვარად განვივითებულო იყოს, ნივთად ქცეული. ვცდილობ, ამ ფორმით გადავითო დიზაინი, ყდა. "თბილისურ სადარბაზოებში" თითო გვერდზე თითო ფოტოა, რადგან ვფიქრობ, რომ ბევრი კარგი ფოტო ერთად ვერ ახდენს ისეთ გავლენას, ვერ გვრის ადამიანს სინანულის, ნოსტალგიის, სიფაქიზის შეგრძნებას. სხვათაშორის, ამასთან დაკავშირებით მინდა გავიხსენო: პარიზში, ლუვრში ხუთი საათი დაყვავი. გარეთ რომ გამოვიდეთ, არაფერი არ მახსოვდა ნიკეს გარდა. იმიტომ, რომ ეს ქანდაკება განსაკუთრებულ ადგილას, განსაკუთრებულად დგას. არადა, მოგვხსენებთ, ლუვრში ყოველი მეორე ნამუშევარი შედევრია. ჩემთვის ამ ნიგნების კეთება დიდი ფუფუნებაა, რადგან ეს არის ნიგნები იმაზე, რაც მიყვარს და მომწონს. ესაა ჩემი საყვარელი თემები, რომლებსაც პავლევიჩთან ვუტრიალებ. "თბილისური სადარბაზოები" სიყვარულის ასხან იყო ჩემი ქალაქისთვის... ყაჯარები დაახლოებით თოთხმეტი წლისამ აღმოვაჩინე, ჩემი მასწავლებლის, შესანიშნავი და დაუფასებელი მხატვრის, ალბერტ დილბარინის წყალობით. როცა პირველად მიმიყვანეს მასთან, მითხრა, სწავლით მერე ვისწავლით, მოდი, ახლა მუზეუმში წავიდეთო და მიმიყვანა ერთ პორტრეტთან - ქალი დგას ბიჭთან ერთად. მითხრა: "Стой и смотри". ახლა უფრო ვხვდები, რას გულისხმობდა... წელან ნიგნის დიზაინი და ყდა ვახსენე. ყაჯარების კოლექციაზე ნიგნის ყდას გადაკრული ქენება ნამდვილი ქერმანისა და ქაშანის ქსოვილები.

- ვინატრებდი, პოეტისა და მხატვრის დასაცავი არ იყოს ჩვენი კულტურული მემკვიდრეობა და სახელმწიფო იცავდეს მას.

- მაგრამ ეს ქვეყანა ბევრჯერ გადაურჩენიათ პირიგნებებს და არა სახელმწიფოს.

- გადარჩენა ალბათ ის იქნება, თუ მოვახერხებთ, სახელმწიფოს თუ ვაითქვინებთ, რომ კანონი სრულდებოდეს და ყველა თავის საქმეს აკეთებდეს.

P.S. საუბარი ჩაწერილია მედიანში, ელდარ მემულ-ზადეს ხალიჩების სალონში, რომელმაც გააცოცხლა მედნის სურნელი. ეს კაცი არის ამ უბნის უკანასკნელი მოპიკანი, კაცი, რომელმაც იცის სად იყო შეთანხმებაში, სად იყო "ვირების პარკინგი". ჩვენ შევეცდებით, მოხვალში უფრო რეკლამით მოვიხიროთ ელდარ მემულ-ზადესა და მისი საქმიანობის შესახებ.

ქალაქური პოეზია

ბიორბი მირზაზვიდი

მისაკი სათბურებიდან

"ადამიანი ამფობია". ძეხვი სასწორზე. აგურის კედელი, გამჭოლი მზერა, გამჭოლი ეზოები. სარკე რუსთავიდან, ძველი ნატურმორტი. ცხელი ბუტერბროდი, ცივი გამოხეცვა. ლუდი "თოფაქე", სველი მაქვს ხელი, ახალი ქართველები, ახალი გემოვნება, ახალი ლექსიკონი, ახალი გარიგება, ახალი სახეები, ახალი ტარიფები. ნეონის აბრა, სარდაფი - მალაზია, სარდაფი - კაზინო, სარდაფი - პიცერია, სარდაფი - რესტორანი, კლუბი "სარდაფი". გამოფენა - აუქციონი... ბარმენის ლიმონი, მთვრალი კონტურები. მისაკი სათბურიდან, "ბიძია, დამეხმარე!" მშრალი მაქვს ხელი ლამის ქალაქში, სასტუმრო "მარიოტი" ჯერ ვერ ამოქმედდა...

ბურუსი, ნოტიო საღამო, ალუი სარკმელში, "ინტერნეტ კაფე". დაეკარგე საფულე. "ფერადი ქსეროქსი". მაკარტნის სიმღერა, ლენონის ლანდი.

ბესიკის ქუჩა, ბზარი კედელზე, ბზარი ასფალტზე, ბზარი... ნითელი ვარდები, "კომუნიკატორი". მამადავითი, პანიონი, კამელოები. ნაცნობი საფულა... კპკპ.

ხელი: უსახო ტაძარი - დეკორაცია, მახლას! მივხედოთ ქალაქს, მივხედოთ ეზოს, მივხედოთ ქუჩას, მივხედოთ სახლებს, მივხედოთ საქმეს.

ხელი აივანზე, ბზარი ვალავანზე, ნამწვავი ბორდიურზე. მოაქვთ ანგარიში, 12 ლარი, მიმტანი კლიმატული, ვაშლის ნამცხვარი, კაფე "არ იდარდო!" ორი პროფილი, ორთაქალაქის, ადიდდა მტკვარი.

ლერნამი, სანაპირო, სასწრაფო დახმარება, სასწრაფო შევლა, სასწრაფო შევლა, სასწრაფო აღსასრული.

ბინდია. ლევის ხე. სიჩუმი. ჩალისფერი ძალი, ბნელი შუშაბანი. კრამიტი აყრილია. გამოზირი, გამოზირი: ვერაზე ნიათი, ვერაზე სიმედიდა, ვერაზე სმარია.

... იგი ამბობდა:

- აი, ყველაზე მკვეთრად რა უნდა ჩავუნერგოთ პატარას: ლოგინში რომ წვები, თუ წუთით მაინც შეგიაყროს ფიქრი, - სადღაც ვილაცას სცივა, სადღაც ვილაცას ენატრება ლოგინი, სადღაც ავადმყოფი ფრინველი კანკალებს ბუჩქის ძირას, ანდა ცხოველი წკმუტუნით ილოკავს ქრილობას, - უკვე ნამდვილი ადამიანი ხარ.

რევაზ ინანიშვილი

www.24hours.ge

24

საბავშვო

მამამ, როგორც იქნა, მოიტანა შინ ეს დალოცვილი კომპიუტერი!

მართლაც რომ დიდი ბედნიერებაა: ინტერნეტი - მთელი მსოფლიოს გონება - ერთ პატარა ყუთშია თავმოყრილი! აირჩიე, სულო და გულო, რაც გაინტერესებს:

ისტორია, მეცნიერება, ტექნიკა, გეოგრაფია, მხატვრობა, მუსიკა, მწერლობა... თუ დაილა-

ლე, ჩართე, ჩემო ბატონო, რომელი თამაშიც მოგწონს: ავტორბოლები, სტრატეგიები, ფეხბურთი, მულტიმედია...
ერთი სიტყვით, კომპიუტერთან მეგობრობა მართლაც რომ კარგია, კარგი!

მაგრამ მხოლოდ ერთი მეგობარი, თუნდაც ასეთი ჭკვიანი და მომხიბვლელი, თუ დამიჯერებ, არაა საკმარისი სრული ბედნიერებისათვის.

პატარა ადამიანმა აუცილებლად უნდა გამოსცადოს, როგორი მეგობრობა იცის ნიგნმა.

ოჰ! ნიგნი თუ დაიმეგობრეს! რას ამბობ!

აი, ძილის წინ რომ ოცნებობ, ისეთ თავგადასაულებს გიყვებიან ნიგნები. კინოში და მულტ-

ფილმში ნანახს არც კი შეედრება შენი თვალთ ნაკითხული ზღაპრები, ანდა, ტომ სოიერის თავგადასავალი, ჰეკლბერი ფინის, პატარა უფლისწულის ამბავი, სახურავის ბინადარი კარლსონი, მაღალწინა პეპი, პინოქიო და ბურატინო, სალამურა, დაჩი, იყალთოელი ბიჭები, მაუგ-

ლი, კაპიტან გრანტის შვილები და აუჰ, რამდენი ნიგნი მეგობრებზე, ნითელკანიან ინდიელებზე...

ნუ იტყვი, ამდენ რამეს რა ნამაკითხებელი! ერთხელ თუ შეგაყვარა ნიგნმა თავი, ისეთი მეგობარი გახდება შენი, სულ ბობლიოთეკებში გაძებნივს თავს.

ჩვენი გაზეთი, კიდევ, გზას გიჩვენებს, მოგეხმარება კარგი ნიგნების არჩევაში.

არდადებები, არდადებები!

ინფორმაცია

როგორ უხდინა ბავშვებს "ხელფასს"

საზღვარგარეთ ხშირად ნახავთ ბავშვებს, რომელსაც მამა "ხელფასს" იმიტომ უხდის, რომ მან მანქანა გაურეცხოს, მაღაზიაში გაეგზავნოს, ავტოფარეზი მიუღოს. მამებს სჯერათ, რომ კარგ საქმეს აკეთებენ და შვილებს დამოუკიდებლობასა და შრომით ნაშოვნ ფულის დაფასებას ასწავლიან.

თუმცა, ახლახან ჩატარებული კვლევამ ცხადყო, რომ ასე პატარები, დამოუკიდებლობასთან ერთად, მექრთამეობასაც ეჩვევიან. ბრიტანეთში კი ასეთი მონდომებული მშობლების წყალობით 16 წლამდე ბავშვები წელიწადში 1200 ფუნტ სტერლინგს აკეთებენ.

ბრიტანულ ოჯახებში ბავშვებისთვის ე.წ. მოჭრილი ხელფასიც არსებობს. მაგალითად, სახლის დალაგებაში მშობელს რომ მიეხმაროს, ბავშვი საშუალოდ 2.77 ფუნტს იღებს, ჭურჭლის სარეცხი მანქანის დაცლისათვის - ყოველ ჯერზე 2.52 ფუნტს. მანქანის გარეცხვა მშობლებს 2.30 ფუნტი სტერლინგი უფლებათ, შინაური ცხოველის გალის გასუფთავება კი - 1.92 ფუნტი.

ზოგიერთ ოჯახში პატარებს გასამრჯელოს გაკვეთილების სწავლისთვისაც უხდიათ. ეს ყოველ საღამოს დაახლოებით 1.02 ფუნტი ღირს. ყველაზე იაფი მშობლებს საწოლის დალაგება უფლებათ - ბავშვებს ამისთვის 75 პენს უხდიათ. ასეთ ოჯახებში ყველაზე დიდ მექრთამეებად ბიჭები ყალიბდებიან, რადგან მათ საოჯახო საქმეების შესრულებ-

ისთვის უფრო სოლიდური თანხით აჯილდოვებენ. მაგალითად, ჭურჭლის სარეცხი მანქანა ბიჭმა რომ გაასუფთავოს, ის ამისთვის მთელ 5.10 ფუნტს მიიღებს.

შრომის გაკვეთილი განებივრებულითათვის

შვილებს მეტნაკლებად ყველა მშობელი ანებივრებს, მაგრამ სინგაპურში - განსაკუთრებით. იქ ბავშვები ძიების და მოსამსახურეების გარეშე, უბრალოდ, ვერ ცხოვრობენ.

პრობლემის გამოსასწორებლად სინგაპურის სკოლების დაწყებით კლასებში ე.წ. საოჯახო გაკვეთილებს შემოიღებენ. თავიდან პატარებს საწოლების დალაგებას ასწავლიან, შემდეგ კი ფეხსაცმლის განმენდას, სენდვიჩის მომზადებას, მაკარონის მოხარშვას, ლილის დაკრებას

და დაუთოებასაც.

გამოკითხვაში, რომელშიც სინგაპურელი თინეიჯერები მონაწილეობდნენ, დაახლოებით 40 პროცენტმა აღიარა, რომ მათ მოსამსახურეების გარეშე ცხოვრება არ შეუძლიათ. სწორედ ამიტომ არის, რომ მოსამსახურედ სინგაპურში დაახლოებით 140 ათასი ქალი მუშაობს. მათი უმრავლესობა იქ ფილიპინებიდან, ინდონეზიიდან და შრი ლანკიდან ჩადის.

"მაკონალდსი" მსუქანი ბავშვების წინააღმდეგ

წონა დაიგდეთო - ეს მოწოდება რამდენმე ხნის წინ თავად აშშ-ს პრეზიდენტმა გასცა. თუმცა, როგორც ამერიკელი ზრდასრულებისთვის, ისე პატარებისთვის სიმსუქნე ჯერაც უმნიშვნელოვანეს პრობლემად რჩება.

ახლახან პრეზიდენტს სწრაფი კვების რესტორნების ქსელებიც ამოუდგნენ მხარში. ისინი ცდილობენ 2.4 მილიონ დოლარაინ კამპანიის დაფინანსებას, რომლის მიზანიც არის, ამერიკელ მოზარდებს უფრო ჯანრთელად კვება ასწავლოს.

ამ საქმეში ბუშის გვერდით დგანან "მაკონალდსის", "პურგერ კინგის" და "კოკა-კოლას" ხელმძღვანელები.

თუმცა, ყველამ იცის, რომ სიმსუქნის, ძირითადად, სწორედ სწრაფი კვების კულტურას აბრალდებენ. "მაკონალდსის" წარმომადგენელი კი ამტკიცებს: "ბავშვი "მაკონალდსის" ბურგერებს რომც ჭამდეს, მაინც შეიძლება ჯანსაღი წესით იკვებოს. ამისთვის ახალი ხილი, პოსტნეული და რძეა აუცილებელი", - ასკენის ის.

სიმსუქნის წინააღმდეგ ფინანსებს გასცემენ "პეპსი", "უნილევერი" და "მონსანტოც". ნიუ იორკსა და ფლორიდაში უკვე გახსნილია რამდენიმე სასამართლო საქმე, რომლებიც სწრაფი კვების პრობლემებს ეხება.

თეთრი დათვი

თეთრი დათვი ყველაზე დიდ-ტანიანი მტაცებელია დედამიწაზე. იგი დაახლოებით 800 კგ-ს იწონის. მოხერხებული მონადირე და შესანიშნავი მოცურავეა. ნადირობისას, ხშირად, ასობით კილომეტრს გაცურავს ხოლმე. ცნობილია ისიც, რომ თეთრ დათვს შეუძლია ყინულოვან წყალში რამდენიმე საათი გაძლოს. სიცვიისაგან მას იცავს ფაფუკი ბუნჯი და კანქვეშ ჩადებული ქონის დიდი ფენა. ეს ცხიმი ცხოველის წონის თითქმის ნახევარს შეადგენს. ამის ბრალია, რომ თეთრი დათვი ტივტივასავით დევს წყალზე, ადვილადაც ცურავს და გაყინვისაც არ ეშინია.

შუა ზამთარში ყინულის ბუნაგში თეთრ დათვს ბელეები უჩნდება. დედა დათვი რძეს აწოვებს შვილებს, თვითონ კი მანამდე შიმშილობს, სანამ ცოტათი ისე არ დათბება, სანადიროდ გამოსვლა რომ შეიძლებოდეს.

თეთრი დათვი.

ბოთლის გადაგდება ან შეიძლება!

არავითარ შემთხვევაში არ დაგდოთ გზაზე ან ტყეში (ცარიელი ბოთლები ან რაიმე მინის ჭურჭელი. მათ აქვთ უნარი, როგორც გამაღივებელ მუშას, თავი მოუყარონ მზის სხივებს ერთ ფოკუსში, ამათ კი, ადვილი შესაძლებელია, ხანძარი გამოიწვიოს.

ავტომანქანის შესახებ

დღეისათვის მსოფლიოში 300 მილიონამდე ავტომანქანაა. ეს ნიშნავს, რომ ყოველი მეთუთმეტე კაცი საკუთარი მანქანით დადის. ყოველწლიურად კი დედამიწაზე 30 მილიონამდე ახალი ავტომანქანა მზადდება.

დამსვნი სკაფანდრები

მთვარეზე ატმოსფერო არაა, ესე იგი მთვარის ზედაპირზე მზის სხივების რადიაციისაგან არაფერი გვიცავს. ეს იმასაც ნიშნავს, რომ მზე მთვარეზე გაცილებით ძლიერად აცხუნებს, ვიდრე დედამიწაზე.

ამიტომაც, რომ ასტრონავტები მზისგან თავის დასაცავად განსაკუთრებულ დამცავ კოსტიუმებს - სკაფანდრებს იცვამენ, რომლებსაც მზის სხივების არეკვლა შეუძლიათ.

ყველაზე ძლიერი სახანძრო მანქანა

ყველაზე ძლიერ ცეცხლქრობელ მოწყობილობად მსოფლიოში ითვლება სახანძრო მანქანა "ოშკოში", რომელიც თვითმფრინავებზე გაჩენილი ხანძრების ჩასაქრობად გამოიყენება.

მხოლოდ სამი წუთი სჭირდება ამ მანქანას იმ აუარება ქაფის გამოსაფრქვევად, რომელიც მთლიანად გადაფარავდა ფეხბურთის ყველაზე დიდ სტადიონს.

ცოცხალი ქვები

წლის უმეტეს დროს სამხრეთ აფრიკის ქვიანი უდაბნოები სრულიად უსიცოცხლო გეგონებათ, მხოლოდ ცოტა ხნით, წვიმების პერიოდში ხდება სასწაული: ზოგიერთი ქვა უცებ... აყვავილდება ხოლმე. ზოგიერთ ყვავილს შეფერილობა არა აქვს და ქვებისგან მხოლოდ ზემოდან გადაკრული გამჭვირვალე "ფირით" გამოირჩევა, რომელიც წყლითაა გაჟღერებული, მზეზე ბრჭყვიალებს და თან ქვასაც იცავს გადახურებისაგან.

ბაობაბი

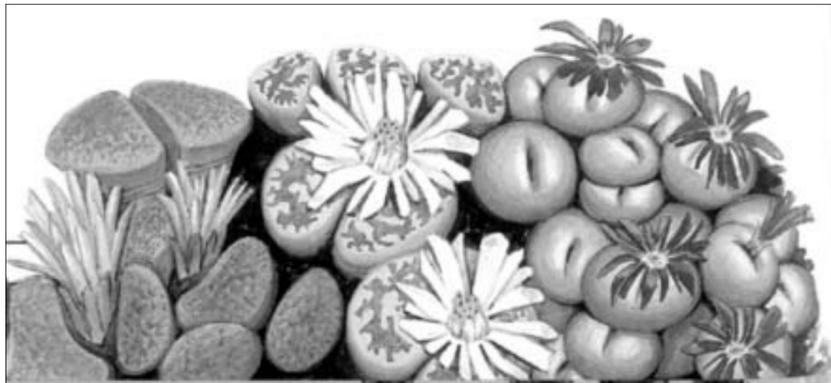
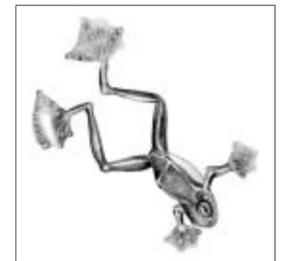
ბუნებაში გვხვდება რამდენიმე სახეობა ისეთი ხეებისა, რომლებიც უწყლო ადგილებში ხარობენ და თავს მშვენივრად გრძობენ. მაგალითად, აკაცია, ეკვალიპტი და ბაობაბი იზრდებიან აფრიკისა და ავსტრალიის სავანებში. ამ ხეებს ისეთივე ხისტი ფოთლები აქვთ, როგორც უდაბნოს მცენარეებს.

ბაობაბი, მაგალითად, დიდი რაოდენობის წყალს აგროვებს წვიმების დროს სპეციალურ ლულაში. იქ იმდენი წყალია, რომ მოწყურებული სპილოები ხეთქავენ ამ ლულებს და ბაობაბის სვეულიდან სვამენ წყალს.

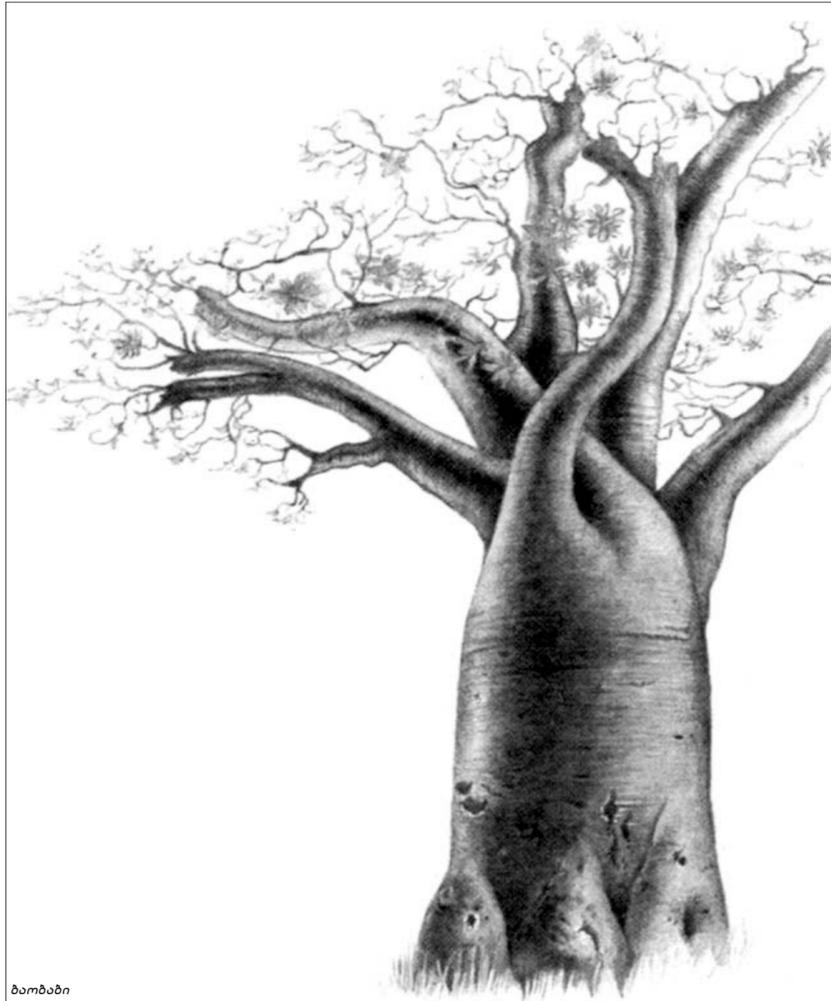
მფრინავი ბაყაყები

ზოგიერთ ბაყაყს პლანერივით შეუძლია ხიდან ხეზე გადაფრენა. წინა და უკანა ფეხების გრძელ თითებზე ამ ბაყაყებს აპკები აქვთ გადაკრული. გადახტომა-გადაფრენის წინ ისინი იბერებიან და ჰაერში, რაც შეიძლება, განზე მლიან კიდურებს.

მოკლედ, ამ ბაყაყს შეუძლია 10-12 მეტრზე გადაფრინდეს!

ცოცხალი ქვები.

ბაობაბი

ტყუპი კვირტოანება

ტიპული კომპიუტერული ადამიანი უნდა იყოს, უნდა იყოს, უნდა იყოს და უნდა იყოს ბიზნესმენი. ღირსეულობა ტიპის უნდა იყოს, უნდა იყოს, უნდა იყოს და უნდა იყოს კომპიუტერული ადამიანი და ის უნდა იყოს უნდა იყოს და უნდა იყოს და უნდა იყოს...

ნამუშაოდ
დავან ბიზნესმენი

აი ნამუშაოდ
აი ნამუშაოდ,
აი ნამუშაოდ
უბრალოდ და?

აი, აი, აი,
აი, აი, აი,
აი, აი, აი?

კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება

ეს არის და, ეს არის და,
ეს არის და, ეს არის და -
არის და

ეს არის
არის და?

აი, ეს არის
არის და?

არის კვირტოანება
კვირტოანება?
ეს არის კვირტოანება
კვირტოანება და კვირტოანება

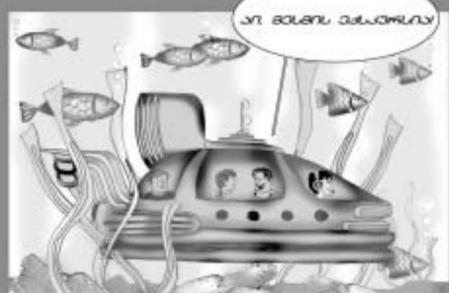
ეს არის და

არის კვირტოანება
კვირტოანება, ეს არის
ეს არის და

ეს არის კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება

არის კვირტოანება

ეს არის კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება

ეს არის კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება
კვირტოანება, კვირტოანება

არის კვირტოანება - კვირტოანება, კვირტოანება - კვირტოანება, კვირტოანება, კვირტოანება, კვირტოანება

კვირტოანება კვირტოანება
კვირტოანება კვირტოანება

რა გააცოცხლებს მოზარდმაცურებელთა თეატრს?

(ანუ რატომ შეაქცია ზურგი თავის ზვილოზილს რკინიგზის დეპარტამენტმა და ძინა აკაკი ჩხიტიანი)

ნოდარ დუმბაძის სახელობის მოზარდმაცურებელთა სახელმწიფო თეატრის მთავარი რეჟისორი გია კიტია:

- ვერ კიდევ 1927 წელს ქართველმა რკინიგზელებმა სპეციალურად ააშენეს შენობა ბავშვებისათვის (ახლანდელი რკინიგზელთა სახლი) და მსოფლიოში მეორე პროფესიული საბავშვო თეატრი ჩამოაყალიბეს. თეატრი მაშინდელი რკინიგზის მინისტრის - კაგანიოვიჩის სახელს ატარებდა. საბავშვო თეატრის კოლექტივის ინიციატივით გაკეთდა მსოფლიოში პირველი საბავშვო რკინიგზა მუშტაიდის ბაღში. ასეთია მოზარდმაცურებელთა თეატრისა და რკინიგზის დეპარტამენტის შორეული მეგობრობის ისტორია. მოგვიანებით, მოზარდმაცურებელთა თეატრმა ზემელზე გადაინაცვლა.

25 წლის წინ, ჩვენი შენობა რომ დაანგრეს და რესპუბლიკის მოედანი მოაწყვეს სამთავრობო მი-

ტინგებისათვის, ჩვენ გავხდით პირველი ლტოლვილები საქართველოს დედაქალაქში. ისევ რკინიგზელებმა გვიშველეს და შეგვიკედლეს რკინიგზელთა სახლში. გაფორმდა ხელშეკრულება რკინიგზის დეპარტამენტსა და თეატრს შორის. რკინიგზელებმა თავის თავზე აიღეს კომუნალური, სადადგმო და სხვა ხარჯები, აგრეთვე მატერიალურ დახმარებასაც შეჰპირდნენ მსახიობებს დამატებითი ხელფასის სახით.

გვეშველაო, რომ ვიფიქრეთ, სწორედ მაშინ ნავიდა საქმე უკან: 1998 წელს, როცა სამი თეატრის გაერთიანებით დაფუძნდა მოზარდმაცურებელთა თეატრი და სამი პატრონი, როგორც დამფუძნებლები, ერთად გამოგვიჩნდა: რკინიგზის დეპარტამენტი, თბილისის მერია და კულტურის სამინისტრო, ერთ მშვენიერ დღეს (დღემდე არ ვიცი, ვინ მოიფიქრა და რატომ) რკინიგზელთა სახ-

ლიდან ჩვენი რეკვიზიტებიანად გამოგვყარეს და იმის შემდეგ რკინიგზის დეპარტამენტს მოზარდმაცურებელთა თეატრის არსებობა საერთოდ დაავინწყდა.

ბევრ კარგ საქმეს აკეთებს რკინიგზის დეპარტამენტის ხელმძღვანელობა, მართო განახლებული ლოკომოტივის სტადიონი რად ლირს, მაგრამ მოზარდებმა, ჩვენი ქვეყნის მომავალმა რა დაამავა? ბავშვებზე ზრუნვა აღარაა საჭირო?

რაც შეუძლია, გვეხმარება ქალაქის მერია და კულტურის სამინისტრო, მაგრამ რა ქანს, ფული არა აქვთ.

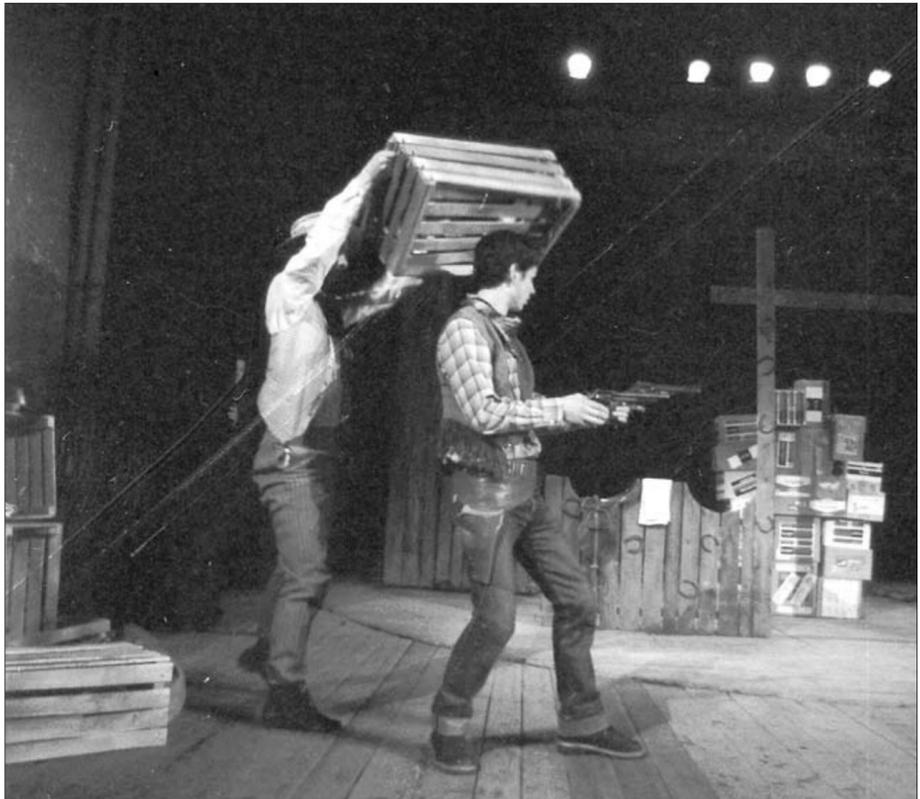
ჩვენი მაცურებელი თბილისის სკოლების მოსწავლეებია. განათლების სამინისტრომ სკოლებში ჩვენი ბილეთების გაყიდვა აკრძალა. რა ვქნათ?

თითოეული სპექტაკლის დადგმა, მოგვხსენებათ, ფანტასტიურ თანხებს უკავშირდება. არადა, სჭირდებათ ბავშვებს თე-

ატრი.

ჩვენ რასაც ვაკეთებთ, ენთუზიაზმით ვაკეთებთ და კვლავაც ასე გავაგრძელებთ, მაგრამ სანამდე? იმედს მაინც არ ვკარგავთ.

წელს ჩვენი თეატრიც სამოცდათხუთმეტი წლის ხდება და ბავშვების საყვარელი მწერალი ნოდარ დუმბაძეც. მაინც მჯერა, ღმერთი ისე მოაწყობს, რომ ამ ორ იუბილესაც ღირსეულად გადავიხდით, დამხმარებელიც გამოგვიჩნდება და სექტემბრის თვეში არდადეგებიდან დაბრუნებულ ბავშვებს საინტერესო პრემიერებსაც შევთავაზებთ. თუმცა, ახლანდელი რეპერტუარიც ძალიან საინტერესო გვაქვს: "ნი-თელკანიანთა ბელადი", "ბანკეტი", "ამიკო", "ვინ დაიცავს ავილუმისაგან ტყავს", მართო "საშობაო ზღაპარი" რად ლირს, ჩვენი თეატრის ბოლო ნამუშევარი - ბავშვები ალტაცებას ვერ მალავდნენ, ისე მოეწონათ ეს სპექტაკლი.

გიორგი მიქელაძის სახელობის თბილისის სახელმწიფო-მუნიციპალურ თოჯინების თეატრში სეზონი ჯერ კიდევ არ დასურულა

ერთი თქვენი თანატოლის დღიურებში ასეთ ჩანაწერს წავაწყდით:

“20 იანვარი. კვირა. ძალიან მომინდა თოჯინების თეატრში წასვლა. მამას ვთხოვე დილით, წამიყვანე-თქო, მაგრამ, არ მცალიაო. მართლა არ სცალია. დედასაც სწორედ 12 საათზე ჰყავს მოსწავლეები დაბარებული. მე კიდევ მოვეწინააღმდეგებო!”

დროს, სკოლაში რომ გვაკითხავდა ავტობუსი და მთელი კლასი ერთად მიეყავდით სპექტაკლზე. მაშინ აბონემენტიც მქონდა, 4-ლარიანი - ოთხ სპექტაკლს მაინც ვნახულობდი სეზონზე!

გვითხე მასწავლებელს, წელს თუ დაგვირიგებენ აბონემენტებს-მეთქი და, არაო! სკოლაში ყველაფრის გაყიდვა რომ აკ-

რძალეს, ველარ გაიგეთო? ნეტავი, ვის მოუვიდა თავში ასეთი აზრი?

პირველად რომ ვიყავი თეატრში, გამახსენდა - “სამი გოჭი” ვნახე. ვარდისფერი, ფუმფულა გოჭები ახლაც თვალწინ მიდგას. სახლში რომ დავბრუნდი, ჩემს სათამაშოებს ჩავაცვი და მეც დავდგი სპექტაკლი. ეგ, როგორ შეიცვალა

ყველაფერი, რალაცნაირად ყველაფერს ხალისი დაეკარგა!”

ამ ნაღვლიანმა სტრიქონებმა აგვაფორიაქა. მივაკითხეთ მოზარდ მაყურებელთა და თოჯინების თეატრებს და ვიკითხეთ მათი აზრები. თურმე, ორივე თეატრს ერთი პრობლემა აწუხებს!

თეატრის დირექტორი თამარ ბაღრიანი: “1934 წლიდან მოყოლებული, რაც ეს თეატრი საქართველოს სახალხო არტისტმა, ბატონმა გიორგი მიქელაძემ დააარსა, ძნელი წარმოსადგენია ერთი ისეთი ადამიანიც კი, თბილისში რომ გაიზარდა და თოჯინების თეატრში ფეხი არ შეუდგამს.

ჩვენს თეატრს არასოდეს მოკლებია მაყურებელი, ინტერესი არც დღესდღეობით განელეზულა,

მაგრამ მაინც გავიჭირდა: მოიშალა ორგანიზებული სისტემა, რომელსაც თეატრისა და სკოლების მჭიდრო ურთიერთობა აგვარებდა. განათლების სამინისტროს სპეციალური დადგენილებით სკოლებში თოჯინების თეატრის აბონემენტების გაყიდვა აიკრძალა (კორუფციას ვებრძვიო!) და გატყდა ჩვენს შორის გადაბული ხიდი.

ახლა ასეთი შედეგი მივიღეთ: მშობლებს დიდი სურვილი აქვთ, მაგრამ

უმეტესობას უჭირს დროის გამოძებნა, რომ შეიღებოთ თეატრში მოიყვანოს, სკოლებში და ბაგა-ბაღებში კი, როგორც გითხარით, აკრძალული აქვთ ჩვენი ბილეთების შექმნა და დარჩნენ ბავშვები თოჯინების თეატრის გარეშე”.

თეატრის დირექტორის მონაწილე ანა სანაძე: “ბედის ირონიით, სწორედ იმ წელიწადს გადაგვიკეტეს სკოლებისკენ გზები, როცა რუსულად

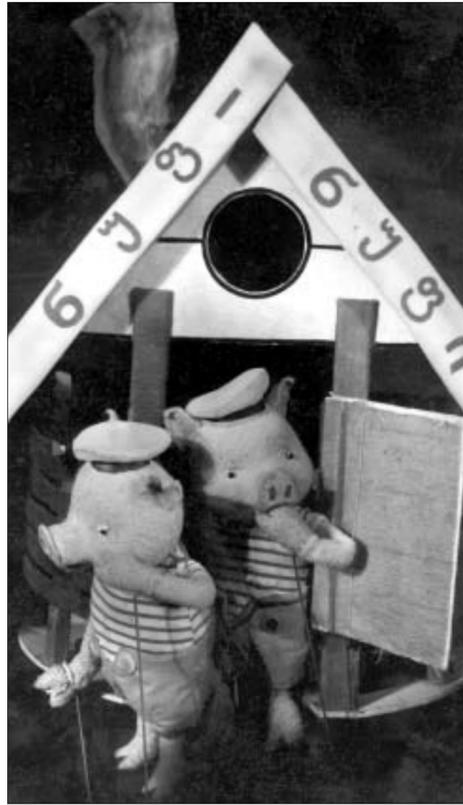
ფეტვიანების ნახატებით გაფორმებული აბონემენტები გავაფრცხვანეთ და “მზიარული გათამაშება” გამოვაცხადეთ. აბონემენტის მფლობელი ავტომატურად თამაშის მონაწილე ხდებოდა.

მიუხედავად წინააღმდეგობისა, მაინც მოვეწყვეთ ზეიმი თამაშში გამარჯვებულ ბავშვებს: “ბასტი ბუბუსთან” ერთად უსასყიდლოდ გაემართეთ შოუ-კონცერტი და 50 პრიზიც გავათამაშეთ. ეს იყო და ეს...”

ჩვენი მკითხველები გვეტყვიან: “ბავშვებს რა ძალა გვაქვს, ეს პრობლემები დიდებმა მოაგვარეთ, ჩვენ ორივე თეატრი გვჭირდება, სპექტაკლებზე სიარული გვიყვარს

და, კეთილი ინებეთ, ამ სიახლოვენებამ იქნებ მოგვარდეთო!” მართლმაც იქნებია. ჩვენ მაინც მოგანოდეთ ორივე თეატრის ხელმძღვანელთა გულ-

სტიკივით, - პრობლემის გახმაურებამ იქნებ გამოაფხიზლოს ყველა, ვისაც ბავშვებზე ფიქრი მართებს.

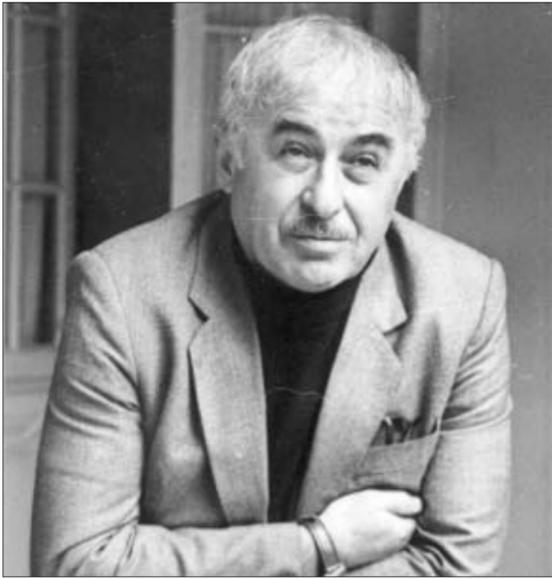

ანონსი

თუ თბილისიდან არ გასულხართ, შეგიძლიათ მიხვიდეთ თეატრში, დავით აღმაშენებლის 103-ში და ნახოთ: 30 ივნისს, კვირას, დღის 12 საათზე, - 30 წლის სპექტაკლი, - ნ. გერნეტისა და ტ. გურგენიძის “ბატის ქუჩი”, დამდგმელი რეჟისორი შოთა ცუცქერიძე. ამ სპექტაკლით დაიხურება სეზონი და ამ სპექტაკლითვე გაიხსნება იგი სექტემბრის თვეში.

რევაზ ინანიშვილი
რევაზ ინანიშვილი ის მწერალია, რომელიც ყველა ასაკში უნდა იკითხო. "სად ცხოვრობს მეზღაპრე?", "შორი, თეთრი მწვერვალი", "ჩიტების გამომზამთრებელი", "მთვარის ასული" და კიდევ მრავალი წიგნი დაგვიტოვა ძია რევაზი. მან იცხოვრა ძალიან უბრალოდ, ბევრი იმუშავა, დიდი, ამოუწურავი, უკვდავი მეტყვიანობის შექმნა მოასწრო და ჩუმად, უხმაუროდ წავიდა ჩვენგან ომისა და არეულობის მძვინვარების ხანაში.

ბ ი ბ ლ

მეცხე კოსტოპოლიძის ნახატი

ბიბო პატარა ბიჭია. პატარაა, აბა, მამ რა არის, ჯერ ხუთი წლისაც არ გამზდარა! გრძელი ლამის პერანგი აცვია და ისე სძინავს. გადაიხდის საბანს და გდია საბურე კიტრით არხენად საბანგადახდილი. ძალიან კი წსყინს ხოლმე, ვინმე რომ ეტყვის, პატარა ხარო. პატარა, მე კი არა, ჩვენი რობიზონააო. რობიზონა ვილა? ბიბოს ბიძაშვილი. სულ რაღაც ცხრა თუ ათი თვით უმცროსია ბიბოზე, მაგრამ ბიბო ისე ექცევა, როგორც ნამდვილი დიდად შეუფერის. არიგებს: ასე და ასე მოიქეციო. მფარველობს კიდევ - ბიბოს შიშით ვერც ერთი ბიჭი ცუდს ვერას გაუბედავს რობიზონას. თუ მაინც გაუბედეს? მაშინ ბიბო ერთს ღრმად ჩაისუნთქავს, ლოყებს დაბერავს და ბაყბაყვევით დააბრიალებს თვალებს. ბაყბაყვევით თვალებმომბრიალე ბიჭს კი, აბა, ვინ უნდა დაუდგეს წინ!

ბიბო პატარა ბიჭია. პატარაა, აბა, მამ რა არის, ჯერ ხუთი წლისაც არ გამზდარა! გრძელი ლამის პერანგი აცვია და ისე სძინავს. გადაიხდის საბანს და გდია საბურე კიტრით არხენად საბანგადახდილი. ძალიან კი წსყინს ხოლმე, ვინმე რომ ეტყვის, პატარა ხარო. პატარა, მე კი არა, ჩვენი რობიზონააო. რობიზონა ვილა? ბიბოს ბიძაშვილი. სულ რაღაც ცხრა თუ ათი თვით უმცროსია ბიბოზე, მაგრამ ბიბო ისე ექცევა, როგორც ნამდვილი დიდად შეუფერის. არიგებს: ასე და ასე მოიქეციო. მფარველობს კიდევ - ბიბოს შიშით ვერც ერთი ბიჭი ცუდს ვერას გაუბედავს რობიზონას. თუ მაინც გაუბედეს? მაშინ ბიბო ერთს ღრმად ჩაისუნთქავს, ლოყებს დაბერავს და ბაყბაყვევით დააბრიალებს თვალებს. ბაყბაყვევით თვალებმომბრიალე ბიჭს კი, აბა, ვინ უნდა დაუდგეს წინ!

ზოგიერთ უხეიროს კი არა ჰგავს, მოსვენებას რომ არ აძლევდნ დაუდას და ბებუას. საჭმელია, ძალით უნდა ჩასწარო ამ უხეიროებს, ძილია და... დანებებიან და დაინწყებენ ჩხავილს: ზღაპარი მიაბზეთ, თორემ ისე არ დავიძინებო. ბიბო დიდებით მიუჯდება მაგიდას, თვითონვე აიფარებს ხელსაწმენდს გულზე, მარჯვენა ხელში დიდ კოვზს დაიჭერს, მარცხენაში - დიდ პურს, და დინჯად, საქმიანად შეუდგება ჭამას. კერძს რომ ვაათავებს, ახლა ჩაის მოითხოვს, ჩაისსაც წყნარად, დაგემოვნებით დაინჯებს, მოინწყენს ტუჩებს, - აგა-შენოთო, - იტყვის ნამდვილი კაცივით და ნამოდგება.

ბიბო კი დაამთქნარებს. ეს იმის ნიშანია, რომ იმასაც ეძინება. მაგრამ ისე არ დაიძინებს, ერთხელ კიდევ არ გავიდეს გარეთ და ერთხელ კიდევ არ გახედოს გზას, აბა, მამაჩემი ხომ არ მოდიხარო. მამამისი, შაქრო, შოფერია. უზარმაზარი "ზილი" დაჰყავს და ხან მთელი კვირით მისი შორს, შორს, ყიზლარში. ახლაც ყიზლარშია და მის მოლოდინში თვალი გზაზე აწყდება ბიბოს. გადგება აივანზე და შემოიყრის დოინჯს. ძირს ჩაბნელებული ივრის დიდი ჭალაა, იმ ჭალის იქით ნალშიანის გორა, იმ გორაზე კი შარავა მიიკლავება და ზედ ციციანთელეზივით მიცოცავენ მანქანები.

ლაშა. დედა საკერავ მანქანას უზის, ბებია საბანს ალინდავებს, - პრიალა ნემსით მართლაც ლინდავით სწორი ხაზები გაჰყავს საბანის ერთი კუთხიდან მეორემდე. - ხომ არაფერი გჭირდებათ!

ბიბო კი დაამთქნარებს. ეს იმის ნიშანია, რომ იმასაც ეძინება. მაგრამ ისე არ დაიძინებს, ერთხელ კიდევ არ გავიდეს გარეთ და ერთხელ კიდევ არ გახედოს გზას, აბა, მამაჩემი ხომ არ მოდიხარო. მამამისი, შაქრო, შოფერია. უზარმაზარი "ზილი" დაჰყავს და ხან მთელი კვირით მისი შორს, შორს, ყიზლარში. ახლაც ყიზლარშია და მის მოლოდინში თვალი გზაზე აწყდება ბიბოს. გადგება აივანზე და შემოიყრის დოინჯს. ძირს ჩაბნელებული ივრის დიდი ჭალაა, იმ ჭალის იქით ნალშიანის გორა, იმ გორაზე კი შარავა მიიკლავება და ზედ ციციანთელეზივით მიცოცავენ მანქანები.

რისკენ მიდიან და ბიბოს გული სწყდება. - ეპეპე! - დაადგენებს ვაჟკაცურ ძახილს, - ეპეპე! მაგრამ იქიდან კი არ ღებულობს პასუხს, მეზობელი სახლიდან გაეხმაურება ვილაც: - ეპეპე, ბიბო! ეს რობიზონაა, პატარა რობიზონა. ისიც აივანზე გამოდის და დიდი ხნის უნახავით ხელეზნეული, გახარებული ეძახის ბიბოს: - ბიბოოო! ბიბოოო! ბიბოს არ უყვარს, სხვა ვინმე რომ ერევა მის ამგვარ ოცნებებში, მაგრამ რობიზონა პატარაა, ჯერ ჭკუა არა აქვს, ამიტომ მხოლოდ კეთილი მოხუცივით ტუქსავს: - რალა დროს შენი ღვიძლია, ბიჭო, ნადა, დაწეკი ახლავე! და რობიზონას შინ შესვლას აღარ დაუცდის, თვითონ შებრუნდება შინ, დინჯად გაიხდის ტანსაცმელს, კობტად დაანწყობს ერთ ადგილას, დანებება და დაიძინებს.

ფაფარაყრილი თერგი, ეუპ! - ფაფარაყრილი თერგი! ჰაერში კიდევ ნისლებია გაიდებული. თანაც ათასი მთვრალი მოფერი დადის, ათასი ზეავია, ათასი ოხრობაა... მამა კიდევ ფიცხია, სულ ჩქარობს. ნეტავ რა ეჩქარება! როცა ნელა მიდიხარ, განა მამინ უფრო კარგად არა ჩანს ყველაფერი?! მერმის შენც წაგიყვანო. ეუპ, რა იქნება! ნეტავ მართლა მოერევა დათოკანთ ძალი ჩვენსას? ერთი კომშზე უნდა გამოვცადო ჩემი ნალდუნა, კომში მაგარიოო... ილუკმება, ილუკმება ბიბო, ფიქრობს, ფიქრობს და ჩაუძინება ასე.

გორ მუშაობს ის ამნე? თანაც... ძანლივით შემოხვევია ეს ფიქრი გულზე: მამა ჯერაც არ დაბრუნებულა ყიზლარიდან, ეეპ, მამა ჯერაც არ დაბრუნებულა ყიზლარიდან. - ბიბოს გაუმარჯოს, ბიბოს! - ესალმებიან მეზობლები. - გაგიმარჯოთ! - როგორა ხარ, კაცო, ბიბო! - გული დარდინა მატქს. - რათა, კაცო, რათა! - მამაჩემი ყიზლარშია და... - მორე, კაცო, მაგაზე რა გადარდებს. - რა ვიცი, გზაა, ათასი მთვრალი დაეხეტება, ათასი ზეავია, ათასი ოხრობა...

გათენებას ჯერ ბევრი აკლია, რომ ერთი პირობა მამინ გაიღვიძებს. დედას და ბებუას სძინავთ. ეცოდება, არ უნდა, შეანუხოს. ნევს გატვრუნილი, აპარპალებს იმ დიდრონ თვალებს და იცდის, იქნებ თავისით გაიღვიძონო, მაგრამ თავისით არ იღვიძებენ და როდემდე იქნება ასე, კაცს პური შია!

როცა ხელახლა გაიღვიძებს, უკვე ქვეყანასაც ღვიძავს. დედა კოლმეურნეობაშია წასული. ბებია მარანში აბრაზუნებს რალაცას. ვეებერთელა მზე აივინს ბოძსა და ბოძს შუა გაჩერებულია და ბიბოს ელოდება. ბიბოც გადის ფეხშიშველა, თვალების ფშვნეტი. ახლა იქით ის ვეებერთელა მზეა აივინს ბოძსა და ბოძს შუა, აქეთ - ბიბო. ერთხანს ჯიუტი ბოტეზივით ათვალთერებენ ერთმანეთს. მერე ბიბო მხარს შეაქცევს, - მე შენი აყოლა რას გამომაგდებაო, - ტანსაცმელს ჩაიცმევს ნვალბებით, ხენშით, მაგრამ გმირული სიჯიუტით. ფეხსაცმელსაც შეიკრავს და ნელ-ნელა ჩავა კიბეზე.

ბიბოც იზრდება და იზრდება. ამყად დააბიჯებს ამ დიდ, ლონიერ დედამინაზე და ჯერჯერობით, სანამ მთლად დიდი გაიზრდებოდეს, სანამ მოფერი გახდებოდეს, თავის ბავშვურ საქმეებს აგვარებს ხენშით, გმირული სიჯიუტით. თან დაჰყვება მისი მეგობარი მზეც.

გათენებას ჯერ ბევრი აკლია, რომ ერთი პირობა მამინ გაიღვიძებს. დედას და ბებუას სძინავთ. ეცოდება, არ უნდა, შეანუხოს. ნევს გატვრუნილი, აპარპალებს იმ დიდრონ თვალებს და იცდის, იქნებ თავისით გაიღვიძონო, მაგრამ თავისით არ იღვიძებენ და როდემდე იქნება ასე, კაცს პური შია!

მზე მაინც თავს არ ანებებს. მისდევს და იცინის მხიარულად. რატომ არ იქნება მხიარული, რა! აინევს ასე, აინევს და მერე არხენად ჩაგორდება ნალშიანის უკან. ბიბოს კი რამდენი საქმე უკვს მოსაგვარებელი: საქათმეში უნდა შეძერეს და ნახოს, აბა, დალო თუ არა კვერცხი ქოჩორა დედალმა. ძალი უნდა წაიყვანოს და დათოკანთ ძალს აჩხუბოს. ნალდუნაც ხომ უნდა გამოსცადოს კომშზე?! გუმინ ამნე მოიტანეს სკოლის მშენებლობაზე, დღეს მაინც არ უნდა ნახოს, რო-

გიორგი ჭიჭინაია

მსახიობსა და საბავშვო პოეტს, ბატონ გივი ჭიჭინაიას მართლაც რომ განებივრებული ჰყავდა პატარა მკითხველები: საბავშვო ჟურნალ-გაზეთები მისი ლექსებით იყო გადაჭედებული, თოჯინებისა და მოზარდ მაყურებელთა თეატრებში მისი პიესები იდგმებოდა. ლამაზად დასურათებულ წიგნებს, კიდევ, ვინ მოთვლის: წელიწადი არ გაველიოდა, გივი ჭიჭინაიას ერთი საბავშვო წიგნი რომ არ გამოცემულიყო.

ბევრი თქვენგანის დედ-მამას ემახსოვრება თოვლის ბაბუად გადაცემული საყვარელი პოეტი და ნიჭიერი მსახიობი, თავისი სტუმრობით ნამდვილ დღესასწაულად რომ უქცევდა ხოლმე პატარა ადამიანებს ახალი წლის ზეიმს.

“ნია-ნია პანია”, “წყაროსთვალა”, “დათუნია დრუნჩა”, “თავგმა კატა დაიჭირა”, “ვინ დახატავს ცხრათვალა მზეს?”, “ყველაზე ლამაზი”, “რა ახარებთ პინგვინებს”, “ოქროყანა - მზისყანა”... - ეს გახლავთ არასრული სია მისი წიგნებისა, რომელთა ნაკითხვის ბედნიერება წინ გელოთ.

აი, როგორი ლექსებია დაბეჭდილი ამ წიგნებში:

სულელი ჭილყავი

ყოველდღე ეკითხებოდა ჭილყავს პატარა ჭილყავი: - დედი, თეთრ კვერცხში რომ ვიჯექ, იქაც ჭილყავი ვიყავი?

- ჭილყავი იყავ, ჭილყავი! - კარგი, დამლაღე სამინლაღ... - დედი, ჭილყავი ვიქნები, რომ გავიზრდები, მაშინაც?

დედამ იფიქრა: “ეს ბრიყვი ბოლოს მომიღებს კითხვებით” და ასე უთხრა: - დამშვიდდი, მაშინ ბულბული იქნები!

იმ დღის მერე

იმ დღის მერე, რაც სოფელში მარიკელა ჩამობრძანდა, უფრო მეტად გავხალისდი, მომემატა ჭამის მადა. თედო პაპას ველარ იცნობთ, დიდ-პატარას გულით გვლოცავს. აქეთ-იქით დაცუხცუხებს,

ალარა აქვს ნუთით მოცლა. ჩამოგვივლის უბნის ბიჭებს: - აბა, ვანო, აბა, ბესო, არაფერი მიწყენინოთ მარიკელა ქალაქელსო. - იმ დღის მერე ნინო ბებოც ძველებურად როდი ოხრავს, ასე ამბობს: - გეფიცებით, მეტს ინველის ჩემი ძროხა! -

ის კი არა, იმ დღის მერე, ალარ გვიყვებს ცელქი ცუგაც, მასაც მოსწონს მარიკელა, სულ ნკმუტუნით დასდევს უკან. თითქოს ფერი მოემატა ჩვენი სოფლის მინდვრებს, სერებს. რაც მარიკა ჩამობრძანდა, სხვა ბიჭი ვარ იმ დღის მერე...

ნოდარ დუბაძე

ვაი დედასა!

ტყეში გაისმა კიკინი, შეიძრა მთები სურების, კუჭგამომხმარმა ტურებმა გამოიფხიკეს ყურები.

სოროებიდან გამოძვრნენ, აუბაგუნდათ გულები, გაიხედ-გამოიხედეს, დაზვერეს გზები ურები.

უცებ ნაანყდნენ ბეკეკას, დრო ალარ იყო ყურების, თონეში ცეცხლი ჩაანთეს, დააცხვეს დედას პურები.

მოიპატიჟეს სტუმრები, მოხადეს სავსე ჭურები. ვაი დედასა! სად იყვნენ ბროლიები და მურები!

სტილი: ნოდარ დუბაძე

იცნობდით - ირაკლი კახაძე

ირაკლი კახაძე ცამეტი წლისაა. სწავლობს თბილისის 23-ე საშუალო სკოლის მერვე კლასში. ფლობს ფრანგულ და რუსულ ენებს. ორი წლის იყო, პირველად რომ აიღო ხელში კალამი და, იქიდან მოყოლებული, ხატავს და წერს.

ორი წლის და ექვსი თვის იყო, როდესაც მამა დააფიქრა მისმა ნამუშევრებმა და ბავშვთა ნახატების გალერეაში (დირექტორი ავთო კუხიანიძე) მიიტანა კონსულტაციისათვის. ბატონმა ავთომ აღნიშნა: ბავშვი მხატვრად არის დაბადებული, მისი ყველა ეკლესია სუნთქავსო. ისე, გახსოვდეთ, ბავშვები პოპულარობას ვერ უძლებენ, გამოფენაში მონაწილეობა არ მიაღებინოთო. კარგი იქნება, ფერშიც სცადოს ხატვაო (გულის საღებავებით). თუ შედეგად, ნულარ აწვალვით და მხოლოდ გრაფიკაში იმუშაოსო. შემდეგ, როცა ფერში ნამუშევრები ნახა, მოულოცა მამამისს - ბავშვს ფერის აბსოლუტური აღქმა აქვსო.

პირველ კლასში სამი სამაგდო ნიგნი ჰქონდა: ბიბლია, ვეფხისტყაოსანი და ვაჟას პოემები. ყოველდღე სამივე წიგნიდან კითხულობდა დიდ მონაკეთებს. ამის შემდეგ დაინიშნა ბიბლიურ თემაზე ნახატების შესრულება.

30 წუთამდე ანდომებდა (ფერში). აქ სამი დღის განმავლობაში 4-4 საათს მუშაობდა. ფაკულტეტის დეკანი (ეკა ბალიშვილი) გაოცდა, მსგავსი რამ სასულიერო აკადემიის არსებობის მანძილზე არ მომხდარაო.

თავიდანვე უყვარდა ბერძნული მითოლოგია. ეგონა, რომ მედეამ დახოცა თავისი შვილები. ერთ ჟურნალში ამოიკითხა, ევრიპიდემ მითი შეცვალაო და მაშინვე წერას შეუდგა. გააკეთა 8-გვერდიანი ზღაპარი. ამ დროს ხმა გაუფრცხვლეს, "ზღაპრად გარდათქმული ვეფხისტყაოსანი" ბავშვის დაწერილი არ არისო. ირაკლი გაბრაზდა, აბა თუ არ ვიცი წერაო და 8-გვერდიანი "მედეა" 15 გვერდამდე გაზარდა. ამის შემდეგ ალაპარაკებდნენ, მხოლოდ სხვის ნაწარმოებებს თუ გადააკეთებსო და მაშინვე "გზავნავდნენ" მოაყლოა, საოდაც აღწერა მთელი ისტორია ერეკლე II-დან მოყოლებული, როგორ მოვედით დღემდე და რა გადაარჩენს საქართველოსო.

ყველაზე მეტად ირაკლის ფეხბურთი უყვარს, ძალიან კარგადაც თამაშობს და ოცნებობს, გახდეს პროფესიონალი ფეხბურთელი და ითამაშოს "ბარსელონაში". ფეხბურთზე ვერ დადის (ოჯახს მატერიალური პრობლემა აქვს).

თულ ფსევებს მოწყდება, ვერაფრის შექმნას ვეღარ შეძლებს.

რასაც ადვილად აკეთებს, აღარ აინტერესებს. ძნელი საქმე შეუძლია დიდხანს აკეთოს. დონკიხოტის პორტრეტი არ გამოსდიოდა და 20 ნახატი გააკეთა. მაინც არ მოეშვა და 21-ე გამოუვიდა.

როდესაც ბავშვები ფეხბურთის სათამაშოდ ეძახიან, შეუძლია საღებავში დასველებული ფუნჯი ნახატს აღარ შეახოს, დააგდოს მაგიდაზე და სათამაშოდ გაიქცეს. ნახევარ საათში ისე იღლება ხატვისგან, რომ ფუნჯების გარეცხვის თავი აღარ აქვს. თუ რამეს აკეთებს, შეუძლია ყურადღების ისეთი კონცენტრაცია, რომ ირგვლივ ვერაფერს ამჩნევს. ერთადერთი არის ფეხბურთი, რამაც შეიძლება ასეთ დროს გამოაფხიზლოს.

ნახატს სახელს არ არქმევს. თვლის, თუ ნახატს წარწერა დასჭირდა, ე.ი. არ ვარგა.

მის ყველა მონასმში მისდა უნებურად რაღაც ფიგურა იხატება.

არ აქვს საყვარელი ფერი. ყველა ფერი მოსწონს მისთვის საჭირო ადგილას.

სუფთა ქაღალდზე იმდენად კარგად ხედავს მომავალ ნახატს, რომ ფაქტობრივად მისი აგება

- 1995 წელს მოეწყო მისი პირველი პერსონალური გამოფენა ბავშვთა ნახატების ეროვნულ გალერეაში. ამ დროისათვის ირაკლის უკვე შესრულებული ჰქონდა 4000-ზე მეტი ნამუშევარი (გამოფენა მოაწყო ავთო კუხიანიძე, სპორტსმენმა, მთარგმნელმა, გალერეის დირექტორმა);

- 1999 წელს მიწვეული იყო საფრანგეთში პერსონალური გამოფენით; თბილისის სასულიერო აკადემიაში ხატვის ტექნიკისა და კანონიკის დაცვით შესრულა წმიდა ლეონტი მობლის ხატი; დაიმსახურა მთავარი პრიზი კონკურსში, სადაც მონაწილეებმა ადგილებზე შეასრულეს ნახატები;

- 2000 წელს მოაწყო 4 პერსონალური გამოფენა: აშშ საელჩოში, თბილისის მერიამი, იტალიის კულტურის ცენტრში და ინფორმატიკის რესპუბლიკურ ლაბორატორიაში; წიგნად გამოიცა მის მიერ დასურათებული და ზღაპრად გარდაქმნილი შოთა რუსთაველის პოემა "ვეფხისტყაოსანი";

- 2001 წელს ზღაპრად გარდაქმნილი "ვეფხისტყაოსნის" მეორე გამოცემისთვის შესასრულა ნიგნის დიზაინი და ახალი ილუსტრაციები; წიგნად გამოიცა ზღაპარი "კოლხი მედეა", სადაც თვითონ არის ტექ-

შიდი წლისამ მონაწილეობა მიიღო კონკურსში "ტაძარი და ბუნება". მისი ნახატი ილია II-ს იმდენად მოეწონა, რომ კონკურსის დამთავრების შემდეგ, კიბეზე გასული უკან შემობრუნდა და ირაკლის ნახატთან კიდევ ერთხელ მივიდა. ეს ნახატი დღესაც საპატრიარქოში ინახება. ათი წლის იყო, სასულიერო აკადემიაში ხატვის შესასწავლად რომ მიიყვანეს. რვა თვის მეცადინეობის შემდეგ შეასრულა წმიდა ლეონტი მობლის ხატი. ითხოვა, ხის დაფა მომეცითო, მაგრამ პედაგოგმა აუხსნა: პირველად, გამოჩენილ მხატვრებსაც არ გამოსდით და გული დაგწყდებოდა, სჯობს, მუყაოზე გააკეთოთ. ირაკლი ნახატს 15-დან

სამხატვრო სკოლაშიც არ დადის. იქ ყოველდღე 4 საათს ხატავდნენ!

7 წლიდან მოყოლებული, სულ ესმის, ბავშვს ასეთი ნახატების შესრულება არ შეუძლიაო. 11 წლისამ მონაწილეობა მიიღო და გაიმარჯვა ისეთ კონკურსში, სადაც ნახატების ადგილზევე შესრულება იყო სავალდებულო.

გულის საღებავებით ხატავს ზეთის ტექნიკით და ილუსტრაციები ზეთის საღებავით შესრულებული ჰგონიაო.

11 წლისა მიწვეული იყო საფრანგეთში თანამედროვე მხატვრობის შესასწავლად. უარი განაცხადა წასვლაზე, რადგან თვლის, რომ თუ ქარ-

არ სჭირდება.

დაძინების დროს უნდებოდა ხატვა. თან ცალი თვლით ფილმს უყურებდა. ფერწერების დიდი ნაწილი ასე აქვს შესრულებული.

ბავშვობაში მულტფილმები არ უყვარდა. მხატვრულ ფილმებს უყურებდა. ძირითადად ომბზე. 6 წლიდან დაინიშნა მულტფილმების ყურება და დღემდე ძალიან უყვარს.

თუ ხატვის სურვილმა წამოუარა და მაშინვე არ დახატა, შეიძლება, ცუდად გახდეს. ძალიან უკვირს, სამხატვრო სკოლაში როგორ მუშაობენ ბავშვები. თუ გრაფიკის გაკვეთილია და ფერწერის კეთება მოუნდათ, როგორ შეუძლიათ ასეთ დროს თავის შეკავებაო.

სტის, ილუსტრაციების და წიგნის დიზაინის ავტორი. ნაწარმოებებით დაინტერესდა თბილისის პანტომიმისა და თოჯინების სახელმწიფო თეატრები და მალე მაყურებელი იხილავს "კოლხი მედეას" ირაკლისეული ვარიანტის ინსცენირებას; იტალიის კულტურის ცენტრში მიიღო მონაწილეობა პროფესიონალ მხატვართა ერთობლივ გამოფენაში;

დამატებითი ინფორმაცია:
- არის საქართველოს პრეზიდენტის 1999-2000 წწ. სტიპენდიანტი;

- საქართველოს ტელევიზიის პირველმა არხმა გადაიღო სრულმეტრაჟიანი დოკუმენტური ფილმი ირაკლიზე - "მხატვრის სახელისწილი".

აქვე ვებჭდავთ და შეგიძლიათ იხილოთ ირაკლის რამდენიმე ილუსტრაცია თავისი წიგნებისათვის. ისიც გასინჯეთ, როგორ წერს პატარა მწერალი:

ფრაგმენტები ირაკლი კახაძის ზღაპრიდან "გზატყვარედინი":

იყო და არა იყო რა, ღვთის უკეთესი რა იქნებოდა, იყო ერთი ხელმწიფე. მისი სამეფო ქვეყნიერების მთავარ გზატყვარედინზე მდებარეობდა. გზათა შესაყარზე ქალაქი იყო გაშენებული, მაღალი გალავნით და ოთხი კარიბჭით. ყველა გზა ქალაქის ცენტრში, ერთ პატარა ქარის ნისქვილთან იკრიბებოდა, რომლის სხვერშიც დიდყურა ქონდრისკაცი ცხოვრობდა.

დრო გადიოდა. პატარა ქარის ნისქვილს მრავალმა ქარავანმა ჩაუარა. ქვეყანა მდიდრდებოდა და შენდებოდა. მცირერიცხოვანი, მაგრამ უძლეველი ჯარი ერთგულად ემსახურებოდა მეფეს. გამუდმებული შემოსევები ქვეყანას ვერაფერს აკლებდა, ვიდრე ვერაგი და დაუნდობელი სულთანნი არ გამოჩნდა, რომელსაც მთელი ქვეყნიერების დაპყრობა განეზრახა.

კეთილი მეფე საგონებელში ჩავარდა. ბევრი ფიქრის შემდეგ სასახლის ბაღში განმარტოვდა და ვარსკვლავთმრიცხველის მოყვანა ბრძანა, რომლის სიტყვებშიც ეჭვი არასდროს ეპარებოდა. მსახურმა ჩირაღდანი აიღო და კომპის ბნელ კიბეს აუყვა.

მაღალქუსლიან ფეხსაცმელზე შემდგარი თეთრნეჭრა ვარსკვლავთმრიცხველი სასახლის ყველაზე მაღალ კომპში ცხოვრობდა. მისი საქციელი ყველას აკვირებდა. ცაში ყურების ნაცვლად სულ მინას დასწერებოდა, შებინდები-

სას კი სადღაც გაუჩინარდებოდა და მხოლოდ გამთენიისას ბრუნდებოდა. ვარსკვლავთმრიცხველი კომპის კიბეებზე დაეშვა. სასახლის ბაღს მიახლოებულმა მეფეს თავი ვანი სცა. უზარმაზარი ჯოხი ცისკენ აღმართა და მტრის მოახლოება ინიხანსწამებდა.

მეფემ სოფლის მოსახლეობა მთებში გახიზნა, ჯარს სათავეში ჩაუდგა და მტრის შესახვედრად გაემართა. ბევრი იარეს თუ ცოტა იარეს, გამოჩნდა ცეცხლის ალში გახვეული სოფლები და მტრის უთვალავი მეომარი.

მეფე შემალვებულ ადგილზე დაბანაკდა და ლოცვა დაიწყო. ბრძოლის ველს მთავრის მკრთალი შუქი ანათებდა. საზარელ სიჩუმეს მხოლოდ გუმბათა გადაძახილის ხმა არღვევდა. მუხლმოყრილი მეფე მთელი ღამე ლოცულობდა. გამთენიისას, ბუკის ხმაზე წამოშლილი მებრძოლები სასნაულის მონმენი გახდნენ. ზეცაში ჯვარცმული მაცხოვარი გამოისახა, მაგრამ მტერი ვერც ამან შეაჩერა.

ოში შვის პირველი სხივის გამოჩენისთანავე დაიწყო. ბრძოლის ველი დაჭრილებით მოიფინა. ყველგან კენესა და საომარი ყიფინა ისმოდა. მეფის მებრძოლები მტერს უმოწყალოდ ანადგურებდნენ. სულთანს ჯარი გაუნახევრდა. სიმწრისაგან გონებაარეულმა გზატყვარედინს თავი ანება და უკან გაბრუნდა.

ფრაგმენტები ირაკლი კახაძის ზღაპრიდან "კოლხი მედეა":

მაღე დედოფალს გოგო შეეძინა. სახელად მედეა დაარქვეს. ბავშვის აღზრდა მის მამიდას, ჯადოქარ კირკეს სთხოვეს და თავისი კუნძულიდან კოლხეთში ჩამოიყვანეს.

კირკემ და მედეამ სასახლის უკან მდებარე სპილენძისქონგურებიან კომპში დაიდეს ბინა. ბავშვი მშვიდი ხასიათის აღმოჩნდა. შვიდი წლისა გონიერებით და სილამაზით ყველასგან გამოირჩეოდა. მამიდას ყოველ ღამე აპყავდა კომპის სახურავზე და ჯადოქრობას ასწავლიდა. ცხრა წლისას უკვე შეეძლო მთავრისთვის ფერი ეცვალა, ზღვაზე ქარიშხალი გამოეწვია, დღე დაეღამებინა და ღამე გაეთენებინა. მის თვალს არ გამოეპარებოდა ის, რაც ცხრა მთასა და ცხრა ზღვას იქით ხდებოდა. თორმეტი წლის მედეა უკვე მამის გვერდით იჯდა და საქვეყნო საქმეების გადანყვებში ეხმარებოდა. მტრის მოახლოებას პირველი ის გრძნობდა და აიეტს ატყობინებდა. კოლხები მტერს მომზადებული ხვდებოდნენ და ადვილად აპარცხებდნენ.

დრო გადიოდა. აიეტის შიშით კოლხეთს მტრობას ვერავინ უბედვდა.

როდესაც მედეა წამოიზარდა, ქვეყნის ქალღმერთ ჰეკატეს ტაძრის ქურუმში გახდა. შეღამებისას მიდიოდა ტაძარში და დილაამდე იქ რჩებოდა. ქალღმერთმა ქურუმთანავე მხოლოდ

ოქროს ქვიშას გადმობერტყავდნენ და მეორე დღეს ტყავი მზად იყო ოქროს შესაგროვებლად. დროთა განმავლობაში ოქროს მტვრით დაფარული ტყავი გამოუსადეგარი ხდებოდა და სასახლის შესამკობად იყენებდნენ.

მდინარეს მიახლოებულ მეფეს თვალს ჭრიდა დახვევებული ოქროს ბრწყინვალება. მსახურები და მონები მუხლმოყრილი ელოდნენ აიეტის ეტილიდან ჩამობრძანებას. მეფე კმაყოფილი გადახედვდა ოქროს გროვას და ზღვისკენ გაუყვებოდა გზას.

აიეტის ცხენები ქარზე სწრაფად მიქროდნენ ოქროს კენჭებით მოფენილ ნაპირზე. მალე გამოჩნდა ზღვაში გაშენებული ქალაქი დიოსი. ნაპირიდან ქალაქამდე ვინრო გზა მიდიოდა. მეფის შესახვედრად გამოსულმა დიდებულებმა თავი სცეს აიეტს და ყველანი ერთად პორტისაკენ გაემართნენ, სადაც ცხოველთა საეაჭრო გემში იდგა. ვაჭრები გაკვირვებულნი უყურებდნენ კოლხთა სამხედრო გემების სიმრავლეს. აიეტის ფლოტის ძლიერება საქვეყნოდ იყო ცნობილი. მეფე მშვიდად ადევნებდა თვალს მეზღვაურთა წვრთნას, რომელთაც აფსირტე ედგა სათავეში. იქვე, შორიახლოს, ბავშვები ოქროს კენჭებით თამაშობდნენ. უცხოელ ვაჭრებს თვალს ჭრიდა ოქროს სიკაშკაშე, მაგრამ აიეტის შიშით ნაპირზე გადმოსვლას ვერ ბედავდნენ. რა იცოდნენ, რომ ეს ჩვეულებრივი ზღვის კენჭები იყო, რომლებსაც ვარშემო ოქროს ქვიშა ჰქონდა შემოკრული.

ფრაგმენტი ირაკლი კახაძის მიერ ზღაპრად გარდაქმნილი რუსთაველის პოემიდან "ვეფხისტყაოსანი":

ვეფხვის ტყავზე დასხდნენ და უცნობმა თხრობა დაიწყო. რომ სახელად ავთანდილი ჰქვია და არაბთა მეფე როსტევისი გაზრდილია. სამართლიან და მონყალე მეფეს ღმერთი მფარველობას არ აკლებს. მეომარი მრავალი ჰყავს და თვითონაც შეუდარებელი მეომარია. როსტევისს ძე არ ჰყავს. ღმერთმა მხოლოდ ასული, ჭკვიანი და მუსკავით ლამაზი თინათინი უბოძა.

ერთ დღეს მეფემ ვეზირები დაიბარა და თინათინის გამეფება ბრძანა. ვეზირებმა ძლიერ გაიხარეს. თინათინს მეფობა რომ შეეძლო, ეს უთქვენოდაც ხშირად გვითქვამს, ქალი და კაცი ხომ ორივე ღვთის განწილიაო, - უპასუხეს. მეფეს დიდად ეამა ვეზირთა თათბირი და თინათინი ტახტზე დასვა. თინათინმა უამრავი საბოძვარი გასცა. თვითონაც ხარობდა და სხვასაც ახარებდა. ყველაზე მეტად მე მახარებდა თინათინის გამეფება. თინათინი დიდი ხანია მიყვარდა და ახლა მას უფრო ხშირად ვნახავდი.

ბუკსა ჰქრეს და მოვიდა ურიცხვი ლაშქარი თინათინის თავყვანსაცემად. როსტევისმა შვიდი დალოცა და დაროცა: დიღს და პატარას ყველა შენიე, ღმერთისთვის ყველა ერთია, რასაც გასცემ, იგივე დაგიბრუნდება, ამიტომ ბევრი სიკეთის მქმნელს ღმერთიც სიკეთეში გამყოფებს.

... გამარჯვებით გახარებულმა მეფემ ტახტი კანონიერ მემკვიდრეს გადაულოცა, გადაძალადული განძი ხალხს გაუნანილა და მშვიდ ცხოვრებას მიჰყო ხელი. ხალხმა არ დაივიწყა გონიერი მოხუცი და მრავალი წელი ადიდებდა მის სახელს. ადამიანები კიდევ ერთხელ დარწმუნდნენ, რომ ყოველივე ხილული ბერდება და კვდება, მხოლოდ უხილავია მარადიული. გზატყვარედინზე ოთხი ისარი ისევ ქვეყნის ოთხ მხარეს მიუთითებს, მეხუთე კი ცისკენ არის მიმართული. დროდადრო პატარა ქარის ნისქვილის თავზე ზეცა იხსნება და ადამიანისათვის საოცნებო ედემის ბაღი მოსჩანს. ამით უფალი გვაფრთხილებს, რომ ცოდვის ჩამდენი აუცილებლად დაისჯება.

ის გამოარჩია. ასწავლა მცენარეთაგან ჯადოსნური წამლების დამზადება და უბრძანა, მიღებული ცოდნა საიდუმლოდ შეენახა. ჯადოსნურ წამალთაგან უპირველესი იყო პრომეთეს სისხლზე ამოსული მენამური ფერის ყვავილისგან დამზადებული მალაიმი. მის მფლობელს ვერც მახვილი გაკვეთდა და ვერც ცეცხლი დასწავდა.

კოლხეთის მდინარეები მნახველს აოცებდა ოქროს სიმრავლით. იქვე მცხოვრები მონები ყოველ დღით გამოიტანდნენ ცხვრის ტყავებს და წყალში ჩაუშვებდნენ. საღამოს ამოიღებდნენ და მინდორში ფენდნენ გასაშრობად. ჩამავალი მზის სხივები ტყავზე ისე ირეკლებოდა, რომ ადამიანს მინდორი ოქროსი ეგონებოდა. გამშრლი ტყავებიდან

ელგუჯა ხინთიბიძე - ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი: "რუსთაველის ენა ყველა მის კომენტატორზე და გარდამთქმელზე ბევრად უფრო დიდი და მიმზიდველია. ამიტომ, სჯობს, ყველამ წაიკითხოს რუსთაველი, ვიდრე, ვინმეს მიერ (თუგინდ, ჩემს მიერ) კომენტირებული "ვეფხისტყაოსანი". მაგრამ აქ სხვა მოვლენასთან გვაქვს საქმე. ირაკლი ბავშვია. მან თავისებურად და საინტერესოდ დაინახა ბევრი რამ და თანატოლებს თავიანთ ენაზე ელაპარაკება. ვფიქრობ, ამ ნამუშევრის მიზოდება ბავშვებისა და მოზარდების ფართო ფენებისათვის აუცილებელია..."

მინ ბუღაძე - მხატვარი: "ირაკლის ნახატები და ილუსტრაციები, თავისი ექსპრესიით და მხატვრული ტემპერამენტით, თავისუფალი, უშუალო ინტერპრეტაციის პათოსით, უდაოდ უნიკალური მოვლენაა "ვეფხისტყაოსნის" ილუსტრირების ისტორიაში".

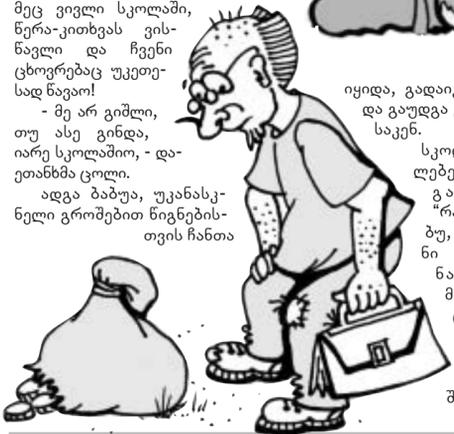
3. კოტორი

როგორ დავიწყო ბაბუამ სკოლაში სიარული

დიდი ხნის წინათ, გერმანიაში, მოხუცი ცოლ-ქმარი ცხოვრობდა. ისინი დღე-ღამე ასწორებდნენ, დაუღალავად შრომობდნენ, მაგრამ სიღარიბისაგან თავის დაღწევას მაინც ვერ ახერხებდნენ.

ერთ დღეს ბაბუამ უთხრა ცოლს: ჩვენი საშუალო იმიტომ არისა ჩანს, წერა-კითხვა რომ არ ვიცითო. ხომ ხედავ, ჩვენს დროში ის ცხოვრობს კარგად, ვინც წასწავლი და განათლებულიაო. მოდი, ერთი, მეც ვივლი სკოლაში, წერა-კითხვას ვისწავლი და ჩვენი ცხოვრებაც უკეთესად წავაო!

- მე არ ვიცი, თუ ასე გინდა, იარე სკოლაშიო, - დაეთანხმა ცოლი. ადგა ბაბუა, უკანასკნელი გრომებით ნივთებისა თვის ჩანთა

იყიდა, გადაიკიდა მხარზე და გაუდგა გზას სკოლისაკენ.

სკოლის მასწავლებელს ძალიან გაუკვირდა: რას ამბობ, ბაბუ, რა დროს შეინათლებააო, მაგრამ მოხუცი ისე გაჯირა ფერი მოუხერხა, შეეცანა

კლასში და პატარა მოსწავლეებს მიუსვია მერხზე. იმ დღეს ყურადღებით მოისმინა ბაბუამ გაკვეთილი და როცა სკოლიდან შინ ბრუნდებოდა, დახეულობდა: გზაზე დაგდებულ იქნა ოქროთი პირამდე სავსე ქისა იპოვა!

გახარებულმა მოხუცმა ქისას თავის ჩანთაში უკრა თავი და ფაცხა-ფუცხით გაიქცა სახლისაკენ, რათა სასიხარულო ამბავი ცოლისთვის საჩქაროდ მიეტანა: "აი, დედაკაცო, რა სიკეთე მოაქვს სკოლაში სიარულსო!"

"ო, რა ბედნიერებაა, მგონი

სიბერეში მაინც ეღირსა დასვენება ჩემს ხელეხსო", - გაუხარდა ბებუას.

მეორე დღით, ჯერ მამალსაც არ ეცვილა, მოხუცებს ქისის კარებზე რომ დაუკაკუნეს. თურმე ის ოქროთი სავსე ქისა მდიდარ და ძუნწ ვაჭარს დაჰკარგოდა. გამწარებული ვაჭარი აქეთ-იქით აწყდებოდა და ყველას ეკითხებოდა, ჩემი ქისა ხომ არ გინახავთო.

ბაბუას თავის სიცოცხლეში ტყუილი არ ეთქვა და ახლაც გულმართლად გაუხილა ვაჭარს, შენი ქისა მე ვიპოვეო!

- როგორ? სად? როდის იპოვ-

ნე? ოქროები ისევე ქისაში დევსო?!

- სულს ვერ ითქვამდა გახარებული ვაჭარი.

- სკოლიდან რომ ვბრუნდებოდი, გზაზე დაგდებული ვიპოვეო!

- უპასუხა ბაბუამ.

- ოჰ, მე ჩერჩეტო ბებერო, რას მასულელებ, ტყუილად დამაკარგვინე ამდენი დრო! შენ რომ სკოლაში დადიოდი, მაშინ მე დაბადებულიც კი არ ვიყავიო! - მიამხა გაცეცხლებულმა ვაჭარმა და უკან მოუხედავად გაეხარა თავისი ქისის საძებნელად.

ასე დარჩა ლარიბ ცოლ-ქმარს ოქროთი გაუფუჭი ქისა. გამოიზოგეს ის ფული და დარჩენილი სიცოცხლე სიმდიდრე-ფუფუნებაში გალიეს.

გერმანულიდან თარგმნა დალი ბუჩუკურმა

სახელოვან ადამიანთა უცნაური თავბადასავლები

გამომგონებელი

ცნობილ ამერიკელ გამომგონებელთან, თომას ალვა ედისონთან მისულ სტუმრებს ძალიან უკვირდათ, რომ მისი ბაღის ჭიშკარი მძიმედ და გაჭირვებით იღებოდა.

ბოლოს, ერთმა მეგობარმა ევლარ მოითმინა და შენიშვნა მისცა:

- ტექნიკის დარგში შენისთანა გენიოსს უკეთესი ჭიშკარი უნდა გაეკეთებინა, უფრო ადვილად რომ მოძრაობდეს!

- რას ერჩი, შესანიშნავადაა მოწყობილი, - მიუგო ლიმილი მეცნიერმა, - ჭიშკარს საქაჩი აქვს

მიბმული და ყოველი აქ შემომსვლელი ავტომატურად ოც ლიტრ წყალს ქაჩავს ჩემს რეზერვუარში!

შეგონება

ერთ საზოგადოებაში ახალგაზრდა ქალმა გამოჩენილ ინგლისელ მწერალს, დრამატურგსა და პუბლიცისტს ჯორჯ ბერნარდ შოუს თავი მოაბეზრა შეკითხვებით.

- მაინც, რატომ აქვს ადამიანს ორი ყური და ერთი ენა? - არ ეშვებოდა ქალი.

- იმიტომ, რომ ბევრი ვისმინოთ და ნაკლები ვილაპარაკოთ, - მიუგო მწერალმა.

მოკლედ და გასაგებად

ერთმა ავსტრიელმა კინოკრიტიკოსმა ამერიკული ფილმი "დოქტორ დესმონდის მეცამეტე მსხვერპლი" რომ ნახა, ერთნიშნადადებიანი რეცენზია გაავრცელა "დეილი ექსპრესის" რედაქციაში: "მეთოთხმეტე მე ვიყავი!"

ნორჩი მკითხველი

მეზღაპრე იაკო გრიშთან პატარა გოგონა მივიდა და ჰკითხა:

- შენ ხარ ბატონი გრიში,

ჭკვიანი თერძის ზღაპარი რომ დანერა?

- დიახ, პატარავ, მე და ჩემმა

ძმა ვილჰელმმა დავნერეთ ეს ზღაპარი.

- მაშინ გამომართვი სამი გრომი. მართალია, ზღაპრის ბოლოს წერია: "ვინც ამ ამბავს არ დაიჯერებს, ერთ ტალერს გადაიხდისო", მაგრამ დანარჩენი ფული ყულაბაში მაქვს და მევე მოგიტან.

რატომ ვარ ცოცხალი?

როდესაც გოტჰოლდ ეფრაიმ ლესინგი ბერლინში ერთ-ერთი უფრანლის რედაქტორი იყო, რომელიც ავტორისაგან ლექსი მიიღო. ლექსს ასეთი სათაური

ჰქონდა: "რატომ ვარ ცოცხალი?" რამდენიმე დღის შემდეგ ლესინგმა ავტორს ლექსი უკან გაუზავა და თან მისწერა: "ცოცხალი იმიტომ ხართ, რომ ეს ლექსი პირადად არ მოგიტანიათ!"

დიდბუნებუვიანი

დიდი გერმანელი პოეტი ფრიდრიხ შილერი, პატარაობისას, ერთ სადღესასწაულო სუფრაზე მთლად ახალი ტანსაცმლით გამოცხადდა, და ფეხსაცმელი ეცვა ძველი. ძალიან კი მოუნდომებინა და გაეპრიანებინა, მაგრამ დედამ მაინც შეამჩნია და უსაყვედურა:

- რატომ ფეხსაცმელიც ახალი არ ჩაიცვი?

- ახალი ფეხსაცმელი ერთ ჩემს ამხანაგს ვაჩუქე.

- რატომ, მაინცდამაინც, ახალი?

- აბა, ძველი ხომ თვითონაც ჰქონდა? - გაუკვირა ფრიდრიხს.

სასამართლო პროცესზე

ცნობილი გერმანელი კომიკოსი კარლ ვალენტინი სასამართლოში მოწმედ გამოდიოდა.

- ბატონო ვალენტინ, სასამართლოს უნდა მოახსენოთ მხოლოდ საკუთარი თვალით ნანახი და არა სხვისგან გადმოცემული ამბები, - განუმარტა მოსამართლემ.

მოწმემ თავი დაუქნია.

- მამ ასე, როდის დაიბადეთ?

- ეს ამბავი მხოლოდ მშობლების გადმოცემით ვიცი, ბატონო მოსამართლე, - უპასუხა კომიკოსმა.

ნახაზი ლაპინინის მიერ

ანა-კატარინა ვისტლი

დედა, მამა, დიდედა და რვა ბავშვი ტყეში

ფრაგმენტები წიგნიდან

ანა-კატარინა ვისტლი ნორვეგიელი მწერალია. მამამისი მის წიგნებს მსოფლიოს ყველა კუთხის ბავშვები კითხულობენ დიდი ბატონობით. ყველას აინტერესებს იმ მომენტის საშუალოდ და უცნაურ კაღალთან, "სამოქმედო მიმართა" ერთად. თუ ამ დაბეჭდილი ფრაგმენტებით დაინტერესდებით, მოიკითხეთ და იკითხეთ ეს წიგნები:

"დედა, მამა, დიდედა და რვა ბავშვი ტყეში", "დედა, მამა, რვა ბავშვი და საბარგო მანქანა", რომელიც ქართულ ენაზე ქალბატონმა ლია გომიშვილმა გადმოთარგმნა.

ოცნებები

დიდედა გაზეთს კითხულობდა. გაზეთში ეწერა, ალდგომამდე ორი კვირა დადგინდა, ესე იგი, მოსწავლეთა საგანგებო არდადეგებაზე ამდენი დრო იყო დარჩენილი. ორი კვირის შემდეგ კი ნორვეგიელები, დიდი თუ პატარა, ზურგჩანთებს მოიკიდებენ, თხილაპურებს მოამზადებენ და მთებში წაივლიან.

ამიტომ გაზეთების ფურცლები აჭრელებული იყო რეკლამებით.

"დრო იზრუნოთ მთებში სააღდგომო მოგზაურობისათვის", - მოუწოდებდა ერთი გაზეთი. "ნეს-რიგში გაქვთ თუ არა სათხილაპური კოსტიუმები?" - კითხულობდა მეორე. "არაფერი შეეძრება მთის პაერს განაფხულზე", - აცხადებდა მესამე. "მთებში გამოჯანმრთლებდებით და მოლონიერდებით", - წერდა მეოთხე.

- აპაპ, რამდენი კარგი რამის შექმნა შეიძლება ერთბაშად, - ამოიხრა დიდედამ. - ეს მთის ჰაერი, ჯანმრთელობა, ძალ-ღონეო... დიდედა ჩაფიქრდა, ის დრო ახსენდებოდა, მეფურე რომ იყო.

... ყოველ განაფხულზე ძროხებს მთის საძოვრებზე მიერეკებოდნენ და შემოდგომამდე იქ რჩებოდნენ. მაგრამ მთაში მამის ადი-

ონდენ, როცა ბალახი აბინდებოდა. ოპ, რა სილამაზე იყო მთებში! მთების გახსენებაზე დიდედას გაეღიმა კიდეც, ისეთი მსუბუქი, გამჭვირვალე პაერი არსად არისო. და უცებ დიდედამ გაკვირვებით გაიფიქრა, მთებში ზაფხულობით ავიდოდი ხოლმე, ზამთარში კი ერთხელაც არ ვყოფილვარ, ალბათ, არც თოვლით დაფარული მწვერვალები და ხეობები იქნება იმაზე ნაკლებად ლამაზი სანახაურო.

- ნეტავი, ხომ არ გავგიჟდი? - ხმამაღლა იკითხა დიდედამ. - ფიქრებში გავერთე, ვითომ ალდგომის მთებში წასვლას ვაპირებდი. მეგონი მთლად შევიშალე ქუიდან.

მაგრამ რამდენი არ ელაპარაკა თავის თავს, დატუქსა კიდეც, მაინც არაფერმა გაჭრა. სულ უფრო მეტად უნდოდა დათოვლილი მშობლიური მთების ნახვა.

- ფუჭი ოცნებებია, - კვლავ ჩაილაპარაკა დიდედამ.

- დიდედა, ვის ელაპარაკები? - ჰკითხა მადსმა. იგი სამზარეულოში გაკვეთილებს ამზადებდა, კარი ღია იყო და ყველაფერი ესმოდა, რასაც დიდედა ლაპარაკობდა.

მაგრამ დიდედამ სწრაფად დახუჭა თვალები და თავი მოიმჩინა, ხერხივაც კი ამოუშვა, იქნებ ასე უფრო ვერ გაიგონოს, რაზე

ვფიქრობო.

დედა პატარებს აძინებდა; უფროსები კი მამასთან ერთად ფარულში მუშაობდნენ. მადსი მარტო იყო სამზარეულოში. ფეხაკრეფით მიიპარა დიდედას ოთახთან და შიგ შეიხედა. დიდედამ ისევ ხერხივა ამოუშვა, თვალები დახუჭული ჰქონდა. მადსი ფეხაკრეფით დაბრუნდა თავის ადგილას.

მამა და დანარჩენი ბავშვები რომ შემოვიდნენ, მადსმა "ჩუ-ო", გააჩუქა ისინი და უთხრა:

- დიდედას სძინავს, სიზმარში უცნაურ რამეებს ლაპარაკობს. ჩუმად, არ გაავიძოთ!

დიდედას გაეღიმა და თვალები გაახილა: მოებზნდა თვალდახუჭული ყოფნა. მაგრამ კვლავ გაიტაცა მიებზე ოცნებამ. რატომღაც ასეთი აზრი მოუვიდა თავში: მამას რომ ზედმეტი მარვალი აქვს, იმას ჩაიცვამს. აბა მიეზმი კაბის ამარა ხომ არ წავალ, ძალიან უხერხულად ვიქნები, თანაც იქ ეციებაო. დიდედამ უცებ წარმოიდგინა, როგორ მისრიალებს თხილაპურებით მამის მარვალში გამოწყობილი. ველარ შეიკავა თავი და ხმამაღლა გაეცინა.

- აი, მარველიანი ქალბატონი! მადსმა ყველას ანიშნა, გაუშურა, და ისევ ფეხაკრეფით მიიპარა დიდედას ოთახთან. ამჯერად

დიდედას არ შეუმჩნევია არც მადსი, არც ის, რომ კვლავ ხმამაღლა ლაპარაკობდა. უბრალოდ, ოცნებას განაგრძობდა.

- ნეტა თუ ავალ მწვერვალზე? - ხმამაღლა თქვა დიდედამ, როცა თავისი თავი თხილაპურებით გასეირნებისას წარმოიდგინა.

"უცებ მოეჩვენა, რომ მის წინ მაღალი მთაა.

- არა, უმჯობესია დავბრუნდე. ქარბუქი არ ატყდეს. ჩქარა უნდა დავბრუნდე შინ... მაინც სად ვცხოვრობ მე? - უცებ იკითხა მან.

მადსს ძალიან შეეშინდა. დიდედა სულ მარტო, თვალგახელილი იჯდა, ლაპარაკობდა და ლაპარაკობდა... და რაც მთავარია, აღარ ახსოვდა, სად ცხოვრობდა.

- დიდედა ავად გახდა! - თქვა მან, სამზარეულოში რომ დაბრუნდა.

- თავის თავს ელაპარაკება! - შეეშინდა მარტას.

- განა მარტო ელაპარაკება, სად ცხოვრობს, ისიც აღარ ახსოვს!

- მოდი, ისე მოვიქცეთ, ვითომ ვერაფერს ვამჩნევთ. ყველაფერზე დავთანხმდეთ, - უთხრა მამამ ბავშვებს. - მე მგონი, მალე გაუვლის.

ამის თქმა იყო და, დიდედამაც შემოიხედა სამზარეულოში.

- ყვეს მიირთმევთ? - იკითხა მან.

- ერთი ნუთით მომიტინეთ! - მამა გაიტაცა ქურისაკენ, გაზეთი ხელიდან გაუვარდა, სწრაფად დაანთო ცეცხლი და დადგა საყავე. ყოველივე ეს ელვის სისწრაფით მოხდა. დიდედამ თვალის დახამხამებაც კი ვერ მოახსრო. - გთხოვთ სუფრასთან, - მიიპატივა მან დიდედა, - ყავა ახლავე მზად იქნება. აი, შენ ფინჯანი, ლამბაქი, რძეც აქ არის. ნამცხვარს მიირთმევ?

დიდედამ თავი გვერდზე გადაიგდო და გაკვირვებით შეჰყურებდა მამას.

- შენ რა, ავად ხომ არა ხარ? - ჰკითხა მან.

მამა ყოველთვის კარგად ექცეოდა დიდედას, მაგრამ დღეს... არა,

ასე არასოდეს უფაციფუცია მის გარშემო.

- მე კი ვარ ჯანმრთელად, - უპასუხა მამამ, - მე მგონი, შენც უკეთ გახდები, ყავას რომ დალივ.

დიდედამ გაკვირვებისაგან პირი დაალო და მამას მიაჩერდა. უკეთ გახდებიო! განა ავად არის? დიდედა თავის ოთახში გაცუნცულდა და პატარა სარკე მოიმარჯვა. გაისინჯა ყელი, ყურადღებით დააცქერდა თვალებს, მაგრამ ავადმყოფობის ვერავითარი ნიშანწყალი ვერ იპოვა. მართალია, ცოტა შეშინებული კი გამოიყურებოდა, მაგრამ მამამ ხომ მართლა შეაშინა!

- სამზარეულოში წავალ, - გადწყვიტა დიდედამ, - ერთი შევხედო, ბავშვებსაც ხომ არ ვეჩვენები საექო.

ასეც იყო. როგორც კი დიდედა სამზარეულოში გამოჩნდა, მარტამ მიიჩინა და ხელი მოჰკიდა.

- მოდი, დიდედა, დაგსვამ, - უთხრა მან.

დიდედა გაოცებული შეჩერდა.

- თვითონ შევძლებ სკამამდე მისვლას! ეს რა თამაში წამოიწყეთ? - გაბრაზებით იკითხა მან.

- დაბრძანდი, დიდედა, აი შენი ყავა! - უთხრა მამამ და ფინჯანი ყავით აუწყო.

- გამდლობთ. შენ არ დალივ?

- რადგან ასე გინდა, დავლივ, - უპასუხა მამამ.

- მე მგონი, ეს შენ უნდა იცოდე, გინდა თუ არა ყავა! - გაბრაზდა დიდედა.

- არა, მამამ თქვა, ყველაფერი შეუსრულეთ, რასაც დიდედა მოისურვებსო, - აუხსნა მადსმა.

- აი, თურმე რა ყოფილა! კი მაგრამ, რატომ?

ბავშვები დუმდნენ. დიდედამ მამას შეხედა. მამა ნაზად უღიროდა.

- რა გაეწყობა! - თქვა დიდედა. - ეს ჩემთვის ხელსაყრელია. მამ, მისმინეთ: ალდგომას მინდა მთებში წასვლა, ოღონდ მარტო კი არა, მეცნებანი ერთად.

ესა თქვა, ყავიანი ფინჯანი აიღო და თავის ოთახში შევიდა, მაგრამ კარი მაგრად არ მიუხურავს: უნდოდა გაეგო, რას იტყოდნენ მამა და ბავშვები. ისინი კი ჩუმად ისხდნენ და ერთმანეთს შეჰყურებდნენ. ზემოდან დედა ჩამოვიდა; ბავშვებმა ჩურჩულით აუხსნეს ყველაფერი. მაგრამ დედას სულაც არ შეშინებია; ისე გადაიკისკისა, ცრემლიც კი წამოცვივდა: რა არის ეს დიდედა - ყოველთვის რალაცას გამოიგონებს ხოლმე. მართალი თუ გინდათ, დედასაც სურდა ერთხელ მაინც გამგზავრებულიყო მთებში ალდგომას, მაგრამ ამაზე ლაპარაკის დაწყებასაც ვერ ბედავდა.

- მორჩები თუ არა სიცილს! - გაჯავრდა მამა. - რა არის სასაცილო, თუ დიდედა ავადაა, ყველაფერი უნდა ვილონოთ, რომ გამოჯანსაღდეს. მაგრამ ასეთი უგუნური ოცნების ასრულებას, არ ვიცი, როგორ შევძლებთ.

- რასაკვირველია, - ამოიხრა იმედგაცრუებულმა დედა.

მამამ გაოცებით შეხედა დედას. ნეტავი დიდედას ავადმყოფობა ხომ არ გადაელო? ამახაც ხომ არ სურს ალდგომას მთებში გასეირნებაო?

მამამ ბავშვებს გადახედა. იმათაც რალაც საეჭო სახეები ჰქონდათ. მამას უცებ მოეჩვენა, რომ ბავშვებსაც მოუწოდებდა მთებში წასვლა. ქურთუქს დაავლო ხელი და ეზომი გაეწვინა, ცოტა ხანს მარტო უნდოდა დარჩენა. სერიოზულ საქმეზე მამას განმარტობით უყვარდა ფიქრი.

უვლიდა არყის ხეს გარშემო და

ბაბრქილაბა მი-12 ბაქარქა

თან ფიქრობდა. რაღაცას ნაიბუტ-ბუტებდა და მერე ისევ ფიქრობდა. იმდენ ხანს იფიქრა, რომ ამასობაში უფროსი ბავშვებიც წავიდნენ და-საძინებლად.

მარენმა საწოლში თქვა: - წარმოგიდგენია, მარტა, რა იქნება, მართლა რომ... - მეც სულ ამაზე ვფიქრობ, - ამოიოხრა მარტამ. - ჩვენ ხომ არასოდეს ვყოფილვართ მთებში, - განაგრძობდა მარენი, - არც კი ვიცით, როგორია მთები. - მე მგონი, ამქვეყნად ყველაზე ლამაზი მთებია, - ჩურჩულით თქვა მარტამ. - არა მჯერა, რომ დიდდა ავა-დაა, - თქვა მარტამ. - მართალს ამბობ, სრულიად ჯანმრთელია, - დაეთანხმა მარტა. ცოტა ხნის შემდეგ მარენმა თქვა: - ტყუილად ნუ ვფიქრობთ მთებზე! - იქნებ ტყუილად ვფიქრობთ, მაგრამ მაინც არ შემოძლია, არ ვი-ფიქრო, - უპასუხა მარტამ.

სამოვრის მილს საძილე ტომარას უკერავენ

უკვე რამდენიმე საღამოა, მამა არყის ხის გარშემო დადის და რა-ღაცაზე ფიქრობს. ადვილი საქმე როდია მოისახრო, სად შეიძლება თერთმეტი კაცის დაბინავება მთებში! სასტუმროში რომ იცხოვრონ, ძვირია. ეს მამამ კარგად იცის. ძალიან ბევრი ფული უნდა გქონდეს, რომ სასტუმროში იქი-რაყო ნომერი სამი დიდი ადამიანის, რვა ბავშვისა და ერთი სამოვრის მილისათვის! სხვა რაღაც უნ-და მოიფიქროს. მთებში სახლის დაქირავება უკვე გვიან იყო. სადა-ცაა, საადგილომ არ დადებები და-ინწყებოდა.

თავდაპირველად დიდდას ეგონა, ყველანი დამცინიანო, მაგ-რამ მალე დარწმუნდა, რომ ეს ასე არ იყო. ერთხელ ბავშვები მის ოთახში შევიდნენ და სთხოვეს, მთებზე რაიმე გვიამბეო.

- მე ხომ მარტო ზაფხულობით მინახავს მთები, - უთხრა მათ დი-დედამ.

- ჰოდა, გვიამბე. როგორია მთები? - ჰკითხა მილიმ.

- მამ, ყური მიგდეთ, - თქვა დი-დედამ. - მთები უზარმაზარი კლდეები, ხეობები, მაღალი მწვერვალები და ისევ ხეობებია. მთები ერთმანეთს ებჯინებიან; ზოგი დიდა, ზოგი მომცრო. შეიძ-ლება დიდხანს იარო, იარო და მა-ინც ვერაფერი დაინახო მთის მწვერვალების, მთის ხეობებისა და ცის გარდა. მარტო იქ შეიგრძ-ნობს კაცი ნამდვილ მთის ჰერს.

ოთახში დედა შემოვიდა. პატა-რობისას დედაც დიდდასთან ერ-თად ცხოვრობდა მთებში. მაგრამ ეს ძალიან დიდი ხნის წინათ იყო! ახლა დედას დიდდაზე ნაკლებად როდი უნდოდა მთების ნახვა.

სამუშაოდან დაბრუნებულ მა-მას ყველანი დიდდას ოთახში დახვდნენ. მამა მაშინვე მიხვდა, რაზეც საუბრობდნენ და სასოწარ-კვეთილებაში ჩავარდა. დღესაც ხომ მთელ დღეს იფიქრა, იფიქრა და მაინც ვერაფერი მოიფიქრა. სა-დილობისას სულ ჩუმად იჯდა და თავი მაღლა არ აუწევია.

- მგონი, ვიცი, რაც უნდა ვქნათ, - ნაიბუტბუტად დიდამ ნა-სადილეც, თავის ოთახში გავიდა და კარი გადაარაზა.

მაგიდას მიუჯდა და, აი, რა მისწერა თავის ყოფილ მეპატრო-ნეს, რომელსაც მრავალი წელი ედგა მეფურედ.

"მინდა გითხროთ, ამ ადგილას თქვენს ყველის ქარხანას ხომ არ მოგვაქირავებდით. იგი გვჭირდებ-და მე, კიდევ ორ მოზრდილ ადამი-ანს და რვა ბავშვს - ჩემს შვილიშ-ვილებს. მათ არასოდეს უნახავთ მთები. მე კარგად ვცხოვრობ და ამასვე ვისურვებ თქვენც".

მორე დღეს ბავშვებს სთხოვა, სკოლაში რომ წახვალთ, გზად ნე-რილი გაგზავნეთო, მაგრამ ამაზე მამას და დედას არაფერი უთხრა-თო.

გავიდა რამდენიმე დღე. დიდე-და მოულოდნელად ელოდა ფოს-ტას.

- პასუხს, ალბათ, ვერ მივიღებ, - ამოიხვნეშა ერთხელ დიდდამ, მაგრამ სწორედ იმ დღეს მიიღო წერილი.

დიდდამ ხელი დასტაცა ნე-რილის და თავის ოთახში გაავარდა. მერე ისევ სამზარეულოში დაბ-რუნდა. ისე იცინოდა, ცხვირზე სათვალე უხტოდა.

- რამ გაგამხიარულა? - ჰკითხა დედამ.

- ახლა ვიცი, სადაც ვიცხოვ-რებთ მთებში არდადეგების დროს, - სიხარულით უთხრა დიდდამ. - მაგრამ უნდა გაგაფრთხილოთ: ეს უჩვეულო სახლი იქნება.

- სასტუმრო? - ჰკითხა მარენმა.

- არა, ამდენი ფული სადა გვაქვს, - გაუღიმა დიდდამ.

- მთის პატარა სახლი? - ჰკითხა დედამ.

- როგორ გითხრა, მთლად სახ-ლი როდია.

- შენს ძველ ყველის ქარხანაში ხომ არა? - ნაშოიძაბა დედამ.

- ჰო, დაახლოებით, - საიდუმ-ლოდ უპასუხა დიდდამ, - მაგრამ ყველის ქარხანა უკვე დაკავებუ-ლია. იქ ჩემი ყოფილი მეპატრონე-ები და მათი სტუმრები იცხოვრე-ბენ. მე კი საზაფხულო ბოსელი შე-მოითავაზეს. ძროხები შიგ უკვე დიდი ხანია არა ჰყავთ. იგი დაუ-ბუნებიათ, დაუგიათ იატაკი და ლემელი დაუდგამთ, ლემელზე კი საჭმლის მომზადება შეიძლება.

რას იტყვი, მოგონი?

- ბოსელი ვიცხოვრებთ? - გა-უხარდა მილის. - ძროხობანა ვი-თამაშობთ, დიდდა კი ჩვენი მეფუ-რე იქნება.

- მთებში წავალი, ბოსელში ვიცხოვრებთ! - აღიინდა მინა.

- მუ-უ! - რაც შეიძლება ბოხი ხმით დაიღმეულა მორტენმა.

- კი მაგრამ, სად დავიძინებთ ხოლმე? - შეწუხდა დედა. - ბოსელ-ში ხომ მხოლოდ ბაგები.

- არც კი ვიცი, ალბათ, ბაგებში, - თქვა დიდდამ. - ისინი მწერენ, უკვე ორი წელია ბოსლით არ ესარგებლობთ. ახლა ზაფხულში აღარ მიერეკებიან ძროხებს მთე-ში, მაგრამ, მე მგონი, ცოტა თივა მაინც ექნებათ.

დედამ ჯერ ბავშვებს შეხედა, მერე დიდდას, და, ბოლოს, მამას.

- მუ-უ-უ! - მრისხანედ დაიღ-მეულა მამამ.

- სწორედ ჩვენი ხარით დღე-იხარ, - გაეცინა დიდდას. მამამ თავი ვეღარ შეიკავა. ისე ახარხარ-

და, კინალამ დიდდა წააქცია.

- აი, მესმის, დიდდაც ასეთი უნდა! - ხარხარებდა იგი, - ყური მიგდეთ, ბავშვებო, თუ დიდდათ-ქვენს შეუძლია ბაგებში დაძინება, ნუთუ მე და თქვენ ვერ შევძლებთ?

- მე შემოძლია, - მტკიცედ თქვა მონამ.

- მეც, - მხარი აუბა მამამ. - ჩვენ გვაქვს საბარგო მანქანა, თან ნაწილები საბნებს და არც ერთიც არ გაიყინებთ.

მამამ რაღაც გადაუჩურჩულა დედას, მან თავი დაუქნია.

დედამ საღამოს ბავშვებს უთხ-რა, თქვენ-თქვენი საბნები მოიტა-ნეთო და მაგიდაზე ძველი საკერა-ვი მანქანა დადგა. თვალის დახამ-ხამებაში ყველა საბანი დიდ ტომ-რებად გადაიქცა.

- ეს რად გვინდა? - იკითხა მო-ნამ.

- ამ ტომრებში დავიძინებთ, - უპასუხა დედამ. - ყური მიგდე, მა-მილო, მგონი, ახალი ბრეზენტის

ყიდვას აპირებდი ძარისათვის!

- კი ვაპირებდი, მაგრამ, თუ მთებში წავდილი, ახალი ბრეზენ-ტისათვის ფული აღარ გვეყოფა.

- ნუ წუხვდები: იმაზე მეტი ფუ-ლი არ დაგვეხარჯება, რასაც მინ ვხარჯავთ, - დამამეიდა დედამ. - სულ ერთია, ჭამა ყველგან გვინდა, სადაც უნდა ვიყოთ. საბარგო მან-ქანით მგზავრობა ძვირი არ დაგ-ვიჯდება, ბოსელს კი, როგორც დიდდა ამბობს, უფასოდ გვაძლე-ვენ. იყიდე ახალი ბრეზენტები, ძვე-ლი კი მე მომეცი.

დედამ დაჭრა ძველი ბრეზენტი და საბნებს ნაპირებზე შემოაკერა. ახლა კი ნამდვილი საძილე ტომრე-ბი გამოვიდა. მერე დედამ რაღაც ნაჭრებისაგან კიდევ ერთი ვიწრო და გრძელი ტომარა შეკერა. ეს უკ-ვე სამოვრის მილის საძილე ტომა-რა იყო. სამოვრის მილი ისეთი ცნობისმოყვარე იყო, რომ მაშინვე ჩაქვრა. ტომარა სწორედ ზედგა-მოჭრილი იყო მისთვის.

მ. ბაქრაძის ილუსტრაცია

ქ. თელიანის გამგობის თავმჯდომარეს, პატივცემულ გიორგი ბიძიას!

მოგახსენებთ, რომ მე და ჩემი ორი პატარა ძმა ვცხოვრობთ ქ. თელიანში, სახანძროსთან. ჩვენთან ცხოვრობენ აგრეთვე მამაჩემი და ბებიის. სანამ ჩემს სათხოვარს გაგაცნობდით, მინდა მოგიყვებო ჩემი ძმების ამბავი. მე ოჯახში ბაიყუს მძინარე, მაგრამ, სამაგიეროდ, უმცროსები ისეთი გიჟი-გადარეულები არიან, ადგილზე ვერ ისვენებენ. საითაც შუათანა გაუტყვეს, ნაბოლარაც, მეცამეტე გოჭივით, იქ მიებეტება. გაიხედავ, - მაგიდაზე ამძვრალან, გამოიხედავ, - უკვე ფანჯარაში გადადიან. მოკლედ, მათი ეზოში მარტო გაშვება არაფრით არ შეიძლება. მე, მაგალითად, შუადღისას რომ დამსვენდნენ ქვიშასთან, დაბინდებამდე ვბუნებოდი ერთ ადგილზე: გავაკეთებდი გვირგვინს და მერე ჩამოვანგრევდი, გავაკეთებდი და ისევ ჩამოვანგრევდი. ქვიშა ახლაც გამოუღვევლად ყრია ჩვენს ეზოში, მაგრამ ჩემს ძამიკოებს გვირგვინის გაყვანა ნაკლებად აინტერესებთ. ვერც გავამტყუნებ, კაცია და გუნება - ჩვენი ეზოს გადაღმა რა ხდება, იმის გაგება უფრო უნდა და მეც სხვა რა გზა მაქვს: დავანებებ თავს ჩემს საქმეებს, ჩავკიდებ მაგრად ხელს ორთავეს და დავხეტიალობთ ქალაქის ქუჩებში. ამას კიდევ გაუძლებდა კაცი, ხანდახან უცნაური აჩემება რომ არ იცოდნენ:

- უჩა, დიდი ხიდიდან გადავიხედოთ მდინარეში, ხო?
- შეტყვეს ნაბოლარა, როგორც კი ეზოდან გადავალთ.
- არა, ჯერ გედებს ვნახავთ და მერე მდინარეზე... - იმწამსვე გასცემს ჩემს მაგივრად პასუხს შუათანა.
- არაფერიც! ჯერ მდინარეზე, ხო, უჩა?
ყველანაირი პასუხი ვცადავ უკვე, მაგრამ ერთხელ არ მახსოვს, ორივენი კმაყოფილი დამრჩენოდნენ. რომ დაიწინებენ თავისას და გასცხებენ ხელსა და ფეხს, ჩვენს ყურებას არ სჯობია არაფერი.
თქვენც კარგად მოგესხენებათ, თეატრის გვერდით რომ პატარა გუბურაა შემოღობილი და შიგ ორი თეთრი გედი დაცურავს. იქ მისასვლელად საჭიროა სახანძროსთან მარცხნივ ჩავუხვიოთ და ნინიბურას აღმართზე ავიდეთ, ხოლო თუ მდინარესთან გვიწინა ჩასვლა, მაშინ სულ სხვა მხარეს, თქვენი გამგობისაკენ უნდა წამოვიდეთ. ახლა წარმოიდგინეთ ჩემი მდგომარეობა: ერთი ძმა ზემოთ მექაჩება

ვალერი ჭინჭარაძე

ნერილი

გიორგი ბიძიას ნახატი

და მეორე - ქვემოთ. კი ვიცი, სწორად რომ არ ვიქცევი, მაგრამ როცა გამახსენდება, რამდენი გაკეთილი დამრჩა მოსამზადებელი, გაბრაზებული გულზე ერთი-ორს ნავუთაქებ კიდევ ზოგჯერ ორთავეს, მაგრამ ეს მთლად უარესი - ათჯერ მაღალ ხმაზე იწყებენ ბღავილს.
მე კიდევ რა მიჭირს, ბეზიჩემს სულ შავ დღეს აყრია: არაქათგამოცლილი რომ დაბრუნდება ასეთი გასიერნიბიდან, ბევრი სიარულისგან ფეხები უსივდება და მთელი ღამე კვნესის. ამას ნინათ ერთი ხერხი მოიგონა ბეზიჩემმა, ქუჩებში ხეტიალი რომ თავიდან აეცილებინა: პირველ ნომერ ავტობუსში აუყვანია ჩემი ძმები, ნინა სკამზე დაუსვამს ორივენი, იქნებ ფანჯარაში ყურებით გაერთონო. ამ უკუღმარებელ ფანჯარაში ყურება, მართალია, არ უსურვებიათ, მაგრამ მოლხენით მშვენივრად მოუღებიათ: ერთმანეთის ჯიბრზე უკითხავთ და უკითხავთ, რაც ლექსები იცოდნენ, მერე კი ხმის ჩახლჩამდე უმღერიან, გადაურევიან მგზავრები. ბეზიჩემმა თქვა: არაფრით აღარ შეიძლება ავტობუსიდან ჩამოსვლა, სამჯერ გავედით და გამოვედით ქალაქის თავიდან

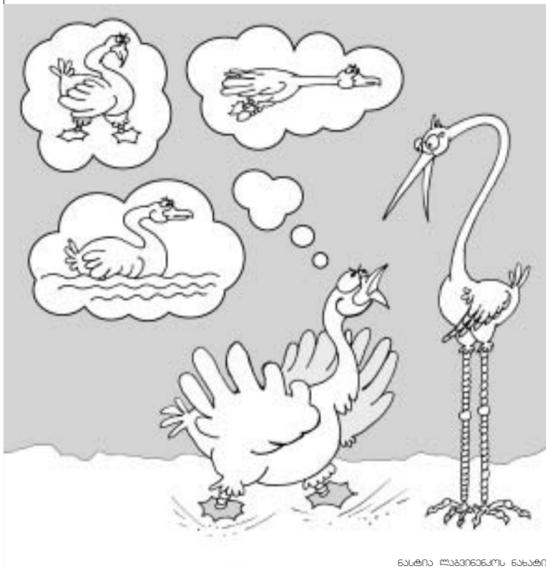
ბოლოში, დავინვი სირცხვილისაგან, უამრავი ნაცნობი შემხვდა და ყველა ბილეთს მიღებდა. ჩემზე რომ იყოს დამოკიდებული, ამათი ბალის მასწავლებელს შრომის გმირობას მივანიჭებდი უყოყმანოდ.
როცა ჩემი ძმები ბაღში არიან, კი ვართ მოსვენებული, მაგრამ შაბათ-კვირას, მთელი დღე რომ შინ სხედან, ოთახების დალაგებას ვერ აუღის ბეზიჩემი. შიში და ხათრი მარტო მამაჩემისა აქვთ ჩემს ძმებს, მაგრამ მამაჩემი, გათენებული არაა, სახლიდან მიდის და გვიან ღამით ბრუნდება, რადგან დედაჩემის გარდაცვალების შემდეგ ორ სამსახურში მუშაობს შეთავსებით.
გიორგი ბიძია!
მე იმიტომ მოგიყვებო ჩვენი გაჭირვების ამბავი, რომ სათხოვარი მაქვს თქვენთან.
ამას ნინათ ტელევიზიით აჩვენეს, თუ როგორ ათვალეირებენ ამერიკელი ბავშვები "დისნი ლენდს". ძალიან კარგი იქნება, თუ თელიანშიც გააშენებთ ასეთ დასასვენებელ პარკს. მაშინ ჩემს ძამიკოებს ისე მოეწონებათ იქ ყოფნა, რომ სხვაგან წაყვანას აღარ მოგვთხოვენ მე და ბეზიჩემს.

თქმულბა ანდაზითურთ

ბ ა ტ ი

ბატი წყალში დაცურავდა და თავის თავს ელაპარაკებოდა: "მე სწორედ საკვირველი ფრინველი ვარო, - მინახედაც დავდივარ, პაერშიც ვფრინავ და წყალშიც დავცურავო". გაიგონა წერო და უთხრა: "მე სანყალო, არც სიარული გივარგა, არც ფრენა იცი ხეირიანი და არც ცურვაო. ისევ ისა სჯობდა, ერთი რამე გცოდნოდა კარგად, მინამ ბევრი რამე ცუდადო".

ანდაზა: უჭაუო აღამიანს ცოტა გაუჭირდებო.

ნახატი ლავროვის ნახატი

ეს ამბავი მოხდა სამასი წლის წინათ, მეთექვსმეტე საუკუნის დამლევი. ამ დროს საქართველო აღარ შეადგენდა ერთეულსა და ძლიერ სახელმწიფოს, როგორც იყო იგი თამარ მეფისა და დავით აღმაშენებლის დროსა. წინააღმდეგ ამისა, იგი დაყოფილი იყო რვა ნაწილად: სამს სამეფოდ და ხუთ დამოუკიდებელ სამთავროდ. ყოველს ნაწილს თავისი მემკვიდრეობითი მბრძანებელი ჰყავდა და განცალკევებული ცხოვრობდა. სამწუხაროდ, ამ მბრძანებლებს ხშირად მოსდიოდათ ერთმანეთში შინაური ომი და იმის გამო ძლიერ უძღურდებოდა ჩვენი ქვეყანა, გარეშე მტრების სათელავად ხდებოდა.

ქართლის მეფე სვიმონმა მოინადინა შეერთება მთელი საქართველოსა, გაილაშქრა დასავლეთისაკენ, გადალახა სურამის მთა და დაიპყრო ჯერ რაჭა, მერე - იმერეთი. იმერეთის მეფე როსტომი გაიქცა თავისი ჯარით თავის სიმამრთან, სამეგრელოს მთავარ დადიანთან და სთხოვა შემწეობა. სვიმონიც ჯარით უკან დაედევნა როსტომსა. ქართლის ძლევამოსილ ჯარს თანა ჰქონდა ვეებერთელა ზარბაზნები და საომრად მშვენივლი იყო აღჭურვილი. მთავარ დადიანს იმედი არა ჰქონდა გამარჯვებისა და ამიტომ მოინადინა ზავი ჩამოეგდო. მან გამოუგზავნა მეფეს მოციქული და შემოუთვალა: "დიდებულო მეფე, გათხოვ, პატივი დაბლო და შერიგო სიძე ჩემი როსტომი და მისცე მას სარჩო მამული და იყოს იგი დამორჩეული და მორჩილი ბრძანებისა თქვენისა, და მეც ვიქნები დამორჩილებული, როგორც ერთი თავადი შენი ერთგული და მონა, მორჩილი ბრძანებისა თქვენისა, და ესე ერთობით დაიმკვიდრო საქართველო, ვითარცა პირველ დავით აღმაშენებელმა.

მეფე სვიმონ იყო მეტად გამბედავი და უშიშარი მეომარი; თავს არასდროს არ ზოგავდა ქვეყნისათვის, უყვარდა ხალხი და ფიზიკურად ზრუნავდა მის კეთილდღეობაზე, მაგრამ ხუსტური სჭირდა და ხანდახან იმისთანა რასებზე ჩაუდგებოდა.

ნაყოფი ბრძანებითი

ქართველთა მეფე გლეხის ქოხში სტუმრად

(ისტორიული ამბავი)

და, რაც არ შეეფერებოდა მის ჭკუასა და ხასიათსა. სამწუხაროდ, ამ დროსაც მეფეს ეს ხუსტური დამარტყმა და განალხულები საქმე უკუღმა დატრიალდა. იგი დადაინის თხოვნას სიამაყით მოეპყრა, არავის რჩევა არ გაიგონა, გაჯიუტდა, უარი შეუთვალა და მოითხოვა სრული დამორჩილება უპირობოდ. ეს უარი იწყინეს და უმართებულოდ ჩათვალეს არა მარტო მეგრელებმა და იმერელებმა, არამედ ქართველებმაცა. პირველი გაცეცხლდნენ და სიმამრის ციტი აიგნენ, მეორენი შეძრწუნდნენ და ომის უნარი თითქოს დაჰკარგეს.

დადიანმა მარჯვედ ისარგებლა ამ გარემოებით. იგი თავისი ჯარით სვიმონ მეფეს მოულოდნელად თავს დაესხა სისხამ დილაზე, ბინდისას, და ისიც როგორ ადგილას? ჭაობიანში, სადაც ცხენოსანი ჯარის და ზარბაზნების მოხარება უხერხული იყო. ამასთან ქართლებს არც გული ერჩო დათ ომისათვის, რომელიც საჭიროდ აღარ მიაჩნდათ მას უკან, რაც დადიანმა მორჩილება შემოუთვალა სვიმონ მეფესა. ამისთანა გარემოებაში მყოფს ჯარს დამარცხება ვერ ასცდებოდა და ქართლებიც დამარცხდნენ. დამარცხდნენ იმდენად, რომ ყველა მათი ზარბაზნები მეგრელებს ჩაუვარდათ ხელში.

როგორც მეტად გამოცდილი მეომარმა, სვიმონ მეფემ, ადრინადვე შეიტყო, რომ ომს წააგებდა და, რათა ტყვედ არ ჩაეყვანებოდა ხელში მოინააღმდეგეთ, უცებ პირი უკან ჰქმნა და თავისი ბედით მარტოდმარტო გამოსწია ჩუმად აღმოსავლეთისაკენ. მოდიო-

და საოცარის სისწრაფითა. გამოიარა ჯერ სამეგრელო, მერემ - ქვემო იმერეთი, ამოვიდა ზემო იმერეთში, გადმოლახა სურამის მთა, გამოიარა ზემო ქართლი და, როცა მოუახლოვდა თბილისს, ღამემ უსწრო სოფელს კავთისხევში. თანაც საშინელს დაღლილობასა გრძნობდა. მეტი ღონე არ იყო, უნდა აქ სადმე დაესვენა. კავთისხევეში სცხოვრობდნენ თავადებიც, აზნაურებიც და გლეხებიც. პირველად აქ სადმე დაესვენა. კავთისხევეში სცხოვრობდნენ თავადებიც, აზნაურებიც და გლეხებიც. პირველად აქ სადმე დაესვენა. კავთისხევეში სცხოვრობდნენ თავადებიც, აზნაურებიც და გლეხებიც.

სახლის პატრონები უკვე შელაგებულნი იყვნენ შიგნით, - ოჯახში იმყოფილი, ერთი გარეთ გამოიხედეს - შესძახა სტუმარმა. იმავე წამს ქოხის კარები გააღო ხნიერმა დაიასახლისმა და ანთებული კვართი ხელში გარეთ გამოვიდა, მას თან გამოჰყვა პატარა ცქციტი ბიჭი.

ამათ მეფე ვერ იცნეს, რადგანაც არსად არ ენახათ. ვინა ბრძანდებოდათ? - შეეკითხა დაიასახლისი. - მე ვარ ქართველი კეთილმოზობილი, დასავლეთიდან მოვიდვარ, დავილაღე, დამიღამდა და ცოტა ხნოვით მისტუმრეთი. - მობრძანდით, თქვენი ჭირიმი! - ტყობილად უთხრა დაიასახლისმა; მართალია, თქვენი საკარისი არა ვგაზაბდა რა, მაგრამ არას-კი დავიჭურვებთ, რაც ღმერთის მოუცია. სტუმარი გადმოხტა ცხენიდან, რომელიც დედის ბრძანებით, პატარა ბიჭმა ჩამოართვა, და იქვე ტარება დააწყებინა, რადგანაც ბედური ოფლში ცურავდა. დაიასახლისი კვართი შეუძღვა უცნაურს სტუმარს დაბალ ქოხში. სტუმარი თავდალუნული შეჰყვებოდა შიგნით და ქართველურად წარმოსთქვა: აქა ღვთის წყალობა!

- ღმერთმა ნურც თქვენ მოგაკლოთ თავისი უხვი წყალობა! - სამაგიეროდ უთხრა დაიასახლისმა. - დაბრძანდით, თქვენი ჭირიმი! - თავაზიანად მიმართა დედაცაცმა. სტუმარი დაჯდა დაბალ ტახტზე, რომელიც დაფენილი იყო სუფთა ქილოებით. დაიასახლისმა მამინათვე ხელი დაიბანა და მიართვა: ყველი, პური, მწვანილი და ერთი ხელადა ღვინო. სტუმარს ძლიერ მოეწონდა და ისე გულიანად შეექცა ამ ღარიბს ვახშამსა, რომ არც ერთს მდიდარს ვახშამს მისთვის ამოღენა სიამოვნება არ გამოუტარებია. ამ დროს ქოხში შემოვიდა პატარა ბიჭი და სტუმარს მოახსენა: - ცხენის ფიქრი ნუ გაქვთ, მე ის ვერ კარგად ვატარე და ახლა ქერი მივეცი საქმელად. - გაგზარდა ღმერთმა და შენი სიკეთეც გადამახდევინოსო, - უთხრა სტუმარმა.

დაიასახლისმა ჰკითხა: დასავლეთიდან მობრძანდები, იქნება ლაშქრობის ამბავი მოგესხენებოდათ, მიბრძანე, შენი ჭირიმი, რა იქნა ჩვენი ძვირფასი მეფე, ხომ ცოცხალი ბრძანდება, ომიდან ხომ მშვიდობით გამოვიდაო, და სხვაინი. სტუმარმა უპასუხა: სამწუხაროდ, მე მეფისა სრულიად არაფერი ვიციო. - შემდეგ ჰკითხა ამბავი თავისი ქმრისა და ვაჟისა და იმათი ნიშნებიც დაუსახელა. სტუმარმა ახლაც იგივე უპასუხა: - არც ის ვიცი, თუ რა შეემთხვა მეფის ლაშქარსაო.

დაიასახლისი მეტად მწუხარე შეიქმნა, ამოუჯდა გული და მდუღარე ცრემლები გადმოსცვივდა თვალებიდან. სტიროდა უფრო მეფეზე, ქვეყნის პატრონზე, ვიდრე თავის ქმარ-შვილზე და იტყუა: "ნეტავი უფალმა წყალობა მოი-

ლოს ჩვენი მეფეზე, გვაღიროსო მისი მშვიდობით მოსვლა და სხვანი ყველანი სპანი მისნი ჭირისა მისისა სანაცვლო იყოსო".

ასეთი გულწრფელი და გულბრყვილი სიყვარული მეფისადმი სტუმრის ნაღვლიან გულს სწორედ მალამოდ დაედო და მოეფინა მასში იდუმალი სიხარული.

სტუმარი ნასასველელად ადგა. დაიასახლისმა ბევრი სთხოვა: ამაღამ ჩვენთან მოსვენეთ და ხვალ წაბრძანდით; მაგრამ უცნაურმა სტუმარმა უპასუხა: თბილისში ძლიერ საქარო საქმე მაქვს, ხვალ დილით უთუოდ იქ უნდა გაეწინდე და ერთს საათსაც ვეღარ დავიგვიანებ აქაო. გამოუსალმა, მადლობა გადაუხადა, შეჯდა თავის ბედაურზე და სწრაფად გასწია ქვევით, აღმოსავლეთისაკენ.

დაიასახლისს ეგონა, უბრალო აზნაურიშვილს გაუმეპასპინძლოდო, მაგრამ მალე დარწმუნდა, რომ მოტყუებული იყო და ისეთიანად, რომ ღმერთმა ყველას არც უწუნოს წილად ამისთანა მოტყუება.

გიათარ ცოტა ხანმა და ამ ქოხის პატრონები - მამა-შვილი - მალე დაბრუნდნენ მშვიდობით და უცნებლად ლაქროდნენ თავის საყვარელ ქოხში. დაიასახლისმა დანერვილებით უამბო იმ უცნაური სტუმრის წვევა და დაუსახელა ყველა მისი ნიშანი, რამაც ძლიერ გააოცა ახალმოსულნი მეომარნი. გააოცა იმის გამო, რომ ნიშნები მეფისა იყო, მაგრამ ფიქრობდნენ, მეფეს რა მოეყენდა ამ ჩვენს დატაკს ქოხშიო. ერთ დიდ გამოცანად გადაეცქათ ეს ამბავი, მაგრამ მალე სანეტაროდ აიხსნა ეს გამოცანა.

მშვენიერი კვირა დღე იდგა. კავთისხევის მცხოვრებნი სულ გარეთ იყვნენ და მზის სხივებიდან ტყუბებოდნენ ზოგი ბანზე და ზოგიც კარმიდამოზე. უცებ აღმოსავლეთიდან შარავნი შემოვიდა სოფელში შრიანი და ღამაზე ეტლი, დატვირთული სხვადასხვა ძვირფასი ნივთებით, ეტლს წინ მოჰქოდა კარგად ჩაცმული ცხენოსანი.

- სადა დაგას გლეხი ქელივიძე? - ჰკითხა ცხენოსანმა წინ დახედვლად ხალხსა. აი აგერ იმ ქოხშია! - ანიშნეს გლეხებმა. ცხენოსანი და ეტლი მალე გაჩნდნენ ქოხის წინა და თავს წაადგნენ მთელ სახლობას, რომელიც გარეთ ისხდა. თქვენ ხარო ქელივიძინი? - ჰკითხა ცხენოსანმა. ყველანი ზეზე ნამომალნენ და უფროსმა მოახსენა: ჩვენ ვახლავართ, შენი ჭირიმი! ყველა შეკრთა და შემინდა, და არც ვასაკვირველია, რადგანაც გლეხის ცხოვრებაში არაწველებრივ მოვლენას თითქმის ყოველთვის მწუხარება მოჰქონდა და მოაქვს.

ცხენოსანმა ხმამალა წარმოსთქვა: - ჩვენმა მოწყალე მეფემ სვიმონმა მადლობა შემოგიტვალათ კარგი ქართველური მასპინძლობისათვის და სამაგიეროდ გამოგიგზავნათ საუკეთესო საფენი, ავეჯულობა, ტანისამოსი, ჭურჭელი, იარაღი და სხვა. გარდა ამისა, გიბოძათ წყალობის წერილი, ანუ სიგელი; ამ სიგელით თქვენ გენიჭებათ აზნაურობის ხარისხი, გეძლევათ მამულ-დედული და ყმები დასახლებული ამ მამულზე. და გადასცა სიგელი ოჯახის უფროსს.

საწყალი გლეხის სახლობა სულ დაიბნა მეტისმეტი სიხარულისაგან და არ იცოდა, როგორ გადაეხადა მადლობა.

ამ გაბედნიერებული გლეხის ჩამომავალი ახლაც ცხოვრობენ სოფელ კავთისხევში და იწოდებიან აზნაურ ქელივიძეებად.

მელიას ეზმაკობა

ქართული ხალხური ზღაპარი

მელიამ ნაფეტვარზე გაიარა, ნახა, ბევრი თავთავი ეყარა ტყუილად. იფიქრა: "ამ თავთავებით ბევრ ზიანს ვიზამო". დაჯდა და დაიწყო აკრიფა ერთი კონა, ამოიღლია და გაუდგა გზას. გზაზე დაულამდა. მივიდა ერთ სახლთან და დაიძახა:

- ოჯახიშვილებო, ღამეს ხომ არ გამათევინებთო?
- გაგათევინებთო, - უპასუხეს შიგნიდან.

მელია შევიდა. თავთავების კონა მასპინძელს მიაბარა და უთხრა, საქათმეში შეიტანეთო. შეიტანეს მელიას თავთავები საქათმეში და ისეთ ადგილას დადეს, ქათმებს არ გამოეკენკათ. შუალამისას, ყველამ რომ დაიძინა, მელია ადგა, აიღო თავთავები და დიდ, წითელ მამალს დაულოცვირწინა.

მეორე დღეს მასპინძელს მინაბარები მოსთხოვა. შევიდა მასპინძელი საქათმეში და გამოკენკილი თავთავები გამოიტანა. მელიამ ტირილი დაიწყო: მაგის მეტი არაფერი მეზადა და ეგეც თქვენმა მამალმა შემეჩამაო.

მასპინძელმა ჰკითხა:

- რა გიყო ახლა, მელიავ, რაღა ეშველება შენ თავთავებსო?
- ან ჩემი თავთავები უნდა მომცეთ, ან ის მამალიო.

რას იზამდა მასპინძელი? აიღო და მისცა მამალი. ამოიღლია მელიამ მამალი და გასწია თავის გზაზე.

ბევრი იარა თუ ცოტა, ისევე დაულამდა. ღამის გასათევად ერთ მეცხვარესთან დადგა. მიაბარა მამალი იმ მეცხვარეს და უთხრა: მაგ მამალს არაფერი დაუშავდეს, თორემ

ცხვარს წაგართმევო. კარგო, უთხრა მეცხვარემ.

ღამე ადგა მელია, შევიდა ფარეხში, აიყვანა მამალი და ერთ ერკემალს რქებზე ჩამოაცვა.

მეორე დღეს კი მეცხვარეს მოსთხოვა:

- ჩემი მამალი მომეცი, უნდა ნავიდეო.

შევიდნენ ფარეხში, ნახეს, მამალი ერკემალს ჰყავს ჩამოცმული რქებზე. მელიამ ისევ ტირილი დაიწყო:

- ეგ ერთი მამალი მყავდა, დილით ეგ მალვიძებდა, ახლა რაღა მეშველებათო.

რალას იზამდა მეცხვარე, მისცა ერკემალი და გაისტუმრა.

გახარებულმა მელიამ გასწია თავის გზაზე. მიდის და მიიმღერის:

ფეტვი გავციდე მამალადა,

მამალი ერკემალადა! დაულამდა მელიას. დადგა ერთ გლეხთან, ერკემალი მიაბარა და უთხრა:

- ემანდ, ეგ ერკემალი ხარებს არ მოაკვლევინოთ, თორემ ხარს წაგართმევთო.

შეიყვანეს ერკემალი გომურში და დააბეს ხარებთან ცალკე. ღამე ადგა მელია და ერკემალი ერთ დიდ ხარს ჩამოაცვა რქებზე. მეორე დღეს კი წაართვა ის ხარი მასპინძელს, გაიგდო წინ და ნავიდა გახარებულს.

გზაზე დაულამდა, მაგრამ სახლში არავინ შეუშვა. ბოლოს ერთ ქვრივთან შევიდა და სთხოვა:

- ხარი მყავს, მეშინია მგელმა არ შემეჩამოს, ბოსელში დამაბმევიანეთ, მე კი კართან დავწევები და ვუყარაულებო.

ღამე ადგა მელია, გამოსწრა ხარს ყელი და დანა ბებრის უმცროს ქალს ჩაულო ჯიბეში. მეორე დღეს მოითხოვა ხარი, უნდა ნავიდეო. ნახეს, ხარი მკვდარია. შეწუხდა მასპინძელი. მელიამ უფრო უარესად შემოიყარა გულს. მერე შეაგდო ქვა და შეუშვირა თავი:

- ვინც ხარი დაკლა, ის უნდა ნავიყვანოო.

ყველამ უარი თქვა, ჩვენ არ დაგვიკლავსო.

- მამ, ვისაც სისხლიანი დანა ჰქონდეს, ის არის დამკვლელიო.

გაუსინჯეს ჯიბეები და სისხლიანი დანა უმცროს ქალს უნახეს.

მელიამ ქალი გუდაში ჩასვა, წამოიკიდა ზურგზე, მიდის და მიიმღერის:

ფეტვი გავციდე მამალადა, მამალი ერკემალადა, ერკემალაი ხარადა, ხარი - ლამაზ ქალადა.

გზაზე მხენელებს გადაეყარა. იმ მხენელ-მთესველებმა დაუძახეს:

- დაისვენე, მელიავ, პური ჭამეო!

დაისვენა მელიამ. მისცეს ერთი ცხრილი და უთხრეს:

- ნადი, შენს გახარებას, სანამ ჩვენ სამხარს მოვამზადებთ, წყალი ამოვიტანეო.

ნავიდა მელია. ავსებს წყლით, მაგრამ ცხრილი რას დაიჭერდა! სანამ მელია წყაროზე იყო, მხენელებმა მოხსნეს გუდას პირი, ამოიყვანეს ქალი და მის მაგივრად ერთი ძალი ჩაუსვეს, თან პური ჩაუდეს, რომ გაჩუმებულიყო და ისევ მოუკრეს პირი.

მელია მოვიდა მხენელებთან და ცხრილზე უთხრა:

- ეს რა გამატანეთო!
- უპო! - თავში შემოიკრეს ხელი მხენელებმა. - შეგვმლოო. დაჯექი, შენ პური ჭამე, წყალს ჩვენ ამოვიტანთო.

დაჯდა მელია და მოუღიხნა სუფრას. მერე უთხრა:

- ახლა კი ნავალ, გამიშვიეთო.

მხენელებმა დიდი პატივით გაისტუმრეს მელია.

მიდის მელია და მიიმღერის ისევ წინანდებურად. გაათავა ძალმა პური გუდაში და დაუნყო ფხაკუნნი ხმელ გუდას. მელიას ეგონა ქალია და უთხრა:

- რა არი, ქალო, რა განუხებს? თუ გწყურია, ამოვიყვანო.

ძალი მაინც აფხაკუნდა. მაშინ მელიამ გუდას პირი მოხსნა. ამოუვარდა ძალი, გაიგდო მელია და თვალის დახამხამებაში გააძრო ქურქი.

ელასა, მელასა, ძილი გაამოთ ყველასა.

გიორგი ბალაშვილი, ნახატი

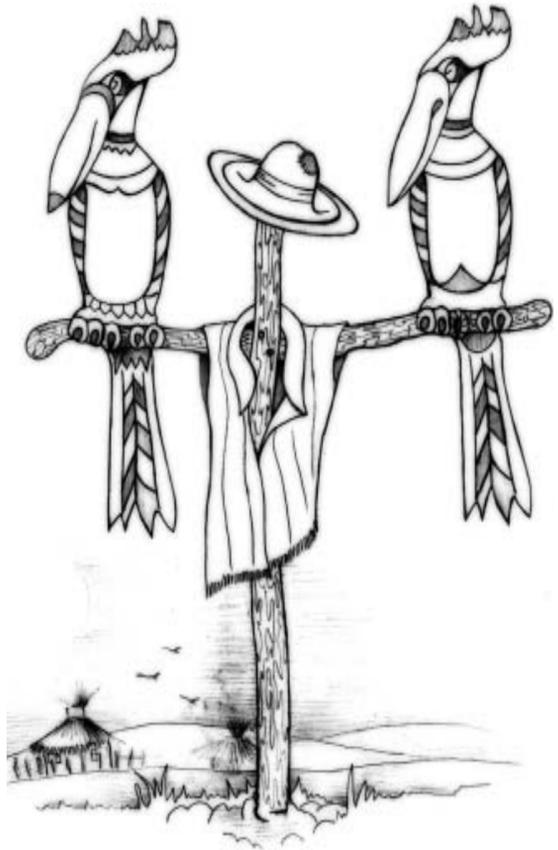
კროსვორდი

შვეულად: 1. ცირკის ერთ-ერთი მსახიობი; 2. გრძელეული ქალი; 4. ქართული ეპოსის გმირი, რომელმაც ღმერთებს ცეცხლი მოსტაცა; 6. ხელოვნების ერთ-ერთი დარგი; 7. "გამოცანის" ძმაკაცი; 9. ადამიანი, რომელსაც ყველაფერი ეზარება; 10. მინდვრის ყვავილი; 15. მუნჯური კინოს ერთ-ერთი თვალსაჩინო კომიკოსი; 16. თევზის ძვალი; 19. ქართული მხატვრული ფილმი; 21. ჩამონათვალი, რომელსაც მასწავლებელი გაკვეთილის დაწყებისას კითხულობს; 23. გარეული ცხოველი; 24. გასანათებელი საშუალება; 25. მთის დახრილი ფერდობი; 28. მეტროს სადგური თბილისში; 33. რა იცის ხოლმე ჭექა-ქუხლის დროს?; 34. ცელქი, მოუსვენარი...

თარგზულად: 1. ტყის პატარა კაცუნა; 3. კახეთში გაერცელებული მცენარე; 5. სასწავლებელი; 8. ზღვის გამჭვირვალე ცხოველი; 11. ფრინველი, რომელიც მხოლოდ დადის და ყვინთავს; 12. სანერი საშუალება, რომლით დაწერილიც ადვილად წაიშლება; 13. დედამიწისილი; 14. ცხენის თმა; 16. ქალის "ჩაფიქრებული" სახელი; 17. რა გადმოგადო კატამ მაგიდიდან? 18. სასოფლო-სამეურნეო იარაღი; 20. პირველი სამციფრიანი რიცხვი; 22. ბოსტნეული; 26. "პატიმარი" საინფორმაციო ღრუმი; 27. წლოვანება, ანუ...; 29. ქრისტიანობის შემომტანი საქართველოში; 30. საქართველოს კუთხე; 31. დედამიწის თანამგზავრი; 32. ყაიმი, ანუ ...; 35. ხახვის თავიანი იტალიური ზღაპრის გმირი; 36. ლაშქარი, სპა, ანუ ...

ეს ორი ფრინველი 10 ნიშნით განსხვავდება ერთმანეთისაგან. ვისაც თვალი უჭრის, უცაბ იპოვნის ათივე განსხვავებას!

საში მათევადან ერთ-ერთს ხელი მოეცა. როგორღა დაიჭირა თავისი მამიკრად კონსერვის ქილა?

